

รายงานการวิจัย
เรื่อง

พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
Behavior within Desirable Virtues and Ethics of Students
Suan Dusit University

นายจิรเดช	สมิทธิพรพรรณ
นางสาวริติมา	ประกายเกียรติ
นางภัทรานิษฐ์	ศุภกิจโกศล
นางสาววิภาดา	มุกดา

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
2559
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต

รายงานการวิจัย
เรื่อง

พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
Behavior within Desirable Virtues and Ethics of Students
Suan Dusit University

นายจิรเดช สมิทธิพรพรรณ
คณะวิทยาการจัดการ
นางสาวริติมา ประภากรเกียรติ
คณะวิทยาการจัดการ
นางภัทรานิษฐ์ ศุภกิจโกศล
คณะวิทยาการจัดการ
นางสาววิภาดา มุกดา
คณะวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
2559

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต
(งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยสวนดุสิต ปีงบประมาณ2558)

หัวข้อวิจัย	พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผู้ดำเนินการวิจัย	นายจิรเดช สมทิธิพรพรรณ นางสาวธิดิมา ประภากรเกียรติ นางภัทรานิษฐ์ ศุภกิจโกศล นางสาววิภาดา มุกดา
ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัฐจวน ประวัติเมือง ดร.อุทัย สติมัน
หน่วยงาน	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ปี พ.ศ.	2559

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต 2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา และ 3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ข้อมูลเชิงปริมาณประชากรประกอบด้วยนักศึกษาชั้นปีที่ 1 – ชั้นปีที่ 4 ภาคปกติ ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยสวนดุสิต ศูนย์การเรียนการสอนที่ตั้งและศูนย์การเรียน ขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้เกณฑ์ร้อยละ 10 ของประชากร ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 1,604 คน ข้อมูลเชิงคุณภาพประกอบด้วย นักวิชาการ/ผู้เชี่ยวชาญ ด้านบริหาร การศึกษา และด้านการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ทำงานด้านนี้ไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 2 ท่าน และตัวแทนนักศึกษาที่กำลังศึกษาและผู้เคยเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมและจริยธรรมของมหาวิทยาลัยฯ ในแต่ละคณะฯ ละ 1 คน รวม 7 คน และสัมภาษณ์นักศึกษาสาขาละ 1 คน รวม 43 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม การสนทนากลุ่มย่อย และการสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในงานวิจัย ค่าร้อยละ (PERCENTAGE) ค่าเฉลี่ย (MEAN) และความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกณฑ์ (STANDARD DEVIATION) ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าสถิติ T-TEST และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ONE-WAY ANOVA : F-TEST) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีการของ LSD ผลการวิจัยมีดังนี้ นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ศึกษาในระดับชั้นปีที่ 1 คณะที่ศึกษาคือโรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ ลักษณะการอาศัยอยู่หอพัก ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของนักศึกษา 5,001-10,000 บาท ผู้มีบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักศึกษา คือ บิดาและมารดา ช่องทางการสื่อสารเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมที่นักศึกษาได้รับจากอาจารย์ผู้สอน รูปแบบของการรับรู้ด้านคุณธรรมและจริยธรรมจากกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวนครั้งที่เข้าร่วมกิจกรรมของคณะวิทยาการจัดการ เข้าร่วม 1-2 ครั้งต่อปี

ภาพรวมพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาทุกด้านปฏิบัติเป็นประจำ มีดังนี้ อันดับที่ 1 กตัญญู ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ อันดับที่ 2 มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อันดับที่ 3 มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่ อันดับที่ 4 ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน อันดับที่ 5 มี 2 ด้าน ได้แก่ มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ำใจและแบ่งปัน และมีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายตรงข้าม อันดับที่ 6 มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ อันดับที่ 7 เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อันดับที่ 8 ค่านิ่งถึง

ผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน อันดับที่ 9 รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย อันดับที่ 10 รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และอันดับที่ 11 ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน

การวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา กับ ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา ได้แก่ เพศ ระดับชั้นปี คณะที่กำลังศึกษา ลักษณะการอยู่อาศัย ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน ผู้มีบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม ช่องทางการสื่อสารด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่รับรู้ รูปแบบของการรับรู้ และจำนวนครั้งที่เข้าร่วมกิจกรรมของคณะวิทยาการจัดการ พบว่าภาพรวมพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาในทุกๆ ด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยสวนดุสิต พบว่า การกำหนดเป็นนโยบายของมหาวิทยาลัย เพื่อให้คณะและหลักสูตรต่างๆ ใช้เป็นแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมฯ ของนักศึกษาให้เป็นแนวทางเดียวกัน การให้การสนับสนุนงบประมาณ ในการจัดโครงการ/กิจกรรมใช้หลัก PDCA เป็นการประเมินผลที่ได้รับและเพื่อปรับปรุงให้ผลสัมฤทธิ์ของการจัดกิจกรรมเกิดขึ้นกับนักศึกษาโดยตรง สรุปแนวทางการพัฒนาได้ดังนี้

1. ช่องทางการสื่อสารที่รับรู้ มาจากอาจารย์ผู้สอนที่มีความรู้ ความสามารถด้านคุณธรรม จริยธรรมเป็นหลัก จะอยู่ในการสอดแทรกในชั้นเรียนหรือกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยมหาวิทยาลัย คณะ หรือหลักสูตรที่นักศึกษาเรียนอยู่

2. การสร้างการรับรู้ เข้าใจเรื่องคุณธรรมจริยธรรมให้นักศึกษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน

3. การประชาสัมพันธ์ให้รับรู้ว่ามีบริการในการสืบค้นข้อมูล เทคโนโลยีใหม่ๆ หรือจัดกิจกรรม เช่น สัปดาห์หนังสือ จัดอบรมที่ไม่เสียค่าใช้จ่ายเพื่อเสริมสร้างทักษะต่างๆ ส่งเสริมให้นักศึกษาได้อบรม หรือเรียนรู้ด้วยตนเองจากโปรแกรมออนไลน์ที่สำนักวิทยบริการจัดให้

4. การเสริมแรงทั้งทางบวกและทางลบ เช่น การให้รางวัล การชมเชยให้รับรู้ทั่วกันให้เกิดความภาคภูมิใจในความดีหรือสิ่งที่ทำ การลงโทษเมื่อกระทำผิดโดยมหาวิทยาลัยกำหนดไว้เป็นระเบียบที่ชัดเจน

5. กิจกรรมเน้นการรณรงค์สร้างจิตสำนึก การมีจิตอาสาเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น รู้จักแบ่งปันและทำอย่างต่อเนื่อง โดนเกิดจากการร่วมคิด ร่วมทำ อย่างมีส่วนร่วมระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา ระหว่างเพื่อนกับเพื่อนในคณะเดียวกันหรือสร้างกิจกรรมร่วมกันกับคณะอื่น เพื่อให้เกิดความผูกพัน ความสามัคคีในมหาวิทยาลัยเดียวกัน

6. การกำหนดให้มีการศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองเป็นโครงการพิเศษก่อนจบการศึกษา เพื่อสร้างการค้นคว้า ใฝ่รู้ อดทน รับผิดชอบ และการมีจรรยาบรรณในผลงานเชิงวิชาการที่เกิดจากการค้นคว้าพิเศษ

RESEARCH TITLE	BEHAVIOR WITHIN DESIRABLE VIRTUES AND ETHICS OF STUDENTS SUAN DUSIT UNIVERSITY
RESEARCHER	MR.JIRADJ SMITHIPORNPHAN Ms.THITIMA PRAPAKORNIAT MRS.PATRANIT SUPAKITGOSOL Ms.WIPADA MUKDA
RESEARCH CONSULTANTS	ASSISTANT PROFESSOR, DR.RUNJAUN PRAWATMUANG DR.UTHAI SATIMAN
ORGANIZATION	FACULTY OF MANAGEMENT SCIENCE SUAN DUSIT UNIVERSITY
YEAR	2016

THIS RESEARCH AIMED 1) TO STUDY THE MERITORIOUS AND ETHICAL BEHAVIORS OF SUAN DUSIT UNIVERSITY STUDENT 2) TO COMPARE THE MERITORIOUS AND ETHICAL BEHAVIORS OF SUAN DUSIT UNIVERSITY BY GENERAL DATA OF THE STUDENT 3) TO RECOMMEND THE MERITORIOUS AND ETHICAL BEHAVIORS OF SUAN DUSIT UNIVERSITY STUDENT. THE POPULATIONS WERE THE NORMAL STUDENT CLASS LEVEL 1-4 OF SUAN DUSIT UNIVERSITY. THE SAMPLE GROUP WAS 10 PERCENT OF THE POPULATION (1,604 PERSONS). THE QUALITY DATA WAS THE ACADEMIC PERSON / EXECUTIVE EDUCATIONAL SPECIALIST AND THE MERITORIOUS AND ETHICAL JOB LESS THAN 3 YEARS AMOUNT 2 PERSONS AND THE REPRESENTATIVE STUDENT WHO USE TO JOIN THE MERITORIOUS AND ETHICAL ACTIVITIES EACH THE FACULTY 1 PERSON TOTALLY 7 PERSONS. AND INTERVIEW THE STUDENT EACH PROGRAM TOTALLY 40 PERSONS. THE RESEARCH INSTRUMENT WAS QUESTIONNAIRE, FOCUS GROUP DIALOGUE AND INTERVIEW. THE RESEARCH STATISTICS USED THE PERCENTAGE, MEAN, STANDARD DEVIATION, T-TEST, F-TEST (ONE WAY ANOVA) AND PAIR COMPARISON LSD MULTIPLE CONTRASTS.

THE RESEARCH FOUND THAT:

THE PARTICIPANTS ALMOST WERE FEMALE FIRST CLASS LEVEL IN THE SCHOOL OF TOURISM AND SERVICES, STAY IN DORMITORIES, MONTHLY INCOME 5,001 – 10,000 BATHS, THE KEY ROLE TO CULTIVATE THE MERITORIOUS AND ETHICAL TO THE STUDENT WAS THE PARENT, THE COMMUNICATION CHANNEL ABOUT THE MERITORIOUS AND ETHICAL OF STUDENT RECEIVED FROM THE TEACHER, THE MODEL OF THE MERITORIOUS AND ETHICAL RECEIVED FROM THE TEACHING ACTIVITIES, THE ACTIVITIES TIME PARTICIPANT OF THE MANAGEMENT SCIENCE 1-2 TIME PER YEAR.

THE OVERVIEWS OF THE MERITORIOUS AND ETHICAL BEHAVIORS STUDENT DO REGULARLY AND CONSIDERATION EACH ASPECT FOUND THAT THE MERITORIOUS AND ETHICAL BEHAVIORS STUDENT DO REGULARLY SUCH AS 1) BE GRATEFUL TO PARENTS, GUARDIANS, AND TEACHERS 2) UPHOLDING OF THE NATION, THE RELIGION, AND THE MONARCHY 3) BE DISCIPLINED, OBEY THE LAWS, AND PAY RESPECT TO ELDERLY PEOPLE 4) BE HONEST, DEDICATED, PATIENT 5) MORALITY, INTEGRITY, CONSIDERATENESS, GENEROSITY, AND SHARING ; SETTING THE MIND AND THE BODY STRONG, OVERCOME DESIRES 6) BE CONSCIOUS, THOUGHTFUL, AND MAKE GOOD THINGS 7) UNDERSTANDING AND LEARNING OF TRUE

DEMOCRATIC IDEALS WITH HIS MAJESTY THE KING AS HEAD OF STATE 8) BE DEDICATED TO THE PUBLIC'S AND THE NATION'S BENEFITS RATHER THAN ONE'S OWN BENEFITS 9) PRESERVATION OF THAI TRADITIONS AND CULTURES 10) LIVE PHILOSOPHICALLY WITH THE SELF-SUFFICIENCY ECONOMY 11) SEEKING OF DIRECT AND INDIRECT KNOWLEDGE AND EDUCATION.

THE ANALYSIS COMPARISON BETWEEN THE MERITORIOUS AND ETHICAL BEHAVIORS STUDENT WITH GENERAL DATA OF THE STUDENT SUCH AS GENDER, CLASS LEVEL, FACULTY, HABITAT, EXPENDITURE PER MONTH, THE KEY ROLE TO CULTIVATE THE MERITORIOUS AND ETHICAL, THE COMMUNICATION CHANNEL ABOUT THE MERITORIOUS AND ETHICAL RECEIVED, THE MODEL OF THE MERITORIOUS AND ETHICAL RECEIVED, THE ACTIVITIES TIME PARTICIPANT OF THE MANAGEMENT SCIENCE FOUND THAT THE MERITORIOUS AND ETHICAL BEHAVIORS STUDENT IN ALL ASPECTS DIFFERENTLY AT STATISTIC SIGNIFICANT LEVEL 0.05.

THE ANALYSIS OF THE MERITORIOUS AND ETHICAL BEHAVIORS DEVELOPMENT APPROACH OF SUAN DUSIT UNIVERSITY STUDENT FOUND THAT THE POLICY SETTING OF THE UNIVERSITY FOR THE FACULTIES AND PROGRAMS USE FOR THE MERITORIOUS AND ETHICAL BEHAVIORS DEVELOPMENT GUIDELINE IN THE UNITY DIRECTION, THE BUDGETING SUPPORT FOR IMPLEMENTATION PROJECT / PDCA ACTIVITIES, RESULT EVALUATION AND ADJUSTING THE ACHIEVEMENT OF SETTING ACTIVITIES FOR THE STUDENT, CONCLUSION THE DEVELOPMENT GUIDELINE SUCH AS FOLLOW:

1. THE COMMUNICATION CHANNEL FROM THE TEACHER HAVING THE KNOWLEDGE, ABLE TO THE MERITORIOUS AND ETHICAL INTERVENE IN THE CLASSROOM OR THE ACTIVITIES SETTING FROM THE UNIVERSITY, FACULTIES AND PROGRAMS.

2. BUILDING THE RECEIVING AND UNDERSTANDING ABOUT THE MERITORIOUS AND ETHICAL BEHAVIORS OF THE STUDENT IN THE UNITY DIRECTION.

3. PUBLIC RELATIONS THE UNIVERSITY HAS THE DATA SEARCHING, NEW TECHNOLOGY OR ACTIVITIES SETTING EXAMPLE THE BOOK FAIR WEEK, TRAINING WITHOUT COST FOR SKILLS SUPPORTING, STUDENT TRAINING SUPPORTING, OR LEARNING ONLINE PROGRAM.

4. POSITIVE AND NEGATIVE REINFORCEMENT EXAMPLE THE REWARDING, ADMIRING, PRAISING, AND DIGNITY. PUNISHMENT WHEN DO THE WRONG RECODING IN RULE AND REGULATIONS OF THE UNIVERSITY.

5. THE ACTIVITIES EMPHASIS TO BUILD THE CONSCIOUSNESS, VOLUNTARY MIND FOR THE OTHER PERSON, SHARING CONTINUITY BY THE PARTICIPATION THINKING AND ACTING BETWEEN THE TEACHERS AND THE STUDENTS, FRIENDS IN THE SAME FACULTY OR OTHERS, BUILD THE ACTIVITIES TOGETHER FOR THE COMMITMENT AND CONSENSUS IN THE UNIVERSITY.

6. SETTING THE SELF STUDY AS THE SPECIAL PROJECT BEFORE GRADUATED FOR LEARNING, LONG FOR KNOWLEDGE, TOLERANCE, RESPONSIBILITY AND THE ACADEMIC RESULT WITH THE CODE OF CONDUCT THAT WAS FROM THE SPECIAL SEEKING.

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ลุล่วงด้วยดี โดยได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยสวนดุสิต ปีงบประมาณ 2558 คณะผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

การดำเนินงานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความอนุเคราะห์จากคณบดีวิทยาการจัดการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัฐจวน ประวัตติเมือง และดร. อุทัย สติมัน อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยที่ให้คำแนะนำและปรับปรุงความถูกต้องของเนื้อหาวิชาการอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในงานวิจัยนี้ ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ แสงโนรี คณบดีวิทยาลัยการ บริหารและการจัดการ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ดร.จิตประพัฒน์ สายโสภามหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ดร.พรภักดิ์ อินทรวรพัฒน์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความถูกต้องเครื่องมือในการวิจัยพร้อมให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือ รวมทั้งขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร.สรรเสริญ อินทร์รัตน์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตรี สิมะโรจนานันท์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผู้ทรงวุฒิที่ให้คำแนะนำในการสนทนากลุ่มย่อย ตลอดจนขอขอบคุณคณาจารย์และนักศึกษาที่ได้ช่วยให้ข้อมูลทั้งการจัดสนทนากลุ่มย่อย สัมภาษณ์ และตอบแบบสอบถาม จนทำให้คณะผู้วิจัยสามารถจัดทำงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

คณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการวิจัยเรื่องนี้จะ เป็นแนวทางเบื้องต้นเพื่อกระตุ้นและเป็นประโยชน์สำหรับผู้เกี่ยวข้อง อีกทั้งเป็นแนวทางในการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมที่มีประสิทธิภาพให้กับเยาวชนต่อไป

คณะผู้วิจัย
2559

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	4
คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม	6
แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม	9
แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม	13
การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม	20
ค่านิยมของคนไทย	30
ทฤษฎีเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม	37
บริบทมหาวิทยาลัยสวนดุสิต	41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	47
กรอบแนวคิดในการวิจัย	51
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	53
ประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง	53
เครื่องมือในการวิจัยและการตรวจสอบเครื่องมือ	53
การเก็บรวบรวมข้อมูล	55
สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล	56

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์	57
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา	57
ส่วนที่ 2 พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัย สวนดุสิต	61
ส่วนที่ 3 การเปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรม ของนักศึกษา	74
ส่วนที่ 4 แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา	134
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	149
สรุปผลการวิจัย	149
การอภิปรายผล	162
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	
บรรณานุกรม	171
บรรณานุกรมภาษาไทย	171
บรรณานุกรมภาษาอังกฤษ	174
ภาคผนวก	175
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	176
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์	182
ภาคผนวก ค จดหมายผู้เชี่ยวชาญ	188
ภาคผนวก ง จดหมายเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ	192
ภาคผนวก จ ค่า IOC จากผู้เชี่ยวชาญ	195
ภาคผนวก ฉ ค่าความเชื่อมั่น	200
ประวัตินักวิจัย	204

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	ภาพรวมประเด็นยุทธศาสตร์และเป้าประสงค์	43
2.2	แสดงคณะและสาขาวิชาที่เปิดสอนของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต	44
3.1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาจำแนกตามสถานศึกษา	54
3.2	แสดงจำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง	55
4.1	แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา	57
4.2	แสดงภาพรวมค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา	61
4.3	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	62
4.4	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน	63
4.5	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านกตัญญู 'ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครู บอณาจารย์	64
4.6	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน	65
4.7	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านรักษาวินัยวัฒนธรรมประเพณีไทย	66
4.8	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านมีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ำใจและแบ่งปัน	67
4.9	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านเข้าใจ เรียนรู้ การเป็นประชาธิปไตย	68
4.10	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านมีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่	69
4.11	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านมีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ	70
4.12	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านรู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	71
4.13	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านมีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ	72
4.14	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน	73

	หน้า
4.15	แสดงผลการทดสอบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา จำแนกตามเพศ 74
4.16	แสดงผลการทดสอบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา จำแนกตามชั้นปี 76
4.17	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามชั้นปี ด้านรักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย 78
4.18	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามชั้นปี ด้านมีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ใจและแบ่งปัน 78
4.19	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามชั้นปี ด้านมีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ 79
4.20	แสดงผลการทดสอบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา จำแนกตามคณะ 80
4.21	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามคณะ ด้านชื่อเสียง เสียสละ อุดหนุน 82
4.22	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามคณะ ด้านกตัญญู 'ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ 83
4.23	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามคณะ ด้านใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน 84
4.24	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามคณะ ด้านรักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย 85
4.25	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามคณะ ด้านมีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ใจและแบ่งปัน 86
4.26	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามคณะ ด้านเข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย 87
4.27	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามคณะ ด้านมีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่ 88
4.28	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามคณะ ด้านมีสติ รู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ 89
4.29	แสดงผลการทดสอบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย 90
4.30	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามลักษณะที่อยู่อาศัย ด้านมีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 93
4.31	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย ด้านชื่อเสียง เสียสละ อุดหนุน 93

- 4.32 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย ด้านกตัญญู 'ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์' 94
- 4.33 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย ด้านรักษาวินัยธรรมประเพณีไทย 94
- 4.34 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย ด้านมีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ำใจและแบ่งปัน 95
- 4.35 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย ด้านมีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่ 95
- 4.36 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย ด้านมีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ 96
- 4.37 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย ด้านรู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 96
- 4.38 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย ด้านมีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ 97
- 4.39 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย ด้านคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน 97
- 4.40 แสดงผลการทดสอบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา จำแนกตามค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 99
- 4.41 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน ด้านซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน 100
- 4.42 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน ด้านมีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ 101
- 4.43 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน ด้านคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน 101
- 4.44 แสดงผลการทดสอบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา จำแนกตามผู้มีบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม 102
- 4.45 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามบทบาทผู้ที่ปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักศึกษา ด้านกตัญญู 'ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์' 105
- 4.46 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามบทบาทผู้ที่ปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักศึกษา ด้านเข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย 106
- 4.47 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามบทบาทผู้ที่ปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักศึกษา ด้านมีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่ 107

	หน้า
4.48 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามบทบาทผู้ที่ ปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักศึกษา ด้านมีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ	108
4.49 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามบทบาทผู้ที่ ปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักศึกษา ด้านรู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	109
4.50 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามบทบาทผู้ที่ ปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักศึกษา ด้านมีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ	110
4.51 แสดงผลการทดสอบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา จำแนก ตามช่องทางการสื่อสารเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม	111
4.52 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามช่องทางการ สื่อสารที่รับรู้ ด้านกตัญญู 'ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครู บออาจารย์	113
4.53 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามช่องทางการ สื่อสารที่รับรู้ ด้านมีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ำใจและแบ่งปัน	114
4.54 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามช่องทางการ สื่อสารที่รับรู้ ด้านเข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรง เป็นประมุข	114
4.55 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามช่องทางการ สื่อสารที่รับรู้ ด้านมีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่	115
4.56 แสดงผลการทดสอบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา จำแนก ตามรูปแบบของการรับรู้	115
4.57 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามรูปแบบการรับรู้ ด้านมีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	119
4.58 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามรูปแบบการรับรู้ ด้านซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน	120
4.59 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามรูปแบบการรับรู้ ด้านรักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย	120
4.60 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามรูปแบบการรับรู้ ด้านมีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ำใจและแบ่งปัน	121
4.61 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามรูปแบบการรับรู้ ด้านเข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย	122
4.62 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามรูปแบบการรับรู้ ด้านมีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่	123
4.63 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามรูปแบบการรับรู้ ด้านมีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ	124

	หน้า
4.64 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามรูปแบบการรับรู้ ด้านมีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายตู่	124
4.65 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามรูปแบบการรับรู้ ด้านคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน	125
4.66 แสดงผลการทดสอบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา จำแนกตามจำนวนครั้งที่เข้าร่วมกิจกรรม/โครงการ	126
4.67 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกจำนวนครั้งที่เข้าร่วมกิจกรรม ด้านใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน	128
4.68 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกจำนวนครั้งที่เข้าร่วมกิจกรรม ด้านรักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย	129
4.69 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกจำนวนครั้งที่เข้าร่วมกิจกรรม ด้านคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน	129
4.70 สรุปข้อเสนอแนะ	130
4.71 รายชื่อนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาและด้านการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม	131
4.72 แสดงจำนวนตัวแทนนักศึกษาในแต่ละคณะและหลักสูตร	132
จ-1 ค่า IOC จากผู้เชี่ยวชาญ	196
ฉ-1 ค่าความเชื่อมั่น	201

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.1	แสดงความเชื่อมโยงของทฤษฎีเซลล์กระจกเงา	39

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

สภาพปัญหาของสังคมไทยในปัจจุบันเกี่ยวข้องกับทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ยิ่งนับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น ทำให้เกิดปัญหาทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมตามมา ปราบปรามการฉ้อโกงเกี่ยวกับการปล้นฆ่า ช่มชู้ และพฤติกรรมที่เป็นภัยต่อสังคมมีปรากฏมากขึ้น จนทำให้การกระทำของคนอาศัยทุกวิถีทางเพื่อให้ได้ในสิ่งที่ต้องการ บางคนถึงกับสละจรรยาบรรณในวิชาชีพ นำความรู้ความสามารถของตนไปแสวงหาผลประโยชน์ โดยไม่คำนึงถึงความเดือดร้อนที่จะเกิดกับคนอื่นในสังคม ขอเพียงให้ตนเองได้รับประโยชน์สูงสุดก็พอ ทุกคนต้องการที่จะตอบสนองความต้องการของตนเอง จึงเกิดการแข่งขันกันเพื่อให้ได้เงินตรา โดยไม่จำกัดรูปแบบ (อารีย์ เชื้อเมืองพาน, 2551) คนในสังคมสนใจแต่การพัฒนาทางด้านวัตถุ ขาดความสนใจการพัฒนาทางด้านจิตใจ อีกทั้งวัฒนธรรมจากต่างประเทศหลั่งไหลเข้ามา มีอิทธิพลในสังคมไทยเป็นอย่างมาก เกิดค่านิยมแนวใหม่ เลียนแบบค่านิยมตะวันตก ทำให้เกิดความสับสนในการประพฤติปฏิบัติ สังคมไทยในปัจจุบันเกิดวิกฤติคุณธรรมและจริยธรรมที่มีลักษณะที่เสื่อมลง ภาพที่เห็นชัดเจนและเป็นข่าวอยู่ทุกวันนี้ก็คือ การทุจริตคอร์รัปชัน การก่ออาชญากรรม การเสพและการค้ายาเสพติด รวมถึงการแต่งกายล่อแหลม ที่เป็นมูลเหตุก่อให้เกิดอาชญากรรมทางเพศของนักศึกษาหญิง การขายบริการทางเพศของนักศึกษา การที่นักศึกษาอยู่ร่วมกันฉันท์สามีภรรยา การทะเลาะวิวาทของนักศึกษาทั้งภายในสถาบันเดียวกันและต่างสถาบัน เป็นต้น (มณฑิรา จารุเพ็ง, 2551 : 3) การจะทำให้ปัญหานี้คลี่คลายลงนั้น คนไทยทุกคนควรร่วมมือร่วมใจที่จะฟื้นฟูคุณธรรมจริยธรรมอย่างจริงจัง ควรรู้ว่าอะไรเป็นสิ่งที่ผิดและอะไรเป็นสิ่งที่ถูกต้อง โดยเริ่มที่ตนเองก่อน ต่อมาก็เริ่มที่ผู้นำหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ตลอดจนทุกองค์กรและทุกสถาบัน (สุรยุทธ์ จุลานนท์, 2550)

คุณธรรมและจริยธรรมเป็นเสมือนบัพผัญญูติของความดีและความงามของจิตใจที่ส่งผลให้บุคคลประพฤติดีประพฤติชอบ จึงจำต้องปลูกฝังให้กับคนในสังคม เพราะถ้าคนในสังคมเป็นคนดีแล้ว สังคมก็จะมีความสุข แต่ถ้าคนในสังคมไม่ดี ก็จะมี ความวุ่นวาย เดือดร้อน มีการเอารัดเอาเปรียบ แก่งแย่ง แม้จะมีกฎหมายบังคับไว้ คนก็พยายามที่จะหลีกเลี่ยง การบกพร่องคุณธรรมและจริยธรรม ทำให้คนจำนวนมากไม่มีเหตุผล ขาดระเบียบ ขาดวินัย ขาดความรักสามัคคีและยังมีการเบียดเบียน ทุจริตคอร์รัปชันอยู่มาก แม้จะมีการกระตุ้นเตือนอยู่ตลอดเวลา แต่คนก็ไม่มีการตระหนักเท่าที่ควร นอกจากนั้น คุณธรรมและจริยธรรมเป็นเรื่องนามธรรมที่แก้ไขและพัฒนาได้ยาก ต้องใช้เวลาและกระทำอย่างต่อเนื่อง จึงต้องอาศัยบทบาททางการศึกษาในการปลูกฝังคุณธรรมของคนในชาติ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 ในหมวดที่ 1 มาตรา 6 ได้กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ทั้งนี้ต้องยึดแนวการจัดการศึกษาในหมวด 4 มาตรา 23 การจัดการศึกษาต้องเน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความ

เหมาะสม และในมาตรา 24 (4) ได้กำหนดกระบวนการเรียนรู้ โดยการจัดการกระบวนการสอนผสมผสาน ความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอัน พึงประสงค์ไว้ในทุกรายวิชา ประกาศมาตรฐานการอุดมศึกษามาตรฐานในด้านหนึ่ง อีกทั้งในมาตรา 8 (2546) กล่าวถึงมาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต ที่ระบุไว้ว่า บัณฑิตระดับอุดมศึกษาเป็นผู้มีความรู้มี คุณธรรมจริยธรรมมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ เพื่อการ ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความสำนึกและความรับผิดชอบใน ฐานะพลเมืองและพลโลก โดยกำหนดตัวบ่งชี้ดังนี้ (1) บัณฑิตมีความรู้ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ของ ตน สามารถเรียนรู้ สร้างและประยุกต์ใช้ความรู้ เพื่อพัฒนาตนเอง สามารถปฏิบัติงานและสร้างงาน เพื่อพัฒนาสังคมให้สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล (2) บัณฑิตมีจิตสำนึกดำรงชีวิตและปฏิบัติหน้าที่ ตามความรับผิดชอบต่อยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม และ(3) บัณฑิตมีสุขภาพดีทั้งด้านร่างกายและ จิตใจมีการดูแลเอาใจใส่รักษาสุขภาพของตนเองอย่างถูกต้องเหมาะสม(สำนักงานคณะกรรมการ อุดมศึกษา, 2553 : 1 – 2) อีกทั้งที่ยังจะมี “ค่านิยมสิบสองประการ” เป็นค่านิยมที่นายกรัฐมนตรี พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้มอบให้กับคนไทย โดยเป็นการนำค่านิยมที่ดีที่คนไทยล้วนต่างชื่นชมมา ช้านาน รวมทั้งพระราชดำริสอนใจที่สำคัญ มารวบรวมและเรียบเรียงให้ง่าย เพื่อนำไปปฏิบัติเป็น กิจวัตร เป็นการสร้างมาตรฐานที่ดีในสังคมไทย

สิ่งสำคัญของนักศึกษาที่สำเร็จออกไปต้องไปปรับใช้ประเทศชาติจะต้องมีก็คือ คุณธรรมและ จริยธรรม หากขาดเสียแล้ว ย่อมก่อปัญหาความเดือดร้อนให้แก่สังคม เพราะผู้มีการศึกษาเหล่านี้หาก นำความรู้ไปใช้ในทางที่ผิดย่อมก่อให้เกิดความเสียหายใหญ่หลวง มหาวิทยาลัยสวนดุสิต เป็น สถาบันอุดมศึกษาหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคนและการผลิตบุคลากรด้วยกระบวนการที่เป็น ระเบียบอย่างต่อเนื่อง และตลอดการศึกษาได้ช่วยเหลือนักศึกษาให้มีความรู้ มีความคล่องตัว มีทัศนคติที่ สามารถปรับเปลี่ยนแปลงวิธีการ และมีแนวทางใหม่ให้เกิดคุณภาพพร้อมที่จะเติบโตไปสู่หน้าที่และ ความรับผิดชอบที่สูงขึ้น การเรียนรู้แต่ในด้านวิชาการในห้องเรียนเพียงอย่างเดียวคงไม่เพียงพอ สำหรับการเรียนรู้ของนักศึกษาที่จะนำไปสู่การปรับฐานความคิดหรือกระบวนการทัศน์ใหม่ๆ ดังนั้น เพื่อ เป็นการพัฒนาคนให้เป็นคนดี คนเก่งและอยู่ร่วมในสังคมอย่างมีความสุข สร้างองค์ความรู้ให้เป็นที่พึ่งพาได้ สามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยที่ยังคงอนุรักษ์วัฒนธรรมและเอกลักษณ์ความเป็นไทยรวมทั้งสร้างความ เข้มแข็งและยั่งยืน ซึ่งในการที่สถานศึกษาจะพัฒนาไปสู่จุดนั้นได้นักศึกษาจำเป็นต้องผ่านกระบวนการ ศึกษา การฝึกอบรม การฝึกปฏิบัติอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ เพื่อมุ่งไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต อันจะเป็นปัจจัยสำคัญของการสร้างฐานกำลังคนให้มีจำนวนและคุณภาพที่เหมาะสมและพอเพียง เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่พัฒนาให้คนได้คิดเป็นทำเป็น มีนวัตกรรม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มี คุณธรรมและจริยธรรมรู้เท่าทันโลก มีการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดี เพื่อ พัฒนาสังคมไทยที่พึงประสงค์เข้มแข็งและมีคุณภาพ 3 ด้านคือ สังคมคุณภาพ มีคนเก่งและคนดี มี วินัย มีคุณธรรม สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ มีคนที่คิดเป็นทำเป็น มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต มี ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สืบสานวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น สังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน ดำรงไว้ซึ่งคุณธรรมและคุณค่าของสังคมไทยที่พึ่งพาเกื้อกูลกันพัฒนาเครือข่ายชุมชนที่เข้มแข็ง (คู่มือผู้ปกครองนักศึกษา, 2554 : 16)

นโยบายมหาวิทยาลัยสวนดุสิต (พ.ศ. 2556 – 2559) ได้กำหนดแผนกลยุทธ์ 4 ปี (พ.ศ. 2557 – 2560) โดยเป้ามีประสงค์ของประเด็นยุทธศาสตร์ในการผลิตบัณฑิตทุกสาขาให้มีคุณภาพตรงตามความต้องการของสังคมและตลาดแรงงาน โดยเปลี่ยนกระบวนทัศน์การเรียนรู้ของบัณฑิต ให้มีคุณภาพตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา อย่างน้อย 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและด้านความรับผิดชอบ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีกระบวนทัศน์ใหม่ในการเรียนรู้และสามารถเรียนด้วยตนเองตลอดชีวิต มีจิตอาสา และความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคม และดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์วัฒนธรรมไทยและความเป็นสวนดุสิตและภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้บัณฑิตมีดุลยภาพระหว่างเก่งงานและเก่งความดี โดยเน้นความรับผิดชอบต่อสังคม มีสุขภาพ ทั้งร่างกายและจิตใจ เพื่อตนเองและสังคม สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพงานที่เปลี่ยนแปลง และมีทักษะสามารถปฏิบัติงานได้ทันที และมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า โดยมีการติดตามประเมินคุณภาพและพัฒนาบัณฑิตหลังเข้าสู่ตลาดแรงงาน (มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, 2556 : 9)

จากข้อมูลข้างต้น จึงเป็นประเด็นสำคัญที่จะศึกษาถึงพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต เพื่อจะได้เป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนพัฒนาคุณลักษณะทางด้านการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรม โดยใช้กรอบแนวคิดค่านิยมไทยตามนโยบายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เพื่อจะสร้างสรรค์ประเทศไทยให้เข้มแข็ง มุ่งคนต้องเข้มแข็งก่อน ด้วยการสร้างคนในชาติให้มีค่านิยมไทย 12 ประการ (ค่านิยม 12 ประการ, ม.ป.ป.) ดังนี้

- 1.1 รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- 1.2 ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน
- 1.3 กตัญญู 'ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์
- 1.4 ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน

- 1.5 รักษาวัฒนธรรม ประเพณีไทย
- 1.6 มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ำใจ และแบ่งปัน
- 1.7 เข้าใจ เรียนรู้ การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- 1.8 มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่
- 1.9 มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ
- 1.10 รู้จักใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 1.11 มีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ
- 1.12 คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าผลประโยชน์ของตน

ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ
ประกอบด้วยนักศึกษาชั้นปีที่ 1- ชั้นปีที่ 4 ภาคปกติ ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยสวนดุสิต จำนวนนักศึกษาทั้งสิ้น 16,048 คน (สำนักส่งเสริมวิชาการและทะเบียน, 15 สิงหาคม 2557) กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละของยูทธ ไกรวรรณ (2548 : 75) กำหนดอัตราร้อยละ 10 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 1,604 คน
2. กลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ
การสนทนากลุ่ม กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักวิชาการ/ผู้เชี่ยวชาญ ในด้านบริหารการศึกษา และด้านการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ทำงานด้านนี้ไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 2 ท่าน และตัวแทนนักศึกษาที่กำลังศึกษาและผู้เคยเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมและจริยธรรมของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต ในแต่ละคณะฯ ละ 1 คน รวม 7 คน
การสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ตัวแทนนักศึกษาหลักสูตรละ 1 คน รวม 43 คน

ขอบเขตด้านระยะเวลา 1 ตุลาคม 2557 – 30 กันยายน 2558

สมมติฐานการวิจัย

1. เพศแตกต่างกัน พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม แตกต่างกัน
2. ชั้นปีแตกต่างกัน พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม แตกต่างกัน
3. คณะที่ศึกษาแตกต่างกัน พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม แตกต่างกัน
4. ลักษณะการอยู่อาศัยแตกต่างกัน พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม แตกต่างกัน
5. ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม แตกต่างกัน
6. ผู้มีบทบาทในการปลูกฝังแตกต่างกัน พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม แตกต่างกัน
7. ช่องทางการรับรู้การสื่อสารแตกต่างกัน พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม แตกต่างกัน
8. รูปแบบการรับรู้แตกต่างกัน พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม แตกต่างกัน
9. จำนวนครั้งที่เข้าร่วมกิจกรรมแตกต่างกัน พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม แตกต่างกัน

คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย

พฤติกรรม หมายถึง กิริยาอาการแสดงออกที่เห็นได้จากภายนอก ทางกายและวาจา โดยรูปแบบของพฤติกรรมต่างๆ

คุณธรรม หมายถึง คุณงามความดี หลักของความดีและความถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางจริยธรรมศาสนาและทางวัฒนธรรม ซึ่งบุคคลยึดเป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อความ สุข ความสำเร็จของตนเองและสังคม

จริยธรรม หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อควรประพฤติปฏิบัติ การแสดงออกทางการประพฤติปฏิบัติที่ดีงาม ซึ่งสะท้อนคุณธรรมภายในให้เห็นเป็นรูปธรรม

พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา หมายถึง แนวทางประพฤติปฏิบัติเพื่อให้บรรลุสภาพชีวิตที่มีคุณค่า คุณธรรมที่แสดงออกทางกายในลักษณะที่ดีงาม มีค่านิยมที่เหมาะสม ควรประพฤติปฏิบัติ อันเป็นที่พึงประสงค์ของสังคมและมีพฤติกรรมที่เข้ากับกฎเกณฑ์มาตรฐานที่ปฏิบัติ สังคมยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดี

ค่านิยมไทยตามนโยบายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) หมายถึง การสร้างสรรค์ประเทศไทยให้เข้มแข็ง โดยสร้างคนในชาติให้มีค่านิยมไทย 12 ประการ ได้แก่ (1) ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ (2) ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน (3) กตัญญู 'ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ (4) ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน (5) รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย (6) มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ำใจและแบ่งปัน (7) เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (8) มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่ (9) มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ (10) รู้จักใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (11) มีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ (12) คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. อาจารย์ผู้สอนสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่สอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของนักศึกษา ให้มีสำนึกในเรื่องความซื่อสัตย์ สุจริต อดทน ความเพียร มีสติปัญญา ความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น ตามเจตจำนงของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต

2. มหาวิทยาลัยฯ สามารถนำผลของการวิจัยไปวางแผนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมแก่นักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. มหาวิทยาลัยฯ มีฐานข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการกำหนดแนวนโยบายส่งเสริม และสนับสนุนการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาให้เป็นการพัฒนาคุณภาพที่ยั่งยืนและสอดคล้องกับความสำเร็จทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์

4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการกำหนดนโยบายและแผนการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมให้กับบุคลากรในองค์กร

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม
2. แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม
3. แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม
4. การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม
5. ค่านิยมของคนไทย
6. ทฤษฎีเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม
7. บริบทมหาวิทยาลัยสวนดุสิต
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม

พฤติกรรมคืออะไร

คำว่า "พฤติกรรม" เราหมายถึงการกระทำที่แสดงออกมาโดยสังเกตเห็นได้หรือสามารถใช้เครื่องวัดได้ในทางจิตวิทยาเราจะแยกความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าอินทรีย์และการตอบสนองออกมาในรูปแบบเช่นนี้คือ

สิ่งเร้า =====>อินทรีย์ =====>การตอบสนอง

มนุษย์ทุกคนจะมีกระบวนการพฤติกรรมที่เป็นเอกลักษณ์เป็นของตนเอง ทุกคนจะมีความต้องการและมีเหตุจูงใจเป็นของตนเองอยู่ตลอดเวลา และสามารถตัดสินใจที่จะกระทำการต่างๆ ด้วยความรู้สึกลึกซึ้งที่เป็นของตนเอง สิ่งที่ปรากฏออกมานั้นเป็นพฤติกรรมของมนุษย์ คำว่าพฤติกรรม (BEHAVIOR) มีผู้ให้ความหมายที่แตกต่างกันออกไป ดังเช่น

JOHNSON & ROGER (1994 : 1) ได้กล่าวถึงการดำรงชีวิตและธรรมชาติของมนุษย์จะมีการร่วมมือกัน ซึ่งเป็นหัวใจของการติดต่อสื่อสารระหว่างบนโลกอันกว้างใหญ่นับว่า พฤติกรรมของมนุษย์ที่มีการร่วมมือเป็นพฤติกรรมที่สร้างขอบเขต คุณค่าและความก้าวหน้าให้มนุษย์เป็นหัวใจสำคัญของการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ทั้งนี้เพราะพฤติกรรมของคนล้วนแต่เป็นพฤติกรรมความร่วมมือทั้งสิ้น

เมธาวี อุดมธรรมานุกาพและคณะ (2553 : 87) สรุปความหมายคำว่า พฤติกรรม หมายถึงกิจกรรมของบุคคลทั้งที่เป็นรูปธรรม เช่น การกระทำ การโต้ตอบกับสิ่งแวดล้อม และกิจกรรมภายในจิตใจที่เป็นนามธรรม เช่น ความคิด ความรู้สึก

ศุภรัตน์ บัวหลวง (2550 : 29) สรุปความหมายพฤติกรรม หมายถึง การกระทำทุกอย่างของมนุษย์ที่ได้กระทำไปโดยรู้ตัวและไม่รู้ตัว และการกระทำนั้นอาจจะมีทั้งการกระทำที่ดีและไม่ดี โดยการตอบสนองนั้นผู้อื่นสามารถสังเกตการณ์กระทำนั้นได้หรือไม่ก็ได้ก็ตาม

บุษยา เชื้อนแก้ว (2555 : 8) ได้สรุปความหมายพฤติกรรมไว้ว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำกิจกรรมหรือการตอบสนองที่มนุษย์แสดงออกต่อสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งกระทำโดยมีจุดมุ่งหมายและเป็นได้อย่างใคร่ครวญมาแล้ว ทั้งที่สังเกตได้และไม่ได้

สรุปพฤติกรรม หมายถึง ปฏิกริยาหรือกิจกรรมทุกอย่างที่บุคคลแสดงออกทั้งภายในและภายนอกตัวบุคคล มีทั้งที่สังเกตได้และสังเกตไม่ได้ ทั้งสิ่งที่สมัครใจจะกระทำหรือละเว้นการกระทำ ทั้งนี้พฤติกรรมของบุคคลย่อมแตกต่างกันไปตามสภาพสังคม วัฒนธรรม ซึ่งมักได้รับอิทธิพลจากความคาดหวังของบุคคลรอบข้าง สถานการณ์ขณะนั้น และประสบการณ์ในอดีต

องค์ประกอบพฤติกรรม

ศุภรัตน์ บัวหลวง (2550 : 15) แบ่งองค์ประกอบของพฤติกรรมมนุษย์ออกเป็น 7 ประการ ได้แก่

1. เป้าหมายหรือจุดมุ่งหมาย (GOAL) หมายถึง วัตถุประสงค์หรือความต้องการ ซึ่งก่อให้เกิดพฤติกรรม เช่น ความต้องการมีหน้ามีตาในสังคม
2. ความพร้อม (READINESS) ระดับวุฒิภาวะและความสามารถที่จำเป็นในการทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการ
3. สถานการณ์ (SITUATION) หมายถึง ลู่ทางหรือโอกาสให้เลือกทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการ ซึ่งการที่จะเรียนรู้ได้ดีเมื่อได้เข้าไปมีประสบการณ์ในสถานการณ์ต่างๆ อย่างแท้จริง
4. การแปลความหมาย (INTERPRETATION) เป็นการศึกษาหาลู่ทางในสถานการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่เพื่อเข้าไปสู่จุดมุ่งหมาย หรือการวางแผนการกระทำเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย โดยพิจารณานำสิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์มาใช้ให้เป็นประโยชน์ การจะบรรลุจุดมุ่งหมายนั้นอาจมีหลายวิธี และอาจจะมีวิธีหนึ่งที่ดีที่สุด การที่คนจะเลือกวิธีใดนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถในการแปลความหมายเป็นสำคัญ
5. การตอบสนอง (RESPONSE) เมื่อแปลสถานการณ์แล้ว จะเป็นการดำเนินการทำกิจกรรมตามที่ตัดสินใจเลือกสรรแล้ว
6. ผลที่ตามมา (CONSEQUENCE) หลังจากตอบสนองสิ่งเร้าหรือสถานการณ์แล้ว ผลที่ตามมาคือ อาจจะประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย จะเกิดความพอใจ (CONFIRM) ถ้าไม่ประสบผลสำเร็จย่อมไม่พอใจ ผิดหวัง (CONTRADICT) ถ้าประสบผลสำเร็จก็จะเป็นแรงจูงใจให้ทำกิจกรรมอย่างเดิมอีก ถ้าไม่บรรลุจุดมุ่งหมายอาจหมดกำลังใจ ท้อแท้ที่จะตอบสนองหรือทำพฤติกรรมต่อไป
7. ปฏิกริยาต่อความผิดหวัง (CONTRADICT) ซึ่งจะกระทำใน 2 ลักษณะคือ ปรับปรุงการกระทำของตนใหม่ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย โดยย้อนไปพิจารณาหรือแปลสถานการณ์หรือสิ่งเร้าใหม่ๆ แล้วหาวิธีกระทำพฤติกรรมที่เหมาะสมเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายปลายทางให้ได้ อีกประการหนึ่ง อาจเลิกไม่ทำกิจกรรมนั้นอีก หรืออาจจะกระทำซ้ำๆ อย่างเดิมโดยไม่เกิดผลอะไรเลยก็ได้

เมธาวิ อุทุมธรรมานุภาพและคณะ (2550 : 20) ได้กล่าวว่า พฤติกรรมของมนุษย์นั้น แยกออกมาเป็นปัจจัยย่อยๆ เรียกว่าองค์ประกอบพฤติกรรม ได้แก่ การรับรู้ การเรียนรู้ การคิด สติปัญญา เจตคติ อารมณ์และความเชื่อ

1. การรับรู้ (PERCEPTION) เป็นการแปลความหมายจากการสัมผัส โดยเริ่มตั้งแต่การมีสิ่งเร้ามากระทบกับอวัยวะรับสัมผัสทั้งห้าและส่งกระแสประสาทไปยังสมองเพื่อการแปลความ

2. การเรียนรู้ (LEARNING) เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลอย่างค่อนข้างถาวร อันเป็นผลมาจากประสบการณ์หรือการฝึกฝน มิใช่ผลจากการตอบสนองของสัญชาตญาณ อุบัติเหตุ หรือความบังเอิญ โดยกระบวนการเรียนรู้จะเป็นกระบวนการต่อเนื่องเชื่อมโยงจากการรับรู้

3. การคิด (THINKING) เป็นกระบวนการของสมองในการสร้างสัญลักษณ์ หรือภาพให้ปรากฏในสมอง เพื่อเป็นตัวแทนของวัตถุ สิ่งของ เหตุการณ์หรือสถานการณ์ต่างๆ ความสามารถในการคิดนั้นมีความสัมพันธ์ระดับสติปัญญา แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

3.1 ความคิดรวบยอด (CONCEPT) เป็นลำดับขั้นที่เกิดจากการทำงานของสมอง ในการจัดกลุ่มหรือการสรุปรวมที่จะทำความเข้าใจในสิ่งของ บุคคล เรื่องราว ประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับรู้หรือต่อความคิดเห็น เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่าคืออะไร

3.2 จินตนาการ (IMAGINATION) เป็นการสร้างภาพขึ้นในสมองตามความนึกคิดของตนเอง เป็นผลมาจากการสะสมการรับรู้จากประสบการณ์ที่ผ่านมา ผสมกับความต้องการ ความสนใจ ความคาดหวังอารมณ์และความรู้สึกของบุคคล การจินตนาการในสิ่งเดียวกันของบุคคลแต่ละคนจะแตกต่างกันออกไป

4. สติปัญญา (INTELLIGENCE) เป็นความสามารถในตัวบุคคล ที่จะทราบได้จากพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก ระดับของสติปัญญาสังเกตได้จากการแสดงออกที่มีความคล่องแคล่ว รวดเร็ว ความถูกต้อง ความสามารถในการคิด การแก้ปัญหาและการปรับตัว การใช้แบบทดสอบวัดสติปัญญาจะทำให้ทราบระดับสติปัญญาชัดเจนขึ้น

5. เจตคติ (ATTITUDE) เป็นความรู้สึกที่แสดงออกมาในทางบวกหรือทางลบ เช่น พอใจหรือไม่พอใจ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ชอบหรือไม่ชอบ ต่อบุคคล หรือสิ่งหนึ่งสิ่งใด สถานะนี้เป็นแรงที่จะกำหนดทิศทางของพฤติกรรมของบุคคลต่อเหตุการณ์ สิ่งของ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง

6. อารมณ์ (EMOTION) เป็นสภาวะทางจิตใจ ที่มีต่อสิ่งเร้า ซึ่งมีผลต่อร่างกายและการแสดงพฤติกรรมของบุคคล

7. ความเชื่อ (BELIEFS) เป็นการยอมรับนับถือเชื่อมั่นในสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ อาจตั้งอยู่บนพื้นฐานของความคิดเหตุผลที่สามารถพิสูจน์ได้ หรืออาจตั้งอยู่บนพื้นฐานของการยอมรับ ศรัทธา โดยปราศจากเหตุผลหรือการพิสูจน์ใด ๆ จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดพฤติกรรม

เราไม่อาจสังเกตความเชื่อได้โดยตรง แต่จะสังเกตได้จากพฤติกรรมที่บุคคลกระทำและสันนิษฐานว่าพฤติกรรมที่เกิดขึ้นนั้นเป็นผลมาจากความเชื่อ ความเชื่อไม่จำเป็นต้องมีเหตุผลแต่เป็นการกำหนดขึ้นจากสิ่งที่บุคคลต้องการจะเชื่อในสิ่งใด เขาสามารถเชื่อในสิ่งใด เขาสามารถเชื่อในอะไร และเขาถูกวางเงื่อนไขในสิ่งที่เชื่อมาอย่างไร อีกประการหนึ่งความเชื่อนั้นทำให้เขาตอบสนองความต้องการพื้นฐานได้

2. แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม

คุณธรรมและจริยธรรมเป็นเสมือนบัพัณญัตติของความดีและความงามของจิตใจที่ส่งผลให้บุคคลประพฤติดีประพฤติชอบ หลักคุณธรรมและจริยธรรมจึงเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลในทุกสาขาอาชีพ ดังนั้น การที่ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม จะทำให้ผู้เรียนมีความตระหนักถึงคุณประโยชน์และโทษที่เป็นผลอันสืบเนื่องมาจากการมีและไม่มีหลักคุณธรรมและจริยธรรมของตนเอง

ความหมายคุณธรรม

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) (2553 : 51,57) ได้ให้ความหมายคำว่า “คุณธรรม” ไว้อย่างชัดเจนว่า หมายถึง ธรรมที่เป็นคุณ ความดีงาม สภาพที่เกื้อกูลกัน

วศิน อินทสระ (2549 : 197) สรุปความหมายของคุณธรรม คือ สิ่งที่ดีประเสริฐสุดท้ายของบุคคลและสังคม จะเข้าถึงได้ต้องมีความรู้ดี ความรู้ถูกต้อง เพราะความรู้ดี ความรู้ถูกต้อง จะสามารถปลูกฝังนิสัยที่ดีได้

ประภาศรี สีหอำไพ (2550 : 23) กล่าวว่า คุณธรรม หมายถึง หลักธรรมจริยาที่สร้างความรู้สึกริดรอยช้ำดีในทางกุศลธรรม มีคุณงามความดีภายในจิตใจอยู่ในขั้นสมบูรณ์จนเต็มเปี่ยมไปด้วยความสุข ความยินดี การกระทำที่ดีย่อมมีผลผลิตของความดี คือ ความชื่นชมยกย่อง ในขณะที่การกระทำชั่วย้อมนำความเจ็บปวดมาให้ การเป็นผู้มีคุณธรรม คือ การปฏิบัติตนในกรอบที่ดีงาม

ดวงเดือน พันธุพานิช (2551 : 33) อธิบายความหมายของคุณธรรมตามพจนานุกรม ไว้ว่าคุณธรรมมีความหมาย 2 นัย คือ

1. โดยนัยที่เป็นภาวะทางจิตนั้น คุณธรรมแปลว่า ความคิดที่ว่าบางพฤติกรรมเป็นสิ่งที่ถูกต้องที่ควรทำและเป็นที่ยอมรับ และบางพฤติกรรมเป็นสิ่งที่ผิดหรือเลว ทั้งนี้เป็นไปโดยความคิดเห็นของแต่ละบุคคล และแต่ละสังคม นอกจากนี้ คุณธรรมยังเป็นคุณภาพหรือสถานะในการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้อง ควรทำและยอมรับได้

2. คุณธรรมเป็นระบบลักษณะการประพฤติและคุณค่าที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของคนส่วนใหญ่ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วเป็นที่ยอมรับกันในสังคมหรือเฉพาะกลุ่มคน คุณธรรมตามรูปศัพท์ แปลว่า สภาพของคุณความดี

สรุปได้ว่า คุณธรรม หมายถึง สภาวะภายในจิตใจที่จัดว่าเป็น เป็นสิ่งที่ดีงาม ถูกต้อง เหมาะสม เป็นคุณความดี เป็นค่านิยมที่เหมาะสม ควรประพฤติปฏิบัติ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนร่วมช่วยเหลือเกื้อกูลแก่เพื่อนมนุษย์และปฏิบัติต่อสิ่งทั้งหลายได้อย่างถูกต้อง คุณธรรมคือ ความดีงามในจิตใจที่ทำให้บุคคลประพฤติดี ผู้มีคุณธรรมเป็นผู้มีความเคยชินในการประพฤติดีด้วยความรู้สึกในทางดีงาม คุณธรรมเป็นสิ่งที่ตรงกันข้ามกับกิเลส ซึ่งเป็นความไม่ดีในจิตใจ ผู้มีคุณธรรมจึงเป็นผู้ที่ไม่มากด้วยกิเลส ซึ่งจะได้รับการยกย่องว่าเป็นคนดี

ความหมายจริยธรรม

สำนักงานส่งเสริมคุณธรรม (ม.ป.ป.) ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า คำว่า จริยธรรม แยกออกเป็น จริย+ธรรม ซึ่งคำว่า จริย หมายถึง ความประพฤติหรือกิจที่ควรประพฤติ ส่วนคำว่า ธรรม มีความหมายหลายประการ เช่น คุณความดี หลักคำสอนของศาสนา หลักปฏิบัติ เมื่อนำคำทั้งสองมา

รวมกันเป็น จริยธรรม จึงมีความหมายตามตัวอักษรว่า หลักแห่งความประพฤติ หรือ แนวทางของการประพฤติ

พุทธทาสภิกขุ (2553 : 95) ได้อธิบายความของคำว่า จริยธรรม แปลว่า เป็นสิ่งที่พึงประพฤติ จะต้องประพฤติในส่วนศีลธรรมนั้น หมายถึง สิ่งที่กำลังประพฤติอยู่หรือประพฤติแล้ว จริยธรรมหรือ ETHICS อยู่ในรูปของปรัชญาคือ สิ่งที่ต้องคิดต่องาน ส่วนเรื่อง ศีลธรรม MORALITY นี้ต้องทำอยู่จริงๆ เพราะเป็นปัญหาเฉพาะหน้า

เพ็ญแข ประจันปัจจนิกและคณะ (2551 : 14) อธิบายความหมายของคำว่าจริยธรรม หมายถึง หลักการ ศีลธรรม ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี พฤติกรรมอันดีงามที่ปลูกฝังอยู่ในตัวบุคคล สามารถใช้เป็นแนวทางให้แก่บุคคลในการประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้อง เป็นที่ยอมรับในสังคม เป็นเกณฑ์ในการตัดสินพฤติกรรมของบุคคลว่าสิ่งใดดีหรือสิ่งใดไม่ดี ควรจะทำหรือไม่ควรทำ

GOOD (1998 : 314) อธิบายความหมายของจริยธรรม ไว้ว่า จริยธรรมเป็นการปรับตัวให้เข้ากับกฎเกณฑ์หรือ มาตรฐานของความประพฤติที่ดีที่ถูกต้องดีงาม

สรุปได้ว่า จริยธรรม หมายถึง แนวทางหรือหลักการที่นำไปสู่การประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสม สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข ส่งผลให้ตนเองและสังคมมีความเจริญงอกงาม

ความหมายคุณธรรมและจริยธรรม

คำว่า คุณธรรม และ จริยธรรม แม้มีความหมายที่แตกต่างกัน แต่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน กล่าวคือ “คุณธรรม” เน้นเรื่องความสำนึกในความดีงาม เป็นกรอบความคิด ความรู้ผิดชอบชั่วดีที่ยึดมั่นอยู่ภายใน เกิดจากการตัดสินใจด้วยตนเองไม่มีการบังคับ เป็นรากฐานของจริยธรรม “จริยธรรม” เน้นที่ประพฤติกกรรมหรือการแสดงออกถึงความถูกต้องดีงาม ซึ่งเกิดจากการปลูกฝังกฎเกณฑ์ของสังคม ความรู้สึกชอบแบบแผน กฎเกณฑ์และค่านิยมของสังคม คุณธรรมและจริยธรรม จึงมักจะถูกนำมาใช้อธิบายความหมายของพฤติกรรมที่ตีร่วมกันตลอดเวลา เนื่องจากไม่สามารถแยกส่วนความคิด ความเชื่อและการกระทำของบุคคลออกจากกันได้อย่างชัดเจน ผู้ที่มีจริยธรรม ก็คือ ผู้ที่มีคุณธรรม และผู้ที่มีคุณธรรม ก็คือ ผู้ที่มีจิตสำนึกในด้านจริยธรรมและทั้งสองสิ่งนี้จะถูกควบคุมด้วยความเชื่อ ศรัทธาในศาสนาและผู้ให้ความหมายไว้หลายท่านดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2552 : 6) ให้ความหมายคุณธรรมและจริยธรรมไว้ว่า คุณธรรมและจริยธรรม (ETHICS AND MORAL) หมายถึง การพัฒนานิสัยในการประพฤติอย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม และด้วยความรับผิดชอบทั้งในส่วนตนและส่วนรวม ความสามารถในการปรับวิถีชีวิตในความขัดแย้งทางค่านิยม การพัฒนานิสัยและการปฏิบัติตนตามศีลธรรม ทั้งในเรื่องส่วนตัวและสังคม

จะเห็นได้ว่า คุณธรรมและจริยธรรมนี้ ไม่ได้มีความหมายหรือคุณค่าเฉพาะในทางพระพุทธศาสนาเท่านั้น หากแต่เป็นแนวคิดที่เป็นสากล เพราะเป็นหลักการที่สังคมมนุษย์จะต้องประพฤติปฏิบัติ มีความสำคัญในอันที่จะเกื้อกูลให้สังคมมนุษย์ได้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข แม้ว่าสังคมนั้นจะตั้งอยู่บนความหลากหลายก็ตาม หากว่ากฎหมาย กฎระเบียบหรือข้อบังคับต่างๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อควบคุมความประพฤติของมนุษย์มิให้ล่วงละเมิดสิทธิระหว่างกันแล้ว คุณธรรมและจริยธรรมก็คือ กฎเกณฑ์ที่ควบคุมความประพฤติ ควบคุมระบบความคิดของมนุษย์ให้ยอมรับและเข้าใจความหมายที่แท้จริงของชีวิต เป็นการอยู่ร่วมกันที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการเกื้อกูลกัน

ความสำคัญของคุณธรรมและจริยธรรม

ประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนา มีความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขปัญหาด้านต่างๆ เช่น ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ปัญหาทางด้านการเมือง ปัญหาทางด้านสังคม รวมถึงปัญหาที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อให้ประเทศพัฒนาก้าวหน้าไปข้างหน้า

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาแผ่นดินเชิงคุณธรรม (2552 : 7) ได้กล่าวถึงความสำคัญของคุณธรรมและจริยธรรมไว้พอสรุปได้ว่า เด็กและเยาวชนเป็นทรัพยากรบุคคลที่ทรงคุณค่าอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ จำเป็นต้องมีการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้านความรู้ และคุณธรรม ซึ่งจำเป็นต้องกระทำตั้งแต่วัยเด็ก จนกระทั่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สร้างคุณประโยชน์ให้แก่สังคมในปัจจุบันและอนาคต และได้นำเสนอพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงพระราชทานไว้ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษกพระบรมมหากษัตริย์ราชเจ้าเกี่ยวกับการปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรมเพื่อให้เป็นสมบัติของคนไทยทั้งประเทศ มีอยู่ 4 ประการ ดังนี้

1. การรักษาความสัจ ความจริงใจต่อตัวเอง รู้จักสละประโยชน์ส่วนน้อย เพื่อส่วนใหญ่ของบ้านเมืองที่จะประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรม
2. การรู้จักข่มใจตนเอง ฝึกใจตนเองให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในความสัจความดีนั้น
3. การอดทน อดกลั้นและอดออม ไม่ประพฤติล่วงความสัตย์สุจริต ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใด
4. การรู้จักละวางความชั่ว ความทุจริต และรู้จักสละประโยชน์ส่วนน้อยของตน เพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง

คุณธรรมและจริยธรรมทั้ง 4 ประการนี้ หากประชาชนทุกคนพยายามนำมาประพฤติปฏิบัติ จะช่วยให้ประเทศชาติเกิดความสงบสุข ร่มเย็น และส่งผลให้ประเทศสามารถพัฒนาให้มั่นคงก้าวหน้าต่อไป

กระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป.) ให้ความสำคัญเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมไว้ดังนี้

คุณธรรมและจริยธรรม มีเป้าหมายใช้เพื่อควบคุมตนเองและส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคล เพื่อเป็นกลไกควบคุม โครงสร้าง ระบบและกระบวนการส่งผลต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงานหรือองค์กร

1. ความสำคัญของคุณธรรม เป็นพฤติกรรมหรือลักษณะการแสดงออกของคนเราจากภายใน ซึ่งจะแสดงออกมาโดยการกระทำ ทางกาย วาจาและจิตใจ
2. ความสำคัญของจริยธรรม นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ถ้าคนในสังคมใดมีจริยธรรมสูง สังคมนั้นจะมีแต่ความเจริญ ผู้มีจริยธรรมสูงจะประพฤติแต่ในสิ่งที่ดี และบรรลุถึงสภาพชีวิตอันทรงคุณค่าพึงประสงค์

ความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิต หมายถึง เรื่องของชีวิตที่เป็นอยู่ทั้งหมด ซึ่งทางพุทธศาสนาหมายถึง เรื่องต่างๆ 3 เรื่องดังนี้ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ปอ.ปยุตฺโต), 2553 : 21)

1. เรื่องของความสัมพันธ์กับโลกภายนอกด้วยพฤติกรรมทางกายวาจา และการใช้อิทธิฤทธิ์ต่างๆ คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย การเห็น การได้ยิน ฯลฯ สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางวัตถุและสิ่งแวดล้อมทางสังคม เรียกสั้นๆ ว่าศีล
2. เรื่องของจิตใจเจตจำนง ความตั้งใจ แรงจูงใจที่จะทำให้เรามีพฤติกรรมต่างๆ สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมนั้นตามภาวะและคุณสมบัติต่างๆ ของจิตใจของเรา เรียกว่า สมาธิ

3. เรื่องของปัญญาความรู้ ความคิดเป็นตัวชี้ทางว่าเราทำพฤติกรรมของเราไปตามความรู้ ความเข้าใจ และภายในขอบเขตของความรู้ นั้น ซึ่งเรียกว่า ปัญญาความสัมพันธ์ทั้งหมดนี้เป็นปัจจัยส่งผลกระทบต่อกัน ระหว่างพฤติกรรมจิตใจ/อารมณ์ และปัญญา ซึ่งเป็นส่วนประกอบแห่งการดำเนินชีวิตเป็นเรื่องของชีวิตของเรา จะแยกจากกันไม่ได้ รวมทั้งหมดเรียกว่า "จริยะ" ในชีวิตที่เป็นอยู่ เด็กย่อมต้องพบประสบการณ์ต่างๆ และต้องเจอสถานการณ์ใหม่ๆ ตลอดเวลาทุกวัน เมื่อเจอประสบการณ์ใหม่เราก็ต้องเรียนรู้และต้องมีปฏิกิริยาตอบไป เมื่อมีสถานการณ์เกิดขึ้นใหม่เราก็ต้องคิดว่า จะจัดการอย่างไร จะแก้ปัญหาอย่างไร นี่คือการศึกษาคุณธรรมจริยธรรม หรือการดำเนินชีวิตที่ดีคือ ชีวิตที่มีการศึกษา

และสิ่งสำคัญที่จะพัฒนามนุษย์ จำต้องมีการพัฒนาชีวิตที่ดำเนินไปพร้อมกันทั้ง 3 ด้านแยกจากกันไม่ได้ ดังนี้ (สำนักงานส่งเสริมคุณธรรม, 2557 : 1)

1. พัฒนาด้านความสัมพันธ์ แบ่งเป็น

1.1 พัฒนาด้านความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางวัตถุหรือสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ คือ การพัฒนาร่างกายให้แข็งแรงเจริญเติบโต สะอาด มีสุขภาพดีรู้จักเลือกเฟ้นบริโภคใช้สอยปัจจัย 4 อุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาและสร้างสรรค์ รู้จักเลือกใช้อย่างรู้คุณค่าประหยัด คิดก่อนใช้

1.2 พัฒนาด้านความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคมกับเพื่อนมนุษย์ตั้งแต่การอยู่ร่วมกันในครอบครัว มีวินัยในการดำรงชีวิตไม่เบียดเบียนผู้อื่น ซื่อสัตย์สุจริต มีความสามัคคีรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รับผิดชอบต่อตน ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันแก้ปัญหาและขจัดความขัดแย้งได้

2. พัฒนาด้านจิตใจ เรื่องของคุณธรรม ความดี สมรรถภาพจิตใจความเข้มแข็ง ขยันหมั่นเพียร อดทน มีสติ มีสมาธิ มีความสุข สดชื่น เบิกบานสุขภาพเรียบร้อย อ่อนโยน ละมุนละม่อม มีกิริยามารยาทที่ดีงาม มีสัมมาคารวะมีน้ำใจ มีจิตใจกว้างขวาง เสียสละ โอบอ้อมอารี

3. พัฒนาด้านความรู้ ความเข้าใจ การคิด เหตุผลเน้นการรู้ตรงตามความเป็นจริง และสามารถนำความรู้มาใช้ในการคิด แก้ปัญหาและดับทุกข์ได้ในที่สุด

คุณธรรมและจริยธรรมมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ทุกคนเป็นอย่างมาก อาจสรุปความสำคัญของคุณธรรมและจริยธรรมได้ดังนี้คือ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), 2553 : 67)

1. ช่วยให้มีชีวิตดำเนินไปด้วยความราบรื่นและสงบสุข ไม่พบอุปสรรค

2. ช่วยให้คนมีสติสัมปชัญญะอยู่ตลอดเวลา ไม่เผลอตว์ ไม่ลืมตัว จะประพฤติปฏิบัติในสิ่งใดก็จะระมัดระวังตัวอยู่เสมอ

3. ช่วยสร้างควมมีระเบียบวินัยให้แก่บุคคลในชาติ

4. ช่วยควบคุมไม่ให้คนชั่วมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น การปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างแก่ผู้อื่น นับว่าเป็นคุณแก่สังคม เพราะนอกจากจะเป็นตัวอย่างโดยการชี้ทางอ้อมแล้ว ยังจะออกปากแนะนำสั่งสอนโดยตรงได้อีกด้วย

5. ช่วยให้มนุษย์นำความรู้และประสบการณ์ที่ร่ำเรียนมาสร้างสรรค์สิ่งที่มีคุณค่า

6. ช่วยควบคุมการเจริญทางด้านวัตถุและจิตใจของคนให้เจริญไปพร้อมๆ กัน

7. ช่วยสร้างความมั่นคงทางจิตใจให้มนุษย์

พอสรุปได้ว่า ความสำคัญของคุณธรรมทำให้เกิดจริยธรรม ค่านิยมที่เหมาะสม ส่งผลสู่การนำไปปฏิบัติที่ถูกต้อง สามารถดำเนินชีวิตตนเอง ตลอดจนทำให้เกิดความสุขความพอใจให้กับตนเอง และทำให้เกิดสันติสุขต่อสังคม ซึ่งคุณธรรมสามารถที่จะปลูกฝังกันได้ เมื่อบุคคลเกิดคุณธรรมอย่างหนึ่งก็จะส่งผลให้เกิดคุณธรรมด้านอื่นๆ ตามมา

3. แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม

คุณธรรมและจริยธรรมเกิดขึ้นมาพร้อมๆ กับการพัฒนาการด้านสติปัญญาและการอบรมกล่อมเกล่าให้รู้จักผิดชอบชั่วดีของสังคม คุณธรรมและจริยธรรม เป็นเรื่องของระบบคิดที่ยอมรับความเป็นจริงของชีวิตที่ไม่สามารถวัดและประเมินผลในเชิงปริมาณได้ ดังนั้น การสร้างคุณธรรมและจริยธรรมให้เกิดขึ้นได้จึงต้องอาศัยการปลูกฝังระบบคิดดังกล่าวให้เข้าไปอยู่ในทุกช่วงชีวิตของมนุษย์ ภาครัฐได้ให้ความสำคัญต่อการปลูกฝังเรื่องคุณธรรมและจริยธรรม เห็นได้จากยุทธศาสตร์การผลิตและการพัฒนากำลังคนของประเทศในช่วงการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง พ.ศ. 2552 - 2561 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554 : 14) ก็มีกระบวนไวัชัดเจนถึงความสำคัญของการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมในการพัฒนาคนของประเทศ ดังยุทธศาสตร์ที่ 2 : การพัฒนากำลังคนทุกระดับด้วยมาตรการที่ 1 คือ พัฒนากำลังคนให้มีความรู้และทักษะทั้งทักษะพื้นฐานที่จำเป็นและทักษะวิชาชีพ มีคุณธรรมและจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นกำลังที่มีทั้งความรู้ทักษะและมีคุณภาพ เป็นแรงงานที่มีฝีมือ (SKILL INTENSIVE) และสามารถพัฒนาให้เป็นแรงงานที่ใช้ทักษะและสมองในการปฏิบัติงาน นำไปสู่การเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขัน

ประเวศ วะสี (2550 : 32) กล่าวถึงระบบการศึกษาที่คุณธรรมนำความรู้ว่า อุปสรรคของการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม คือ ระบบการศึกษาที่เอาวิชาเป็นตัวตั้ง เน้นว่าเรียนวิชาอะไร ได้ใช้ตำราอะไร สอบวิชาอะไร และสำเร็จวิชาอะไร เรื่องนี้ท่านเจ้าคุณพรหมคุณาภรณ์ พุดออก 20-30 ปี ว่า เป็นการศึกษาแยกส่วน แยกการศึกษาจากชีวิตเด็ก ไม่อยากพูดคุยกับพ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย เพราะคุยแล้วไม่ได้คะแนน คะแนนไปอยู่ที่การท่องตำรา แท้จริง พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย มีความรู้ในตัวมานาน่าจะเรียนรู้

ฉวีรัตน์ เกษตรสุนทร (2557 : 1) กล่าวถึงทิศทางการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม ในสถานศึกษาว่า การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมสู่เด็กและเยาวชนถือเป็นฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศ เพราะเยาวชนเหล่านี้คือผู้ที่จะเติบโตไปเป็นกำลังสำคัญของชาติ อีกทั้งสถาบันการศึกษายังเป็นสถาบันหลักของสังคมไทย เพราะการศึกษาเริ่มต้นตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงมหาวิทยาลัย ซึ่งปัจจุบัน ปัญหาหลักที่พบในสถานศึกษาไทย ล้วนเกี่ยวข้องกับคุณธรรมและจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ เช่น การลอกข้อสอบ การรับเงินแป๊ะเจี๊ยะ การกู้ยืมค่าเล่าเรียนแล้วไม่คืนเงิน ดังนั้น คุณยคุณธรรมจึงเล็งเห็นว่า ถึงเวลาที่สถาบันการศึกษาทุกแห่งควรมีแนวทางในการขับเคลื่อนความซื่อตรงในสถานศึกษาที่ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ค่านิยมด้านความซื่อตรงในทางที่ถูกต้อง ตั้งแต่เยาว์ โดยใช้ยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อน 4 รูปแบบ ได้แก่

1. การสร้างวัฒนธรรมด้านความซื่อตรงในสถานศึกษา โดยใช้กิจกรรมต่างๆ เป็นเครื่องมือ รวมถึงการสร้างเครือข่ายชมรมความซื่อตรงสำหรับผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้ปกครองสามารถทำหน้าที่ในการอบรมคุณธรรมและจริยธรรมของบุตรหลานอย่างมีประสิทธิภาพ ควบคู่กับการอบรมจากในสถานศึกษา

2. การคัดเลือกและแก้ไขคุณธรรมและจริยธรรมความซื่อตรงที่เป็นปัญหาหลักก่อน โดยปัญหาในอันดับแรก ๆ ที่ควรแก้ไข ได้แก่ การกั๊ยืมเงินค่าเล่าเรียนแล้วไม่คืน การรับเงินนอกระบบหรือแป๊ะเจี๊ยะ และการลอกข้อสอบของนักเรียน

3. ของการใช้รูปแบบการประเมินผลคุณธรรมและจริยธรรมสถานศึกษาในแบบ 360 องศา โดยเปลี่ยนจากการประเมินคุณธรรมและจริยธรรมระหว่างครูกับนักเรียน เป็นการให้ผู้เรียนประเมินคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหาร ผู้เรียนประเมินครู ครูประเมินผู้เรียน รุ่นน้องประเมินรุ่นพี่ รุ่นพี่ประเมินรุ่นน้อง เป็นต้น

4. การแปลงองค์ความรู้ด้านคุณธรรมและจริยธรรมไปสู่การปฏิบัติแทนการท่องจำจากตำราเรียน

เนื่องจากคุณธรรมและจริยธรรม เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการได้รับประสบการณ์และจากการอบรมสั่งสอน ชี้แนะให้มองเห็นความผิดชอบชั่วดี บุคคลมักจะได้รับ การอบรมเลี้ยงดูจากกลุ่มที่เป็นตัวแทนทางสังคมที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการอบรมเลี้ยงดูให้บุคคลในสังคมเป็นผู้ที่ตระหนักรู้และมีพฤติกรรมที่กล่าวได้ว่า เป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรม โดยเฉพาะสถานศึกษาต่างๆ ได้พยายามค้นหาวิธีการเพื่อพัฒนาและปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมพอสรุปได้ดังนี้ (ประภาศรี สีหอำไพ, 2550 : 53)

1. การปลูกฝังพื้นฐานด้านวิชาการ การเรียนการสอน การศึกษาของไทยจะมีความเกี่ยวข้องกับศาสนาอย่าง เป็นเนื้อเดียวกัน ดังนั้น จะเห็นได้ว่าหลักสูตรต่างๆ ที่นำมาใช้จะมีลักษณะแนวทางที่เป็นไปในทางเดียวกันกับพุทธปรัชญา

2. การปลูกฝังพื้นฐานด้านชีวิตและสังคม การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม ในการดำรงชีวิตทางด้านสังคม ก็จะนำพระธรรมที่เป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้ามาเป็นหลักในการคิดและการแก้ปัญหาในเชิงคุณธรรมและจริยธรรม การอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขภายใต้กฎเกณฑ์ของสังคมและจิตใจที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

3. การปลูกฝังพื้นฐานด้านจิตวิทยา เป็นพื้นฐานที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ด้วยการคิด การหยั่งเห็นการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ มีการไตร่ตรองจนเกิดความเข้าใจ จนเกิดเป็นจิตสำนึก การศึกษาจึงต้องมุ่งอบรมให้บุคคลคิดเห็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น ซึ่งมีความมุ่งหมายปลายทางคือ ให้คิดดี ทำดี และแก้ปัญหาได้ดี การศึกษาจิตวิทยาทำให้เข้าใจธรรมชาติ ความต้องการของมนุษย์ เพื่อให้เข้าใจตนเองและผู้อื่นด้วย การสร้างแรงจูงใจตนเองเพื่อให้สามารถพัฒนาไปสู่ความดีงามได้

ดังนั้น การศึกษาจึงต้องมุ่งเสริมสร้างและปลูกฝังความรู้และความเข้าใจ ตลอดจนความซาบซึ้งในวัฒนธรรมและอารยธรรมของตนอย่างแน่นแฟ้นด้วย หากคุณค่าทางคุณธรรมและจริยธรรมของคนในชาติเสียไป ก็หมายถึง การขาดองค์ประกอบที่สำคัญในความเป็นชาติ คุณสมบัติสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะต้องเน้นเป็นพิเศษคือ การรู้จักทำงานร่วมกับคนอื่น การทำงานร่วมกับคนอื่นนั้น ย่อมจะเรียกร่องคุณสมบัติอย่างอื่นตามมา เช่น การรู้จักเสียสละ ไม่เอารอดเอาเปรียบผู้อื่น รู้จักการผ่อนหนักผ่อนเบา และรู้สึกละอายต่อการหลีกเลี่ยงจากหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายมา ความจริงนั้น

เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า ในสภาพแห่งสังคมปัจจุบัน การร่วมมือกันทำงานเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ สถานศึกษาจำเป็นจะต้องหาวิธีปลูกฝังความสามารถในเรื่องนี้ให้เป็นผลสำเร็จด้วย ความยึดมั่นในความรักชาติ ความรู้สึกในเรื่องชาตินิยม ยึดมั่นในอุดมการณ์แห่งชาติ และมีความจงรักภักดีต่อองค์พระมหากษัตริย์ ทั้งนี้ เราย่อมประจักษ์ชัดอยู่แล้วว่า ความอยู่รอดของประเทศชาติและความรุ่งเรืองของชาติ ย่อมขึ้นอยู่กับอุดมการณ์ที่ประชาชนมีต่อชาติ หากประชาชนมีความรักชาติและมีความรู้สึกเรื่องชาตินิยมเป็นอย่างดีแล้ว (พระครูประโชติจันทร์ทิวมล (จนทโชโต), 2555 : 39)

สรุปได้ว่า จริยธรรม เป็นหลักความประพฤติ หรือแนวทางในการปฏิบัติตนที่ควรแก่การยึดถือปฏิบัติ เพื่อสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข โดยมีคุณธรรมและศีลธรรมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมจึงเปรียบเสมือนการพัฒนาคุณภาพจิตใจที่มีอิทธิพลต่อความประพฤติตน คุณธรรมเป็นสภาวะที่อยากให้เราทำอะไรที่เป็นคุณ ศีลธรรม เป็นสภาวะที่เราห้ามจิตใจของเราไม่ให้ทำในสิ่งผิดหรือบอกไม่ให้คนอื่นทำ ทั้งคุณธรรมและศีลธรรมจึงเป็นตัวกำหนดความประพฤติของเราให้ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกที่ควร คือ เป็นตัวกำหนดจริยธรรม จริยธรรมที่เกิดขึ้นจึงเป็นผลมาจากศาสนา ที่เกี่ยวข้องกับ วัฒนธรรม ประเพณี และกฎหมาย

การที่ประเทศชาติจะรุ่งเรืองได้ทุก ๆ ด้านอยู่ที่ตัวบุคคล ถ้าบุคคลมีความรู้ความสามารถและคุณธรรมสูงแล้ว ประเทศชาติจะเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วแต่ปัจจุบันมักได้ยินเสมอว่า ศีลธรรมหรือคุณธรรมเสื่อม ความจริงคุณธรรมเป็นนามธรรมมีสภาพเป็นปกติไม่ดีขึ้นหรือเลวลง แต่บุคคลเห็นว่าการเลวลงขึ้นอยู่กับคนส่วนหนึ่งไม่สนใจประพฤติตนให้มีคุณธรรม ตามหลักของศาสนาและวัฒนธรรมอันดีงามจึงต้องเร่งปลูกฝังความดี การให้รู้จักมีความรับผิดชอบ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2544 : 110-112) กล่าวว่า พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อของนักศึกษามีดังนี้

1. นักศึกษาต้องตระหนักว่า ยังมีประชาชนอีกจำนวนมากที่ต้องการเข้ามาศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ดังนั้นในฐานะที่นักศึกษาได้มีโอกาสเข้าเรียนในชั้นอุดมศึกษา จึงควรตั้งใจพยายามใช้เวลาให้เต็มที่ในการศึกษาค้นคว้า รับรู้ ความคิดที่จะนำไปใช้ประโยชน์แก่สังคมในอนาคตเป็นการตอบแทน

2. มหาวิทยาลัยไม่ได้เป็นสถานที่ที่สร้างความรู้เพียงอย่างเดียว นักศึกษาควรกระทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ควรคิดถึงผู้อื่นหรือประโยชน์ของผู้อื่นมากกว่าตนเอง ดังนั้น ควรแบ่งเวลาเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่จะช่วยสร้างทัศนคติ ความรับผิดชอบและการตัดสินใจ ซึ่งจะช่วยสร้างสามัญสำนึกในการทำงานกลุ่มและรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี

3. นักศึกษาไม่ได้เป็นสิทธิชน ดังนั้น พึงศึกษากฎ ระเบียบ ซึ่งต้องเสียสละสิทธิส่วนบุคคลเพื่อความสงบสุขของส่วนรวม

4. นักศึกษาต้องมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อสังคม เช่น การออกค่ายพัฒนาชนบท การอาสาสอนหนังสือในแหล่งสลัม เป็นต้น

5. นักศึกษาควรมีความรับผิดชอบต่องานในบ้าน อันเป็นการสร้างบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว เช่น เป็นลูกที่ดี กตัญญู รุ้รู่ เอาใจใส่ดูแลสภาพความเป็นอยู่ของสมาชิกในครอบครัว

6. นักศึกษาควรมีหน้าที่รับผิดชอบต่อมหาวิทยาลัย ในระยะเวลาสี่ปีของการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เป็นเวลานานพอสมควรที่นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกฝนเรียนรู้ที่จะเป็นบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถและความชำนาญในวิชาชีพ เป็นบุคคลที่สังคมต้องการ

กระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป.) กล่าวว่า ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การมีความมุ่งหมายตั้งใจปฏิบัติหน้าที่การทำงานให้บรรลุความสำเร็จตามความหมาย ยอมรับผลการกระทำนั้นและพยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น ความรับผิดชอบอาจจำแนกได้เป็น 4 ด้านดังนี้

1. ความรับผิดชอบในการศึกษาเล่าเรียน หมายถึง การที่นักศึกษาศึกษาเล่าเรียนจนประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมาย ด้านความขยันหมั่นเพียร อดทน เข้าห้องเรียนและส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามเวลาที่นัดหมาย เมื่อมีปัญหาหรือไม่เข้าใจในบทเรียน ก็พยายามศึกษาค้นคว้าซักถามอาจารย์ให้เข้าใจ เมื่อทำแบบฝึกหัดผิดก็ยอมรับว่าทำผิด แล้วพยายามแก้ไข ปรับปรุงให้ถูกต้องด้วยตนเองอยู่เสมอ มีผลการเรียนผ่านทุกวิชาในทุกภาคเรียน

2. ความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา หมายถึง การที่นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา การรักษาสภาพประโยชน์ เกียรติยศชื่อเสียงของสถานศึกษา การช่วยกันรักษาความสะอาดของสถานศึกษา ไม่ขีดเขียนผนังห้องเรียน ห้องนั่งเล่น การแต่งเครื่องแบบนักศึกษาเรียบร้อย ไม่ทะเลาะวิวาทกับนักศึกษาสถาบันอื่น คอยตักเตือนเพื่อนนักศึกษาที่หลงผิด อันทำให้โรงเรียนเสียชื่อเสียง เมื่อสถานศึกษาต้องการความร่วมมือหรือความช่วยเหลือ ก็เต็มใจให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษาตามความสนใจ และความสามารถของตนเพื่อสร้างชื่อเสียงแก่สถานศึกษา เช่น เป็นนักกีฬา นักแต่งคำขวัญ เรียงความ และอื่นๆ

3. ความรับผิดชอบต่อครอบครัว หมายถึง การที่นักศึกษาช่วยเหลืองานต่างๆ ภายในบ้าน เพื่อแบ่งเบาภาระซึ่งกันและกันตามความสามารถของตน ช่วยแก้ปัญหาที่สมาชิกในครอบครัวไม่เข้าใจกัน และรู้จักแสดงความคิดเห็นและรู้จักปฏิบัติตนเพื่อความสุขและชื่อเสียงของครอบครัว

4. ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การที่นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนและสังคม บำเพ็ญประโยชน์และสร้างสรรค์ความเจริญให้ชุมชนและสังคม อย่างเต็มความสามารถ ช่วยสอดส่องพฤติกรรมของบุคคลที่จะเป็นภัยของสังคม ให้ความรู้ ความสนุกเพลิดเพลิน กับประชาชนตามความสามารถของตน

จิราภรณ์ มีสง่า (2552 : 56) แบ่งประเภทความรับผิดชอบไว้ดังนี้

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง การรับรู้ฐานะและบทบาทของตนที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมจะต้องดำรงตนให้อยู่ใน ฐานะที่ช่วยเหลือตัวเองได้ รู้จักว่าสิ่งใดถูก สิ่งใดผิด ยอมรับผลการกระทำของตนเองทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย เพราะฉะนั้นบุคคลที่มีความรับผิดชอบในตนเองย่อมจะไตร่ตรองดูให้รอบคอบก่อนว่า สิ่งที่ตนเองทำลงไปนั้นจะมีผลดีผลเสียหรือไม่และจะเลือกปฏิบัติแต่สิ่งที่จะก่อให้เกิดผลดีเท่านั้น

2. ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง ภาระหน้าที่ของบุคคลที่จะต้องเกี่ยวข้อง และมีส่วนร่วมต่อสวัสดิภาพของสังคมที่ตนเองดำรงอยู่ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับหลายสิ่งหลายอย่าง ตั้งแต่สังคมขนาดเล็กๆ จนถึงสังคมขนาดใหญ่ การกระทำของบุคคลใดบุคคลหนึ่งย่อมมีผลกระทบต่อสังคมไม่มากก็น้อย บุคคลทุกคนจึงต้องมีภาระหน้าที่และความรับผิดชอบที่จะต้องปฏิบัติต่อสังคมดังต่อไปนี้

2.1 ความรับผิดชอบต่อหน้าที่พลเมือง ได้แก่ การปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม การรักษาทรัพย์สินของสังคม การช่วยเหลือผู้อื่น และการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น

2.2 ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ได้แก่ การเคารพเชื่อฟังผู้ปกครอง การช่วยเหลืองานบ้านและการรักษาชื่อเสียงของครอบครัว

2.3 ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน ได้แก่ ความตั้งใจศึกษาเล่าเรียน การเชื่อฟังครู – อาจารย์ การปฏิบัติตามกฎของโรงเรียนและการรักษาสมบัติของโรงเรียน

2.4 ความรับผิดชอบต่อเพื่อน ได้แก่ การช่วยตักเตือนแนะนำเมื่อเพื่อนกระทำผิด การช่วยเหลือเพื่อนอย่างเหมาะสม การให้อภัยเมื่อเพื่อนทำผิดการไม่ทะเลาะและเอาเปรียบเพื่อน และการเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน

สรุปจากประเภทของความรับผิดชอบของนักศึกษา ได้ 2 ประเภท คือ

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง การรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง รู้จักแก้ปัญหาทุกชนิดที่ทำให้ตนเองเป็นทุกข์ เช่น การรักษาป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากอันตราย โรคภัยไข้เจ็บ รักษาร่างกายให้แข็งแรง และปฏิบัติหน้าที่การงานของตนเองให้ลุล่วงไปอย่างมีประสิทธิภาพทันและตรงเวลา

2. ความรับผิดชอบต่อสังคมหรือส่วนรวม หมายถึง รู้จักบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองที่มีต่อสังคม ซึ่งได้แก่ ความรับผิดชอบต่อครอบครัว โรงเรียน ชุมชน ประเทศชาติ และบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสมเพื่อให้เกิดประโยชน์ ต่อสังคมส่วนรวม

การที่บุคคลกระทำการบางอย่างเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมนั้น เป็นการแสดงออกในพฤติกรรมของการแบ่งปัน ช่วยเหลือ การมีน้ำใจ ไม่เอาเปรียบเอาเปรียบ และทำประโยชน์โดยไม่หวังผลตอบแทน พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต, 2543 : 8) ได้แบ่งประเภทของการบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวมไว้ 2 ลักษณะ คือ

1. ขวนขวายช่วยเหลือให้งานสำเร็จ ได้แก่ การช่วยเหลือเกื้อกูลกันทั้งด้านกำลัง ความคิด กำลังปัญญาและกำลังทรัพย์ เช่น การช่วยเหลือกันในครอบครัวระหว่าง พ่อ แม่กับลูกๆ การช่วยเหลือระหว่างญาติต่อญาติ เพื่อนต่อเพื่อน รวมทั้งเพื่อนร่วมชาติต่อเพื่อนร่วมชาติ

2. การชักนำในทางที่ดีช่วยด้านสติปัญญา ความคิดเห็น การนำเรื่องการปรับปรุงด้านอาชีพ ความเป็นอยู่ต่างๆ ด้านสุขภาพร่างกาย โดยเฉพาะการปลูกจิตสำนึกให้แต่ละคนรู้จักช่วยเหลือตนเอง และสังคมของตน

วรฉัตร ไตรทิมพ์ (2552 : 76-77) แบ่งประเภทการทำประโยชน์ของผู้อื่น และสังคมส่วนรวมด้านการเสียสละ มีดังนี้

1. การเสียสละวัตถุ คือ การเสียสละสิ่งต่างๆ เช่น ทรัพย์สิน เครื่องอุปโภค บริโภค เพื่อส่วนรวม

2. การเสียสละกิเลส คือ การเสียสละสิ่งที่ไม่ดีออกจากจิตใจ เช่น ความโลภ ความโกรธ ความหลง ความเห็นแก่ตัว ความเบียดเบียน และความเกียจคร้าน เป็นต้น

สรุปได้ว่า การทำประโยชน์ต่อส่วนรวมเป็นการตระหนักหนักรู้และคำนึงถึงสังคมส่วนรวม มีความรับผิดชอบต่อตนเองในการกระทำ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบเสียหายต่อส่วนรวม และพร้อมที่จะเสียสละประโยชน์ของตนเพื่อรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม

องค์ประกอบของพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรม

การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ หรืองดเว้นการแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือค่านิยมในสังคมนั้น หรืออาจกล่าวได้ว่า การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งออกมาเหล่านี้ สามารถสรุปการจำแนกองค์ประกอบของคุณธรรมและจริยธรรมตามความคิดเห็นของท่านต่างๆ ได้ดังนี้

ประกาศรี สี่ห้าไฟ (2550 : 12) ได้สรุปไว้ว่า คุณธรรมจริยธรรม เป็นเครื่องกำหนดหลักปฏิบัติในการดำรงชีวิต เป็นแนวทางให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบเรียบร้อย ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบดังต่อไปนี้

4. ระเบียบวินัย (DISCIPLINE) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่ง สังคมที่ขาดกฎเกณฑ์ ทุกคนสามารถทำทุกอย่างได้ตามอำเภอใจ ย่อมเดือดร้อน ขาดผู้นำผู้ตาม ขาดระบบที่กระชับความเข้าใจเป็นแบบแผนให้ยึดถือปฏิบัติ การหย่อนระเบียบวินัยทำให้เกิดการละเมิดสิทธิและหน้าที่ตามบทบาทของแต่ละบุคคลชาติใดไร้ระเบียบวินัยย่อมยากที่จะพัฒนาไปได้ทัดเทียมชาติอื่น บุคคลจึงควรปฏิบัติตามจารีตประเพณีของสังคม

5. สังคม (SOCIETY) เป็นการรวมกลุ่มกันประกอบกิจกรรมอย่างมีระเบียบแบบแผนก่อให้เกิดขนบธรรมเนียมที่งดงาม มีวัฒนธรรมอันแสดงถึงความมีระเบียบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชน

6. อิสระเสรี (AUTONOMY) ความมีสำนึกในมโนธรรมที่พัฒนาเป็นลำดับ ก่อให้เกิดความอิสระสามารถดำรงชีวิตตามสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการศึกษาและประสบการณ์ในชีวิต มีความสุขในระเบียบวินัยและสังคมของตน เป็นค่านิยมสูงสุดที่คนได้รับการขัดเกลาแล้วสามารถบำเพ็ญตนตามเสรีภาพเฉพาะตนได้อย่างอิสระ สามารถปกครองตนเองและชักนำตนเองให้อยู่ในทำนองครองธรรม

พระครูประโชตจันทวิมล (2555 : 10) ได้กล่าวว่า การจำแนกองค์ประกอบของจริยธรรมตามความคิดเห็นของนักจิตวิทยานั้นมีความคล้ายคลึงกัน แต่เรียกชื่อต่างกันออกไป ซึ่งอาจสรุปได้ว่า คุณธรรมจริยธรรม จำแนกเป็น 3 องค์ประกอบ คือ

1. องค์ประกอบทางปัญญา (COGNITION) คือ ส่วนที่เป็นความรู้ ความเชื่อต่างๆ ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งเป็นความรู้ ความเข้าใจในเหตุผลของความถูกต้องดีงามสามารถตัดสินแยกพฤติกรรมที่ดี ที่ถูกที่ควร ออกจากพฤติกรรมที่ไม่ดี ไม่ถูก ไม่ควรมโนทัศน์ อื่นที่ใช้เรียกองค์ประกอบส่วนนี้ ได้แก่ ความคิดทางคุณธรรมจริยธรรม (MORAL THOUGHT) ค่านิยมทางคุณธรรมจริยธรรม (MORAL VALUE) ความเชื่อทางคุณธรรมจริยธรรม (MORAL JUDGMENT) การใช้เหตุผลทางคุณธรรมจริยธรรม (MORAL REASONING) และความรู้ความเข้าใจทางคุณธรรมจริยธรรม (MORAL COGNITION)

2. องค์ประกอบทางอารมณ์ (AFFECTION) คือ ความรู้สึกหรือปฏิกิริยาที่มีต่อลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมว่า ตนชอบหรือไม่ชอบเพียงใด ซึ่งส่วนใหญ่จะสอดคล้องกับค่านิยมในสังคมนั้น องค์ประกอบในด้านนี้มีความหมายกว้างกว่าความรู้ ความเข้าใจเชิงคุณธรรมจริยธรรมของบุคคล เพราะรวมทั้งความรู้และความรู้สึกในเรื่องนั้นๆ เข้าด้วยกัน และ องค์ประกอบด้านนี้ยังสามารถเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมได้มโนทัศน์ที่ใช้เรียกแทนองค์ประกอบนี้ ได้แก่ เจตคติทางคุณธรรมจริยธรรม

(MORAL ATTITUDE) ความรู้สึกทางคุณธรรมจริยธรรม (MORAL FEELING) และ ปฏิกริยาทางคุณธรรมจริยธรรม (MORAL REACTION)

3. องค์ประกอบทางพฤติกรรม (BEHAVIOR) คือ พฤติกรรม หรือการกระทำที่บุคคลแสดงต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่อสิ่งแวดล้อม เป็นพฤติกรรมที่สามารถตัดสินได้ว่า ดีหรือไม่ดีถูกหรือผิด ควรหรือไม่ควร ซึ่งเป็นอิทธิพลส่วนหนึ่งที่มีผลต่อการกระทำหรือไม่ควรกระทำพฤติกรรมใดจะขึ้นอยู่กับอิทธิพลองค์ประกอบทั้งสองประการที่กล่าวมาแล้ว พฤติกรรมเชิงคุณธรรม จริยธรรมเป็นสิ่งที่สังคมให้ความสำคัญมากกว่าด้านอื่นๆ ทั้งนี้ เพราะการกระทำในทางที่ดีและเลวของบุคคลนั้นส่งผลโดยตรงต่อความผาสุกและความทุกข์ของสังคม มโนทัศน์ที่ใช้เรียกองค์ประกอบส่วนนี้ ได้แก่ ความประพฤติทางคุณธรรมจริยธรรม

จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบของคุณธรรมและจริยธรรมครอบคลุมถึงองค์ประกอบด้านความรู้ ความเข้าใจในเหตุผลของความถูกต้อง องค์ประกอบด้วยอารมณ์ความรู้สึก ซึ่งเป็นความพึงพอใจ ศรัทธา เลื่อมใสในการนำแนวคิดเชิงจริยธรรมไปสู่การปฏิบัติ และองค์ประกอบด้านพฤติกรรมมาแสดงออก ซึ่งเป็นพฤติกรรมการแสดงออกที่บุคคลตัดสินใจจะถูกหรือผิดในสถานการณ์ต่างๆ

4. การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม

การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมอันพึงประสงค์ให้แก่นักศึกษาในทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือสถาบันในระดับอุดมศึกษา ที่ได้ให้ความสำคัญและใส่ใจปลูกฝังด้านปัญญา พัฒนาการระบวนการคิดของผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ และมุ่งพัฒนาความสามารถทางอารมณ์โดยการปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตนเอง เข้าใจตนเอง เห็นอกเห็นใจผู้อื่น สามารถแก้ปัญหาขัดแย้งทางอารมณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม พร้อมกันนี้ได้มีนักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมไว้หลายท่าน นักวิชาการส่วนใหญ่เชื่อว่าคุณธรรมและจริยธรรมมีการพัฒนาเป็นลำดับตั้งแต่วัยเด็กจนถึงเติบโตเป็นผู้ใหญ่ มีผู้ให้แนวคิดการปลูกฝัง พัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้ และดำเนินชีวิตที่มีความสุข ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป.) ได้ประกาศนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำความรู้สร้างความตระหนักสำนึกในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตยพัฒนา คนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของ สถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้และอยู่ดีมีสุขโดยคุณธรรมพื้นฐานประกอบด้วย

1. ขยัน คือ ความตั้งใจเพียรพยายามทำหน้าที่การทำงานอย่างต่อเนื่อง สมัญเสมออดทนไม่ท้อถอยเมื่อพบอุปสรรค ความขยันต้องควบคู่กับการใช้ปัญญาแก้ปัญหาจนเกิดผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ผู้ที่มีความขยัน คือผู้ที่ตั้งใจทำอย่างจริงจังต่อ เนื่องในเรื่องที่ถูกที่ควร เป็นคนสู้งานมีความพยายาม ไม่ท้อถอย ถ้าเผชิญอุปสรรค รั้งงานที่ทำตั้งใจทำหน้าที่อย่างจริงจัง

2. ประหยัด คือ การรู้จักเก็บออม ถนอมใช้ทรัพย์สินสิ่งของให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย ฟุ้งเฟ้อ ผู้ที่มีความประหยัดคือ ผู้ที่ดำเนินชีวิตเรียบง่าย รู้จักฐานะการเงินของตน คิดก่อนใช้ คิดก่อนซื้อ เก็บออม ถนอมใช้ทรัพย์สินสิ่งของอย่างคุ้มค่ารู้จักทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเองอยู่เสมอ

3. ซื่อสัตย์ คือ ประพฤติตรง ไม่เอินเอียง ไม่มีเล่ห์เหลี่ยมมีความจริงใจ ปลอดภัยจากรู้สึกลำเอียงหรืออคติ ผู้ที่มีความซื่อสัตย์ คือผู้ที่มีความประพฤติตรง ทั้งต่อหน้าที่ ต่อวิชาชีพ ตรงต่อเวลาไม่ใช้เล่ห์กล คดโกง ทั้งทางตรงและทางอ้อมรับรู้หน้าที่ของตนเองและปฏิบัติอย่างเต็มที่ถูกต้อง

4. มีวินัย คือ การยึดมั่นในระเบียบแบบแผน ข้อบังคับและข้อปฏิบัติ ซึ่งมีทั้งวินัยในตนเอง และวินัยต่อสังคม ผู้ที่มีวินัย คือผู้ที่ปฏิบัติตนในขอบเขต กฎระเบียบของสถานศึกษาสถาบัน/องค์กร/สังคมและประเทศโดยที่ตนเองยินดีปฏิบัติตามอย่างเต็มใจและตั้งใจ

5. สุขภาพคือ ระเบียบร้อย อ่อนโยน ละมุนละม่อมมีกิจกรรมารยาทที่งดงาม มีสัมมาคารวะ ผู้ที่มีความสุขภาพคือ ผู้ที่อ่อนน้อมถ่อมตนตามสถานภาพและกาลเทศะ ไม่ก้าวร้าว รุนแรงวางอำนาจข่มผู้อื่น ทั้งโดยวาจาและท่าทางแต่ในเวลาเดียวกันยังคงมีความมั่นใจในตนเอง เป็นผู้ที่มีมารยาทวางตนเหมาะสมตามวัฒนธรรมไทย

6. สะอาด คือ ปราศจากความมัวหมอง ทั้งกาย ใจ และสภาพแวดล้อมความผ่องใส เป็นที่เจริญตา ทำให้เกิดความสบายใจแก่ผู้พบเห็นผู้ที่มีความสะอาดคือ ผู้รักษาร่างกาย ที่อยู่อาศัย สิ่งแวดล้อมถูกต้องตามสุขลักษณะ ผีกลั่นจิตใจมิให้ขุ่นมัวมีความแจ่มใสอยู่เสมอ

7. สามัคคี คือ ความพร้อมเพรียงกัน ความกลมเกลียวกัน ความปรองดองกัน ร่วมใจกัน ปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามที่ต้องการเกิดการงานการอย่างสร้างสรรค์ ปราศจากการทะเลาะวิวาท ไม่เอา رأดเอาเปรียบกันเป็นการยอมรับความมีเหตุผล ยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางความคิดความหลากหลายในเรื่องเชื้อชาติ ความกลมเกลียวกันในลักษณะเช่นนี้เรียกอีกอย่างว่า ความสมานฉันท์ ผู้ที่มีความสามัคคี คือผู้ที่เปิดใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รับผิดชอบต่อตนทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความมุ่งมั่นต่อการรวมพลังช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อให้การงานสำเร็จลุล่วงแก้ปัญหาและขจัดความขัดแย้งได้ เป็นผู้ที่มีเหตุผลยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อพร้อมที่จะปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติ

8. มีน้ำใจ คือ ความจริงใจที่ไม่เห็นแก่เพียงตัวเองหรือเรื่องของตัวเอง แต่เห็นอกเห็นใจเห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์ มีความเอื้ออาทร เอาใจใส่ให้ความสนใจในความต้องการ ความจำเป็น ความทุกข์สุขของผู้อื่นและพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน ผู้ที่มีน้ำใจ คือผู้ให้และผู้อาสาช่วยเหลือสังคม รู้จักแบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์แก่ผู้อื่น เข้าใจ เห็นใจ ผู้ที่มีความดีพร้อมอาสาช่วยเหลือสังคมด้วยแรงกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติการเพื่อบรรเทาปัญหาหรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้เกิดขึ้นในชุมชน

ประกาศรี สิริอำไพ (2550 : 29-30) ได้กล่าวว่าคุณธรรมและจริยธรรมเกิดขึ้นมาพร้อมๆ กับการพัฒนาการด้านสติปัญญาและการอบรมกล่อมเกลาให้รู้จักผิดชอบชั่วดีของสังคม คุณธรรม จริยธรรม จึงเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ทั้งในระบบสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา การศึกษา คือ การพัฒนาคุณภาพชีวิต ทำให้ชีวิตมีคุณค่าและกำกับให้ตนเองเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมอันพึงประสงค์ด้วยการปลูกฝังพื้นฐานด้านคุณธรรมจริยธรรมในด้านต่างๆ เช่น

1. การศึกษาเพื่อการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม การศึกษาเป็นการให้ความรู้ในเรื่อง จริยธรรม การให้การศึกษารวมถึงการอบรมบ่มนิสัยให้เรียนรู้สิ่งที่ถูกผิด และการตักเตือนให้เกิดความสำนึกในความถูกต้องและความผิด

1.1 การปลูกฝังพื้นฐานด้านวิชาการ การเรียนการสอน การศึกษาของไทยจะมีความเกี่ยวข้องกับศาสนาอย่างเป็นเนื้อเดียวกัน ดังนั้นจะเห็นได้ว่าหลักสูตรต่างๆ ที่นำมาใช้จะมีลักษณะแนวทางที่เป็นไปในทางเดียวกันกับพุทธปรัชญา

1.2 การปลูกฝังพื้นฐานด้านชีวิตและสังคม การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม และในการดำรงชีวิตทางด้านสังคม ก็จะทำพระธรรมที่เป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้ามาเป็นหลักในการคิด และการแก้ปัญหาในเชิงคุณธรรมจริยธรรม การอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขภายใต้กฎเกณฑ์ของสังคมและจิตสำนึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

1.3 การปลูกฝังพื้นฐานด้านจิตวิทยา เป็นพื้นฐานที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ด้วยการคิด การหยั่งเห็นการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ มีการไตร่ตรองจนเกิดความเข้าใจ จนเกิดเป็นจิตสำนึกการศึกษา จึงต้องมุ่งอบรมให้บุคคลคิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น ซึ่งมีความมุ่งหมายปลายทาง คือ ให้คิดดีทำดีและแก้ปัญหาได้ดี การศึกษาจิตวิทยาทำให้เข้าใจธรรมชาติความต้องการของมนุษย์ เพื่อให้เข้าใจตนเองและผู้อื่นด้วย การสร้างแรงจูงใจตนเองเพื่อให้สามารถพัฒนาไปสู่ความดีงามได้

เนื่องจากคุณธรรมและจริยธรรม เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการได้รับประสบการณ์และจากการอบรมสั่งสอน ชี้แนะให้มองเห็นความผิด ชอบ ชั่ว ดี บุคคลมักจะได้รับ การอบรมเลี้ยงดูจากกลุ่มที่เป็นตัวแทนทางสังคมที่ทำหน้าที่ รับผิดชอบ ในการอบรมเลี้ยงดูให้บุคคลในสังคมเป็นผู้ที่ตระหนักรู้และมีพฤติกรรมที่กล่าวได้ว่า เป็นผู้ที่มีจริยธรรมคุณธรรม คือ ครอบครัว โรงเรียน เพื่อน สื่อสาร-มวลชน และศาสนา บุคคลในกลุ่มสังคมเหล่านี้ต้องพยายามค้นหาวิธีการเพื่อพัฒนาและปลูกฝังจริยธรรมคุณธรรม

2. การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมด้วยการปลูกฝังค่านิยม กล่าวคือ เป็นวิธีการปลูกฝังที่เริ่มต้นด้วยกระบวนการในขั้นพื้นฐาน เช่น

2.1 กำหนดพฤติกรรมที่พึงปรารถนาตามคุณธรรมจริยธรรมอย่างสอดคล้องกัน

2.2 เสนอตัวอย่างพฤติกรรมที่พึงปรารถนา พร้อมทั้งแสดงให้เห็นผลดีผลเสีย

2.3 ประเมินพฤติกรรมที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกับคุณธรรมและจริยธรรม โดยใช้เกณฑ์ผลของพฤติกรรมต่อตนเอง หมู่คณะและสังคม

2.4 แลกเปลี่ยนและวิจารณ์การประเมินในกลุ่ม

2.5 ฝึกปฏิบัติให้บุคคลกระทำด้วยใจสมัครและให้ประเมินผลสำเร็จด้วยตนเอง

2.6 ย้มนให้บุคคลรับเอาพฤติกรรมที่สอดคล้องกับจริยธรรมและคุณธรรมโดยให้นำมาเป็นส่วนหนึ่งของตน

2.7 การปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและการชักชวนให้ผู้อื่นประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่เหมาะสมกับจริยธรรมและคุณธรรม

2.8 พัฒนาค่านิยมจากระดับญาติพี่น้อง ไปสู่หมู่คณะและสังคม เช่น เริ่มต้นจากความกตัญญู ความเสียสละ ความสามัคคีในหมู่พี่น้อง หมู่คณะ และสังคม ไปจนถึงประเทศชาติ

2.9 จัดกิจกรรมเสริม เช่น กิจกรรมรณรงค์ นิทรรศการ การประชุม สัมมนา การอภิปราย การศึกษากรณี การจัดงานประเพณี เป็นต้น

รัตนกร วงศ์ศรี (2551: 9-117) ได้กล่าวว่า การจะปลูกฝังและหล่อหลอมให้เด็กนักเรียน นักศึกษาเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมครบถ้วน ตามความมุ่งหมายของการศึกษาในแผนการศึกษา แห่งชาติจะต้องมีการดำเนินการให้ครบถ้วนทั้งระบบ ทั้งนอกโรงเรียนและในโรงเรียน จะยกภาระ ให้แก่โรงเรียนหรือสถานศึกษาเพียงฝ่ายเดียวไม่ได้ แนวทางการวิธีการตลอดจนหัวข้อธรรมหรือ คุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ ก็จะต้องตรงกันทั้งสังคมนอกโรงเรียนและในโรงเรียนด้วยแหล่งหล่อ หลอมจริยธรรมแก่เด็กนักเรียนนักศึกษา โดยส่วนรวมมีดังนี้

1. บิดามารดา บ้านหรือสถาบันครอบครัว เป็นแหล่งแรกที่ทำกรปลูกฝังหล่อหลอมตลอดจน ถ่ายทอดลักษณะอันทรงคุณธรรมและจริยธรรมแก่สมาชิกในครอบครัว และต้องทำหน้าที่นี้ต่อไป แม้ เด็กจะเข้าไปรับการศึกษาอบรมในโรงเรียนระดับต่างๆ อยู่แล้วก็ตาม นักการศึกษาได้ศึกษาผลกระทบ ของการเลี้ยงดูเด็กแบบต่างๆ ต่อความมีคุณธรรมและจริยธรรมของเด็กปรากฏว่าเด็กที่ได้รับความรัก จากการเลี้ยงดูมาก มีลักษณะความรับผิดชอบวินัยทางสังคมและความความเอื้อเฟื้อสูงกว่าเด็กที่ได้รับ ความรักจากบิดามารดา หรือผู้ปกครองน้อย เด็กที่ถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมมากจะมีลักษณะ เชื่อฟัง สุขภาพ เอื้อเฟื้อ แต่มีลักษณะขี้อาย เก็บตัว ใจน้อย และชอบฟังผู้ใหญ่ส่วนเด็กที่เลี้ยงดูแบบควบคุม น้อยไม่เชื่อฟังไม่มีความรับผิดชอบและขาดสมาธิ เด็กที่ถูกเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลเป็นเด็กที่ไม่ก้าวร้าว รู้จักรับผิดชอบชั่วดีรู้สึกละอายเมื่อทำผิด

2. ญาติผู้ใหญ่และสมาชิกอื่นๆ ในครอบครัว เป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อการปลูกฝังและการหล่อ หลอมจริยธรรมให้แก่เด็กในครอบครัวเช่นเดียวกัน โดยปกติเด็กจะเรียนรู้เจตนาเชิงจริยธรรมจาก ผู้ใหญ่ด้วยการสังเกตละเอียดแบบ มากกว่าที่จะได้มาจากการฟังคำสั่งของผู้ใหญ่โดยตรง ถ้าหากผู้ใหญ่ เป็นผู้ที่มิมีลักษณะเด่นเป็นที่ยกย่องบูชาแก่เด็กมา เด็กมีแนวโน้มเลียนแบบพฤติกรรมของผู้ใหญ่ขึ้นมา เท่านั้น

3. เพื่อนๆ ของเด็กเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดค่านิยมทางคุณธรรม และจริยธรรม บางอย่างให้เด็กได้รับรู้ รับผิดชอบต่อปฏิบัติเพื่อให้เกิดพฤติกรรมคล้ายตามเพื่อนๆ ได้ โดยเฉพาะในวัยรุ่นการ ทำอะไรตามเพื่อนจะเห็นได้ชัดที่สุด การเรียนรู้เชิงจริยธรรมของเด็ก มิใช่มาจากเพื่อนเพียงฝ่ายเดียว แต่ยังได้มาจากการได้กระทำกิจกรรมร่วมกัน การเข้าใจกันและกันในระหว่างเด็กวัยเด็กเดียวกันเอง ด้วย ซึ่งเพื่อนๆ ดังกล่าวนี้นี้รวมทั้งเพื่อนในโรงเรียนและนอกโรงเรียนด้วย

4. พระสงฆ์หรือผู้นำทางคุณธรรมและจริยธรรมในหมู่บ้าน ตำบลหรืออำเภอหรือท้องถิ่นที่ เด็กนักเรียนอยู่นั้น เป็นที่เคารพนับถือของผู้ใหญ่ในสังคมนั้น และได้มอบให้เป็นผู้อบรมสั่งสอนด้าน จริยธรรมแก่ประชาชนทั้งเด็กและผู้ใหญ่ การปฏิบัติปฏิบัติชอบของพระสงฆ์หรือผู้นำทางศาสนาใน ท้องถิ่นนั้น มีอิทธิพลต่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่เด็กนักเรียน นักศึกษาในท้องถิ่นนั้นด้วย

5. สื่อมวลชนหรือสื่อมวลชนทุกรูปแบบในปัจจุบันนี้มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการปลูกฝังหรือ เปลี่ยนแปลงเจตนา ค่านิยมตลอดจนรูปแบบของพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน นักเรียน นักศึกษา หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ตลอดไปถึงภาพยนตร์ บทเพลง หนังสืออ่านเป็นทั้งเครื่องปลูกฝังค่านิยม ทางคุณธรรม ให้แก่เด็กและเยาวชนทุกวัย และในขณะเดียวกัน ถ้าสิ่งเหล่านี้ไม่ได้รับความสนใจด้านที่ ช่วยปลูกฝังความมีจริยธรรมที่ดีแก่เยาวชนแล้ว ยังอาจเป็นเครื่องมือทำลายหรือขวางกั้นการปลูกฝัง หล่อหลอมให้เด็กนักเรียน นักศึกษาให้เป็นผู้คุณธรรมและจริยธรรมที่พึงตามไว้ด้วย

6. โรงเรียนหรือสถานศึกษา และรวมไปถึงการจัดการสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา การบริหารและการให้บริการต่างๆ ในสถานศึกษา การเป็นตัวอย่างที่ดีงามของครูอาจารย์ การเรียนการสอนวิชาต่างๆ ตามหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาการที่เกี่ยวกับจริยศึกษา โดยเฉพาะการจัดการกิจกรรมต่างๆ ในสถานศึกษาในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมนั้น ใช้วิธีการหล่อหลอมดังที่กล่าวมาในข้างต้นด้วยวิธีการใช้นิทานวรรณคดีหรือข่าวสารจากชีวิตจริง การใช้วีดิทัศน์ ภาพยนตร์ แถบบันทึกเสียง ภาพนิ่ง แผ่นโปร่งใสการอธิบาย การเทศนา การตักเตือน การสนทนา การยกย่องสรรเสริญ การชมเชย การแก้ไขและวิจารณ์ข้อบกพร่อง

สรุปการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม มีความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับศาสนาเป็นอย่างยิ่ง เพราะทุกศาสนามีคำสั่งสอนที่เป็นแนวปฏิบัติทางธรรมที่นำไปสู่การดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ศาสนาจะกำหนดว่าสิ่งใดควรทำและสิ่งใดควรละเว้น การเป็นผู้มีคุณธรรม คือ เป็นผู้ปฏิบัติตนให้อยู่ในกรอบที่ดีงาม มีความเข้าใจในเรื่องของการกระทำดี ส่วนคำว่าศีลธรรมนั้น เป็นข้อพึงปฏิบัติอันจะเป็นผลผลิตทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับความถูกต้องในการปฏิบัติตนต่อกัน คุณธรรมและจริยธรรมเกิดขึ้นมาพร้อมๆ กับการพัฒนาการด้านสติปัญญาและการอบรมกล่อมเกลารูจักผิดชอบชั่วดีของสังคม คุณธรรมและจริยธรรม จึงเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ ทั้งในระบบและนอกระบบสถานศึกษา การศึกษา คือ การพัฒนาคุณภาพชีวิต ทำให้ชีวิตมีคุณค่าและกำกับให้ตนเองเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมอันพึงประสงค์ด้วยการปลูกฝังพื้นฐานด้านจริยธรรมในด้านต่าง ๆ

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (มูลนิธิชัยพัฒนา, ม.ป.ป.)

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในภายนอก ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการ ทุกขั้นตอน และขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง จึงประกอบด้วยคุณสมบัติ ดังนี้

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีไม่เินเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ
2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

3. ภูมิคุ้มกัน หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

โดยมีเงื่อนไขของการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง ดังนี้

1. เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในการปฏิบัติ

2. เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักใน คุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

การดำเนินชีวิตตามแนวพระราชดำริพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงเข้าใจถึงสภาพสังคมไทย ดังนั้นเมื่อได้พระราชทานแนวพระราชดำริ หรือพระบรมราโชวาทในด้านต่างๆ จะทรงคำนึงถึงวิถีชีวิต สภาพสังคมของประชาชนด้วย เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งทางความคิด ที่อาจนำไปสู่ความขัดแย้งในทางปฏิบัติ สรุปได้ดังนี้ ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดละความฟุ่มเฟือยในการใช้ชีวิต

1. ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง ซื่อสัตย์สุจริต

2. ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกันในการค้าแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรง

3. ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยาก ด้วยการขวนขวายใฝ่หาความรู้ให้มีรายได้เพิ่มพูนขึ้น จนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ

4. ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่ว ประพฤติตนตามหลักศาสนา

คุณธรรมจริยธรรมที่ควรปลูกฝังตามพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจากพระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทางด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมทรงเน้นหลักของคุณธรรมที่สำคัญ คือ การคิดด้วยจิตใจที่เป็นกลางก่อนการพูดหรือการทำสิ่งใด และการมีความซื่อสัตย์เป็นศรัทธากำกับใจในการปฏิบัติตน ปฏิบัติงาน 3 ประการ คือ สุจริตต่อบ้านเมือง สุจริตต่อประชาชน และสุจริตต่อหน้าที่บุคคลที่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานจะต้องมีคุณธรรม 7 ประการ คือ การมีศรัทธาที่ถูกต้อง ความอดสาหะพากเพียรที่ต่อเนื่อง ความระลึกรู้เท่าทัน ไม่ประมาท ความตั้งใจมั่นคง ปัญญาความรู้ชัดในงานที่ปฏิบัติ ความตั้งใจจริงที่จะทำให้สำเร็จ และความมีสติรอบคอบ ซึ่งเป็นคุณธรรมที่เป็นเหตุเป็นผลและเกื้อกูลกันให้เกิดผลสำเร็จในการทำงาน ทรงเน้นเรื่องวินัยของชีวิตและการปฏิบัติงานโดยเฉพาะการฝึกวินัยในตนเพื่อให้เป็นข้อบังคับที่ควบคุมความประพฤติของตนให้คิดเป็นระเบียบ ทำเป็นระเบียบกระทำการใดๆ ด้วยความตั้งใจ ความรับผิดชอบ และความบริสุทธิ์ใจเป็นสำคัญ ทรงชื่นชมที่มหาวิทยาลัยมีแผนการพัฒนาคุณธรรมในแผนพัฒนา มหาวิทยาลัย ทรงเน้นหน้าที่ของมหาวิทยาลัยว่า จุดหมายสำคัญของหน้าที่นี้ อยู่ที่การวางรากฐานทางปัญญา คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมให้แก่บัณฑิตศึกษา โดยหลักสูตรต้องสร้างคนที่มีคุณธรรม จริยธรรม สร้างคนที่มีจิตสำนึกเพื่อสังคม และประเทศชาติเพื่อให้นักศึกษามีความรู้ทางวิชาการ มีความเข้าใจในตนเองและในสภาวะแวดล้อมเป็นอย่างดี มีความคิดวิจฉัย สามารถวิเคราะห์และตัดสินใจปัญหาได้อย่างถูกต้องตามเหตุผล จึงส่งผลทำให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติครบถ้วนเหมาะสมสำหรับปฏิบัติงานที่สำคัญ คือ การสร้างสรรค์ความเจริญมั่นคงให้แก่ชาติบ้านเมือง นอกจากนี้ ทรงเน้นบทบาทของครู อาจารย์ ผู้ให้การศึกษา บทบาทของ

นิสิตนักศึกษาและบัณฑิต ซึ่งล้วนทำให้ประจักษ์ชัดว่า พระองค์ทรงมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิต และจิตใจของคนไทยเป็นสำคัญ ทรงยังถึงความสำคัญของการศึกษาว่าเป็นกระบวนการพัฒนาชีวิตมนุษย์ทั้งชีวิต เป็นการเสริมความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรมและจิตวิญญาณ ทรงเน้นหลักการการศึกษาที่เชื่อมโยงกับคุณธรรมจริยธรรมอันเป็นคุณสมบัติที่แท้ของผู้มีการศึกษา ซึ่งล้วนเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อกระบวนการบริหารและจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550 : 12)

รูปแบบพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (ม.ป.ป.) ได้พัฒนารูปแบบพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมเป็น 4 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมโดยครอบครัว มีเนื้อหาสำคัญ คือ ด้านความรู้ ได้แก่ ความรู้เรื่องความดี/ความชั่ว พระคุณ หน้าที่ ระเบียบวินัย กติกาสังคมและศาสนาวัฒนธรรม ความรู้เหล่านี้ ฝึกพฤติกรรมทางกายได้ โดยปลูกฝังความสุภาพ มีน้ใจ มีความกตัญญู มีระเบียบ ทำตามหน้าที่ ฟังตนเองและอดออม ด้านการสร้างทัศนคติให้ตระหนัก รัก เคารพ เชื่อมมั่นอดทน มีสำนึก ขณะที่ละกระทำ สำหรับวิธีการอบรมปลูกฝังทำได้โดยวิธีอบรมด้วยวาจา ด้วยการปฏิบัติเอง ด้วยการปฏิบัติให้เห็นและกระตุ้นให้คิด ทั้งนี้ต้องอาศัยความใกล้ชิดและทำตัวเป็นแบบอย่างของพ่อแม่

ในกรณีที่เด็กทำดี ควรชมเชย ย้ผลจากการทำความดีที่เด็กทำให้เด็กฟัง และควรยกย่องต่อหน้าผู้อื่น เมื่อเด็กกระทำผิดควรพูดคุยอธิบาย ย้ผลจากการกระทำผิดให้เด็กฟัง และพยายามลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ด้านการวัดประเมินผล จะวัดจากพฤติกรรมและทัศนคติของเด็ก ผลที่คาดหวังจะได้รับ คือ เด็กสุภาพ มีน้ใจ กตัญญู มีระเบียบวินัย ทำหน้าที่ฟังตนเอง อดออม ตระหนักและเคารพ เชื่อมมั่น อดทนและมีสำนึก

2. รูปแบบการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมโดยโรงเรียน (สถานศึกษา) มีเนื้อหาที่สำคัญ คือ ด้านความรู้ ได้แก่ ความรู้ในเรื่องความดี/ความชั่ว พระคุณ หน้าที่ ระเบียบวินัย การพัฒนาตนความเป็นไท สิ่งแวดล้อม และศาสนาวัฒนธรรม ความรู้เหล่านี้ฝึกพฤติกรรมทางกายได้ โดยปลูกฝังความมีสัจจ มีน้ใจ กตัญญู ทำหน้าที่ มีระเบียบวินัย ฝึกฝนสมมุติ เร็ยรู้จากความคิด ฟังตนเองปฏิบัติตามคำสอน รักษาวัฒนธรรม/สิ่งแวดล้อม และทำตนให้เป็นประโยชน์ ด้านการสร้างทัศนคติให้ตระหนัก รัก/ภาคภูมิ มุ่งมั่น เชื่อฟัง มีเหตุผล มีสำนึกขณะจะกระทำอย่างรอบคอบ สำหรับวิธีการอบรมปลูกฝังและการประเมินผลทำเช่นเดียวกับรูปแบบของครอบครัว แต่รูปแบบนี้ ผู้ที่ต้องทำตัวเป็นแบบอย่างคือ ครู อาจารย์ผู้สอน ผลที่คาดว่าจะได้รับ คือ เด็กมีสัจจะ มีน้ใจ กตัญญู รู้หน้าที่ มีระเบียบวินัย เร็ยรู้ผิดถูก รักษาวัฒนธรรม สร้างประโยชน์ มีความภาคภูมิ มุ่งมั่น มีเหตุผล และมีสำนึก

3. รูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม โดยสถาบันศาสนา มีเนื้อหาที่สำคัญ คือด้านความรู้ และวิธีการอบรมเช่นเดียวกับรูปแบบครอบครัว แต่ผู้ที่ทำหน้าที่ชัดเจนคือ พระนักบวช บุคลากรทางศาสนา ส่วนผลที่คาดว่าจะได้รับ คือ เด็กเป็นคนสุภาพ มีน้ใจ กตัญญู เอื้อเฟื้อมีระเบียบวินัย ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน ตระหนักในความดี เคารพตัวเอง เชื่อมมั่น มีความรักและเมตตา รวมทั้งมีสำนึกที่จะทำดี

4. รูปแบบการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมโดยชุมชน มีเนื้อหาที่สำคัญ คือ ด้านความรู้ ได้แก่ ความรู้วิธีการอบรมปลูกฝัง เช่นเดียวกับรูปแบบที่ 1 แต่ผู้ที่ทำหน้าที่อบรม คือ กระบวนการภายในชุมชน ส่วนผลที่คาดว่าจะได้รับ คือ เด็กรับผิดชอบต่อสังคม เสียสละ รักษาสิ่งแวดล้อม บำเพ็ญประโยชน์และเคารพกติกา พฤติกรรมและพฤติกรรมและทัศนคติของเด็ก

ในการปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้องผ่านการประเมิน มีเหตุผลที่เหมาะสม จึงจำเป็นอย่างยิ่งในการที่จะพัฒนานักศึกษา ซึ่งในการสร้างนักศึกษาให้มีจิตสำนึกได้ดี ควรมาจากกระบวนการศึกษาที่ครูอาจารย์สามารถปฏิบัติ ดังนี้ (กรรณิการ์ ภิรมย์รัตน์, 2557 : 32-33)

1. แทรกหัวข้อจริยธรรมประยุกต์ในทุกวิชาที่สอน หลักสูตรการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ควรมีการสอนจริยธรรมแทรกเป็นส่วนหนึ่งของทุกๆ วิชา ในลักษณะประยุกต์ให้สอดคล้องกับวิชานั้นๆ ไม่จำเป็นต้องแยกสอนวิชาจริยธรรมต่างหาก แต่เป็นบทหนึ่งในหลักสูตร

2. สอนเชิงบูรณาการวิชาสาขาต่างๆ อย่างเชื่อมโยง การที่นักศึกษาจะสามารถใช้จริยธรรมได้อย่างถูกต้องในสังคมต่อไปได้นั้น จำเป็นที่จะต้องมีความเข้าใจโลก สังคมและชีวิต เพื่อที่จะไม่ทำร้ายผู้อื่น ดังนั้น นักศึกษาจึงต้องมีความเข้าใจในศาสตร์ต่างๆ ด้วยโดยมีการศึกษาเชิงบูรณาการวิชาต่างๆ เข้าด้วยกัน เมื่อจบการศึกษาออกไปสิ่งที่ศึกษาสอดแทรกไว้ในทุกๆ เนื้อหาวิชา ผนวกกับภาคปฏิบัติที่ได้ฝึกทดลอง ได้ฝึกค้นหาคำถามที่ศึกษาที่เป็นตัวอย่างมาเสนอในชั้นเรียน จะทำให้นักศึกษามีความคุ้นเคยและสามารถนำเอาความรู้ หลักการ ทฤษฎีทั้งหลายไปปฏิบัติ และประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงและชีวิตการทำงานได้อย่างเหมาะสม

3. สอนวิชาจริยธรรมประยุกต์ “ลึกซึ้ง” ถือว่าเป็นวิชาเฉพาะของสาขา วิชาจริยธรรมของแต่ละสาขาวิชา ควรมีวิชาที่แยกออกมาเฉพาะด้วย โดยมุ่งเน้นที่จะกล่าวถึงคุณธรรม จริยธรรมจรรยาบรรณในวิชานั้นๆ เพื่อให้เกิดความลึกซึ้งในการตอบปัญหาที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมที่เกิดขึ้นในสภาพปัจจุบันและร่วมกันพยายามหาทางออกในแนวทางที่ถูกต้อง โดยชี้ให้เห็นว่า การขาดจริยธรรมในปัจจุบันรุนแรงเพียงใด ขณะเดียวกันก็ควรสอนให้รู้ซึ่งถึงปรัชญาเบื้องหลังของวิชานั้นๆ ที่ส่วนใหญ่จะไม่มุ่งเพียงแค่ประกอบอาชีพ แต่มุ่งเพื่อการเรียนรู้ และการรับใช้สังคมเป็นหลัก

4. สนับสนุนให้นักศึกษาทำกิจกรรมสร้างสรรค์จริยธรรม สถาบันการศึกษาควรมีการสนับสนุนให้นักศึกษาทุกคน เข้าร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาสังคมด้านต่างๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งในความดีงาม ในคุณค่าการเสียสละเพื่อผู้อื่น ผ่านประสบการณ์การช่วยเหลือผู้ที่ยากแอกกว่า ผู้ตกทุกข์ได้ยากลำบากเดือดร้อน

5. สอนด้วย “แบบอย่างชีวิต” ของอาจารย์ผู้สอน อาจารย์ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการอบรมบ่มนิสัย ให้ความรู้แก่ศิษย์ ควรจะเป็นผู้ที่ประพฤติตนแบบผู้ทรงศีล มีวัตรปฏิบัติที่ดีงามเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ได้ สามารถสอนบริหารงานด้วยการทำให้ดูเป็นตัวอย่าง ชนิดที่เรียกว่า **MANAGEMENT BY EXAMPLE** เนื่องจากการกระทำหรือการปฏิบัติเป็นกิจวัตรจนติดเป็นนิสัยนั้น จะมีอิทธิพลมากกว่าคำพูดที่สอนไปแต่ทำไม่ได้

ปัจจุบัน ทุกสถาบันการศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมเข้าในกิจกรรมการเรียนการสอนในทุกรายวิชา เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ของผู้เรียนควบคู่ไปกับคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งจะช่วยส่งเสริมความก้าวหน้าและความสำเร็จให้แก่ชีวิตของผู้เรียน อีกทั้งยังเป็นการสร้าง

คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ให้แก่สังคมไทยด้วย กระบวนการสอดแทรกคุณธรรมต้องทำแบบ เชื่อมโยง ตามองค์ประกอบต่อไปนี้ (ประภาศรี สีหอำไพ, 2550 : 56-58).

1. สถานที่และสภาพแวดล้อมในสถาบันการศึกษาเอื้อต่อการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมเช่น มีความสะอาด เป็นระเบียบ เรียบร้อย รมรื่น เป็นต้น

2. บุคคล หมายถึง ทุกคนในองค์กรที่ต้องเป็นต้นแบบทางคุณธรรมจริยธรรม และควรจะต้อง ช่วยกันสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้นักศึกษา มิใช่จะปล่อยให้เป็นที่ของหน่วยงานใด หน่วยงานหนึ่ง หรือคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบ

3. หลักสูตร หมายถึง ทุกรายวิชาต้องสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมเข้าไปด้วยอาจมากหรือน้อยก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม หมายความว่า อาจารย์ทุกท่านจะต้องทำหน้าที่สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมเข้าไปในเนื้อหาของทุกรายวิชาที่เปิดสอน

4. กิจกรรม หมายถึง ทุกกิจกรรมที่เกี่ยวกับนักศึกษาที่จัดขึ้นทั้งในมหาวิทยาลัยและนอกมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะกิจกรรมในชั้นเรียน ต้องมุ่งเน้นให้เกิดความสำนึกในคุณธรรม จริยธรรม เป็นสำคัญ

การสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมทั้ง 4 ข้อนั้น ต้องทำให้เป็น เอกภาพ หมายถึง ทุกหน่วยงาน บุคลากรทุกคนต้องร่วมใจกันทำและต้องมีลักษณะเป็น อนุสาสนี หมายถึง การสอดแทรกอย่างต่อเนื่อง มิใช่ทำๆ หยุดๆ และต้องกำหนดเป็นนโยบายของมหาวิทยาลัยที่ให้ทุกคนต้องปฏิบัติตาม

การสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมให้นักศึกษานั้นสามารถทำได้ในทุกรายวิชา ทั้งนี้ ก็ขึ้นอยู่กับผู้สอนว่าจะใช้วิธีการใดในการสอดแทรก ดังต่อไปนี้

1. การให้นักศึกษาได้ค้นพบคุณธรรมจริยธรรมจากประสบการณ์ตรงจากเนื้อหาของกิจกรรม หรือตัวบุคคลต้นแบบ แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่

1.1 การนำนักศึกษาไปศึกษาและปฏิบัตินอกสถานที่ ซึ่งต้องกำหนดให้สอดคล้องกับ รายวิชา และตั้งจุดมุ่งหมายของการสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมไว้ด้วย ตัวอย่างเช่น

1.1.1 การปฏิบัติธรรม ถือเป็นกิจกรรมที่มุ่งให้นักศึกษาได้เรียนรู้การฝึกสมาธิ และ สาระที่จะได้จากการฟังธรรม สนทนาธรรมกับพระวิปัสสนา นอกจากนี้ ยังได้บำเพ็ญประโยชน์ต่อวัด เช่น การทำความสะอาด การบริจาคทรัพย์ตามกำลังศรัทธา เป็นต้น

1.1.2 การปลูกป่า ซึ่งทำทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย เช่น โครงการปลูกป่า ชายเลนร่วมกับกองทัพเรือ เป็นการปลูกฝังให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อวัฏจักร ของชีวิตอันจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ศึกษารักและหวงแหนธรรมชาติต่อไป

1.1.3 การชื่นชมสุนทรีย์จากงานศิลป์ ตามวัดวาอารามหรือสถานที่สำคัญ เพื่อ ปลูกฝังความรัก ความหวงแหนในมรดกของชาติที่เป็นภูมิปัญญาของบรรพบุรุษไทย

1.2 การเชิญบุคคลต้นแบบทางคุณธรรม จริยธรรมมาให้ข้อคิดกับ นักศึกษาในชั้นเรียน ซึ่งผู้สอนได้กำหนดถึงความเหมาะสมของบุคคลต้นแบบ โดยไม่ได้คำนึงว่า บุคคลดังกล่าวต้องเป็นคน ที่มีชื่อเสียง โด่งดังระดับชาติ แต่เป็นใครก็ได้ที่สามารถเป็นต้นแบบทางคุณธรรม จริยธรรม โดยยึด หลักการที่ว่า “แบบที่ดี เป็นสื่อการสอนที่วิเศษสุด”

1.3 การศึกษาจากบุคคลตัวอย่างที่ต้องกำหนดให้หลากหลายอาชีพ เช่น แม่ค้าขายไข่ปิ้ง คนขับรถแท็กซี่ เป็นต้น เพื่อให้นักศึกษาได้ไปพูดคุยกับคนเหล่านั้น พร้อมทั้งเก็บหลักฐานและข้อมูล เพื่อนำเสนอในชั้นเรียนและส่งผู้สอนเพื่อประเมินผล กิจกรรมนี้จะเป็นการเน้นให้นักศึกษาค้นพบ คุณธรรมจริยธรรมและวิสัยทัศน์ที่เป็นหลักแห่งการดำเนินชีวิตที่ประสบความสำเร็จ ความสุขตามจาก บุคคลตัวอย่างที่ไปศึกษา

2. การสอดแทรกโดยใช้สื่อการเรียนรู้ ซึ่งทางกลุ่มผู้สอนได้ร่วมกันคัดเลือกสื่อการเรียนรู้ที่มี เนื้อหาสอดคล้องกับรายวิชาและสามารถสร้างจิตสำนึกหรือปลูกเร้าให้นักศึกษาได้ซึมซับคุณธรรม จริยธรรม ได้แก่ สื่อของรายการคนค้นคนของบริษัททีวีบูรพา ดังรายละเอียดโดยสังเขปในหัวข้อต่อไป นี้ คือตัวอย่างกิจกรรมที่สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมที่ได้ดำเนินการแล้ว โดยกิจกรรมที่จัดขึ้น ส่วน ใหญ่ ผู้สอนจะทำการประเมินเพื่อวัดความพึงพอใจในกิจกรรมและเพื่อทราบข้อบกพร่อง หรือข้อควร แก่ไขเพื่อให้กิจกรรมที่จะทำในครั้งต่อไปเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน และบรรลุจุดมุ่งหมายมากขึ้น ซึ่ง นักศึกษาส่วนใหญ่มีความพึงพอใจและแสดงความคิดเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์และ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในระดับมากและมากที่สุด

ในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่า คุณธรรมและจริยธรรมมีพื้นฐาน มาจากวิถีการดำรงชีวิต มีทั้งที่เกี่ยวกับตนเอง เกี่ยวกับสังคม จึงทำให้มนุษย์ทุกคนต้องมีการปรับตัว เข้ากับผู้อื่น ด้วยการประพฤติปฏิบัติหน้าที่ของตนไม่ว่าจะมีอาชีพใดก็ต้องทำหน้าที่ของตนให้อยู่บน พื้นฐานของความถูกต้อง ทั้งการคิด การพูดและการกระทำ การจะปลูกฝังให้นักศึกษา เป็นผู้ที่มี จริยธรรมนั้น สถาบันการศึกษา อาจารย์และผู้เกี่ยวข้อง จำเป็นต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างให้กับศิษย์ เพื่อให้เขาได้ปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจและเห็นคุณค่าของคุณธรรมและจริยธรรมจริงๆ

ประโยชน์ของการประพฤติตามหลักคุณธรรมและจริยธรรม

เจษฎาภรณ์ เทียบพิมพ์ (2556 : 15) กล่าวถึงผลของการปฏิบัติตามคุณธรรมและจริยธรรม มีดังนี้

1. สามารถปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตอย่างถูกต้อง
2. ทำให้บุคคลมีชีวิตอยู่อย่างมั่นใจ เพราะผู้มีความมั่นใจในชีวิตของตนจะต้องประพฤติสุจริต ด้วยกาย วาจาและใจ หนักแน่นมั่นคงในหลักธรรม คือ ความถูกต้อง ดำเนินชีวิตอย่างดีที่สุด
3. ทำให้เกิดความมีระเบียบเรียบร้อย ความมีระเบียบเรียบร้อยเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเป็นเหตุ ให้เกิดความสงบเรียบร้อย ความสวยงาม ความเจริญรุ่งเรือง
4. ทำให้สามารถทำประโยชน์แก่สังคมได้อย่างกว้างขวาง ผู้มีคุณธรรมและจริยธรรมสูง ทำ ะไรย่อมหวังประโยชน์ส่วนใหญ่มากกว่าส่วนตน
5. ทำให้เจริญก้าวหน้าในชีวิต ชีวิต คือ ความเป็นอยู่และการเป็นอยู่ต้องมีคุณธรรมและ จริยธรรม

สุรา ผันพลี (2552 : 35-36) กล่าวไว้ว่า สัตว์กับมนุษย์มีความเหมือนกันหลายประการ เช่น การกิน การนอน การหนีภัย การสืบพันธุ์ แต่คุณธรรมจริยธรรมเท่านั้น ที่ทำให้มนุษย์แตกต่างจากสัตว์ อื่นๆ การมีคุณธรรมจริยธรรมมีประโยชน์พอสรุปเป็นข้อๆ ดังนี้

1. ช่วยให้อยู่ร่วมกันในสังคม อย่างมีระเบียบเป็นระบบ มีความอบอุ่น มีความรู้สึกปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สิน สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีสันติภาพ

2. ช่วยให้รู้จักตนเอง มีความสำนึกในหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อตนเอง ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ
 3. ช่วยกำหนดเป้าหมายของชีวิต การดำเนินชีวิตและการพัฒนาชีวิตให้สำเร็จตามเป้าหมาย
 4. ช่วยสามารถปรับตนเองให้เข้ากับบุคคลอื่นๆ และสังคมได้ อย่างเป็นระบบ เช่น การครองตน การครองงาน การครองเรือน การครองคน
 5. ช่วยให้มีเครื่องยึดเหนี่ยวและมีหลักปฏิบัติ เพื่อป้องกันการเบียดเบียน การเอาเปรียบเปรียบกันในส่วนตัวและสังคม
 6. ช่วยแก้ปัญหาของชีวิตและมีความสามารถจัดปัดเป่าให้ทุกข์จางหมดไปได้
 7. ช่วยพัฒนาคุณธรรมชีวิต ให้มีชีวิตที่ดีงาม มีสุขภาพจิตและสุขภาพกายดีเป็นชีวิตที่สมบูรณ์
 8. ช่วยสร้างสันติภาพในสังคมและสร้างสันติภาพของโลก
 9. เป็นวิธีทางแห่งปัญญา ทำให้มีเหตุผล รู้จักใช้สติปัญญาแก้ปัญหาของชีวิต มีความเชื่อมั่นในการทำความดี โดยการนำเอาหลักจริยธรรมมาเป็นเครื่องมือแก้ปัญหาชีวิต แก้ปัญหาสังคม ไม่มั่งงาในสิ่งที่ปราศจากเหตุผล
 10. ช่วยให้เป็นคนหนักแน่น มีความขยันอดทน มานะต่อสู้ เพื่อเอาชนะความทุกข์ยากลำบากต่างๆ ได้ด้วยตนเอง เป็นที่พึ่งของตนเองได้โดยไม่ต้องรอโชคชะตาหรือเทพเจ้าฟ้าดินช่วยเหลือ
- จากข้อความข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมต่างๆ มีพื้นฐานมาจากวิถีการดำรงชีวิต ที่เกี่ยวกับตนเอง สังคม จึงทำให้เราทุกคนต้องมีการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น ด้วยการประพฤติปฏิบัติหน้าที่ของตน ไม่ว่าจะมื่ออาชีพใดก็ต้องทำหน้าที่ของตนให้อยู่บนพื้นฐานของความถูกต้อง ทั้งการคิด การพูดและการกระทำ

5. ค่านิยมของคนไทย

ค่านิยมในสังคมไทยในแต่ละสังคม มีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะนิสัย ความคิด ความเชื่อ แบบแผนในการดำเนินชีวิต ตลอดจนค่านิยมที่บุคคลภายในสังคมนั้นยึดถือ ในขณะเดียวกันเมื่อสภาพแวดล้อมสังคมภายนอกมีการเปลี่ยนแปลงไป ก็ส่งผลให้ค่านิยมของบุคคลในสังคมนั้นๆ เปลี่ยนแปลงไปได้เช่นเดียวกัน สังคมไทยดั้งเดิมเป็นสังคมแบบเกษตรกรรม คนในสังคมส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีบรรทัดฐานทางสังคม ค่านิยมส่วนใหญ่จะมีพื้นฐานมาจากศาสนาพุทธ นอกจากนี้ยังมาจากพิธีกรรมทางศาสนาพราหมณ์ ระบบศักดินา ระบบเกษตรกรรม ความเชื่อในอำนาจของสิ่งศักดิ์สิทธิ์และความกลัว แต่ก็มีค่านิยมพื้นฐานประการหนึ่งของสังคมไทย คือ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ว่าจะเป็นในศาสนาใด ก็กำหนดให้เป็นหลักธรรมในการครองตน ให้บุคคลมีเมตตา กรุณา มีความอดทน อดกลั้น การช่วยเหลือผู้อื่นจึงเป็นพื้นฐานในการเข้าสังคม บุคคลที่มีจิตใจที่จะช่วยเหลือผู้อื่นเสมอ จึงเป็นที่ยอมรับของสังคม (ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน), ม.ป.ป.). ในที่นี้ขอนำค่านิยมที่พอกกล่าวสรุปได้ดังนี้

ค่านิยมที่พึงประสงค์ 4 ด้าน

ตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานที่ 1 ข้อ 5 ด้านผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ 4 ด้าน ได้แก่ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553 : 38)

1. การมีวินัยในตนเอง หมายถึง บุคคลที่สามารถควบคุมความประพฤติของตนเองให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคมซึ่งเป็นที่ยอมรับ การมีวินัยในตนเองเป็นปัจจัยพื้นฐานในการแสดงออกทางจริยธรรม บุคคลจะมีวินัยในตนเองได้ต้องเกิดจากการปลูกฝังให้เกิดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองในเบื้องต้น ซึ่งจำเป็นต้องเริ่มในวัยเด็กและหมั่นอบรมสั่งสอนอย่างสม่ำเสมอจนกลายเป็นนิสัยประจำตัว เมื่อบุคคลรู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองจนเป็นนิสัยและมีวินัยอย่างเคร่งครัดต่อตนเองแล้ว เมื่อเติบโตขึ้น บุคคลก็จะเป็นบุคคลที่พึงประสงค์ของสังคมต่อไป

2. ความซื่อสัตย์ สุจริต หมายถึง ผู้ที่มีความประพฤติตรงทั้งต่อเวลา ต่อหน้าที่และต่อวิชาชีพ มีความจริงใจปลอดจากความรู้สึกเอนเอียงหรืออคติ ไม่ใช่เล่นหักคดโกงทั้งทางตรงและทางอ้อม รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง ปฏิบัติอย่างเต็มที่ถูกต้อง

3. ความมีเมตตากรุณา หมายถึง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีน้ำใจ คือ ผู้ให้และผู้อาสาช่วยเหลือสังคม รู้จักแบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตน เพื่อทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น เห็นอกเห็นใจและเห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์ และผู้ที่มีความเดือดร้อน มีความเอื้ออาทรเอาใจใส่ อาสาช่วยเหลือสังคมด้วยร่างกายและสติปัญญา ลงมือปฏิบัติการเพื่อบรรเทาปัญหาหรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดขึ้นในชุมชน

4. ประหยัด หมายถึง ผู้ที่ดำเนินชีวิตความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย รู้จักฐานะทางการเงินของตน คิดก่อนใช้ คิดก่อนซื้อ เก็บออม ใช้ทรัพย์สินสิ่งของอย่างคุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่ฟุ้งเฟ้อ รู้จักทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ของตนเองอยู่เสมอ

ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ

ค่านิยมคือ ความนิยมในสิ่งที่มีค่าควรแก่การปกป้องคุ้มครองป้องกันดูแลรักษาไว้ให้มั่นคง ดำรงอยู่ให้เจริญรุ่งเรืองสืบไป เพื่อประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ได้แก่ (พระมหาบุญโฮม ปริบุญณสีโล (ไชยฤทธิ์), ม.ป.ป.)

1. การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ เป็นการแนะแนวถึงการปฏิบัติ 3 อย่าง ได้แก่ การพึ่งตนเอง ความขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ ซึ่งอธิบายได้ดังนี้

1.1. การพึ่งตนเอง เป็นเรื่องที่ทุกคนควรจะทำพึ่งตนเองได้เมื่อถึงเวลาที่จะต้องพึ่งตนเอง คือ ต้องใช้ความสามารถของตนเองที่มีให้เต็มที่เสียก่อน ที่จะออกปากขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น โดยธรรมชาติคนเรานั้นจะมีศักยภาพ และคุณค่าของตัวเอง คือการที่จะเป็นตัวของตัวเองในการที่จะพากเพียรพยายาม ให้ตัวเองได้ประสบความสำเร็จในสิ่งที่ต้องการ ต้องรู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง การพึ่งตนเองได้จะช่วยให้สามารถเลี้ยงครอบครัวได้อย่างมีความสุข สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองได้ สามารถวินิจฉัยและตัดสินใจด้วยความเชื่อมั่นและรู้เท่าทันต่อเหตุการณ์

1.2. ความขยันหมั่นเพียร คือ เป็นผู้ที่กล้าสู้งานไม่หลบงาน ไม่หนี ไม่ทิ้งงาน ไม่กลัวความทุกข์ยาก ไม่กลัวความลำบาก เป็นคนมีจิตใจเข้มแข็ง มีความยินดีพอใจและเพลิดเพลินกับการทำงาน บุคคลผู้มีความเพียรเท่านั้น ที่มีความเจริญก้าวหน้าในชีวิต ทุกสิ่งทุกอย่างย่อมพ่ายแพ้แก่ความเพียรพยายามที่สม่ำเสมอ

1.3. ความรับผิดชอบ คือ การรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อครอบครัวและต่อสังคม ซึ่งลักษณะของความรับผิดชอบ สืบเกิดได้จากชื่อตรงต่อหน้าที่ รู้สึกสำนึกในภาวะ ฐานะของตน เป็นผู้ที่มีระเบียบ รู้จักวางแผนการทำงานมีความตั้งใจและมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงาน ให้เกิดความสำเร็จ พยายามปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานอยู่เสมอ เป็นผู้ที่เคารพสิทธิเสรีภาพและความคิดเห็นของผู้อื่น การประสบความสำเร็จมีความก้าวหน้าในชีวิต จะทำให้เกิดความสบายใจเพราะงานไม่คั่งค้าง เกิดความภาคภูมิใจในผลงานที่ปฏิบัติ

2. การประหยัด อดออม การประหยัดคือ การใช้จ่ายแต่พอควรแก่กำลังทรัพย์ที่เรามี และหามาได้โดยไม่ผิดเคืองนัก และไม่ฟุ่มเฟือยนัก เช่นเดียวกันทั้งรู้จักเก็บรักษาไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น นั่นคือการออม ลักษณะของการประหยัดอดออม ได้แก่ ความเป็นอยู่พอควรแก่ฐานะ รู้จักหา ไม่ฟุ่มเฟือย หรือตระหนี่ คิดก่อนจ่าย จ่ายเท่าที่จำเป็น ใช้ทรัพยากร เวลา พลังงานให้เป็นประโยชน์มากที่สุด รู้จักเก็บและดูแลทรัพย์ของตน และส่วนรวม มีการวางแผนในการใช้จ่าย และออม ด้วยความรอบคอบ ผลที่ได้จากการประหยัดอดออม คือสามารถตั้งตัวได้ ความเป็นอยู่ในครอบครัวดี มีความสุขตามอัตภาพ ไม่มีความทุกข์เพราะหนี้สิน และมีเงินใช้จ่ายเมื่อยามจำเป็น

3. การมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมาย ค่านิยมพื้นฐานนี้พิจารณาได้ 2 ลักษณะ คือการมีระเบียบวินัย และการเคารพกฎหมาย

3.1 ระเบียบวินัย เป็นข้อกำหนดไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติให้เกิดความเรียบร้อย ดีงามในสังคม เหตุที่ต้องมีระเบียบวินัย เพราะคนที่มาอยู่ร่วมในสังคมเดียวกัน ย่อมมีลักษณะนิสัยที่แตกต่างกัน จึงต้องจัดระเบียบกฎหมายเป็นแนวปฏิบัติ ระเบียบวินัยจะเป็นเครื่องบ่งบอกลักษณะของคน วัตถุประสงค์ของคน และเป็นเครื่องแสดงความแตกต่างระหว่างบุคคล คนที่มีระเบียบวินัยจะเป็นคนที่สามารถบังคับตนเองให้ปฏิบัติอยู่ในทำนองคลอง ธรรม ไม่เบียดเบียนตนเอง และไม่ทำให้สังคมเดือดร้อน มีแบบแผน กฎ กติกา ข้อบังคับเป็นแนวปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เป็นคนไม่มั่งง่าย หรือทำอะไรตามใจตนเอง

3.2 คำว่ากฎหมาย คือ ข้อกำหนดให้ประชาชนกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง กฎหมายเป็นสัญญาประชาคม กฎหมายเป็นรูปแบบของวัฒนธรรมประเพณีของสังคม การเคารพกฎหมาย หมายถึงการที่บุคคลยอมรับ และประพฤติปฏิบัติตาม อันเป็นหน้าที่ของพลเมืองดี ในการรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง การปฏิบัติตามระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ได้แก่การรักษาความสะอาดบ้านเมือง ที่อยู่อาศัย สาธารณสถาน ไม่ทำลายสาธารณสมบัติ สิ่งแวดล้อม รู้จักใช้สิทธิหน้าที่เป็นผู้ปฏิบัติตามกฎจราจรโดยเคร่งครัด ไม่แก้ปัญหโดยวิธีรุนแรง ทำหน้าที่เป็นพลเมืองดีในการแจ้งหรือให้ข่าวสารแก่เจ้าหน้าที่ เมื่อพบเห็นผู้กระทำความผิด เป็นผู้รับผิดชอบ ปฏิบัติตามระเบียบ และไม่ส่งเสริมผู้กระทำความผิดระเบียบวินัยหรือกฎหมาย

4. การปฏิบัติตามคุณธรรมทางศาสนา คุณธรรมทางศาสนา กับระเบียบวินัยทั้งสองอย่างนี้เป็นสิ่งที่ใช้กำกับ มิให้บุคคลกระทำความชั่ว วินัยเป็นเครื่องป้องกัน มิให้คนปฏิบัติชั่วทางกาย ส่วนคุณธรรม เป็นเครื่องป้องกันมิให้คนคิดทำชั่ว หรือจะพูดว่าระเบียบวินัยเป็นเครื่องปกครองความประพฤติชั่วทุจริตทางกาย และทางวาจา ส่วนคุณธรรมเป็นเครื่องปกครองความประพฤติชั่วทุจริตทางใจ คุณธรรมทั้งหลายจะมาจากคำสอนในศาสนาไม่ว่าศาสนาใด ๆ จะสอนให้คน ประพฤติดี กระทำความดี แต่ในพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธศาสนานั้น เป็นหลักแห่งความจริง เป็นหลักแห่งความ

ยุดิธรรมในสังคม เป็นหลักในการประพฤติดี ปฏิบัติชอบของบุคคลในสังคม คุณธรรมทางศาสนาที่สมควรปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้แก่ เบญจศีล และเบญจธรรม กตัญญู กต วิทาศรรร สามัคคีธรรม สังคหัตถุธรรม ๔ ประการ ทิศ ๖ หรือ สัปปริสธรรม เป็นต้น

5. ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ความรักคือ ความยินดี ความชอบ ความพึงพอใจ คนเราเมื่อมีความรัก ย่อมทำให้เกิดความสุข หากเราเกิดความรักในสิ่งใดแล้ว เราจะยินดีเสียสละ ประโยชน์ส่วนตน เพื่อประโยชน์แก่สิ่งที่เรารัก บางครั้งเรายินดีสละแม้ชีวิตของตนเอง เพื่อประโยชน์และความสุข แก่สิ่งที่เรารัก เช่น การรักพ่อ รักแม่ เราก็ยินดี ที่จะทำให้พ่อแม่มีความสุข

ความรักชาติ คือความรู้สึภภาคภูมิใจในชาติกำเนิดของตน มีความรู้สึกผูกพันห่วงแหน ในมาตุภูมิของตน อันจะก่อให้เกิด ความคิดที่จะยอมเสียสละประโยชน์ และความสุขของตน เพื่อทำนุบำรุงและปกป้องชาติบ้านเมืองของตน ให้เกิดความสงบสุข สิ่งที่เราแสดงออกในด้านความรักชาติ เราสามารถแสดงออกได้หลายๆ อย่าง เป็นต้นว่า การรักษาเอกลักษณ์ของชาติด้วยการแสดง กิริยามารยาทไทย การแต่งกาย การใช้ของที่ผลิตในประเทศไทย รักษาสิทธิและใช้สิทธิของตนเองด้วยการไปเลือกตั้ง การเป็นทหารรับใช้ชาติ การเสียภาษี และการกระทำอื่น ๆ อันเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ ต่อชาติ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

ความรักศาสนา คือความศรัทธา ความเชื่อในหลักธรรมของศาสนา อย่างมีเหตุผล และต้องนำหลักธรรมของศาสนา ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันด้วย คนเรานั้นจะไม่เชื่อในศาสนาอะไรเลย ย่อมเป็นไปได้ คนที่ไม่มีศาสนาจะเป็นบุคคลที่เพื่อจะไม่คบหาสมาคมด้วย เพราะเป็นบุคคลที่ไม่ น่าเชื่อถือ เพราะเมื่อตัวเองไม่มีความเชื่ออะไรเลย แล้วจะให้คนอื่นเขาเชื่อได้อย่างไร การรักศาสนา ไม่ใช่เป็นการรักแต่ปาก แต่ต้องเป็นผู้ปฏิบัติตามหลักธรรม ของศาสนาที่ตนนับถือด้วย คนที่รักศาสนา จะทำให้เป็นผู้รู้เท่าทันสภาวะของโลก ย่อมไม่หลงไปตามกระแสโลก ไม่ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ไม่ควร ปฏิบัติ ไม่เกียจคร้านมีความเมตตา กรุณา มีความอดทน มีอัธยาศัยดี มีมารยาทดี ชีวิตและครอบครัว จะมีความสุข

พระมหากษัตริย์ เป็นสถาบันสูงสุดของประเทศ ในระบอบประชาธิปไตย เป็นประมุขของประเทศ ดำรงอยู่ในฐานะศูนย์รวมของชาติ ไม่ว่าในสมัยใดพระมหากษัตริย์ จะทรงเป็นผู้นำในชาติ ทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะพระราชกรณียกิจที่พระมหากษัตริย์ ทรงปฏิบัติ จะเป็นเพื่อประโยชน์ของ ประชาชนในชาติ พระองค์ท่านทรงห่วงใย ในพสกนิกรของพระองค์ท่านอยู่ตลอดเวลา สมควรที่คนไทยทุกคน ต้องตระหนักและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ด้วยการส่งเสริมการปกครองระบอบ ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข คอยสอดส่องป้องกันสิ่งที่จะเป็นผลกระทบต่อสถาบัน พระมหากษัตริย์ แสดงความจงรักภักดี การเทิดพระเกียรติ และเผยแพร่พระราชกรณียกิจ ร่วมกัน กระทำความดีเพื่อถวายเป็นพระราชกุศล โดยเฉพาะในวันสำคัญเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ มีความ ภาคภูมิใจที่คนไทยมีพระมหากษัตริย์เป็นมิ่งขวัญประจำชาติ มีความอบอุ่นใจที่มีพระมหากษัตริย์เป็น ศูนย์รวมแห่งความสมานสามัคคี ของคนในชาติ

ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ

ค่านิยมหลัก (CORE VALUES) เป็นแนวความคิดทางวิชาการในการสร้างพลังให้กับคนในองค์กร ด้วยการปลูกฝังความเชื่อ (BELIEF) ในคุณธรรมความดี เพื่อที่จะผลักดันให้การทำงานสำเร็จตาม เป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กร ซึ่งเหมาะสมกับองค์กรขนาดใหญ่และหลากหลายวัฒนธรรม

ดังนั้น การปลูกฝัง “ค่านิยมหลัก” นี้ นับว่าเป็นความคิดที่ดีในการหล่อหลอมรวมจิตใจของคนไทยไปสู่วิสัยทัศน์ของประเทศที่มีการกำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 11 ว่า สังคมจะต้องอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง และนักวิชาการหลายท่านก็แนะนำให้นำ ค่านิยม มาปลูกฝังสั่งสอนให้คนในสังคมประพฤติตนอยู่ในกรอบคุณธรรมและจริยธรรม อันจะนำมาซึ่งความสงบสุขและสามารถพัฒนาองค์กรให้เจริญก้าวหน้าขึ้น

ค่านิยมหลักของคนไทยตามนโยบายของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เป็นการกำหนดค่านิยม เพื่อสร้างสรรค์ประเทศไทยให้เข้มแข็ง โดยสร้างคนในชาติให้เข้มแข็งด้วยค่านิยมไทย 12 ประการ (ค่านิยม 12 ประการ, ม.ป.ป.) ดังนี้

1. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการปฏิบัติตนเองเป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในการเคารพรัก จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ เชิดชูความเป็นไทย ปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ ยึดถือปฏิบัติบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ พร้อมทั้งเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ไว้อยู่เหนือสิ่งใด

2. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกด้วยการไม่คดโกง ไม่เอาเปรียบคนอื่น ละอายต่อบาป ไม่ทุจริต เสียสละเพื่อส่วนรวมไม่เห็นแก่ตัว ให้ปันแก่คนที่ควรได้ เสียสละเวลาความสุขของตนเพื่อกิจกรรมส่วนรวมอดทน มีความขยันหมั่นเพียร ไม่ท้อถอย และสามารถควบคุมความรู้สึกของตนเองได้ดี

3. กตัญญู ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกโดยการระลึกถึงคุณความดีหรือการกระทำสิ่งที่ดีต่อบุพการี ครูบาอาจารย์และผู้อื่นที่มีต่อเรา และการตอบแทนคุณความดีนั้นด้วยการกระทำ วาจา สิ่งของที่เหมาะสมหรือช่วยเหลืองานต่างๆ ภายในบ้าน เพื่อแบ่งเบาภาระให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูบาอาจารย์ โดยมีพฤติกรรมการแสดงออก เช่น แสดงความเคารพนับถือ ให้การดูแลและไม่ละทิ้งผู้มีพระคุณ ไม่ทำตนให้เป็นที่เสื่อมเสียแก่ผู้มีพระคุณและวงศ์ตระกูล

4. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกโดย ตั้งใจเรียน เอาใจและความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างสมถะเสมอ มีความกระตือรือร้น สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ กล้าแสดงความคิดเห็น เมื่อไม่เข้าใจในบทเรียนจะซักถามอาจารย์ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มีนิสัยรักการอ่าน และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ อีกทั้งแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม บันทึกความรู้ วิเคราะห์สรุปเป็นองค์ความรู้ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

5. การรักษาวินัยธรรมประเพณีไทยอันงดงาม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกด้วยความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ไม่ว่าจะเป็นการรักษาและภูมิใจในภาษาไทย โดยพูด อ่านและเขียนภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง รักษาวินัยธรรมที่งดงามของความเป็นไทย สืบสานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของไทย เข้าร่วมที่เกี่ยวเนื่องกับประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมไทย เช่น กิจกรรมวันสำคัญของชาติ วันสำคัญทางศาสนา นำภูมิปัญญาไทยมาใช้ให้เหมาะสมในวิถีชีวิต และแสดงออกด้านกริยามารยาทที่สุภาพ เรียบร้อย อ่อนน้อมถ่อมตน การพูดจาไพเราะ การไหว้แบบไทยที่สุภาพ เป็นต้น อีกทั้งชักชวนแนะนำให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าและร่วมสืบทอดขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมไทย

6. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน หมายถึง พฤติกรรมที่นำเอาหลักธรรมมาเป็นเครื่องมือในการยึดเหนี่ยวและปฏิบัติ เพื่อป้องกันการเบียดเบียน การเอาใจเอาเปรียบกัน มีความจริงใจ เห็นอกเห็นใจ เห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์ มีความเอื้ออาทรเอาใจใส่ พร้อมทั้งจะให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน รู้จักแบ่งปัน เห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน ลงมือปฏิบัติการเพื่อสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้เกิดขึ้นในชุมชน

7. เข้าใจ เรียนรู้ การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกในการกระตือรือร้นต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย การยอมรับความคิดเห็นการเคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น

8. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักเคารพผู้ใหญ่ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกโดยการควบคุมพฤติกรรมของตนเองและปฏิบัติตามกฎระเบียบ กติกาของสังคม เพื่อประโยชน์สุข โดยเกิดจากความสำนึกว่าเป็นค่านิยมที่ดีงาม รู้จักกาลเทศะ รู้จักอ่อนน้อมถ่อมตน มีสัมมาคารวะต่อบุคคลทั่วไป

9. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกโดยการมีจิตสำนึกในบทบาทและหน้าที่ของตนเอง คิดก่อนทำ และปฏิบัติหน้าที่ให้ดีที่สุด หากมีการกระทำผิดก็พร้อมที่จะยอมรับและแก้ไขในสิ่งที่ผิด ทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาอุปสรรคในการทำงาน เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง และพยายามแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จและชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ

10. รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกโดยการใช้ชีวิตอย่างพอเพียง มีไว้พอกินพอใช้ มีภูมิคุ้มกันที่ดี ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นถือว่าเป็นแบบอย่างที่ดีที่ควรถือปฏิบัติ ได้แก่ การรู้จักความพอดี พอประมาณในการใช้ชีวิต การรู้จักพอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่ การรู้ประหยัดและรู้คุณค่าสิ่งของเป็นเรื่องสำคัญในการสร้างนิสัยที่เป็นอยู่อย่างพอเพียง มีเหตุผลและไม่เอาเปรียบผู้อื่นและไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่นกระทำผิด วางแผนการเรียน การทำงานและการใช้ชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูลข่าวสารและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม ยอมรับและปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

11. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ มีความละอายเกรงกลัวต่อบาป หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกด้วยความเกรงกลัวต่อผลของความชั่ว ถ้าหากว่าไม่ถูกต้องแล้วมันรู้สึกละอายในใจตนเอง หลีกเลี่ยงการประพฤติสิ่งที่ผิด มีทักษะในการปฏิเสธหรือบังคับใจตนเองไม่เข้าไปข้องเกี่ยวกับอบายมุข

12. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกต่อการมีจิตสาธารณะ สำนึกเพื่อส่วนรวม มีความตระหนักรู้และคำนึงถึงสังคมส่วนรวม มีความรับผิดชอบต่อตัวเองในการกระทำใดๆ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบเสียหายต่อส่วนรวม พร้อมทั้งจะเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา ชุมชนและสังคม มีการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเข้าใจซึ่งกันและกัน รู้จักการให้

เพื่อสังคม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนเป็นใหญ่ การรักษาสาธารณะสมบัติและทรัพยากรธรรมชาติ พร้อมที่จะปกป้องผลประโยชน์ของส่วนรวม

ในยุคไร้พรมแดนที่วัฒนธรรม วิทยาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่หลั่งไหลเข้ามาอย่างรวดเร็ว การรับเอาสิ่งต่างๆ เหล่านี้เข้ามาใช้ในวิถีชีวิตแบบไม่มีภูมิคุ้มกัน ทำให้คนไทยจำนวนไม่น้อยดำเนินชีวิตอย่างหลงทาง ขาดความเชื่อและศรัทธาในสิ่งดีงาม เกิดค่านิยมใหม่เห็นความร่ำรวย การมีอำนาจ มีความสำคัญกว่า การแก่งแย่ง แข่งขัน การเอาใจเอาเปรียบจึงเกิดขึ้นและฝังรากขึ้นเรื่อยๆ แม้จะมีกฎหมายออกมาบังคับใช้ก็ไม่สามารถแก้ปัญหาได้หมด หรืออาจกล่าวได้ว่า ค่านิยมมีส่วนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม สามารถส่งผลกระทบต่อความเจริญ ความเสื่อมของสังคม และความมั่นคงของชาติ เช่น พฤติกรรมชอบเลียนแบบจากต่างประเทศ แต่งกายนุ่งน้อยห่มน้อย ก่อให้เกิดอาชญากรรมได้ง่าย และปัญหาสังคมก็จะเพิ่มมากขึ้น สังคมไทยแล่ง จิตใจคนก็ลดน้อยลง การดำรงชีวิตเปลี่ยนไป กล้าแสดงออกมากขึ้น ทำอะไรคิดว่าตัวเองถูกเสมอ มองผู้อื่นผิดอยู่ตลอดเวลา บางครั้งลืมนวัตกรรมที่ดีของประเทศเราไป เช่น ไม่มีสัมมาคารวะ พูดจาไม่เพราะ ขาดความน่าเชื่อถือและหลงตัวเอง

ต่างจากในอดีตที่คนไทยอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุขโดยยึดมั่นในสิ่งที่ดีงามพร้อมประพฤติปฏิบัติต่อๆ กันมาจนกลายเป็นประเพณี วัฒนธรรม โดยที่ไม่ต้องมีกฎหมายมาบังคับทำ ทุกคนมีความเชื่อ ศรัทธาในสิ่งเดียวกัน เช่น เชื่อว่าการทำบุญ เมื่อตายไปแล้วจะได้ขึ้นสวรรค์ ทำไม่ดีก็จะตกนรก ทุกคนจึงมุ่งทำแต่ความดี ทำให้คนไทยในอดีตแม้ส่วนใหญ่จะด้อยด้านฐานะ แต่จะร่ำรวยวัฒนธรรม ประเพณี ไผตรีจิต อยู่กันอย่างมิตร ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีศรัทธาและเทิดทูนในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ปัจจัยหลักที่จะทำให้นโยบายไทย 12 ประการเหล่านี้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายได้ ต้องทำให้คนไทยเกิดความตระหนัก เชื่อมมั่น ศรัทธาแล้วนำค่านิยมนี้ไปปฏิบัติจนเกิดเป็นกิจนิสัยถาวร พอสรุปได้ดังนี้ (กลิน สระทองเนียม, 2557 : 22)

เริ่มตั้งแต่ครอบครัว ที่ต้องเห็นความสำคัญว่าค่านิยมนี้จะช่วยพัฒนาลูกหลานให้เป็นบุคลากรที่มี คุณภาพในอนาคตได้ การปลูกฝังจึงต้องเริ่มต้นตั้งแต่วัยเยาว์เพื่อให้เกิดซึมซับสิ่งดีงาม ตั้งแต่แรกเริ่มจนฝังรากลึกในจิตสำนึกและนำไปปฏิบัติจนเป็นกิจวัตรปกติประจำวัน โดยคนในครอบครัวจะต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีเพราะเด็กจะยึดพ่อแม่เป็น แบบพิมพ์ หากแม่ปู่เดินขาเกลูกปู่ก็จะเดินขาเกตามไปด้วย คนในครอบครัวจึงต้องดำเนินชีวิตตามค่านิยมให้ลูกหลานได้เห็นและพาทำอย่างต่อเนื่อง สิ่งไหนทำดีก็ต้องชื่นชมเพื่อให้เกิดกำลังใจอยากทำดีมากขึ้นหากทำไม่ดีก็ต้องตักเตือนว่า "สิ่งไหนทำได้ สิ่งไหนทำไม่ได้" เพราะหากสอนกันอยู่แค่ว่าทำแล้วเป็นคนดีหรือเป็นคนไม่ดี ส่วนเด็กจะเชื่อหรือนำไปปฏิบัติหรือไม่ก็ได้นั้นคงไม่เกิดประโยชน์โดยเฉพาะการเลี้ยงลูกแบบตามใจหาให้ทำทุกอย่าง ในที่สุดเด็กก็ทำอะไรไม่เป็น ขาดเกราะคุ้มกันทั้งทักษะอาชีพและทักษะชีวิต วิธีการรักลูกไม่ถูกทางหรือ" พ่อแม่รังแกฉัน" เช่นนี้น่าจะต้องหมดไป

ระดับโรงเรียน เบื้องต้นหากต้องการสร้างความรู้ ความเข้าใจผ่านบทเพลง บทกลอน วาดภาพ กวีกันไป แต่จะหยุดแค่กิจกรรมหรือความรู้เพื่อทำข้อสอบได้อย่างเดียวคงไม่ใช่ แต่โรงเรียนจะต้องปลูกฝังสร้างคุณธรรมและปฏิบัติจริงให้เกิดขึ้นกับเด็ก จนเป็นกิจนิสัยด้วยวิธีการที่สอดคล้องกับบริบทแต่ละค่านิยมไทย แต่พื้นฐานเบื้องต้นที่ทุกโรงเรียนต้องดำเนินการ คือ ต้องจัดกายภาพโรงเรียนให้ น่าดู น่าอยู่ น่าอาศัย น่าเรียนรู้ เป็นบ้านหลังที่สองอันแสนอบอุ่นของเด็กให้ได้เพื่อให้เด็กอยากมาโรงเรียนและ เรียนรู้มีความสุข ครูจะต้องบูรณาการค่านิยมกับการสอนในทุกวิชาทุกกิจกรรม

พร้อมสร้างแรงจูงใจ ด้วยการให้รางวัลยกย่องชมเชยให้เป็นที่ประจักษ์ทั้งในโรงเรียนและสังคม นอกจากนี้ ผู้บริหารและครูจะต้องเป็นต้นแบบที่ดีในการครองตน ครองคน ครองงาน ให้ประชาชน และนักเรียนนักศึกษาได้นำไปปฏิบัติตามหรือวิธีการส่งเสริมให้นักเรียนรุ่นพี่เป็นต้นแบบหรือตัวอย่างที่ดีให้กับรุ่นน้อง เป็นต้น

ชุมชน สังคม ถือว่าเป็นส่วนที่มีอิทธิพลต่อการปลูกฝังค่านิยมกับเด็กและประชาชนมากที่สุด ด้วยเป็นห้องเรียนชีวิตจริงที่มีแบบเรียนสำเร็จรูปให้ได้เห็นจดจำ ทำตามทุกอย่างแบบไม่รู้จบทั้งพฤติกรรมการแสดงออกของผู้คนแต่ละหมู่เหล่า สภาพแวดล้อม อบรมมุข ยาเสพติด การแข่งขันในการทำมาหากิน สื่อลามก สิ่งยั่วยุจากเทคโนโลยีสมัยใหม่ สิ่งต่างๆ เหล่านี้เด็กได้รับจากประสบการณ์ตรงทุกวัน หากสังคมมิได้เห็นแก่ตัวหรือคิดว่าธุระไม่ใช่ การที่จะทำให้เด็กและเยาวชนเกิดค่านิยมไทยก็ คงเป็นไปได้ยากแถมปัญหาต่างๆ ก็คงไม่สามารถลดลงได้

การสร้างค่านิยมดังกล่าวนี้ จึงต้องเริ่มที่ตนเองก่อนเมื่อทุกคนทำก็จะกลายเป็นสังคมภาพใหญ่ ที่ทำแต่ความดี ส่วนด้านไหนที่ถลาลึกจนไม่สามารถสร้างความตระหนกอย่างเดี๋ยวจึงต้อง ใช้ กฎของสังคมเป็นตัวกำกับเพื่อแสดงความไม่เห็นด้วย ไม่ยอมรับ หรือรวมกันแสดงให้เห็นว่าผู้ทำไม่ดีขึ้น เป็นคนไร้ค่า ไม่มีคุณค่าในสังคม แม้จะร่ำรวย หรืออยู่ในฐานะใดก็ตามและที่สำคัญจะต้องช่วยกันยกย่องสรรเสริญคนทำดี ให้เป็น “คนต้นแบบ” ของสังคมเพื่อให้ทุกคนเห็นว่าหากทำดี เป็นคนดีแล้วตนเองจะมีความสุข ทุกฝ่ายให้ความชื่นชม เคารพศรัทธา

ระดับรัฐบาล จะต้องจริงจังกับการใช้และลงโทษตามกฎหมายเพื่อขจัดปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการสร้างค่านิยมไม่ว่าจะเป็นยาเสพติด อบรมมุข การใช้อิทธิพลแสวงหาผลประโยชน์ ความไม่เป็นธรรมในสังคม และจะต้องแก้ปัญหาความยากจน แหล่งเสื่อมโทรม มีการกำกับดูแลให้กลุ่มที่มีอิทธิพลต่อความศรัทธาของเด็กและเยาวชน ไม่ว่าจะเป็นนักร้อง นักแสดง นักกีฬา ผู้มีชื่อเสียงทั้งหลายต้องเป็นต้นแบบที่ดีตามค่านิยม 12 ประการเพื่อกระตุ้นให้เด็กลอกเลียนแบบในสิ่งที่ดีงามมากขึ้น การควบคุมสื่อ ทุกประเภทให้นำเสนออย่างสร้างสรรค์ โดยเฉพาะการนำเสนอผ่านละครหรือเกมโชว์ที่ผู้คนทุกเพศทุกวัยเข้าถึงง่ายหากนำเสนอในภาพลบไม่สร้างสรรค์หรือสอดคล้องกับค่านิยมไทย การลอกเลียนแบบในสิ่งที่ไม่ดีไม่งามก็จะเกิดขึ้นอย่างที่เห็นกันอยู่ใน ปัจจุบัน ส่วนนี้ภาครัฐก็ต้องควบคุมให้ได้

สรุป ค่านิยมเป็นตัวกำหนดการประพฤติและการปฏิบัติของตน ซึ่งค่านิยมที่เหมาะสม ถูกต้อง เช่น ความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร ความเสียสละ ความมีระเบียบวินัย ความสามัคคี ความประหยัด ฯลฯ ค่านิยมที่เกิดขึ้นมาและเจริญงอกงามได้ดีเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับสภาพจิตใจของแต่ละบุคคล ที่จะนำค่านิยมนั้น มาเป็นเครื่องมือหรือเป็นอาวุธสำคัญที่จะนำพาประเทศชาติเจริญก้าวหน้า และสังคมไทยมีความสุขอย่างยั่งยืนแน่นอน แต่ข้อเท็จจริงที่ไม่อาจมองข้ามคือ การขับเคลื่อนค่านิยมทุกข้อให้เกิดผลดีต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่อประเทศชาติ

6. ทฤษฎีเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม

ในการศึกษาทางด้านคุณธรรมและจริยธรรม มีนักทฤษฎีทางจิตวิทยาส่วนใหญ่เชื่อว่า คุณธรรมและจริยธรรมเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับบุคคล มีต้นเหตุมาจากอิทธิพลทางสังคมมากกว่าทาง พันธุกรรม บุคคลจะต้องเรียนรู้และยอมรับประเพณีของสังคมของตน แต่อย่างไรก็ตาม แนวคิดทาง จริยธรรมนี้ยังมีความแตกต่างกัน ดังนั้น ทฤษฎีทางจิตวิทยาจึงสามารถนำมาศึกษาได้ดังนี้

1. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจท์ (JEAN PIAGET)

เพียเจท์ (JEAN PIAGET, 1997 : 133-134) ได้กล่าวว่าในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของ มนุษย์เกิดจากแรงจูงใจในการปฏิบัติตนสัมพันธ์กับสังคมการพัฒนาจริยธรรมจึงจำเป็นต้องมีการ พิจารณาเหตุผลเชิงจริยธรรมตามระดับสติปัญญาของแต่ละบุคคลที่มีวุฒิภาวะสูงขึ้นการรับรู้จริยธรรม ได้พัฒนาขึ้นตามลำดับพัฒนาการคุณธรรมและจริยธรรมของมนุษย์สามารถแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนและ สามารถนำมาเป็นหลักเกณฑ์ในการแบ่งขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมได้ดังนี้

1. ขั้นก่อนจริยธรรม (ตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 2 ขวบ) เป็นขั้นที่ยังไม่มีความสามารถในการ รับรู้สิ่งแวดล้อมและระบบกฎเกณฑ์ได้แต่ยังมีความต้องการทางกายซึ่งต้องการการตอบสนองดังนั้น การกระทำจะพึงกระทำเพื่อสนองความต้องการของตนเองโดยไม่คำนึงถึงผู้อื่น

2. ขั้นเชื่อฟังคำสั่ง (ระหว่างอายุ 2 – 8 ขวบ) เด็กสามารถรับสภาพแวดล้อมและบทบาท ของตนเองต่อผู้อื่นรู้จักเกรงกลัวผู้ใหญ่โดยเห็นว่าคำสั่งหรือกฎเกณฑ์เป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติตามโดยไม่ สนใจถึงผลที่จะตามมา

3. ขั้นยึดหลักแห่งตน (ระหว่างอายุ 8 – 10 ขวบ) เด็กวัยนี้มีพัฒนาการทางด้านสติปัญญา สูงขึ้นคลายความเกรงกลัวอำนาจจากภายนอกสามารถใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลและประสบการณ์ ประกอบการตัดสินใจ สามารถประเมินความถูกต้องโดยดูจากเจตนาของผู้กระทำและตั้งเกณฑ์ของตน

2. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของลอว์เรนซ์ โคลเบอร์ก (LAWRENCE KOHLBERG)

โคลเบอร์ก (LAWRENCE KOHLBERG, 2000 : 159 - 161) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ได้ศึกษา ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจท์ ทำให้พบว่าพัฒนาการทางจริยธรรมสามารถแบ่งออกได้ เป็น 3 ระดับ 6 ขั้น มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน ดังนี้

ระดับที่ 1 ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (PRE - CONVENTIONAL LEVEL) เด็กในระดับนี้จะตัดสินใจ เลือกรกระทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองโดยไม่คำนึงถึงผู้อื่นในระดับนี้บุคคลจะขึ้นอยู่กับผู้มีอำนาจ เหนือตนระดับนี้เด็กจะมีอายุประมาณ 2 – 10 ขวบแบ่งได้เป็น 2 ขั้นคือ

ขั้นที่ 1 ขั้นหลักการหลบหลีกการถูกลงโทษ (THE PUNISHMENT AND OBEDIENCE ORIENTATION) เด็กจะปฏิบัติตามผู้มีอำนาจเหนือกว่าตนเพราะกลัวการถูกลงโทษเช่นไม่กล้าหนีเรียน เพราะกลัวครูตดคะแนนเป็นต้น (พบในเด็กอายุ 2 – 7 ขวบ)

ขั้นที่ 2 ขั้นหลักการแสวงหารางวัล (THE INSTRUMENTAL RELATIVIST ORIENTATION) เด็กจะทำตามกฎเกณฑ์เพราะเห็นว่าเป็นเครื่องมือที่ทำให้ได้สิ่งที่ต้องการโดยมุ่งการตอบแทนทางกาย และวัตถุมากกว่าในเรื่องของนามธรรม (พบในเด็กอายุ 7 – 10 ขวบ)

ระดับที่ 2 ระดับตามกฎเกณฑ์ (CONVENTIONAL LEVEL) เด็กระดับนี้จะทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มเพราะต้องการเป็นที่ยอมรับจะเลียนแบบหรือคล้อยตามบุคคลในกลุ่ม เพื่อปรับตัวให้เข้ากับความต้องการของสังคมโดยไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นในขณะนั้นระดับนี้เด็กจะมีอายุประมาณ 10 – 16 ปีแบ่งได้เป็น 2 ชั้นคือ

ชั้นที่ 3 ชั้นใช้หลักการทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ (THE ENTER PERSONAL) เด็กจะกระทำในสิ่งที่ตนคิดว่าคนอื่นจะเห็นด้วยและพอใจเพื่อการเป็นที่ยอมรับของเพื่อนโดยจะกระทำตามกฎเกณฑ์ต่างๆของสังคมอย่างเคร่งครัด (พบในเด็กอายุ 10 – 13 ปี)

ชั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่ของสังคม (THE LAW AND ORDER ORIENTATION) ในระดับนี้บุคคลจะเข้าใจในกฎเกณฑ์บรรทัดฐานของสังคมถือว่าตนมีหน้าที่ทำตามกฎเกณฑ์ต่างๆ ของสังคมอย่างเคร่งครัด (พบในเด็กอายุ 13 – 16 ปี)

ระดับที่ 3 ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (POST CONVENTIONAL LEVEL) ในระดับนี้บุคคลจะตัดสินใจขัดแย้งต่างๆ ด้วยการพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบด้วยตนเอง พิจารณาสິงต่างๆ อย่างลึกซึ้งและกว้างขวางหลุดพ้นจากกฎเกณฑ์ของสังคมแบ่งได้เป็น 2 ชั้นคือ

ชั้นที่ 5 ชั้นทำตามคำมั่นสัญญาหรือมีเหตุผล เคารพตนเอง (SOCIAL CONTRACT LEGALISTIC ORIENTATION) บุคคลจะเห็นความสำคัญของชนหมู่มาก เคารพตนเอง เคารพมติที่มาจาก การลงความเห็นมีเหตุผลถือว่ากฎเกณฑ์ต่างๆ เปลี่ยนแปลงได้โดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นใหญ่ (พบในผู้ที่มีอายุ 16 ปีขึ้นไป ได้แก่ วัยรุ่นตอนปลายและผู้ใหญ่)

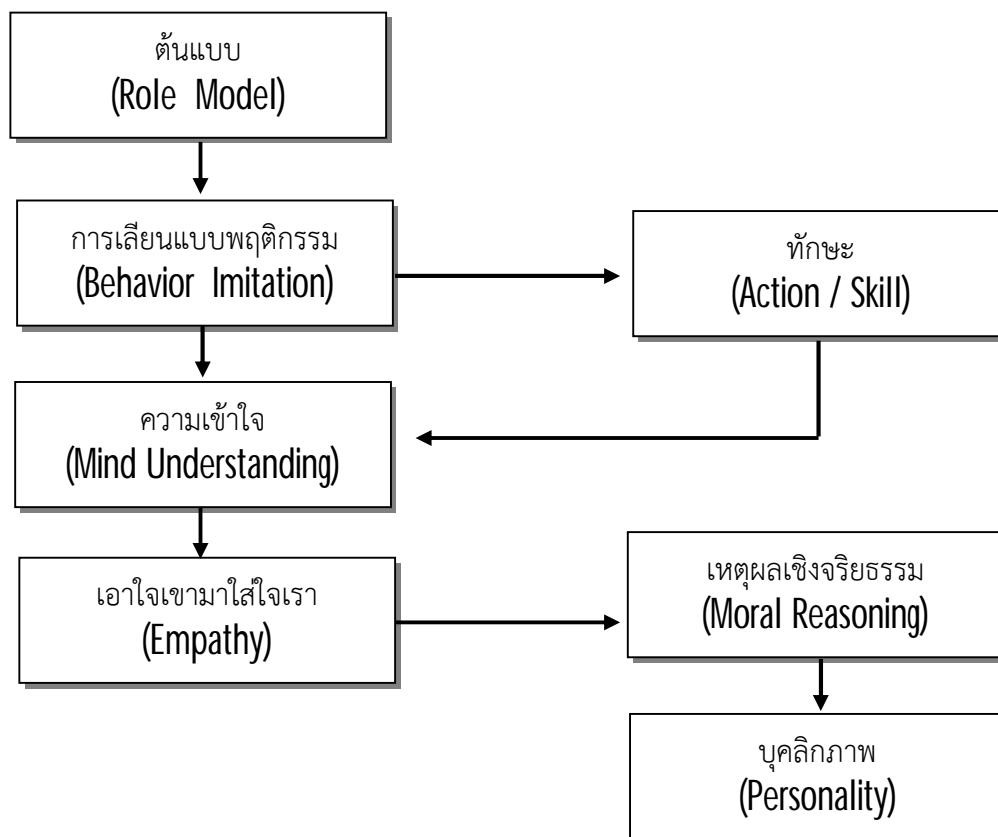
ชั้นที่ 6 ชั้นทำตามหลักอุดมคติสากล (THE UNIVERSAL ETHICAL PRINCIPLE) บุคคลจะสำนึกถึงคุณค่าของความถูกต้องโดยคำนึงถึงเหตุผลอย่างกว้างขวางคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม และปฏิบัติตามความถูกต้องนั้นอย่างไม่หวั่นไหว มีความละเอียดต่อการทำความชั่วในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมข้างต้น

KOHLBERG เชื่อว่าพัฒนาการจริยธรรมนั้นไม่ใช่การรับรู้จากการสั่งสอนจากผู้อื่น แต่เป็นการผสมผสานระหว่างความรู้เกี่ยวกับบทบาทของตนเองต่อผู้อื่นและบทบาทของผู้อื่น รวมถึงกฎเกณฑ์ของกลุ่มต่างๆ การพัฒนาทางด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นไปตามขั้นส่วนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมจะพัฒนาจากขั้นต่ำแล้วพัฒนาขึ้นไปด้วยประสบการณ์ใหม่ๆทางสังคมทำให้การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นสูงขึ้นไป

3. ทฤษฎีเซลล์กระจกเงา (MIRROR NEURON THEORY)

สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัวได้อธิบายถึงทฤษฎีเซลล์กระจกเงาไว้ว่า ทฤษฎีเซลล์กระจกเงาเป็นการค้นพบของ VITTORIO GALLESE, LEONARDO FOGASSI AND GIACOMO RIZZOLATTI ซึ่งเป็นนักวิทยาศาสตร์ในประเทศอิตาลีได้อธิบายว่าเซลล์กระจกเงาเป็นเซลล์ชนิดหนึ่งของมนุษย์ที่คอยทำหน้าที่ในการเลียนแบบพฤติกรรมด้านต่างๆ ของผู้อื่นมาเป็นพฤติกรรมของตนเอง หมายความว่าพฤติกรรมของเด็กเยาวชนมีผลมาจากเซลล์กระจกเงาที่เด็กได้เลียนแบบมาจากพฤติกรรมของบุคคลใกล้ชิดหรือแม้กระทั่งบุคคลต่างๆ ที่เด็กได้พบเห็นถึงแม้ว่าเด็กจะไม่ได้เลียนแบบในทันทีที่เห็นแต่สมองของเด็กจะเก็บภาพการกระทำเหล่านั้นไว้ และพร้อมที่จะเลียนแบบเมื่ออยู่ในสภาพแวดล้อมที่ใกล้เคียงกันข้อค้นพบจากทฤษฎีเซลล์กระจกเงาชี้ชัดว่า การสอนที่ดีที่สุดคือการประพจน์เป็นแบบอย่างให้เห็นของผู้สอนหรือผู้ที่เลี้ยงดู ดังนั้นการเลียนแบบจากพฤติกรรมที่ถูกต้อง

ของต้นแบบรวมกับการพัฒนาทางด้านจิตใจในการเข้าใจผู้อื่นทำให้เด็กค่อยๆ มีความเข้าใจและพัฒนาเหตุผลในเชิงจริยธรรมท้ายที่สุดเด็กก็จะมีบุคลิกภาพที่ถูกต้องตามความหมายของคำว่า “คนดี” ในสังคมทฤษฎีเซลล์กระจกเงาและการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมสามารถแสดงได้ดัง ภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 แสดงความเชื่อมโยงของทฤษฎีเซลล์กระจกเงา
ที่มา : สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว, 2552 : 35

สรุปได้ว่าทฤษฎีเซลล์กระจกเงาชี้ให้เห็นว่า การที่จะปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมนั้นจะต้องเริ่มตั้งแต่เด็กโดยการปฏิบัติตนเป็นต้นแบบให้เห็นและเพื่อให้เกิดความประทับใจมีความรู้สึกร่วมจนมีผลต่อพฤติกรรมในอนาคต

คุณธรรมแม่บทของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550 : 29-30) อธิบายถึง คุณธรรมแม่บท 4 คือ ลักษณะจำเป็น 4 ประการ ที่ทำให้การกระทำได้ชื่อว่าดี หากไม่ครบก็ถือว่าเป็นความประพฤติไม่ดี ดังนี้

1. ความรอบรู้ (PRUDENCE) ความรอบรู้ ที่เป็นลักษณะจำเป็นของความประพฤติดีนั้น มิได้หมายถึงการมีความรู้มาก “ความรู้ท่วมหัวเอาตัวไม่รอด” มิถนไป ความรอบรู้ จึงหมายถึง การเล็งเห็น หรือ การหยั่งรู้ได้ง่ายและชัดเจนว่าอะไรควรประพฤติ อะไรไม่ควรประพฤติ การแสวงหาความรู้มีส่วนช่วยให้เกิดความรู้รอบ แต่ทว่าความรู้รอบอันลึกซึ้งซึ่งส่วนมากเกิดจากการคิดคำนึงและประสบการณ์

2. ความเข้มแข็ง (FORTITUDE, COURAGE) ความเข้มแข็งทางกายภาพ ได้แก่ กล้าเสี่ยง ความยากลำบาก อันตรายและความตาย เพื่ออุดมการณ์ ความเข้มแข็งทางจิตใจ ได้แก่ กล้าเสี่ยง การถูกเข้าใจผิด กล้าเผชิญการใส่ร้ายและการเยาะเย้ย โดยมั่นใจว่าตนทำดี

3. ความพอเพียง (SUFFICIENCY, TEMPERANCE) สัตว์มีสัญชาตญาณกระตุ้นให้กระทำการบางอย่างเพื่อการอยู่รอดของมันและเผ่าพันธุ์ เมื่อหมดความจำเป็นสัญชาตญาณนั้นก็หยุดทำงานโดยอัตโนมัติ มนุษย์มีสัญชาตญาณเช่นเดียวกันแต่มนุษย์ยังมีความสำนึก โดยสามารถสำนึกและปลุกสัญชาตญาณได้ตามใจ มนุษย์จึงมักจะใช้สัญชาตญาณเลยเถิดเกินความจำเป็นตามธรรมชาติ จนบางครั้งปลุกสัญชาตญาณเพื่อความพึงพอใจเท่านั้น การไม่รู้จักรับควบคุมพลังงานในตัวให้อยู่ในขอบเขตของจุดมุ่งหมายของชีวิต มักจะก่อให้เกิดปัญหายุ่งยากมากมายแก่ตัวเองและสังคมเมื่อคนหนึ่งใช้พลังเกินขอบเขตอย่างไม่ถูกต้อง ก็มักจะก้าวก่ายสิทธิอันชอบธรรมของผู้อื่น เช่น อยากรสร้างความมั่นคงให้แก่อนาคตของตนและทายาท ก็จะใช้วิธีสั่งสมสมบัติไว้ ไว้มากๆ โดยวิธีไม่สุจริต เป็นต้น คุณธรรมความพอเพียงช่วยให้รู้ว่าอะไรควรอยู่ในขอบเขตแค่ไหน การไม่ใช้สัญชาตญาณเลยจะทำให้เป็นคนไร้พลังและไร้ประโยชน์ การใช้สัญชาตญาณเกินขอบเขตก็มักจะทำให้เกิดความเดือนร้อน จึงต้องฝึกให้รู้จักใช้พลังและสัญชาตญาณในขอบเขตอันควรในแต่ละสภาพและฐานะของบุคคล ความพอเพียงได้แก่ การเดินสายกลางระหว่างกิเลสที่ตรงข้าม เช่น ความเข้มแข็งเป็นทางสายกลางระหว่างความซื่อสัตย์กับความบ้าบิ่น ความพอเพียงเป็นทางสายกลางระหว่างการขาดกับการเกิน ให้สังเกตอยู่อย่างหนึ่งว่าทางสายกลางมิได้หมายถึง บวกกันหารสองหรือตัวกลางทางเลขคณิต แต่หมายถึงการเก็บแ่งดีจาก 2 ข้างที่เลยเถิด เพื่อดำเนินชีวิตให้สูงขึ้นๆ เรื่อยไป ดังนั้นทางสายกลางจึงอยู่ระหว่างกิเลสที่ตรงข้ามกัน แต่อยู่คนละระดับกับกิเลส

4. ความยุติธรรม (JUSTICE) ได้แก่ การให้แก่ทุกคนตามความเหมาะสมของแต่ละคน (GIVING EACH HIS DUE) ดัง อริสโตเติล ได้นิยามไว้ นั่นคือว่าต้องรู้ว่าเรามีกำลังให้เท่าไรควรให้แก่ใครเท่าไรและอย่างไร เช่น แก่ตัวเราเอง แก่บุคคลในครอบครัว แก่บุคคลในวงญาติเพื่อนฝูง มิตรสหาย แก่บุคคลร่วมงาน แก่ผู้บังคับบัญชา แก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ฯลฯ ซึ่งทั้งนี้ย่อมต้องมีคุณธรรมความรอบรู้ ความเข้มแข็ง และความพอเพียงเข้ามากำกับด้วยโดยจำเป็น ความยุติธรรมเป็นพื้นฐานของคุณธรรมทุกอย่างดังที่เพลโตได้ให้ข้อสังเกตไว้ อาจจะกล่าวได้ว่า คุณธรรมอาจเป็นเพียงแง่ต่างๆ ของความยุติธรรมนั่นเอง ความยุติธรรมจึงเป็นแก่นหรือสารัตถะของคุณธรรมทุกชนิด ผู้ใดมีความยุติธรรมสูงย่อมเปรียบพร้อมด้วยคุณธรรมทุกอย่าง คุณธรรมบางอย่างอาจไม่ปรากฏออกมาให้เห็น เพราะไม่มีโอกาสจะแสดงออกมา แต่ถ้ามีโอกาสเมื่อใดก็พร้อมที่จะแสดงออกได้ทันทีอย่างถูกต้องเพียงพร้อม ผู้มีความยุติธรรมสูงจึงเป็นผู้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยในตัว สังคมที่มีความยุติธรรมย่อมเป็นสังคมที่สงบสุข เพราะทุกคนมั่นใจว่าตนเองจะได้รับสิทธิอันชอบธรรม หากมีผู้ใดละเมิดก็จะได้รับการลงโทษอันควรแก่โทษ จึงมั่นใจได้ว่า ไม่มีใครอยากจะทำผิดโดยง่าย

7. บริบทมหาวิทยาลัยสวนดุสิต

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ก่อกำเนิดขึ้นจากโรงเรียนมัธยมวิสามัญการเรือนจนมาเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต การพัฒนาความเข้มแข็งของมหาวิทยาลัยตั้งอยู่บนพื้นฐานความเข้มแข็งของความสามารถทางวิชาการที่มีมาอยู่เดิมและปรับปรุงพัฒนาให้สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ภายใต้ปรัชญา “เป็นมหาวิทยาลัยที่มีความสามารถในการสร้างความเข้มแข็งในการอยู่รอด (SURVIVABILITY)” และดำเนินงานตามพันธกิจ คือผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับและเป็นที่ต้องการของสังคมโดยมีจุดเด่นด้านบุคลิกภาพเฉพาะตามวัฒนธรรมสวนดุสิต สร้างพัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ นวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพบัณฑิต และการพัฒนาความเข้มแข็งชุมชน สังคมและประเทศในลักษณะการให้บริการวิชาการ ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมส่งเสริมการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล ยั่งยืนเผยแพร่และส่งเสริมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสร้างและพัฒนาความเข้มแข็งวิชาชีพครู โดยยึดหลักการบริหารจัดการที่คำนึงถึงการปรับตัวล่วงหน้า เพื่อพร้อมรับแนวโน้มบริบทที่เปลี่ยนแปลงและสามารถที่จะแข่งขันได้ในระดับภูมิภาคอาเซียน เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ “เป็นมหาวิทยาลัยเฉพาะทางที่มีอัตลักษณ์โดดเด่น ด้านอาหาร การศึกษาปฐมวัย อุตสาหกรรมการบริการ และการพยาบาลและสุขภาพ ภายใต้การบริหารจัดการที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการ (พิทักษ์ จันทร์เจริญ, ม.ป.ป.)

ปี พ.ศ. 2558 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 เป็นมหาวิทยาลัยสวนดุสิต ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสวนดุสิต พ.ศ. 2558 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาในวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 มีฐานะเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐ ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ

มหาวิทยาลัยสวนดุสิตจัดอยู่ในกลุ่มมหาวิทยาลัยที่เน้นการผลิตบัณฑิตและพัฒนาสังคมจัดการเรียนการสอนและภารกิจอื่น ทั้งในมหาวิทยาลัยและศูนย์การศึกษานอกมหาวิทยาลัยที่กระจายอยู่ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดต่างๆ ทุกภูมิภาคของประเทศ มหาวิทยาลัยสวนดุสิตได้กำหนดอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นความเชี่ยวชาญดั้งเดิม และโดดเด่นเป็นที่ยอมรับทั้งในและต่างประเทศรวมทั้งสาขาวิชาที่มีความพร้อมสามารถตอบสนองความต้องการของสังคมและท้องถิ่นมีทั้งหมด 4 ด้าน คือ ด้านการศึกษาปฐมวัย ด้านอุตสาหกรรมอาหาร ด้านอุตสาหกรรมบริการ และด้านพยาบาลศาสตร์

ปี พ.ศ. 2552 – 2556 มหาวิทยาลัยสวนดุสิตได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาเอาไว้ ดังนี้

1. เพื่อให้สอดคล้องกับแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551 – 2565) และแนวนโยบายของมหาวิทยาลัยในการที่จะพัฒนาโครงสร้างของหน่วยงานหลักในมหาวิทยาลัย ให้สอดคล้องกับ พันธกิจและประสิทธิผลของการบริหารจัดการมหาวิทยาลัย จึงได้กำหนดให้มีหน่วยงานใหม่เพิ่มขึ้นตามประกาศสภามหาวิทยาลัยนอกเหนือไปจากโครงสร้างเดิมตามกฎกระทรวงในการแบ่งส่วนราชการของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

2. การดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานจะต้องดำเนินการ โดยมุ่งเน้นคุณภาพของงานเป็นสิ่งสำคัญและจะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยในภาพรวมได้

3. การกำหนดอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยออกเป็น 4 ด้าน (เป็นสถาบันเฉพาะทาง ลักษณะที่เป็นสถาบันที่เน้นระดับปริญญาตรี) ได้แก่ ด้านการศึกษาปฐมวัย ด้านอุตสาหกรรมอาหาร ด้านอุตสาหกรรมบริการ และด้านพยาบาลศาสตร์

4. การพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการอุดมศึกษา และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

5. การเปลี่ยนแปลงปรัชญาและกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยจากการเป็นมหาวิทยาลัยที่ตระหนักถึงความอยู่รอดขององค์กร (Survival) ไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัยที่มีความสามารถในการสร้างความเข้มแข็งในการอยู่รอด (Survivability)

ปรัชญา (แผนกลยุทธ์ 4 ปี พ.ศ. 2557 - 2560, 2557 : 1 - 3)

มหาวิทยาลัยที่สามารถสร้างความเข้มแข็งในการอยู่รอดได้อย่างยั่งยืน (Sustainable Survivability)

วิสัยทัศน์

มหาวิทยาลัยเฉพาะทางที่มีอัตลักษณ์โดดเด่นด้านอาหาร การศึกษาปฐมวัยอุตสาหกรรมบริการ และการพยาบาลและสุขภาพภายใต้กระบวนการพัฒนาบนพื้นฐานของความเป็นเลิศ

พันธกิจ

มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาทางวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงสร้างบัณฑิตวิจัย บริการทางวิชาการแก่สังคมและท้องถิ่น ริเริ่มปรับปรุง ถ่ายทอดและพัฒนาองค์ความรู้ในด้านที่มีความเชี่ยวชาญและทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

เจตจำนง

มหาวิทยาลัยมุ่งหวังให้บัณฑิตและบุคลากรของมหาวิทยาลัยมีคุณธรรมกำกับความรู้ เพียบพร้อมด้วยสติปัญญาและจริยธรรม เป็นผู้ใฝ่รู้ มีวิจารณ์ญาณมีจิตใจเสียสละ มีบุคลิกภาพดีเหมาะสม และมีความสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวม

เป้าประสงค์ในภาพรวมของมหาวิทยาลัย

1. ด้านการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและยกระดับคุณภาพการศึกษา

1.1 สร้างอัตลักษณ์ที่โดดเด่นบนพื้นฐานความเป็นเลิศ

1.2 มาตรฐานและคุณภาพทางวิชาการบนพื้นฐานคุณธรรมจริยธรรม

2. ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

2.1 ความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา

2.2 สร้างและการนำความรู้สู่สังคมเพื่อให้บริการวิชาการและเป็นแนวทางในการพัฒนา

และแก้ไขปัญหาสังคม

2.3 ทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมไทยให้ดำรงอยู่ท่ามกลางวัฒนธรรมที่หลากหลาย

3. ด้านการบริหารจัดการองค์การ

3.1 การบริหารงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาล มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3.2 การบริหารแบบมีส่วนร่วมของบุคลากร

3.3 การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดและสนับสนุนให้มีการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

กลยุทธ์

1. การบริการวิชาการเพื่อสร้างโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิต
2. มหาวิทยาลัยที่มีอัตลักษณ์ (Identity) โดดเด่นเป็นของตนเอง
3. สร้างคุณค่าวัฒนธรรมไทย
4. พัฒนาความเข้มแข็งของการจัดการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์
5. การสร้างและนำองค์ความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์
6. การบริหารจัดการเชิงพลวัต

ประเด็นยุทธศาสตร์

ตารางที่ 2.1 ภาพรวมประเด็นยุทธศาสตร์และเป้าประสงค์

ลำดับข้อที่	ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์
1	การพัฒนาอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยบนพื้นฐานความเป็นเลิศ	- สาขาอัตลักษณ์ได้รับการยอมรับในวงกว้างและสร้างมูลค่าเพิ่มให้บัณฑิตสาขาอัตลักษณ์มีทักษะและความชำนาญ
2	การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและมีคุณลักษณะความเป็นสวนดุสิตที่ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน	- การจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพเน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการสู่การทำงานจริง (Work – based Learning) - คุณภาพบัณฑิตตรงตามความต้องการของสังคมและตลาดแรงงาน
3	การสร้างและพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมในด้านที่มีความเชี่ยวชาญและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต	- การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการระดับชาติ/นานาชาติ - การประยุกต์ใช้องค์ความรู้/นวัตกรรมในการเรียนการสอนและการบริการวิชาการ
4	การประสานประโยชน์และความร่วมมือในการพัฒนาความรู้และนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยและหน่วยงานภายนอกเพื่อการบริหารวิชาการ	- การสร้างประโยชน์จากความร่วมมือของการบริหารวิชาการทั้งภายในมหาวิทยาลัย ภาครัฐ และภาคเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ
5	การรักษาบุคลากรที่เป็นเลิศและพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรเพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา	- พัฒนาการดำเนินงานด้านบุคลากรทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อนำไปสู่ความเป็นมืออาชีพ - รักษาความผูกพันของบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ
6.	การบริหารจัดการมหาวิทยาลัยให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง เพื่อความอยู่รอดและเติบโตอย่างยั่งยืน	- สนับสนุนและส่งเสริมความเป็นเลิศด้านวิชาการและด้านบริหาร

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต เป็นมหาวิทยาลัยหนึ่งที่ยึดมั่นในการสร้างบัณฑิตที่มีคุณธรรมและจริยธรรมกำกับความรู้ สติปัญญา มีกระบวนการทัศน์ใหม่ในการเรียนรู้และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต มีจิตอาสา และความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคม และดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์วัฒนธรรมไทยและความเป็นสวนดุสิตและภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้บัณฑิตมีคุณภาพระหว่างเก่งงานและเก่งความดี โดยเน้นความรับผิดชอบต่อ มีสุขภาพ ทั้งร่างกายและจิตใจ เพื่อตนเองและสังคม สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพงานที่เปลี่ยนแปลง และมีทักษะสามารถปฏิบัติงานได้ทันที และมีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า โดยมีการติดตามประเมินคุณภาพและพัฒนาระบบบัณฑิตหลังเข้าสู่ตลาดแรงงาน (แผนกลยุทธ์ 4 ปี พ.ศ. 2557 – 2560, 2556 : 9) ปัจจุบันมหาวิทยาลัยสวนดุสิต ทำการเปิดสอนในหลักสูตรต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ 2.2 แสดงคณะและสาขาวิชาที่เปิดสอนของมหาวิทยาลัยเปิดสอน ปี 2557

คณะครุศาสตร์		
● การศึกษาพิเศษ	● การศึกษาปฐมวัย	● การประถมศึกษา
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี		
● เทคโนโลยีสารสนเทศ	● สิ่งแวดล้อมเมืองและอุตสาหกรรม	● วิทยาศาสตร์เครื่องสำอางค์
● เทคโนโลยีเคมี	● ฟิสิกส์	● วิทยาการคอมพิวเตอร์
● คณิตศาสตร์		● อาชีวอนามัยและความปลอดภัย
คณะวิทยาการจัดการ		
● การจัดการ	● การวิเคราะห์แบบประเมินใหม่	● เลขานุการทางการแพทย์
● นิเทศศาสตร์	● การเงิน	● การตลาด
● การบัญชี	● การจัดการธุรกิจค้าปลีก	● บริการลูกค้า
● คอมพิวเตอร์ธุรกิจ		● การจัดการทรัพยากรมนุษย์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์		
● ภาษาไทย	● รัฐศาสตร์	● ภาษาอังกฤษธุรกิจ
● จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ	● รัฐประศาสนศาสตร์	● ภาษาจีน
● นิติศาสตร์	● ภาษาอังกฤษ	● บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์
	● ศิลปศึกษา	
คณะพยาบาลศาสตร์บัณฑิต		
● พยาบาลศาสตร์บัณฑิต	● ผู้ช่วยพยาบาล	

โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ		
<ul style="list-style-type: none"> ● การท่องเที่ยว ● ธุรกิจโรงแรม ● ธุรกิจการบิน 	<ul style="list-style-type: none"> ● ออกแบบนิทรรศการและการแสดง 	<ul style="list-style-type: none"> ● การจัดการงานบริการ (นานาชาติ)
โรงเรียนการเรือน		
<ul style="list-style-type: none"> ● เทคโนโลยีการแปรรูปอาหาร ● เทคโนโลยีการประกอบอาหารและการบริการ ● โภชนาและการประกอบอาหาร 	<ul style="list-style-type: none"> ● คหกรรมศาสตร์ ● คหกรรมศาสตร์ ศูนย์สุพรรณบุรี 	<ul style="list-style-type: none"> ● เทคโนโลยีการประกอบอาหารและการบริการศูนย์สุพรรณบุรี
ศูนย์การศึกษาณอกสถานที่ตั้ง		
<ul style="list-style-type: none"> ● ศูนย์การศึกษาสุพรรณบุรี ● ศูนย์ศึกษาลำปาง 	<ul style="list-style-type: none"> ● ศูนย์การศึกษานครนายก ● ศูนย์การศึกษาหัวหิน 	<ul style="list-style-type: none"> ● ศูนย์การศึกษาตรัง
ศูนย์การเรียน		
<ul style="list-style-type: none"> ● ศูนย์การเรียนรางน้ำ 	<ul style="list-style-type: none"> ● ศูนย์การเรียนระนอง 2 	

พฤติกรรมกาปฏิบัติตนในมหาวิทยาลัยฯ

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต กำหนดข้อบังคับเกี่ยวกับเครื่องแบบและเครื่องแต่งกายของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ตามความในมาตรา 18(2) และมาตรา 62 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2547 สภามหาวิทยาลัยสวนดุสิต ได้กำหนดข้อบังคับเครื่องแบบปกติของนักศึกษา ดังนี้ (คู่มือ นักศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, 2556 : 136 – 143)

เครื่องแบบปกติของนักศึกษาชาย

1. เสื้อเชิ้ตแขนสั้นสีขาว มีแถบสีดำขนาดกว้างครึ่งนิ้ว ยาวตลอดแขนซ้าย ปักชื่อ มหาวิทยาลัยบนแถบ หรือเสื้อเชิ้ตแขนยาวสีขาว ทั้งนี้ ความยาวของตัวเสื้อสามารถใส่ไว้ในกางเกงได้ สะดวก

2. กางเกงขายาวแบบสากลสีดำ หรือสีกรมท่า

3. ถุงเท้าสีดำ ไม่มีลวดลาย

4. รองเท้าหนังหรือวัสดุแทนหนังหุ้มส้นหัวปิดสีดำ

5. เข็มขัดหนังสีดำ ขนาดกว้าง 3.5 เซนติเมตร หัวเข็มขัดเครื่องหมายมหาวิทยาลัย

เครื่องแบบปกติของนักศึกษาหญิง

1. เสื้อเชิ้ตแขนสั้นสีขาว มีแถบสีดำขนาดกว้างครึ่งนิ้ว ยาวตลอดแขนซ้าย ปักชื่อ มหาวิทยาลัยบนแถบ ประกอบด้วย ติดกระดุมโลหะเครื่องหมายมหาวิทยาลัย 5 เม็ด ประดับเข็ม เครื่องหมายมหาวิทยาลัยที่หน้าอกซ้าย ความยาวของตัวเสื้อสามารถใส่ไว้ในกระโปรงได้สะดวก

2. กระโปรงผ้าสีดำหรือสีกรมท่า ไม่มันวาว เรียบร้อย ไม่มีลวดลาย

3. รองเท้าหนังหรือวัสดุแทนหนังหุ้มส้นมีสายรัดส้นหัวปิด แบบสุภาพ สีดำ ส้นสูงไม่เกิน 5 เซนติเมตร

4. เข็มขัดหนังสีดำ ขนาดกว้าง 3.5 เซนติเมตร หัวเข็มขัดเครื่องหมายมหาวิทยาลัย

ในกรณีมีงานพิธีหรือกรณีอื่นตามประกาศของมหาวิทยาลัย ให้นักศึกษาชายสวมเครื่องแบบปกติ และผูกเน็คไทตามแบบข้อบังคับนี้ ส่วนนักศึกษาหญิงให้สวมเครื่องแบบปกติ และติดกระดุมคอตามแบบทำยข้อบังคับนี้ ทั้งนี้มหาวิทยาลัยอาจกำหนดสีของกางเกงและกระโปรง ให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยได้ หากนักศึกษาแต่งกายไม่เป็นไปตามข้อบังคับนี้ หรือไม่สุภาพ ทางมหาวิทยาลัยอาจไม่ให้นักศึกษา เข้าเรียน เข้าสอบ เข้าร่วมกิจกรรม ตลอดจนขอรับบริการใดๆ จากมหาวิทยาลัย

ข้อบังคับเกี่ยวกับวินัยนักศึกษา อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 18(2) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2547 สภามหาวิทยาลัยสวนดุสิต กำหนดข้อบังคับไว้ดังนี้

1. ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศและคำสั่งของมหาวิทยาลัยอย่างเคร่งครัด
2. ต้องประพฤติตนเป็นสุภาพชน ไม่ประพฤติตนให้เกิดความเสื่อมเสียแก่มหาวิทยาลัย
3. ต้องรักษาความสามัคคีระหว่างกัน โดยไม่ทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกาย หรือดูหมิ่นเหยียดหยามผู้อื่น
4. ต้องเชื่อฟัง แสดงความเคารพ มีสัมมาคารวะต่ออาจารย์ของมหาวิทยาลัย และต้องปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำตักเตือนอย่างเคร่งครัด
5. ต้องแสดงบัตรประจำตัวนักศึกษาในกรณีที่อาจารย์หรือผู้มีหน้าที่ของมหาวิทยาลัย จะขอตรวจบัตรประจำตัวนักศึกษา
6. ต้องไม่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ หรือเมาสุราอาละวาดภายในมหาวิทยาลัย
7. ต้องไม่สูบบุหรี่ภายในมหาวิทยาลัย

นักศึกษาต้องรักษาวินัยโดยเคร่งครัดอยู่เสมอ ถ้าไม่ปฏิบัติตามถือว่าเป็นผู้กระทำผิดวินัย ต้องได้รับโทษตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต สนับสนุนและส่งเสริมการจัดกิจกรรม โดยมีเป้าหมายหมายที่จะให้นักศึกษามีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาให้เกิดทักษะการเรียนรู้ในระดับประเทศและระดับสากล พัฒนานักศึกษาให้เกิดความรู้ ทักษะการให้บริการ มีคุณธรรม จริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพ การจัดกิจกรรมนักศึกษาจะดำรงเอกลักษณ์ความเป็นไทยให้มุ่งสู่ความเป็นสากล อีกทั้งสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพรูปแบบกิจกรรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต และให้มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรในระดับประเทศและระดับสากล ซึ่งมหาวิทยาลัยฯ แบ่งกิจกรรมออกเป็น 2 ประเภท คือ กิจกรรมเสริมหลักสูตร และกิจกรรมนอกหลักสูตร

กิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่นักศึกษาหรืออาจารย์ประจำวิชาช่วยกันจัดทำขึ้นเพื่อตอบสนอง เสริมการเรียนการสอนในวิชาต่างๆ

กิจกรรมนอกหลักสูตร หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่คณะวิชา/ศูนย์การศึกษา กองพัฒนานักศึกษา องค์การบริหารนักศึกษา สถานักศึกษา หรือชมรมต่างๆ ร่วมกันจัดขึ้นโดยเป็นกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน หรือหลักสูตรโดยตรง เป็นกิจกรรมที่ผู้เข้าร่วมจะมีโอกาสได้รับการพัฒนาสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกายและคุณธรรมจริยธรรม

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทีปพิพัฒน์ สันตะวันและคณะ (2552) ศึกษารูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาทางจริยธรรมของนักศึกษา 2) เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษา และ 3) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารเพื่อการพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง โดยเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน 3 ขั้นตอนดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาสภาพปัญหาทางจริยธรรมของนักศึกษาตามความคิดเห็นของคณาจารย์และนักศึกษา สํารวจความคิดเห็นจากนักศึกษาจำนวน 693 คน และคณาจารย์ จำนวน 123 คน ตอนที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษา สอบถามความคิดเห็นของคณาจารย์และผู้บริหารกิจการนักศึกษา จำนวน 100 คน และตอนที่ 3 เป็นการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อตรวจสอบและรับรองรูปแบบการบริหารโดยคณาจารย์ ผู้บริหารมหาวิทยาลัยและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน ผลการศึกษาวิจัยพบว่า สภาพปัญหาทางจริยธรรมของนักศึกษาด้านพฤติกรรมจริยธรรมเฉพาะตน พบว่าส่วนใหญ่มีปัญหาในระดับปานกลาง แต่บางเรื่องมีปัญหาในระดับมาก ได้แก่ การบริโภครอยางฟุ่มเฟือยและการตกเป็นทาสของวัตถุ ด้านพฤติกรรมจริยธรรมเชิงปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น พบว่าส่วนใหญ่เป็นปัญหาในระดับปานกลาง แต่บางเรื่องมีปัญหาในระดับมาก ได้แก่ การชอบอยู่กับกลุ่มเพื่อนที่ตนสนิทเท่านั้น ด้านพฤติกรรมจริยธรรมที่เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย พบว่าส่วนใหญ่มีปัญหาในระดับปานกลาง แต่บางเรื่องมีปัญหาในระดับมาก ได้แก่ การแต่งกายผิดระเบียบของมหาวิทยาลัย และด้านพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม พบว่าปัญหาในระดับปานกลาง แต่บางเรื่องมีปัญหาในระดับมาก ได้แก่ การอยู่ร่วมกันเป็นคู่ๆ ชาย-หญิง โดยไม่ถือว่าเป็นสิ่งผิด และนักศึกษาไม่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการเมือง เศรษฐกิจ สังคม เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างนักศึกษากับคณาจารย์ พบว่า แตกต่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ใน 2 ด้านคือ 1) พฤติกรรมจริยธรรมที่เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย 2) พฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม และแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 2 ด้าน คือ 1) พฤติกรรมจริยธรรมเฉพาะตน และ 2) พฤติกรรมจริยธรรมเชิงปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น

กิตติศักดิ์ อังคะนาวิณ (2553) ทำศึกษาคูณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนเทคโนโลยีภาคตะวันออก (อ.เทค.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคูณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนเทคโนโลยีภาคตะวันออก (อ.เทค.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามาเพศและระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ จำนวน 80 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่า T-TEST ผลการวิจัยพบว่า คูณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนเทคโนโลยีภาคตะวันออก (อ.เทค.) โดยรวมอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความเมตตากรุณา ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความประหยัด และความเสียสละ ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบคูณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนเทคโนโลยีภาคตะวันออก (อ.เทค.) ผลการจำแนกตามาเพศ พบว่า นักเรียนหญิงมีคูณธรรมและจริยธรรมมากกว่านักเรียนชาย และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

พบว่า คุณธรรมและจริยธรรมด้านความเมตตากรุณา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ส่วนคุณธรรมและจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความเสียสละ ไม่แตกต่างกัน ผลการจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงมีคุณธรรมและจริยธรรมมากกว่านักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คุณธรรมและจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ส่วนคุณธรรมและจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเสียสละ ด้านความประหยัด และด้านความเมตตากรุณา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

มณฑิรา จารุเพ็ง (2553) ศึกษาและพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนิสิตปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณธรรมและจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อของนิสิตก่อนและหลังระหว่างกลุ่มที่เข้าร่วมโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มและกลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มของนิสิตปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมจำนวน 24 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยแบบสอบถามคุณธรรมและจริยธรรมของนิสิตปริญญาตรีและโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อของนิสิตปริญญาตรี วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ T-TEST ผลการวิจัยพบว่า คุณธรรมและจริยธรรมของนิสิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า คุณธรรมและจริยธรรมด้านความกตัญญู กตเวทิตา ความสามัคคี ความมีน้ำใจ ความขยันหมั่นเพียร ความเสียสละ และความมีวินัย อยู่ในระดับสูง ส่วนคุณธรรมและจริยธรรมด้านความอดสาหัส และความรับผิดชอบต่อ อยู่ในระดับปานกลาง เพศที่ต่างกันมีคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนิสิตชายมีคุณธรรมและจริยธรรมด้านความมีวินัย ความขยันหมั่นเพียร ความมีน้ำใจ ความสามัคคี และความกตัญญู น้อยกว่านิสิตหญิง ชั้นปีที่แตกต่างกัน มีคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีคุณธรรมและจริยธรรมรายด้านที่ต่างกัน ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความมีวินัย ความขยันหมั่นเพียร ความอดสาหัส และความสามัคคี สาขาวิชาที่ศึกษาแตกต่างกัน มีคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีคุณธรรมและจริยธรรมรายด้านที่แตกต่างกัน ได้แก่ ความเสียสละ ความมีวินัย และความขยันหมั่นเพียร นิสิตกลุ่มทดลอง มีคุณธรรมและจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อเพิ่มสูงขึ้น หลังจากได้เข้าร่วมโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มพัฒนาความรับผิดชอบต่ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นิสิตกลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มพัฒนาความรับผิดชอบต่อมีความรับผิดชอบต่อเพิ่มสูงขึ้นมากกว่านิสิตกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มพัฒนาความรับผิดชอบต่อ

ไพโรจน์ เนียมนาคและคณะ (2554) ศึกษารูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองสำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการสอน เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการสอน เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการสอน และเพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการสอน เพื่อส่งเสริมจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้า มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 25 คน

ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ทำการทดลองใช้รูปแบบการสอนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นโดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ **ONE-GROUP PRETEST-POSTTEST DESIGN** และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการทดสอบค่า **T-TEST** เวลาการทดลอง **8** สัปดาห์ๆ ละ **3** ชั่วโมง การวิจัยปรากฏผลดังนี้ ผู้เรียนขาดระเบียบวินัย ขาดความกระตือรือร้น ขาดทักษะการเรียนรู้ ขาดแนวคิดและการคิดอย่างวิจารณ์ญาณ สำหรับการประยุกต์ใช้ความรู้ ผู้เรียนไม่มีความตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัยในตนเอง ผู้สอนส่วนใหญ่ยังใช้วิธีการสอนแบบดั้งเดิม ไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน กิจกรรมการเรียนการสอนไม่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดจริยธรรมและความมีวินัยในตนเอง ผลการใช้รูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยความมีวินัยในตนเองหลังการใช้รูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบการสอน เพื่อส่งเสริมจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ **0.01** นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองในระดับมาก

พระครูประโชติจันทร์วิมล (2555) ศึกษาเรื่องการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศหอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการส่งเสริมคุณคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนนวมินทราชินูทิศหอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เพื่อศึกษาเปรียบเทียบเทียบการส่งเสริมคุณคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนนวมินทราชินูทิศหอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และเพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมคุณคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนนวมินทราชินูทิศหอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่และค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ทดสอบคือ ค่า **T-TEST** และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว **F-TEST (ONE-WAY ANALYSIS OF VARIANCE)** ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมคุณคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง **5** ด้าน ได้แก่ ด้านความมีน้ำใจ ด้านความประหยัด ด้านความขยัน ด้านความมีวินัย และด้านความซื่อสัตย์ ผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมคุณคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียน จำแนกตามเพศและระดับชั้น โดยภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ **0.05** เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ **0.05** แนวทางการส่งเสริมคุณคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียน ควรได้รับการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมด้านนี้เป็นพิเศษ เพราะสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เปลี่ยนไปตามยุคสมัย ซึ่งเต็มไปด้วยการแข่งขันและเร่งรีบ จึงทำให้พฤติกรรมของเด็กได้รับอิทธิพลจากสภาพการณ์ดังกล่าว

กรรณิการ์ ภิรมย์รัตน์ (2555) ศึกษาแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ **1)** เพื่อเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยจำแนกตามเพศ อายุ ชั้นปี และมหาวิทยาลัย **2)** เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษา ในภาคเรียนที่ **1** ปีการศึกษา **2555** ของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร **6** แห่ง ได้แก่ **1)** มหาวิทยาลัย

ราชภัฏจันทรเกษม 2) มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี 3) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา 4) มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร 5) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต 6) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำนวน 420 คน เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถามวัดพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติทดสอบ ได้แก่ T-TEST และ ONE-WAY ANOVA ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมีระดับพฤติกรรมทางจริยธรรมโดยรวม อยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง ได้แก่ ความขยันหมั่นเพียร ความซื่อสัตย์ ความอดทน อดกลั้น ความยุติธรรม ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความเสียสละ ยกเว้นจริยธรรมความประหยัดต่ออ้อมที่อยู่ในระดับปานกลาง นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรมโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนักศึกษาหญิงมีพฤติกรรมสูงกว่านักศึกษาชาย นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีอายุต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรมโดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีพฤติกรรมไม่แตกต่างกัน นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏที่เรียนในชั้นปีที่ต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรมโดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีพฤติกรรมไม่แตกต่างกัน และนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 6 แห่ง มีพฤติกรรมทางจริยธรรมโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านความขยันหมั่นเพียร ด้านความประหยัดต่ออ้อม ด้านความอดทน อดกลั้น ด้านความยุติธรรม และด้านความมีระเบียบวินัย

LARES (1995 : 4353-A) ได้ศึกษาความเข้าใจหลักการและการปฏิบัติตามหลักการบริหารจัดการคุณภาพแบบเบ็ดเสร็จ (TOTAL QUALITY MANAGEMENT : TQM) ในด้านวินัยนักเรียน เพื่อกำหนดคุณภาพของระบบการดูแลจัดการวินัย การแก้ปัญหาวินัยนักเรียน ตลอดจนกำจัดอุปสรรคบางประการในการแก้ปัญหาวินัยนักเรียน เพื่อปรับปรุงค่านิยมที่เป็นรูปธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีคุณภาพและระบบของพฤติกรรม โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการเยี่ยมเยียนสำนักงานวินัยนักเรียน นักเรียน ครูและผู้ปกครองในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แล้วนำมาให้ครูและนักเรียนร่วมกันคิดวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวินัยนักเรียน โดยใช้หลัก TQM เพื่อร่วมกันตัดสินใจว่าปัญหาวินัยในเรื่องใดและช่วงเวลาใดของการเรียนที่เป็นปัญหาสำคัญตลอดจนร่วมค้นหาสาเหตุของปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ผลการวิจัยสรุปว่า หลักการของ TQM สามารถใช้ในการแก้ปัญหาวินัยของนักเรียนใช้ประโยชน์ได้ เนื่องจากการทำให้นักเรียนพัฒนาการมีวินัยที่เหมาะสม และเป็นที่ยอมรับ ทำให้ผู้ใหญ่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือนักเรียน หาแนวทางในบรรยากาศแห่งความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีผลทำให้นักเรียนรู้สึกว่าได้รับการสนับสนุนและเสริมสร้างความรับผิดชอบในการมีพฤติกรรมของตน หลักการนี้จึงเป็นวิธีการสนับสนุนให้นักเรียนมีวินัยด้วยตนเอง ไม่ใช่เป็นเครื่องมือที่นำไปสู่ความไม่พอใจหรือโกรธแค้น

OSAKWE (2002 : 12057-A) ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้รูปแบบพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบิร์ต (สำหรับครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในไนจีเรีย) การวิจัยครั้งนี้ต้องการเสนอพัฒนาการของหลักสูตรการสอนของครู โดยมีแบบอย่างพัฒนาการของโคลเบิร์ต ซึ่งกล่าวว่า พัฒนาการทางจริยธรรมเกิดขึ้นที่ละขั้น ในโครงสร้างทั้ง 6 เป็นลำดับอันเป็นผลจากการปฏิบัติกิจสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ทุกคนจะต้องผ่านขั้นตอนโดยไม่มีใครกระโดดข้ามขั้น แต่ว่าก้าวช้าหรือเร็วขึ้นอยู่กับ

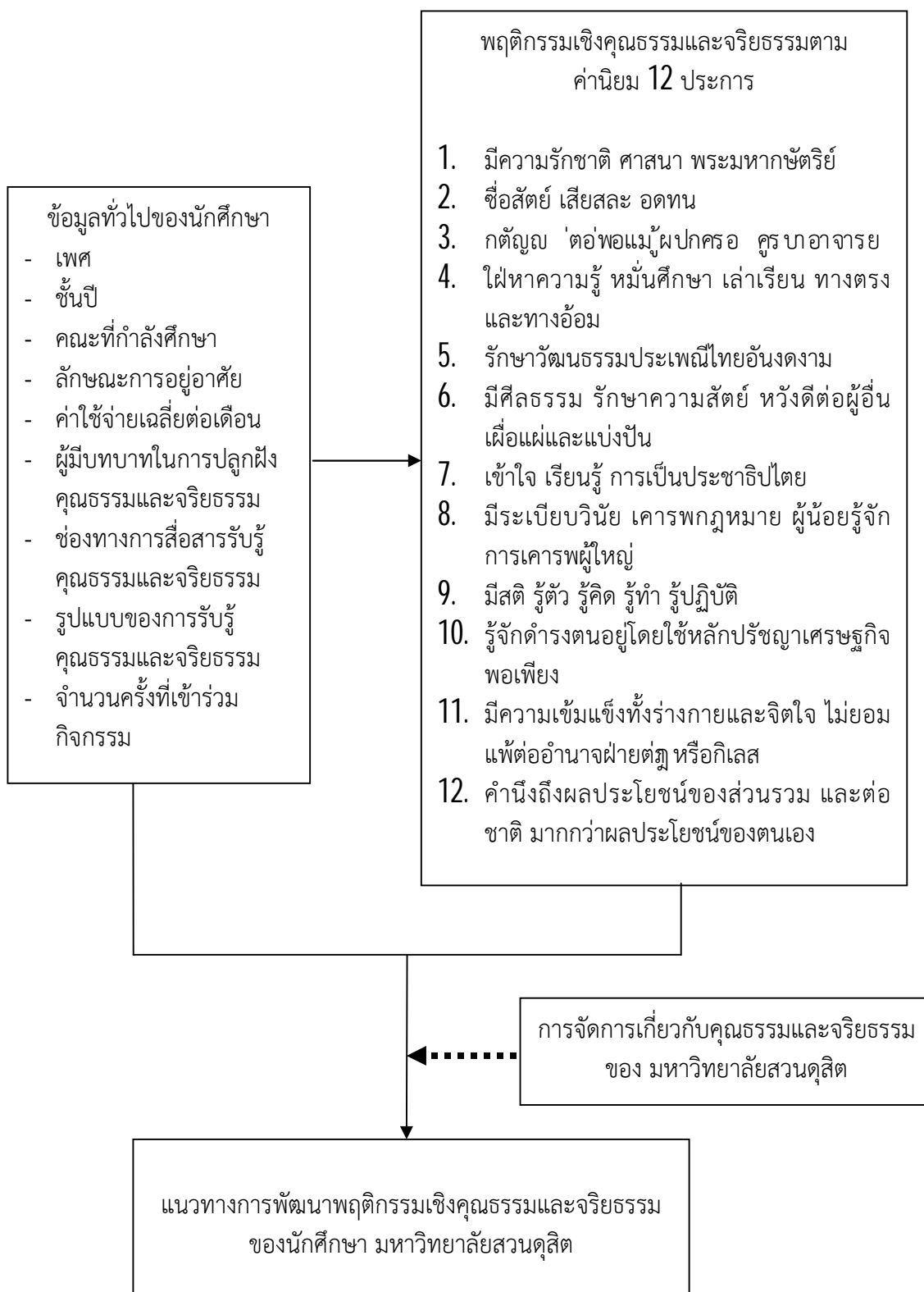
วัฒนธรรมที่แตกต่างกัน แก้ปัญหาทางสังคมอย่างสมมูลเสมอ เป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่จะเปลี่ยนจริยธรรม
 ชั้นหนึ่งไปยังอีกชั้นหนึ่งในการนี้อาจช่วยได้โดยการชี้แจงอภิปราย ซึ่งต้องมีการนำเรื่องที่จะช่วยในการ
 พัฒนาของโคลเบิร์ต สู่สถานการณ์ที่ขัดแย้งสถานการณ์เช่นนี้ครูในฐานะผู้นำต้องรู้ทักษะการชี้แจง

STERNER (2003 : 3382-A) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการทางจริยธรรมและลักษณะ
 ของบุคลิกภาพของนิสิตระดับปริญญาตรี โดยจำแนกชั้นปี เพศ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า เพศของนิสิตมี
 ความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางจริยธรรมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ **0.01** และพบว่า เพศหญิงมีแนวโน้ม
 ว่ามีพัฒนาการทางจริยธรรมสูงกว่าเพศชายและชั้นปีที่ **4** มีแนวโน้มว่า มีพัฒนาการทางจริยธรรมสูง
 กว่าปี **1** ปี **2** และปี **3** ส่วนผลที่เกี่ยวข้องกับแบบวัดบุคลิกภาพ พบว่า ในมิติทางความรู้สึกนั้นมี
 ความสัมพันธ์กับเพศ (เพศหญิงมีนัยสำคัญที่ระดับ **0.01**) อีกทั้งยังพบว่าระดับชั้นปี **4** ของพัฒนาการ
 ทางจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับมิติของความรู้สึก (S) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ **0.01** และมิติของการ
 ตัดสินใจ (J) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ **0.01**

ROMEO (2004 :12595-A) วิจัยเรื่องการพัฒนาความรู้จริยธรรมจากคะแนนแบบทดสอบ
 พัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมแก่นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจการเรียน
 การสอน การพัฒนาความรู้จริยธรรมจากคะแนนแบบทดสอบการพัฒนารูปแบบการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม
 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน **200** คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและ
 กลุ่มควบคุม ใช้วิธีการพัฒนาจริยธรรมจากการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมโคลเบิร์ต วิเคราะห์ข้อมูลโดย
 การหาค่า T-TEST และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (THE PEARSON'S PRODUCT MOMENT
 CORRELATION TECHNIQUE) ผลการวิจัยพบว่า คะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมทั้ง 2 กลุ่มไม่มีความ
 แตกต่างกัน และเมื่อทดสอบค่า T-TEST พบว่า คะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมทั้ง 2 กลุ่ม ไม่มีความ
 แตกต่างกัน องค์ประกอบภูมิหลังของประชากรด้านเพศ อายุ ชั้นเรียน คะแนนสะสม ระดับการศึกษา
 ของบิดามารดา และจำนวนปีการศึกษาในท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ **0.05**

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมด้านคุณธรรมและ
 จริยธรรมดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้ใช้ค่านิยม **12** ประการ ตามนโยบายของคณะกรรมการ
 แห่งชาติ (คสช.) มาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาถึงพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของ
 นักศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ดังนี้

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต 2) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมเชิงคุณธรรม และจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลเชิงปริมาณ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษาที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยสวนดุสิต ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ จำนวนนักศึกษาทั้งหมด 16,048 คน (ฝ่ายทะเบียน, 15 สิงหาคม 2557) ทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละของประชากร (ยุทธ โกยวรรณ์, 2548 : 75) โดยกำหนดที่อัตราร้อยละ 10 ได้จำนวน 1,604 คน เกณฑ์ในการคำนวณหาจำนวนตัวอย่าง มีดังนี้

ประชากรมีจำนวนเป็นเลขหลักร้อย	ใช้กลุ่มตัวอย่าง	ใช้กลุ่มตัวอย่าง 15 - 30%
ประชากรมีจำนวนเป็นเลขหลักพัน	ใช้กลุ่มตัวอย่าง	ใช้กลุ่มตัวอย่าง 10 - 15%
ประชากรมีจำนวนเป็นเลขหลักหมื่น	ใช้กลุ่มตัวอย่าง	ใช้กลุ่มตัวอย่าง 5 - 10%

ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การสนทนากลุ่ม กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักวิชาการ/ผู้เชี่ยวชาญ ในด้านบริหารการศึกษา และด้านการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ทำงานด้านนี้ไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 2 ท่าน และตัวแทนนักศึกษาที่กำลังศึกษาและผู้เคยเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมและจริยธรรมของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต ในแต่ละคณะฯ ละ 1 คน รวม 7 คน

การสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ตัวแทนนักศึกษาหลักสูตรละ 1 คน รวม 43 คน

เครื่องมือในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 ชนิด ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยสวนดุสิต แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ ประกอบด้วย เพศ ระดับชั้นปี คณะที่กำลังศึกษา ลักษณะการอยู่อาศัย ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน ผู้มีบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม ช่องทางการสื่อสารด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่รับรู้ รูปแบบของการรับรู้ และจำนวนครั้งที่เข้าร่วมกิจกรรม

ตอนที่ 2 พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยสวนดุสิต ลักษณะแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ลักษณะข้อความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา แบบสอบถามนี้มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ ตามวิธีของไลเคิร์ท (Likert's Scale) โดยกำหนดนี้ทุกข้อดังนี้

3	หมายถึง	มีการปฏิบัติเป็นประจำ
2	หมายถึง	มีการปฏิบัตินานๆ ครั้ง
1	หมายถึง	ไม่เคยปฏิบัติ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นอื่น ๆ เป็นลักษณะแบบสอบถามปลายเปิด

2. การสนทนากลุ่มย่อย (Small Group Discussion) เป็นการอภิปรายจากกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมระดมความคิดเห็น โดยสังเคราะห์การแสดงความคิดเห็นจาก นักวิชาการ/ผู้เชี่ยวชาญ ด้านบริหารการศึกษา และด้านการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ทำงานด้านนี้ไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 3 ท่าน และตัวแทนนักศึกษาที่กำลังศึกษาและผู้เคยเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมและจริยธรรมของมหาวิทยาลัยฯ ในแต่ละคณะ ๆ ละ 1 คน รวม 7 คน

3. การสัมภาษณ์ (Interview) ตัวแทนนักศึกษาหลักสูตรละ 1 คน รวม 43 คน

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) การหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบแนวคิด ทฤษฎี รายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต มาสร้างแบบสอบถาม โดยตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

2. การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด ก่อนเก็บข้อมูลจริง แล้วนำกลับมาหาค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นภาพรวมดังนี้

รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	.856
ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน	ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	.855
กตัญญู 'ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์	ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	.854
ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษา เล่าเรียน	ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	.854
รักษาวินัย ประเพณีไทย	ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	.854
มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ำใจและแบ่งปัน	ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	.853
เข้าใจ เรียนรู้ การเป็นประชาธิปไตย	ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	.854
มีระเบียบ เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่	ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	.856
มีสติ รู้ตัว รู้คิด รู้ทำ	ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	.853
รู้จักดำรงตนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	.855
มีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ	ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	.853
คำนึงถึงประโยชน์ต่อส่วนรวมมากกว่าตนเอง	ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ	.853

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีรายละเอียดดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ดำเนินการแจกแบบสอบถามพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ในมหาวิทยาลัยสวนดุสิต ในทุกชั้นปีและทุกคณะ โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยการใช้เกณฑ์ร้อยละของประชากร ดังนิตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

คณะ	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
คณะครุศาสตร์	2,078	208
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	2,616	262
คณะวิทยาการจัดการ	3,281	328
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	1,815	181
คณะพยาบาลศาสตร์	359	36
โรงเรียนการเรือน	2,553	255
โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ	3,346	334
รวม	16,048	1,604

3. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วทำการดำเนินการตามขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูล

4. ทำหนังสือเชิญนักวิชาการ/ผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม

5. ดำเนินการสนทนากลุ่มย่อย (Small Group Discussion) ในหัวข้อเรื่อง "พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต" ประกอบด้วย นักวิชาการ/ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษา และด้านการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ทำงานด้านนี้ไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 2 ท่าน และตัวแทนนักศึกษาที่กำลังศึกษาและผู้เคยเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมและจริยธรรมของมหาวิทยาลัยฯ ในแต่ละคณะฯ ละ 1 คน รวม 7 คน

6. สัมภาษณ์ตัวแทนนักศึกษาหลักสูตรละ 1 คน รวม 43 คน

7. นำผลที่ได้จากการสนทนากลุ่มย่อยและการสัมภาษณ์มาสังเคราะห์ข้อมูล และสรุปแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าร้อยละ(Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกณฑ์ (Standard Deviation) ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าสถิติ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA : F-test) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีการของ LSD

การแปลความหมายคะแนนของแบบสอบถามอาศัยเกณฑ์คะแนนของเบสท์ (Best, 1981: 87) กำหนดไว้ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยการปฏิบัติ		การแปลความหมาย
2.50 – 3.49	หมายถึง	มีการปฏิบัติเป็นประจำ
1.50 – 2.49	หมายถึง	มีการปฏิบัติหลายๆ ครั้ง
1.00 – 1.49	หมายถึง	ไม่เคยปฏิบัติ

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา สรุปความตามประเด็นสำคัญของผู้ให้ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม แล้วสรุปในภาพรวม เพื่อนำเสนอข้อมูลและหาแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยสวนดุสิต 2) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยสวนดุสิต จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาและ 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยสวนดุสิต เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม การสนทนากลุ่มย่อยและการสัมภาษณ์ แจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยสวนดุสิต จำนวน 1,604 คน การสนทนากลุ่มย่อยประกอบด้วย นักวิชาการ/ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านและตัวแทนนักศึกษาแต่ละคณะฯ 1 คน รวม 7 คน การสัมภาษณ์ นักศึกษาหลักสูตรละ 1 คน จำนวน 43 คน ผลการวิเคราะห์มีดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยสวนดุสิต

ส่วนที่ 3 การเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

ส่วนที่ 4 แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	438	27.31
หญิง	1,166	72.69
ระดับชั้นปี		
ชั้นปีที่ 1	661	41.21
ชั้นปีที่ 2	248	15.46
ชั้นปีที่ 3	494	30.80
ชั้นปีที่ 4	201	12.53

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
คณะที่ศึกษา		
คณะครุศาสตร์	208	12.97
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	181	11.28
คณะวิทยาการจัดการ	328	20.45
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	262	16.33
คณะพยาบาลศาสตร์	36	2.25
โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ	334	20.82
โรงเรียนการเรือน	255	15.90
ลักษณะที่อยู่อาศัย		
อยู่กับบิดามารดา	562	35.04
อยู่กับบิดาคนเดียว	50	3.12
อยู่กับมารดาคนเดียว	112	6.98
อยู่กับผู้ปกครอง/ญาติ	108	6.73
หอพัก	772	48.13
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5,000	452	28.18
5,001 – 10,000 บาท	819	51.06
10,001 – 15,000 บาท	262	16.33
มากกว่า 15,000 บาท	71	4.43
ผู้ปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม		
บิดา	59	3.68
มารดา	253	15.77
บิดาและมารดา	952	59.35
ผู้ปกครอง/ญาติพี่น้อง	237	14.78
ครู/อาจารย์	83	5.17
อื่นๆ	20	1.25
ช่องทางการสื่อสารเกี่ยวกับคุณธรรมและ จริยธรรมที่ได้รับรู้มาจาก		
มหาวิทยาลัย	385	24.00
คณะที่ศึกษา	110	6.86
หลักสูตรที่ศึกษา	202	12.59
อาจารย์ผู้สอน	907	56.55

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
รูปแบบของการรับรู้ด้านคุณธรรมและจริยธรรม		
การโฆษณา/ประชาสัมพันธ์	318	19.83
การรณรงค์คุณธรรมและจริยธรรม	345	21.51
กิจกรรมเสริมหลักสูตร	210	13.09
กิจกรรมการเรียนการสอน	701	43.70
อื่นๆ	30	1.87
จำนวนครั้งที่เข้าร่วมกิจกรรม		
ไม่เคยเข้าร่วม	267	16.65
เข้าร่วม 1-2 ครั้งต่อปี	850	52.99
เข้าร่วม 3-4 ครั้งต่อปี	212	13.22
มากกว่า 4 ครั้งต่อปี	275	17.14

จากตารางที่ 4.1 พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 1,166 คน คิดเป็นร้อยละ 72.69 และเพศชาย จำนวน 438 คน คิดเป็นร้อยละ 27.31

ระดับชั้นปีที่ 1 จำนวน 661 คน คิดเป็นร้อยละ 41.21 ระดับชั้นปีที่ 3 จำนวน 494 คน คิดเป็นร้อยละ 30.80 ระดับชั้นปีที่ 2 จำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 15.46 และระดับชั้นปีที่ 4 จำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 12.53

คณะที่ศึกษาโรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ จำนวน 334 คน คิดเป็นร้อยละ 20.82 คณะวิทยาการจัดการ จำนวน 328 คน คิดเป็นร้อยละ 20.45 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 262 คน คิดเป็นร้อยละ 16.33 โรงเรียนการเรือน จำนวน 255 คน คิดเป็นร้อยละ 15.90 คณะครุศาสตร์ จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 12.97 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 11.28 และคณะพยาบาลศาสตร์ จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 2.55

ลักษณะการอาศัยอยู่หอพัก จำนวน 772 คน คิดเป็นร้อยละ 48.13 อาศัยอยู่กับบิดามารดา จำนวน 562 คน คิดเป็นร้อยละ 35.04 อาศัยอยู่กับมารดา จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 6.98 อาศัยอยู่กับผู้ปกครอง/ญาติ จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 6.73 และอาศัยอยู่กับบิดา จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 3.12

ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของนักศึกษา 5,001-10,000 บาท จำนวน 819 คน คิดเป็นร้อยละ 51.06 ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท จำนวน 452 คน คิดเป็นร้อยละ 28.18 ระหว่าง 10,001-15,000 บาท จำนวน 262 คน คิดเป็นร้อยละ 16.33 และมากกว่า 15,000 บาท จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 4.43

ผู้มีบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักศึกษา บิดาและมารดา จำนวน 952 คน คิดเป็นร้อยละ 59.35 มารดา จำนวน 253 คน คิดเป็นร้อยละ 15.77 ผู้ปกครอง/ญาติพี่น้อง จำนวน 237 คน คิดเป็นร้อยละ 14.78 ครู/อาจารย์ จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 5.17 บิดา จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 3.68 และอื่นๆ ได้แก่ พระสงฆ์ ตนเอง สื่อต่างๆ และผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิด จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 1.25

ช่องทางการสื่อสารเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมที่นักศึกษาได้รับจากอาจารย์ผู้สอน จำนวน 907 คน คิดเป็นร้อยละ 56.55 จากมหาวิทยาลัย จำนวน 385 คน คิดเป็นร้อยละ 24.00 จากหลักสูตรที่ศึกษา จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 12.59 และจากคณะที่ศึกษา จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 6.86

รูปแบบของการรับรู้ด้านคุณธรรมและจริยธรรมจากกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 701 คน คิดเป็นร้อยละ 43.70 จากการรณรงค์คุณธรรมและจริยธรรม จำนวน 345 คน คิดเป็นร้อยละ 21.51 จากการโฆษณา/ประชาสัมพันธ์ จำนวน 318 คน คิดเป็นร้อยละ 19.83 จากกิจกรรมเสริมหลักสูตร จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 13.09 และอื่นๆ ได้แก่ เข้าค่ายธรรมะ นั่งสมาธิ ละครชีวิตประจำวัน อินเทอร์เน็ต และสื่อต่างๆ จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 1.87

จำนวนครั้งที่เข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา เข้าร่วม 1-2 ครั้งต่อปี จำนวน 850 คน คิดเป็นร้อยละ 52.99 เข้าร่วมมากกว่า 4 ครั้งต่อปี จำนวน 275 คน คิดเป็นร้อยละ 17.14 ไม่เคยเข้าร่วม จำนวน 269 คน คิดเป็นร้อยละ 16.65 และเข้าร่วม 3-4 ครั้งต่อปี จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 13.22

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

ตารางที่ 4.2 แสดงภาพรวมค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา

พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรม	\bar{X}	SD.	แปลผลการปฏิบัติ	อันดับที่
1. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	2.80	0.404	ประจำ	2
2. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน	2.73	0.452	ประจำ	4
3. กตัญญู 'ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์	2.82	0.382	ประจำ	1
4. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน	2.50	0.510	ประจำ	12
5. รักชาติวัฒนธรรมประเพณีไทย	2.63	0.499	ประจำ	10
6. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ใจและแบ่งปัน	2.72	0.453	ประจำ	5
7. เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	2.67	0.482	ประจำ	8
8. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่	2.79	0.418	ประจำ	3
9. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ	2.71	0.459	ประจำ	7
10. รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	2.57	0.508	ประจำ	11
11. มีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ	2.72	0.461	ประจำ	6
12. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน	2.64	0.490	ประจำ	9
ภาพรวม	2.78	0.416	ประจำ	

จากตาราง 4.2 ภาพรวมพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำ $\bar{X} = 2.78$ S.D. = 0.416 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาทุกด้านปฏิบัติเป็นประจำทุกข้อ ดังนี้ อันดับที่ 1 กตัญญู 'ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ $\bar{X} = 2.82$ S.D. = 0.382 อันดับที่ 2 มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ $\bar{X} = 2.80$ S.D. = 0.404 อันดับที่ 3 มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่ $\bar{X} = 2.79$ S.D. = 0.418 อันดับที่ 4 คือ ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน $\bar{X} = 2.73$ S.D. = 0.452 อันดับที่ 5 มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ใจและแบ่งปัน $\bar{X} = 2.72$ S.D. = 0.4535 อันดับที่ 6 มีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ $\bar{X} = 2.72$ S.D. = 0.461 อันดับที่ 7 มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รูปฏิบัติ $\bar{X} = 2.71$ S.D. = 0.459 อันดับที่ 8 เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข $\bar{X} = 2.67$ S.D. = 0.482 อันดับที่ 9 คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน \bar{X}

= 2.64 S.D. = 0.490 อันดับที่ 10 รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย $\bar{X} = 2.63$ S.D. = 0.499 อันดับที่ 11 รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง $\bar{X} = 2.57$ S.D. = 0.508 และอันดับที่ 12 ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน $\bar{X} = 2.50$ S.D. = 0.510

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ด้านความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	ปฏิบัติ เป็นประจำ	ปฏิบัติ นานๆ ครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ	\bar{X}	SD.	แปลผล การ ปฏิบัติ	ลำดับ ที่
1. เมื่อได้ยินเพลงชาติในที่ สาธารณะ จะยืนตรง เคารพธงชาติ	1,264 (78.80)	331 (20.63)	9 (0.56)	2.78	0.426	ประจำ	3
2. เข้าร่วมกิจกรรมทาง ศาสนาที่ตนเองนับถือ	831 (51.81)	764 (47.63)	9 (0.56)	2.51	0.511	ประจำ	4
3. ปฏิบัติตนตามหลักของ ศาสนาที่ตนนับถือ เช่น การสวดมนต์	844 (52.62)	741 (46.20)	19 (1.18)	2.51	0.523	ประจำ	5
4. มีความภูมิใจในความเป็น ไทย จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนาและ พระมหากษัตริย์	1,410 (87.90)	186 (11.60)	8 (0.50)	2.87	0.346	ประจำ	1
5. แสดงความเคารพเมื่อได้ ยินเพลงสรรเสริญพระ บารมี	1,385 (86.34)	217 (13.52)	2 (0.12)	2.86	0.348	ประจำ	2
ภาพรวม	1,287 (80.24)	314 (19.57)	3 (0.19)	2.80	0.404	ประจำ	

จากตาราง 4.3 พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ภาพรวมปฏิบัติเป็นประจำ $\bar{X} = 2.80$ S.D. = 0.404 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำทุกข้อ ดังนี้ อันดับที่ 1 มีความภูมิใจในความเป็นไทย จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ $\bar{X} = 2.87$ S.D. = 0.346 อันดับที่ 2 แสดงความเคารพเมื่อได้ยินเพลงสรรเสริญพระบารมี $\bar{X} = 2.86$ S.D. = 0.348 อันดับที่ 3 เมื่อได้ยินเพลงชาติในที่สาธารณะ จะยืนตรงเคารพธงชาติ $\bar{X} = 2.78$ S.D. = 0.426 อันดับที่ 4

ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือ เช่น การสวดมนต์ $\bar{X} = 2.51$ S.D. = 0.511 และอันดับที่ 5 เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนเองนับถือ $\bar{X} = 2.51$ S.D. = 0.523 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน

ด้านซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์	ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัติ นานๆ ครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติ	\bar{X}	SD.	แปลผล การปฏิบัติ	ลำดับที่
1. ทำข้อสอบด้วยความรู้ความสามารถของตนเองทุกครั้ง	1,204 (75.06)	395 (24.63)	5 (0.31)	2.75	0.442	ประจำ	2
2. เมื่อเก็บเงินหรือสิ่งของได้จะรีบหาทางคืนเจ้าของ	1,273 (79.36)	325 (20.26)	6 (0.37)	2.80	0.416	ประจำ	1
3. ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เพื่อน หากเข้าใจในเรื่องที่เพื่อนถาม	1,146 (71.45)	545 (33.98)	9 (0.56)	2.67	0.484	ประจำ	4
4. สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ทุกสถานการณ์	747 (46.57)	844 (52.62)	13 (0.81)	2.46	0.514	นานๆ ครั้ง	5
5. ทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจ แม้จะใช้เวลานาน	1,117 (69.64)	492 (30.67)	2 (0.12)	2.70	0.465	ประจำ	3
ภาพรวม	1,173 (73.13)	426 (26.56)	5 (0.31)	2.73	0.452	ประจำ	

จากตาราง 4.4 พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาด้านซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน ภาพรวมปฏิบัติเป็นประจำ $\bar{X} = 2.73$ S.D. = 0.452 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำ ดังนี้ อันดับที่ 1 เมื่อเก็บเงินหรือสิ่งของได้จะรีบหาทางคืนเจ้าของ $\bar{X} = 2.80$ S.D. = 0.416 อันดับที่ 2 ทำข้อสอบด้วยความรู้ความสามารถของตนเองทุกครั้ง $\bar{X} = 2.75$ S.D. = 0.442 อันดับที่ 3 ทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจ แม้จะใช้เวลานาน $\bar{X} = 2.70$ S.D. = 0.465 อันดับที่ 4 ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เพื่อน หากเข้าใจในเรื่องที่เพื่อนถาม $\bar{X} = 2.67$ S.D. = 0.484 และปฏิบัตินานๆ ครั้ง และอันดับที่ 5 สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ทุกสถานการณ์ $\bar{X} = 2.46$ S.D. = 0.514

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านกตัญญู 'ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์

ด้านกตัญญู 'ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์	ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัตินานๆ ครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติ	\bar{X}	SD.	แปลผลการปฏิบัติ	อันดับที่
1. ช่วยเหลืองานพ่อแม่/ผู้ปกครองตามความสามารถ	1,302 (81.17)	298 (18.58)	4 (0.25)	2.81	0.399	ประจำ	2
2. ดูแลเอาใจต่อพ่อแม่ / ผู้ปกครอง เมื่อมีโอกาส	1,321 (82.36)	281 (17.52)	2 (0.12)	2.82	0.386	ประจำ	1
3. ปฏิบัติตนอยู่ในโอวาทพ่อแม่/ผู้ปกครอง/ครูบาอาจารย์	1,209 (75.37)	390 (24.31)	5 (0.31)	2.75	0.440	ประจำ	5
4. ให้ความเคารพอาจารย์ทุกท่านในมหาวิทยาลัย	1,300 (81.05)	300 (18.70)	4 (0.25)	2.81	0.400	ประจำ	3
5. ช่วยเหลืองานตามที่อาจารย์ได้ให้ไว้ด้วยความเต็มใจ	1,270 (79.18)	330 (20.57)	4 (0.25)	2.79	0.414	ประจำ	4
ภาพรวม	1,323 (82.48)	280 (17.46)	1 (0.06)	2.82	0.382	ประจำ	

จากตาราง 4.5 พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาด้านกตัญญู 'ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ ภาพรวมปฏิบัติเป็นประจำ $\bar{X} = 2.82$ S.D. = 0.382 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำทุกข้อ ดังนี้ อันดับ 1 ดูแลเอาใจต่อพ่อแม่ / ผู้ปกครอง เมื่อมีโอกาส $\bar{X} = 2.82$ S.D. = 0.386 อันดับ 2 ช่วยเหลืองานพ่อแม่/ผู้ปกครองตามความสามารถ $\bar{X} = 2.81$ S.D. = 0.399 อันดับ 3 ให้ความเคารพอาจารย์ทุกท่านในมหาวิทยาลัย $\bar{X} = 2.81$ S.D. = 0.400 อันดับ 4 ช่วยเหลืองานตามที่อาจารย์ได้ให้ไว้ด้วยความเต็มใจ $\bar{X} = 2.79$ S.D. = 0.414 และอันดับที่ 5 ปฏิบัติตนอยู่ในโอวาทพ่อแม่/ผู้ปกครอง/ครูบาอาจารย์ $\bar{X} = 2.75$ S.D. = 0.440

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน

ด้านใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน	ปฏิบัติ เป็นประจำ	ปฏิบัติ นานๆ ครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ	\bar{X}	SD.	แปลผล การ ปฏิบัติ	ลำดับ ที่
1. ตั้งใจเรียนขณะที่อาจารย์ ทำการสอน	942 (58.73)	655 (40.84)	7 (0.44)	2.58	0.502	ประจำ	1
2. ศึกษาความรู้จากห้องสมุด ด้วยตนเอง	476 (30.61)	1,032 (64.34)	96 (5.99)	2.24	0.548	นานๆ ครั้ง	5
3. อ่านหนังสือ และทบทวน บทเรียนทุกครั้งก่อนสอบ	882 (54.99)	698 (43.52)	24 (1.50)	2.53	0.528	ประจำ	2
4. ใช้เวลาว่างค้นคว้าหา ความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือ บทเรียน	534 (33.29)	1,022 (63.72)	48 (2.99)	2.30	0.521	นานๆ ครั้ง	4
5. พัฒนาความรู้ ทักษะและ ความเชี่ยวชาญให้กับ ตนเองเสมอ	752 (47.89)	828 (51.63)	24 (1.50)	2.45	0.527	นานๆ ครั้ง	3
ภาพรวม	808 (50.37)	788 (48.13)	8 (0.06)	2.50	0.510	ประจำ	

จากตาราง 4.6 พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาด้านใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน ภาพรวมปฏิบัติเป็นประจำ $\bar{X} = 2.50$ S.D. = 0.510 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำ ดังนี้ อันดับที่ 1 ตั้งใจเรียนขณะที่อาจารย์สอนทำการสอน $\bar{X} = 2.58$ S.D. = 0.502 อันดับที่ 2 อ่านหนังสือ และทบทวนบทเรียนทุกครั้งก่อนสอบ $\bar{X} = 2.53$ S.D. = 0.528 ปฏิบัตินานๆ ครั้ง ได้แก่ อันดับที่ 3 พัฒนาความรู้ ทักษะและความเชี่ยวชาญให้กับตนเองเสมอ $\bar{X} = 2.43$ S.D. = 0.527 อันดับที่ 4 ใช้เวลาว่างค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือบทเรียน $\bar{X} = 2.30$ S.D. = 0.521 และอันดับที่ 5 ศึกษาความรู้จากห้องสมุดด้วยตนเอง $\bar{X} = 2.24$ S.D. = 0.548

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านรักษาวินัยธรรมประเพณีไทย

ด้านรักษาวินัยธรรมประเพณีไทย	ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัตินานๆ ครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติ	\bar{X}	SD.	แปลผลการปฏิบัติ	อันดับที่
1. ทำบุญในวันสำคัญตามประเพณี	904 (56.36)	686 (42.77)	14 (0.87)	2.55	0.514	ประจำ	4
2. แสดงความเคารพแบบไทย เช่น การไหว้	1,360 (84.79)	239 (14.90)	5 (0.31)	2.84	0.371	ประจำ	1
3. ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	1,126 (70.20)	468 (29.18)	10 (0.62)	2.70	0.474	ประจำ	2
4. แต่งกายสุภาพเรียบร้อยและเหมาะสมในทุกโอกาส	1,086 (67.71)	513 (31.98)	5 (0.31)	2.67	0.475	ประจำ	3
5. ชักชวนแนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีไทย	794 (49.50)	766 (47.76)	44 (2.74)	2.47	0.551	นานๆ ครั้ง	5
ภาพรวม	1,032 (64.34)	558 (34.79)	14 (0.87)	2.63	0.499	ประจำ	

จากตาราง 4.7 พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาด้านรักษาวินัยธรรมประเพณีไทย ภาพรวมปฏิบัติเป็นประจำ $\bar{X} = 2.63$ S.D. = 0.499 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำ ดังนี้ อันดับที่ 1 แสดงความเคารพแบบไทย เช่น การไหว้ $\bar{X} = 2.84$ S.D. = 0.371 อันดับที่ 2 ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม $\bar{X} = 2.70$ S.D. = 0.474 อันดับที่ 3 แต่งกายสุภาพเรียบร้อยและเหมาะสมในทุกโอกาส $\bar{X} = 2.67$ S.D. = 0.475 อันดับที่ 4 ทำบุญในวันสำคัญตามประเพณี $\bar{X} = 2.55$ S.D. = 0.514 และปฏิบัตินานๆ ครั้ง ได้แก่ อันดับที่ 5 ชักชวนแนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีไทย $\bar{X} = 2.47$ S.D. = 0.551

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านมีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ำใจและแบ่งปัน

ด้านมีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ำใจและแบ่งปัน	ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัตินานๆ ครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติ	\bar{X}	SD.	แปลผลการปฏิบัติ	อันดับที่
1. พูดความจริง / ไม่พูดเท็จ	960 (59.85)	635 (39.59)	9 (0.56)	2.59	0.502	ประจำ	5
2. ปฏิบัติตามคำพูดหรือสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น	1,160 (72.32)	443 (27.62)	1 (0.06)	2.72	0.449	ประจำ	2
3. ไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขทุกประเภท	1,012 (63.09)	545 (33.98)	47 (2.93)	2.60	0.546	ประจำ	4
4. แบ่งปันการใช้บริการสาธารณะร่วมกับผู้อื่น เช่น ที่นั่ง ลิฟต์	1,195 (74.50)	405 (25.25)	4 (0.25)	2.74	0.443	ประจำ	1
5. บริจาคเงินหรือสิ่งของช่วยเหลือผู้ด้อยกว่าตน เมื่อมีโอกาส	1,054 (65.71)	540 (33.67)	10 (0.62)	2.65	0.490	ประจำ	3
ภาพรวม	1,163 (72.51)	437 (27.24)	4 (0.25)	2.72	0.453	ประจำ	

จากตาราง 4.8 พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาด้านมีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ำใจและแบ่งปัน ภาพรวมปฏิบัติเป็นประจำ $\bar{X} = 2.72$ S.D. = 0.453 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำทุกรายข้อ ดังนี้ อันดับที่ 1 แบ่งปันการใช้บริการสาธารณะร่วมกับผู้อื่น เช่น ที่นั่ง ลิฟต์ $\bar{X} = 2.74$ S.D. = 0.443 อันดับที่ 2 ปฏิบัติตามคำพูดหรือสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น $\bar{X} = 2.72$ S.D. = 0.449 อันดับที่ 3 บริจาคเงินหรือสิ่งของช่วยเหลือผู้ด้อยกว่าตน เมื่อมีโอกาส $\bar{X} = 2.65$ S.D. = 0.490 อันดับที่ 4 ไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขทุกประเภท $\bar{X} = 2.60$ S.D. = 0.546 และอันดับที่ 5 พูดความจริง/ไม่พูดเท็จ $\bar{X} = 2.59$ S.D. = 0.502

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านเข้าใจ เรียนรู้ การเป็นประชาธิปไตย

ด้านเข้าใจ เรียนรู้ การเป็นประชาธิปไตย	ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัตินานๆ ครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติ	\bar{X}	SD.	แปลผลการปฏิบัติ	อันดับที่
1. ติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย	648 (40.40)	907 (56.52)	49 (3.05)	2.37	0.543	นานๆ ครั้ง	5
2. มีส่วนร่วมในสิทธิตามหน้าที่ของพลเมือง เช่น การใช้สิทธิเลือกตั้ง	955 (62.03)	599 (37.34)	50 (4.12)	2.56	0.555	ประจำ	4
3. รับฟังความคิดของผู้อื่นด้วยการประนีประนอมกันในทางความคิด	1,054 (65.71)	539 (33.60)	11 (0.69)	2.65	0.491	ประจำ	3
4. ยอมรับการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งด้วยสันติวิธี	1,106 (68.95)	486 (30.30)	12 (0.75)	2.68	0.482	ประจำ	2
5. ยึดถือหลักความเสมอภาคและเท่าเทียมกันของสมาชิก	1,152 (71.82)	445 (27.74)	7 (0.44)	2.71	0.462	ประจำ	1
ภาพรวม	1,091 (68.02)	503 (31.36)	10 (0.62)	2.67	0.482	ประจำ	

จากตาราง 4.9 พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาด้านเข้าใจ เรียนรู้ การเป็นประชาธิปไตย ภาพรวมปฏิบัติเป็นประจำ $\bar{X} = 2.67$ S.D. = 0.482 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำ ดังนี้ อันดับที่ 1 ยึดถือหลักความเสมอภาคและเท่าเทียมกันของสมาชิก $\bar{X} = 2.71$ S.D. = 0.462 อันดับที่ 2 ยอมรับการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งด้วยสันติวิธี $\bar{X} = 2.68$ S.D. = 0.482 อันดับที่ 3 รับฟังความคิดของผู้อื่นด้วยการประนีประนอมกันในทางความคิด $\bar{X} = 2.65$ S.D. = 0.491 อันดับที่ 4 มีส่วนร่วมในสิทธิตามหน้าที่ของพลเมือง เช่น การใช้สิทธิเลือกตั้ง $\bar{X} = 2.56$ S.D. = 0.555 และปฏิบัตินานๆ ครั้ง อันดับที่ 5 ติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย $\bar{X} = 2.37$ S.D. = 0.543

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านมีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่

ด้านมีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่	ปฏิบัติ เป็นประจำ	ปฏิบัติ นานๆ ครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ	\bar{X}	SD.	แปลผล การ ปฏิบัติ	อันดับ ที่
1. แต่งกายถูกต้องตามที่ มหาวิทยาลัยกำหนด	1,026 (63.97)	570 (35.54)	8 (0.50)	2.63	0.492	ประจำ	5
2. ปฏิบัติตามกฎระเบียบของ มหาวิทยาลัย	1,073 (66.90)	527 (32.86)	4 (0.25)	2.67	0.477	ประจำ	4
3. เข้าคิวในการใช้บริการ ต่างๆเสมอ	1,312 (81.80)	286 (17.83)	6 (0.37)	2.81	0.399	ประจำ	2
4. มีความเข้าใจและปฏิบัติตาม กฎเกณฑ์กติกาของ สังคม	1,277 (79.61)	323 (20.14)	4 (0.25)	2.79	0.411	ประจำ	3
5. อ่อนน้อมถ่อมตน เคารพ ในความเป็นผู้อาวุโส	1,336 (83.94)	263 (16.40)	5 (0.31)	2.83	0.384	ประจำ	1
ภาพรวม	1,279 (70.74)	317 (19.76)	8 (0.50)	2.79	0.418	ประจำ	

จากตาราง 4.10 พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาด้านด้านมีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่ ภาพรวมปฏิบัติเป็นประจำ $\bar{X} = 2.79$ S.D. = 0.418 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำทุกรายข้อ ดังนี้ อันดับที่ 1 อ่อนน้อมถ่อมตน เคารพในความเป็นผู้อาวุโส $\bar{X} = 2.83$ S.D. = 0.384 อันดับที่ 2 เข้าคิวในการใช้บริการต่างๆ เสมอ $\bar{X} = 2.81$ S.D. = 0.399 อันดับที่ 3 มีความเข้าใจและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์กติกาของสังคม $\bar{X} = 2.79$ S.D. = 0.411 อันดับที่ 4 ปฏิบัติตามกฎระเบียบของมหาวิทยาลัย $\bar{X} = 2.67$ S.D. = 0.477 และอันดับที่ 5 แต่งกายถูกต้องตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด $\bar{X} = 2.63$ S.D. = 0.492 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านมีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ

ด้านมีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ	ปฏิบัติ เป็นประจำ	ปฏิบัติ นานๆ ครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ	\bar{X}	SD.	แปลผล การ ปฏิบัติ	อันดับ ที่
1. คิดก่อนลงมือปฏิบัติเสมอ	1,010 (62.97)	586 (36.53)	8 (0.50)	2.62	0.494	ประจำ	5
2. ยอมรับสิ่งที่ตนเองทำเมื่อ มีข้อผิดพลาด	1,200 (74.81)	401 (25.00)	3 (0.19)	2.75	0.440	ประจำ	1
3. หากทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด ผิดพลาด จะปรับปรุง แก้ไขการกระทำของ ตนเอง	1,206 (75.19)	394 (24.56)	4 (0.25)	2.75	0.439	ประจำ	2
4. มีการวางแผนในการ ทำงาน	1,051 (65.52)	546 (34.04)	7 (0.44)	2.65	0.486	ประจำ	4
5. จัดลำดับความสำคัญของ งานที่ทำและทำเสร็จตาม เวลา	1,061 (66.15)	534 (33.29)	5 (0.31)	2.66	0.487	ประจำ	3
ภาพรวม	1,151 (71.76)	448 (27.93)	5 (0.31)	2.71	0.459	ประจำ	

จากตาราง 4.11 พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาด้านมีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ ภาพรวมปฏิบัติเป็นประจำ $\bar{X} = 2.71$ S.D. = 0.459 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำทุกรายข้อ ดังนี้ อันดับที่ 1 ยอมรับสิ่งที่ตนเองทำเมื่อมีข้อผิดพลาด $\bar{X} = 2.75$ S.D. = 0.440 อันดับที่ 2 หากทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดผิดพลาด จะปรับปรุงแก้ไขการกระทำของตนเอง $\bar{X} = 2.75$ S.D. = 0.439 อันดับที่ 3 จัดลำดับความสำคัญของงานที่ทำและทำเสร็จตามเวลา $\bar{X} = 2.66$ S.D. = 0.487 อันดับที่ 4 มีการวางแผนในการทำงาน $\bar{X} = 2.65$ S.D. = 0.486 และอันดับที่ 5 คิดก่อนลงมือปฏิบัติเสมอ $\bar{X} = 2.63$ S.D. = 0.494 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านรู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านรู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัตินานๆ ครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติ	\bar{X}	SD.	แปลผลการปฏิบัติ	อันดับที่
1. อดออมใช้จ่ายพอประมาณ	791 (49.31)	795 (46.56)	18 (1.22)	2.48	0.522	นานๆ ครั้ง	4
2. เมื่อมีการใช้จ่าย จะคำนึงถึงเหตุผลก่อนเสมอ	903 (56.30)	681 (42.46)	20 (1.25)	2.55	0.522	ประจำ	3
3. เน้นการพึ่งพาตนเองมากกว่าพึ่งพาผู้อื่น	1,151 (71.76)	443 (27.62)	10 (0.62)	2.71	0.467	ประจำ	1
4. ทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายประจำเดือน	508 (31.67)	709 (44.20)	387 (24.13)	2.08	0.743	นานๆ ครั้ง	5
5. ใช้สิ่งของที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า	990 (61.72)	602 (37.53)	12 (0.75)	2.61	0.503	ประจำ	2
ภาพรวม	929 (57.92)	664 (41.40)	11 (0.69)	2.57	0.508	ประจำ	

จากตาราง 4.12 พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านรู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ภาพรวมปฏิบัติเป็นประจำ $\bar{X} = 2.57$ S.D. = 0.508 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำ ดังนี้ อันดับที่ 1 เน้นการพึ่งพาตนเองมากกว่าพึ่งพาผู้อื่น $\bar{X} = 2.71$ S.D. = 0.467 อันดับที่ 2 ใช้สิ่งของที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า $\bar{X} = 2.61$ S.D. = 0.503 อันดับที่ 3 เมื่อมีการใช้จ่าย จะคำนึงถึงเหตุผลก่อนเสมอ $\bar{X} = 2.55$ S.D. = 0.522 ปฏิบัตินานๆ ครั้ง อันดับที่ 4 อดออมใช้จ่ายพอประมาณ $\bar{X} = 2.48$ S.D. = 0.522 และอันดับที่ 5 ทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายประจำเดือน $\bar{X} = 2.08$ S.D. = 0.743

ตารางที่ 4.13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านมีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ

ด้านมีความเข้มแข็งทั้ง ร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ	ปฏิบัติ เป็นประจำ	ปฏิบัติ นานๆ ครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ	\bar{X}	SD.	แปลผล การ ปฏิบัติ	อันดับ ที่
1. หลีกเลี่ยงการนำสิ่งของ ส่วนรวมไปเป็นของ ส่วนตัว	1,205 (75.12)	339 (21.13)	60 (3.74)	2.71	0.528	ประจำ	1
2. ห่างไกลสิ่งเสพติดและสิ่ง มีนเมา	1,114 (69.45)	457 (28.49)	33 (2.06)	2.67	0.511	ประจำ	3
3. ควบคุมอารมณ์ของตนให้ เหมาะสม เช่น ความโกรธ ความเสียใจ	905 (56.42)	686 (42.77)	13 (0.81)	2.56	0.513	ประจำ	5
4. บังคับใจตนเองให้ลด ละ เลิก ประพฤติสิ่งที่ผิด	1,077 (67.14)	518 (32.29)	9 (0.56)	2.66	0.484	ประจำ	4
5. ปฏิเสธเมื่อเพื่อนชวน กระทำในสิ่งที่เห็นว่าไม่ ถูกต้อง	1,147 (71.51)	449 (27.99)	8 (0.50)	2.71	0.465	ประจำ	2
ภาพรวม	1,155 (72.01)	442 (27.56)	7 (0.44)	2.72	0.461	ประจำ	

จากตาราง 4.13 พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาด้านมีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ ภาพรวมปฏิบัติเป็นประจำ $\bar{X} = 2.72$ S.D. = 0.461 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำทุกรายข้อ ดังนี้ อันดับที่ 1 หลีกเลี่ยงการนำสิ่งของส่วนรวมไปเป็นของส่วนตัว $\bar{X} = 2.71$ S.D. = 0.528 อันดับที่ 2 ปฏิเสธเมื่อเพื่อนชวนกระทำในสิ่งที่เห็นว่าไม่ถูกต้อง $\bar{X} = 2.71$ S.D. = 0.465 อันดับที่ 3 ห่างไกลสิ่งเสพติดและสิ่งมีนเมา $\bar{X} = 2.67$ S.D. = 0.511 อันดับที่ 4 บังคับใจตนเองให้ลด ละ เลิก ประพฤติสิ่งที่ผิด $\bar{X} = 2.66$ S.D. = 0.484 และอันดับที่ 5 ควบคุมอารมณ์ของตนให้เหมาะสม เช่น ความโกรธ ความเสียใจ $\bar{X} = 2.56$ S.D. = 0.513

ตารางที่ 4.14 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านค่านึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน

ด้านค่านึงถึงผลประโยชน์ ของส่วนรวมมากกว่า ผลประโยชน์ของตน	ปฏิบัติ เป็นประจำ	ปฏิบัติ นานๆ ครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ	\bar{X}	SD.	แปลผล การ ปฏิบัติ	อันดับ ที่
1. เมื่อเห็นผู้ทำผิดกฎหมาย แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ	891 (55.55)	669 (41.71)	44 (2.74)	2.53	0.552	ประจำ	5
2. ช่วยดูแลรักษาทรัพย์สิน ของมหาวิทยาลัยฯ เสมอ	1,005 (62.66)	575 (35.85)	24 (1.43)	2.61	0.517	ประจำ	2
3. เลือกซื้อสินค้าที่ไม่ก่อ อันตรายต่อสิ่งแวดล้อม	993 (61.91)	597 (37.22)	14 (0.87)	2.61	0.506	ประจำ	3
4. ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และคุ้มค่า	1,043 (65.02)	555 (34.60)	6 (0.37)	2.65	0.486	ประจำ	1
5. เข้าร่วมในกิจกรรมอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	938 (58.48)	621 (38.71)	45 (2.80)	2.56	0.551	ประจำ	4
ภาพรวม	1,036 (64.59)	560 (34.91)	8 (0.50)	2.64	0.490	ประจำ	

จากตาราง 4.14 พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาด้านค่านึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน ภาพรวมปฏิบัติเป็นประจำ $\bar{X} = 2.64$ S.D. = 0.490 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำ ดังนี้ อันดับที่ 1 ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า $\bar{X} = 2.65$ S.D. = 0.486 อันดับที่ 2 ช่วยดูแลรักษาทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยฯ เสมอ $\bar{X} = 2.61$ S.D. = 0.517 อันดับที่ 3 เลือกซื้อสินค้าที่ไม่ก่ออันตรายต่อสิ่งแวดล้อม $\bar{X} = 2.61$ S.D. = 0.506 อันดับที่ 4 เข้าร่วมในกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม $\bar{X} = 2.56$ S.D. = 0.551 และอันดับที่ 5 เมื่อเห็นผู้ทำผิดกฎหมาย แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ $\bar{X} = 2.53$ S.D. = 0.552

ตอนที่ 3 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน การเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ได้แก่ 1. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 2. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน 3. กตัญญู 'ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ 4. ใฝ่หาความรู้หมั่นศึกษาเล่าเรียน 5. รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย 6. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ำใจและแบ่งปัน 7. เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 8. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่ 9. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ 10. รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 11. มีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ 12. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน กับข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา ได้แก่ เพศ ระดับชั้นปี คณะที่กำลังศึกษา ลักษณะการอยู่อาศัย ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน ผู้มีบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม ช่องทางการสื่อสารด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่รับรู้ รูปแบบของการรับรู้ และจำนวนครั้งที่เข้าร่วมกิจกรรมของคณะ โดยเปรียบเทียบที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ได้ผลการทดสอบดังนี้

ตารางที่ 4.15 แสดงผลการทดสอบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา จำแนกตามเพศ

พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรม	เพศ	X	S.D.	t-test	Sig.
1. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	ชาย	2.76	0.435	-2.594	0.010*
	หญิง	2.82	0.391		
2. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน	ชาย	2.64	0.493	-4.337	0.000*
	หญิง	2.76	0.431		
3. กตัญญู 'ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์	ชาย	2.76	0.430	-4.079	0.000*
	หญิง	2.85	0.360		
4. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน	ชาย	2.46	0.517	-4.711	0.090
	หญิง	2.51	0.507		
5. รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย	ชาย	2.53	0.539	-4.157	0.000*
	หญิง	2.67	0.479		
6. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ำใจและแบ่งปัน	ชาย	2.64	0.494	-4.585	0.000*
	หญิง	2.75	0.433		
7. เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	ชาย	2.57	0.522	-4.893	0.000*
	หญิง	2.71	0.461		
8. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่	ชาย	2.71	0.479	-4.434	0.000*
	หญิง	2.82	0.388		

ตารางที่ 4.15 แสดงผลการทดสอบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา จำแนกตามเพศ (ต่อ)

พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรม	เพศ	X	S.D.	t-test	Sig.
9. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ	ชาย	2.62	0.498	-4.519	0.000*
	หญิง	2.75	0.438		
10. รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ชาย	2.50	0.539	-3.280	0.001*
	หญิง	2.60	0.496		
11. มีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ	ชาย	2.63	0.497	-4.350	0.000*
	หญิง	2.75	0.442		
12. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน	ชาย	2.61	0.508	-1.798	0.072
	หญิง	2.65	0.483		
ภาพรวม	ชาย	2.72	0.456	-3.649	0.000*
	หญิง	2.81	0.397		

$\alpha < 0.05^*$

จากตารางที่ 4.15 ผลการทดสอบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา จำแนกตามเพศ นักศึกษามีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับรายข้อพบว่า เพศที่แตกต่างกัน นักศึกษามีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน กตัญญู ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีนัฏใจและแบ่งปัน เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่ มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำส่วนเพศที่แตกต่างกัน นักศึกษามีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรม ไม่แตกต่างกัน ได้แก่ ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน และคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน

ตารางที่ 4.16 แสดงผลการทดสอบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา จำแนกตาม
ชั้นปี

พฤติกรรม	ชั้นปี	X	SD.	F-test	Sig.
1. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	ชั้นปีที่ 1	2.81	0.388	1.410	0.238
	ชั้นปีที่ 2	2.82	0.383		
	ชั้นปีที่ 3	2.78	0.416		
	ชั้นปีที่ 4	2.76	0.450		
2. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน	ชั้นปีที่ 1	2.73	0.449	1.421	0.235
	ชั้นปีที่ 2	2.75	0.452		
	ชั้นปีที่ 3	2.74	0.437		
	ชั้นปีที่ 4	2.67	0.491		
3. กตัญญู ต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู บ อาจารย์	ชั้นปีที่ 1	2.82	0.388	1.446	0.228
	ชั้นปีที่ 2	2.87	0.340		
	ชั้นปีที่ 3	2.82	0.384		
	ชั้นปีที่ 4	2.78	0.404		
4. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน	ชั้นปีที่ 1	2.46	0.514	2.481	0.059
	ชั้นปีที่ 2	2.50	0.509		
	ชั้นปีที่ 3	2.53	0.508		
	ชั้นปีที่ 4	2.55	0.498		
5. รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย	ชั้นปีที่ 1	2.60	0.513	2.975	0.031*
	ชั้นปีที่ 2	2.70	0.460		
	ชั้นปีที่ 3	2.66	0.482		
	ชั้นปีที่ 4	2.60	0.531		
6. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ำใจและ แบ่งปัน	ชั้นปีที่ 1	2.72	0.452	3.777	0.010*
	ชั้นปีที่ 2	2.77	0.421		
	ชั้นปีที่ 3	2.74	0.441		
	ชั้นปีที่ 4	2.63	0.514		
7. เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	ชั้นปีที่ 1	2.69	0.487	1.027	0.380
	ชั้นปีที่ 2	2.72	0.449		
	ชั้นปีที่ 3	2.67	0.481		
	ชั้นปีที่ 4	2.65	0.508		
8. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพ ผู้ใหญ่	ชั้นปีที่ 1	2.80	0.409	1.848	0.137
	ชั้นปีที่ 2	2.84	0.368		
	ชั้นปีที่ 3	2.77	0.437		
	ชั้นปีที่ 4	2.76	0.453		

ตารางที่ 4.16 แสดงผลการทดสอบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา จำแนกตามชั้นปี (ต่อ)

พฤติกรรม	ชั้นปี	X	SD.	F-test	Sig.
9. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ	ชั้นปีที่ 1	2.72	0.451	0.327	0.806
	ชั้นปีที่ 2	2.71	0.462		
	ชั้นปีที่ 3	2.71	0.461		
	ชั้นปีที่ 4	2.69	0.476		
10. รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ชั้นปีที่ 1	2.54	0.510	1.385	0.246
	ชั้นปีที่ 2	2.60	0.513		
	ชั้นปีที่ 3	2.58	0.505		
	ชั้นปีที่ 4	2.60	0.502		
11. มีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ	ชั้นปีที่ 1	2.73	0.452	2.944	0.032*
	ชั้นปีที่ 2	2.77	0.419		
	ชั้นปีที่ 3	2.69	0.483		
	ชั้นปีที่ 4	2.66	0.475		
12. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน	ชั้นปีที่ 1	2.62	0.498	0.924	0.428
	ชั้นปีที่ 2	2.68	0.477		
	ชั้นปีที่ 3	2.64	0.488		
	ชั้นปีที่ 4	2.66	0.586		
ภาพรวม	ชั้นปีที่ 1	2.77	0.424	1.440	0.229
	ชั้นปีที่ 2	2.83	0.376		
	ชั้นปีที่ 3	2.78	0.414		
	ชั้นปีที่ 4	2.76	0.439		

$\alpha < 0.05^*$

จากตารางที่ 4.16 ผลการทดสอบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา จำแนกตามชั้นปี นักศึกษามีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับรายข้อพบว่า ชั้นเรียนที่แตกต่างกัน นักศึกษามีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ำใจและแบ่งปัน และมีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ ส่วนปีที่แตกต่างกัน นักศึกษามีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรม ไม่แตกต่างกัน ได้แก่ กตัญญู 'ต่อพ่อกับแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่ มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและ คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน

ผลการทดสอบสมมติฐานในตารางที่ 4.16 พบว่า ชั้นปีที่แตกต่างกัน นักศึกษามีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จึงทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยวิธี LSD ได้ผลดังแสดงในตารางที่ 4.17 – 4.19 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.17 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามชั้นปี ด้านรักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย

ชั้นปี	ชั้นปี			
	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
ชั้นปีที่ 1	-	0.011*	0.058	0.869
ชั้นปีที่ 2	-	-	0.332	0.034*
ชั้นปีที่ 3	-	-	-	0.132
ชั้นปีที่ 4	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.17 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านรักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย พบว่า คู่ที่ 1 นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และคู่ที่ 2 นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.18 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามชั้นปี ด้านมีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ำใจและแบ่งปัน

ชั้นปี	ชั้นปี			
	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
ชั้นปีที่ 1	-	0.150	0.572	0.014*
ชั้นปีที่ 2	-	-	0.344	0.001*
ชั้นปีที่ 3	-	-	-	0.006*
ชั้นปีที่ 4	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.18 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านมีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ำใจและแบ่งปัน พบว่า คู่ที่ 1 นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คู่ที่ 2 นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 4 และคู่ที่ 3 นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.19 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามชั้นปี ด้านมีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายตู่

ชั้นปี	ชั้นปี			
	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
ชั้นปีที่ 1	-	0.175	0.223	0.056
ชั้นปีที่ 2	-	-	0.026*	0.007*
ชั้นปีที่ 3	-	-	-	0.328
ชั้นปีที่ 4	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.19 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านมีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายตู่ พบว่า คู่ที่ 1 นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และคู่ที่ 2 นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.20 แสดงผลการทดสอบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา จำแนกตามคณะ

พฤติกรรม	1		2		3		4		5		6		7		F-value	Sig.
	X	SD.	X	SD.	X	SD.	X	SD.	X	SD.	X	SD.	X	SD.		
1. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	2.81	0.395	2.75	0.449	2.80	0.404	2.82	0.397	2.94	0.232	2.82	0.382	2.77	0.429	1.786	0.098
2. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน	2.77	0.442	2.66	0.487	2.68	0.472	2.75	0.441	2.92	0.248	2.77	0.420	2.69	0.463	3.678	0.001*
3. กตัญญู ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครู บ อาจารย์	2.84	0.366	2.77	0.429	2.82	0.387	2.83	0.371	2.92	0.280	2.89	0.318	2.74	0.437	4.235	0.000*
4. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน	2.55	0.508	2.37	0.518	2.52	0.507	2.64	0.506	2.72	0.454	2.45	0.504	2.49	0.509	4.212	0.000*
5. รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย	2.67	0.480	2.48	0.543	2.66	0.486	2.65	0.470	2.77	0.421	2.65	0.482	2.61	0.534	4.200	0.000*
6. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ำใจ และแบ่งปัน	2.75	0.431	2.65	0.511	2.71	0.461	2.73	0.445	2.94	0.232	2.73	0.444	2.71	2.453	2.439	0.024*
7. เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	2.76	0.425	2.57	0.529	2.65	0.483	2.70	0.490	2.86	0.351	2.67	0.477	2.65	0.485	3.956	0.001*
8. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพ ผู้ใหญ่	2.83	0.379	2.68	0.491	2.80	0.407	2.77	0.427	2.88	0.319	2.83	0.385	2.79	0.437	3.330	0.003*
9. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ	2.76	0.428	2.59	0.515	2.70	0.457	2.77	0.430	2.94	0.232	2.70	0.472	2.71	0.457	3.762	0.001*
10. รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	2.63	0.502	2.49	0.501	2.56	0.509	2.60	0.498	2.64	0.487	2.55	0.528	2.58	0.402	1.820	0.092
11. มีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอม แพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ	2.76	0.406	2.65	0.502	2.71	0.462	2.71	0.473	2.78	0.422	2.71	0.469	2.72	0.447	1.857	0.085
12. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม มากกว่าผลประโยชน์ของตน	2.69	0.473	2.55	0.510	2.63	0.509	2.86	0.481	2.72	0.454	2.63	0.490	1.66	0.475	1.760	0.104
ภาพรวม	2.84	0.366	2.68	0.491	2.76	0.424	2.81	0.390	2.94	0.232	2.81	0.394	2.74	0.438	4.476	0.000*

หมายเหตุ

1. คณะครุศาสตร์
2. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
3. คณะวิทยาการจัดการ
4. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
5. คณะพยาบาลศาสตร์
6. โรงเรียนการเรือน
7. โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ

จากตารางที่ 4.20 ผลการทดสอบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา จำแนกตามคณะ นักศึกษามีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับรายด้านพบว่า คณะที่แตกต่างกัน นักศึกษามีพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างกัน ได้แก่ ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน กตัญญู 'ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ำใจและแบ่งปัน เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่ และมีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ ส่วนคณะแตกต่างกัน นักศึกษามีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ และคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน

ผลการทดสอบสมมติฐานในตารางที่ 4.20 พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาคณะที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จึงทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยวิธี LSD ได้ผลดังแสดงในตารางที่ 4.21 - 4.28 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.21 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามคณะ ด้านชื่อเสียง
เสียสละ อดทน

คณะ	คณะ						
	ครุ ศาสตร์	วิทยา ศาสตร์ และ เทคโนโลยี	วิทยา การ จัดการ	มนุษย์ ศาสตร์ และ สังคม ศาสตร์	พยา บาล ศาสตร์	โรงเรียน การ ท่องเที่ยว และ การ บริการ	โรง เรียน การ เรียน
ครุศาสตร์	-	0.011*	0.022*	0.596	0.079	0.968	0.046*
วิทยา ศาส ตรี และ เทคโนโลยี	-	-	0.541	0.030*	0.002*	0.006*	0.454
วิทยาการจัดการ	-	-	-	0.064	0.003*	0.011*	0.847
มนุษย์ ศาส ตรี และ สังคมศาสตร์	-	-	-	-	0.039*	0.580	0.119
พยาบาลศาสตร์	-	-	-	-	-	0.068	0.005*
โรงเรียนการท่องเที่ยว และการบริการ	-	-	-	-	-	-	0.028*
โรงเรียนการเรือน	-	-	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.21 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านชื่อเสียง เสียสละ อดทน พบว่า คู่ที่ 1 นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คู่ที่ 2 นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ คู่ที่ 3 นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาโรงเรียนการเรือน คู่ที่ 4 นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คู่ที่ 5 นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ คู่ที่ 6 นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาโรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ คู่ที่ 7 นักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ คู่ที่ 8 นักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาโรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ คู่ที่ 9 นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ คู่ที่ 10 นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาโรงเรียนการเรือน และคู่ที่ 11 นักศึกษาการท่องเที่ยวและการบริการ มี

พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาโรงเรียนการเรือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.22 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามคณะ ด้านกัตัญญ ต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์

คณะ	คณะ						
	ครุศาสตร์	วิทยา ศาสตร์ และ เทคโนโลยี	วิทยา การ จัดการ	มนุษย์ ศาสตร์ และ สังคม ศาสตร์	พยา บาล ศาสตร์	โรงเรียน การ ท่องเที่ยว และการ บริการ	โรง เรียน การ เรือน
ครุศาสตร์	-	0.107	0.471	0.877	0.273	0.181	0.007*
วิทยา ศาส ตร์ และ เทคโนโลยี	-	-	0.280	0.122	0.047*	0.002*	0.359
วิทยาการจั ดการ	-	-	-	0.551	0.136	0.019*	0.023*
ม นุ ษ ย์ ศ า ส ต ร์ และ สังคมศาสตร์	-	-	-	-	0.232	0.109	0.007*
พยาบาลศาสตร์	-	-	-	-	-	0.648	0.011*
โรงเรียนการท่องเที ยว และการบริการ	-	-	-	-	-	-	0.000*
โรงเรียนการเรี อน	-	-	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.22 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านกัตัญญ ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ พบว่า คู่ที่ 1 นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาโรงเรียนการเรือน คู่ที่ 2 นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ คู่ที่ 3 นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาโรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ คู่ที่ 4 นักศึกษาคณะวิทยาการจั ดการ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาโรงเรียนการท่องเที่ยวการบริการ คู่ที่ 5 นักศึกษาคณะวิทยาการจั ดการ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจาก นักศึกษาโรงเรียนการเรี อน คู่ที่ 6 นักศึกษาคณะมนุษย์ศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาโรงเรียนการเรี อน คู่ที่ 7 นักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาโรงเรียนการเรี อน และคู่ที่ 8 นักศึกษาโรงเรียนการท่องเที ยวและการบริการ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาโรงเรียนการเรี อน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.23 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามคณะ ด้านใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน

คณะ	คณะ						
	ครุศาสตร์	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	วิทยาการจัดการ	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	พยาบาลศาสตร์	โรงเรียนการทอ่งเที่ยวและการบริการ	โรงเรียนการเรือน
ครุศาสตร์	-	0.001*	0.442	0.880	0.064	0.029*	0.215
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	-	-	0.002*	0.001*	0.000*	0.090	0.016*
วิทยาการจัดการ	-	-	-	0.513	0.022*	0.109	0.568
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	-	-	-	-	0.050	0.030*	0.247
พยาบาลศาสตร์	-	-	-	-	-	0.003*	0.012*
โรงเรียนการทอ่งเที่ยวและการบริการ	-	-	-	-	-	-	0.255
โรงเรียนการเรือน	-	-	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.23 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน พบว่า คู่ที่ 1 นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คู่ที่ 2 นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาโรงเรียนการทอ่งเที่ยวและการบริการ คู่ที่ 3 นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ คู่ที่ 4 นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คู่ที่ 5 นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ คู่ที่ 6 นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาโรงเรียนการเรือน คู่ที่ 7 นักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ คู่ที่ 8 นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาโรงเรียนการทอ่งเที่ยวและการบริการ คู่ที่ 9 นักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาโรงเรียนการทอ่งเที่ยวและการบริการ และคู่ที่ 10 นักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาโรงเรียนการเรือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.24 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามคณะ ด้านรักษา วัฒนธรรมประเพณีไทย

คณะ	คณะ						
	ครุศาสตร์	วิทยา ศาสตร์ และ เทคโนโลยี	วิทยา การ จัดการ	มนุษย ศาสตร์ และ สังคม ศาสตร์	พยา บาล ศาสตร์	โรงเรียน การ ท่องเที่ยว และการ บริการ	โรง เรียน การ เรือ น
ครุศาสตร์	-	0.000*	0.794	0.658	0.243	0.692	0.216
วิท ย า ศ า ส ต ร์ และ เทคโนโลยี	-	-	0.000*	0.000*	0.001*	0.000*	0.004*
วิทยาการจั ดการ	-	-	-	0.828	0.183	0.879	0.268
ม นุ ช ย์ ศ า ส ต ร์ และ สังคมศาสตร์	-	-	-	-	0.157	0.941	0.397
พยาบาลศาสตร์	-	-	-	-	-	0.161	0.067
โรงเรี ยนการทอ งเที่ยว และการบริการ	-	-	-	-	-	-	0.333
โรงเรี ยนการเรือ น	-	-	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.24 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของ นักศึกษา ด้านรักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย พบว่า คู่ที่ 1 นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มีพฤติกรรมเชิง คุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คู่ที่ 2 นักศึกษาคณะ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาคณะ วิทยาการจั ดการ คู่ที่ 3 นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและ จริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คู่ที่ 4 นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ คู่ที่ 5 นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจาก นักศึกษาโรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ และคู่ที่ 6 นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาโรงเรียนการเรือ น อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.25 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามคณะ ด้านมีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ำใจและแบ่งปัน

คณะ	คณะ						
	ครุศาสตร์	วิทยา ศาสตร์ และ เทคโนโลยี	วิทยา การ จัดการ	มนุษย ศาสตร์ และ สังคม ศาสตร์	พยาบาล ศาสตร์	โรงเรียน การ ท่องเที่ยว และการ บริการ	โรง เรียน การ เรียน
ครุศาสตร์	-	0.025*	0.268	0.539	0.020*	0.544	0.331
วิทยา ศาส ตรี และ เทคโนโลยี	-	-	0.163	0.078	0.000*	0.060	0.160
วิทยาการจั ดการ	-	-	-	0.619	0.003*	0.566	0.929
ม นุ ษ ย์ ศ า ส ตรี และ สังคมศาสตร์	-	-	-	-	0.007*	0.967	0.701
พยาบาลศาสตร์	-	-	-	-	-	0.007*	0.004*
โรงเรียนการท่องเที ยว และการบริการ	-	-	-	-	-	-	0.655
โรงเรียนการเรี อน	-	-	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.25 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านมีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ำใจและแบ่งปัน พบว่า คู่ที่ 1 นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คู่ที่ 2 นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษพยาบาลศาสตร์ คู่ที่ 3 นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ คู่ที่ 4 นักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ คู่ที่ 5 นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ คู่ที่ 6 นักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาโรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ และคู่ที่ 7 นักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาโรงเรียนการเรือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.26 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามคณะ ด้านเข้าใจ
เรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย

คณะ	คณะ						
	ครุ ศาสตร์	วิทยา ศาสตร์ และ เทคโนโลยี	วิทยา การ จัดการ	มนุษย ศาสตร์ และ สังคม ศาสตร์	พยา บาล ศาสตร์	โรงเรียน การ ท่องเที่ยว และ การ บริการ	โรง เรียน การ เรียน
ครุศาสตร์	-	0.000*	0.008*	0.163	0.264	0.027*	0.011*
วิทยา ศาส ตรี และ เทคโนโลยี	-	-	0.061	0.004*	0.001*	0.022*	0.079
วิทยาการจัดการ	-	-	-	0.210	0.013*	0.625	0.971
มนุษย ศาส ตรี และ สังคมศาสตร์	-	-	-	-	0.063	0.424	0.224
พยาบาลศาสตร์	-	-	-	-	-	0.024*	0.014*
โรงเรียนการท่องเที่ยว และการบริการ	-	-	-	-	-	-	0.622
โรงเรียนการเรือน	-	-	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.26 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของ
นักศึกษา ด้านเข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย พบว่า คู่ที่ 1 นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มีพฤติกรรม
เชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คู่ที่ 2 นักศึกษา
คณะครุศาสตร์ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ คู่
ที่ 3 นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาโรงเรียน
การท่องเที่ยวและการบริการ คู่ที่ 4 นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรม
แตกต่างจากนักศึกษาโรงเรียนการเรือน คู่ที่ 5 นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีพฤติกรรม
เชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คู่ที่ 6 นักศึกษา
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาคณะ
พยาบาลศาสตร์ คู่ที่ 7 นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและ
จริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาโรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ คู่ที่ 8 นักศึกษาคณะวิทยาการ
จัดการ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ คู่ที่ 9
นักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจาก นักศึกษาโรงเรียน
การท่องเที่ยวและการบริการและนักศึกษาโรงเรียนการเรือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.27 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามคณะ ด้านมีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่

คณะ	คณะ						
	ครุศาสตร์	วิทยา ศาสตร์ และ เทคโนโลยี	วิทยา การ จัดการ	มนุษย ศาสตร์ และ สังคม ศาสตร์	พยา บาล ศาสตร์	โรงเรียน การ ท่องเที่ยว และ การ บริการ	โรง เรียน การ เรือ น
ครุศาสตร์	-	0.001*	0.496	0.178	0.409	0.948	0.320
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	-	-	0.002*	0.018*	0.006*	0.000*	0.007*
วิทยาการจัดการ	-	-	-	0.433	0.233	0.395	0.696
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	-	-	-	-	0.123	0.112	0.714
พยาบาลศาสตร์	-	-	-	-	-	0.415	0.174
โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ	-	-	-	-	-	-	0.235
โรงเรียนการเรือน	-	-	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.27 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านมีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่ พบว่า คู่ที่ 1 นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คู่ที่ 2 นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ คู่ที่ 3 นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คู่ที่ 4 นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ คู่ที่ 5 นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาโรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ และคู่ที่ 6 โรงเรียนการเรือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.28 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามคณะ ด้านมีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ

คณะ	คณะ						
	ครุศาสตร์	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	วิทยาการจัดการ	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	พยาบาลศาสตร์	โรงเรียนการทอ่งเที่ยวและการบริการ	โรงเรียนการเรือน
ครุศาสตร์	-	0.000*	0.171	0.788	0.025*	0.143	0.207
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	-	-	0.007*	0.000*	0.000*	0.009*	0.010*
วิทยาการจัดการ	-	-	-	0.077	0.003*	0.917	0.966
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	-	-	-	-	0.032*	0.061	0.104
พยาบาลศาสตร์	-	-	-	-	-	0.002*	0.003*
โรงเรียนการทอ่งเที่ยวและการบริการ	-	-	-	-	-	-	0.889
โรงเรียนการเรือน	-	-	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.28 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านมีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ พบว่า คู่ที่ 1 นักศึกษาครุศาสตร์ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คู่ที่ 2 นักศึกษาครุศาสตร์ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ คู่ที่ 3 นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ คู่ที่ 4 นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คู่ที่ 5 นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ คู่ที่ 6 นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาคณะโรงเรียนการทอ่งเที่ยวและการบริการ คู่ที่ 7 นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาคณะโรงเรียนการเรือน คู่ที่ 8 นักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ คู่ที่ 9 นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ คู่ที่ 10 คณะพยาบาลศาสตร์ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาคณะโรงเรียนการทอ่งเที่ยวและการบริการ และคู่ที่ 11 คณะพยาบาลศาสตร์ มี

พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากโรงเรียนการเรือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.29 แสดงผลการทดสอบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา จำแนกตาม ลักษณะการอยู่อาศัย

พฤติกรรม	ลักษณะการอยู่อาศัย	X	SD.	F-test	Sig.
1. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	บิดามารดา	2.75	0.439	6.422	0.000*
	บิดา	2.72	0.453		
	มารดา	2.71	0.454		
	ผู้ปกครอง/ญาติ	2.83	0.374		
	หอพัก	2.85	0.364		
2. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน	บิดามารดา	2.68	0.476	4.928	0.001*
	บิดา	2.66	0.478		
	มารดา	2.63	0.484		
	ผู้ปกครอง/ญาติ	2.75	0.435		
	หอพัก	2.77	0.424		
3. กตัญญู ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครบอาจารย์	บิดามารดา	2.80	0.405	4.977	0.001*
	บิดา	2.72	0.453		
	มารดา	2.73	0.445		
	ผู้ปกครอง/ญาติ	2.84	0.366		
	หอพัก	2.86	0.347		
4. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษา เล่าเรียน	บิดามารดา	2.49	0.518	1.870	0.113
	บิดา	2.52	0.505		
	มารดา	2.39	0.509		
	ผู้ปกครอง/ญาติ	2.47	0.501		
	หอพัก	2.52	0.505		
5. รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย	บิดามารดา	2.60	0.511	6.569	0.000*
	บิดา	2.58	0.498		
	มารดา	2.48	0.537		
	ผู้ปกครอง/ญาติ	2.56	0.516		
	หอพัก	2.69	0.475		

ตารางที่ 4.29 แสดงผลการทดสอบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย (ต่อ)

พฤติกรรม	ลักษณะการอยู่อาศัย	X	SD.	F-test	Sig.
6. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มี น้ำใจและแบ่งปัน	บิดามารดา	2.71	0.463	4.630	0.001*
	บิดา	2.66	0.478		
	มารดา	2.57	0.497		
	ผู้ปกครอง/ญาติ	2.75	0.435		
	หอพัก	2.75	0.436		
7. เข้าใจเรียนรู้การเป็น ประชาธิปไตย อันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข	บิดามารดา	2.66	0.490	1.784	0.129
	บิดา	2.62	0.530		
	มารดา	2.60	0.492		
	ผู้ปกครอง/ญาติ	2.66	0.514		
	หอพัก	2.70	0.465		
8. มีระเบียบวินัย เคารพ กฎหมาย เคารพผู้ใหญ่	บิดามารดา	2.77	0.427	3.685	0.005*
	บิดา	2.76	0.431		
	มารดา	2.69	0.503		
	ผู้ปกครอง/ญาติ	2.76	0.429		
	หอพัก	2.83	0.391		
9. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ	บิดามารดา	2.68	0.473	4.081	0.003*
	บิดา	2.66	0.478		
	มารดา	2.62	0.488		
	ผู้ปกครอง/ญาติ	2.68	0.467		
	หอพัก	2.71	0.437		
10. รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	บิดามารดา	2.56	0.504	3.062	0.016*
	บิดา	2.46	0.503		
	มารดา	2.48	0.553		
	ผู้ปกครอง/ญาติ	2.51	0.520		
	หอพัก	2.61	0.501		
11. มีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ	บิดามารดา	2.67	0.483	4.042	0.003*
	บิดา	2.68	0.471		
	มารดา	2.65	0.478		
	ผู้ปกครอง/ญาติ	2.73	0.445		
	หอพัก	2.76	0.439		

ตารางที่ 4.29 แสดงผลการทดสอบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย (ต่อ)

พฤติกรรม	ลักษณะการอยู่อาศัย	X	SD.	F-test	Sig.
12. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน	บิดามารดา	2.64	0.489	4.846	0.001*
	บิดา	2.56	0.541		
	มารดา	2.47	0.536		
	ผู้ปกครอง/ญาติ	2.61	0.490		
	หอพัก	2.68	0.476		
ภาพรวม	บิดามารดา	2.76	0.434	8.548	0.000*
	บิดา	2.68	0.471		
	มารดา	2.62	0.488		
	ผู้ปกครอง/ญาติ	2.80	0.405		
	หอพัก	2.83	0.379		

$\alpha < 0.05^*$

จากตารางที่ 4.29 ผลการทดสอบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย นักศึกษามีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับรายด้านพบว่า ลักษณะการอยู่อาศัยแตกต่างกัน นักศึกษามีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน กตัญญู 'ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ำใจและแบ่งปัน มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่ มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ และคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน ส่วนลักษณะการอยู่อาศัยแตกต่างกัน นักศึกษามีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรม ไม่แตกต่างกัน ได้แก่ ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน และเข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ผลการทดสอบสมมติฐานในตารางที่ 4.29 พบว่า นักศึกษาที่อยู่อาศัยแตกต่างกัน มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จึงทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยวิธี LSD ได้ผลดังแสดงในตารางที่ 4.30 – 4.39 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.30 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย ด้านมีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ลักษณะการอยู่อาศัย	ลักษณะการอยู่อาศัย				
	บิดามารดา	บิดา	มารดา	ผู้ปกครอง/ญาติ	หอพัก
บิดามารดา	-	0.561	0.334	0.062	0.000*
บิดา	-	-	0.933	0.099	0.030*
มารดา	-	-	-	0.028*	0.001*
ผู้ปกครอง/ญาติ	-	-	-	-	0.738
หอพัก	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.30 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านมีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ พบว่า คู่ที่ 1 นักศึกษาที่อาศัยอยู่กับบิดามารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่อาศัยหอพัก คู่ที่ 2 นักศึกษาที่อาศัยอยู่กับบิดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่อาศัยหอพัก คู่ที่ 3 นักศึกษาที่อาศัยอยู่กับมารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่อาศัยอยู่กับผู้ปกครอง/ญาติ และคู่ที่ 4 นักศึกษาที่อาศัยอยู่กับมารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่อาศัยหอพัก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.31 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย ด้านชื่อเสียงเสียสละ อุดหนุน

ลักษณะการอยู่อาศัย	ลักษณะการอยู่อาศัย				
	บิดามารดา	บิดา	มารดา	ผู้ปกครอง/ญาติ	หอพัก
บิดามารดา	-	0.706	0.272	0.170	0.000*
บิดา	-	-	0.733	0.242	0.081
มารดา	-	-	-	0.056	0.002*
ผู้ปกครอง/ญาติ	-	-	-	-	0.594
หอพัก	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.31 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านชื่อเสียงเสียสละ อุดหนุน พบว่า คู่ที่ 1 นักศึกษาที่อาศัยอยู่กับบิดามารดา พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่อาศัยหอพัก และคู่ที่ 2 นักศึกษาที่อาศัยอยู่กับมารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่อาศัยหอพัก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.32 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย ด้านกตัญญู 'ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์

ลักษณะการอยู่อาศัย	ลักษณะการอยู่อาศัย				
	บิดามารดา	บิดา	มารดา	ผู้ปกครอง/ญาติ	หอพัก
บิดามารดา	-	0.160	0.090	0.275	0.004*
บิดา	-	-	0.851	0.060	0.012*
มารดา	-	-	-	0.032*	0.001*
ผู้ปกครอง/ญาติ	-	-	-	-	0.654
หอพัก	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.32 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านกตัญญู 'ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ พบว่า คู่ที่ 1 นักศึกษาที่อาศัยอยู่กับบิดามารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่อาศัยหอพัก คู่ที่ 2 นักศึกษาที่อาศัยอยู่กับบิดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่อาศัยหอพัก คู่ที่ 3 นักศึกษาที่อาศัยอยู่กับมารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่อาศัยอยู่กับผู้ปกครอง/ญาติ และคู่ที่ 4 นักศึกษาที่อาศัยอยู่กับมารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่อาศัยหอพัก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.33 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย ด้านรักษาวินัยธรรมประเพณีไทย

ลักษณะการอยู่อาศัย	ลักษณะการอยู่อาศัย				
	บิดามารดา	บิดา	มารดา	ผู้ปกครอง/ญาติ	หอพัก
บิดามารดา	-	0.751	0.018*	0.461	0.001*
บิดา	-	-	0.246	0.858	0.119
มารดา	-	-	-	0.217	0.000*
ผู้ปกครอง/ญาติ	-	-	-	-	0.012*
หอพัก	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.33 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านรักษาวินัยธรรมประเพณีไทย พบว่า คู่ที่ 1 นักศึกษาที่อาศัยอยู่กับบิดามารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่อาศัยอยู่กับมารดา คู่ที่ 2 นักศึกษาที่อาศัยอยู่กับบิดามารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่อาศัยหอพัก คู่ที่ 3 นักศึกษาที่อาศัยอยู่กับมารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่

อาศัยหอพัก และคู่ที่ 4 นักศึกษาที่อาศัยอยู่กับผู้ปกครอง/ญาติ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่อาศัยหอพัก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.34 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย ด้านมีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ำใจและแบ่งปัน

ลักษณะการอยู่อาศัย	ลักษณะการอยู่อาศัย				
	บิดามารดา	บิดา	มารดา	ผู้ปกครอง/ญาติ	หอพัก
บิดามารดา	-	0.470	0.003*	0.378	0.061
บิดา	-	-	0.249	0.244	0.149
มารดา	-	-	-	0.003*	0.000*
ผู้ปกครอง/ญาติ	-	-	-	-	0.911
หอพัก	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.34 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านมีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ำใจและแบ่งปัน พบว่า คู่ที่ 1 นักศึกษาที่อาศัยอยู่กับบิดามารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่อาศัยอยู่กับมารดา คู่ที่ 2 นักศึกษาที่อาศัยอยู่กับมารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่อาศัยอยู่กับผู้ปกครอง/ญาติ และคู่ที่ 3 นักศึกษาที่อาศัยหอพัก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.35 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย ด้านมีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่

ลักษณะการอยู่อาศัย	ลักษณะการอยู่อาศัย				
	บิดามารดา	บิดา	มารดา	ผู้ปกครอง/ญาติ	หอพัก
บิดามารดา	-	0.820	0.045*	0.736	0.020*
บิดา	-	-	0.306	0.992	0.265
มารดา	-	-	-	0.202	0.001*
ผู้ปกครอง/ญาติ	-	-	-	-	0.110
หอพัก	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.35 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านมีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่ พบว่า คู่ที่ 1 นักศึกษาที่อาศัยอยู่กับบิดามารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่อาศัยอยู่กับมารดา คู่ที่ 2 นักศึกษาที่อาศัยอยู่กับบิดามารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่อาศัยหอพัก และคู่ที่ 3 นักศึกษาที่อาศัยอยู่กับมารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่อาศัยหอพัก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.36 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย ด้านมีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ

ลักษณะการอยู่อาศัย	ลักษณะการอยู่อาศัย				
	บิดามารดา	บิดา	มารดา	ผู้ปกครอง/ญาติ	หอพัก
บิดามารดา	-	0.730	0.155	0.968	0.003*
บิดา	-	-	0.572	0.747	0.138
มารดา	-	-	-	0.262	0.002*
ผู้ปกครอง/ญาติ	-	-	-	-	0.116
หอพัก	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.36 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านมีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ พบว่า คู่ที่ 1 นักศึกษาที่อาศัยอยู่กับบิดามารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่อาศัยหอพัก และคู่ที่ 2 นักศึกษาที่อาศัยอยู่กับมารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่อาศัยหอพัก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.37 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย ด้านรู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ลักษณะการอยู่อาศัย	ลักษณะการอยู่อาศัย				
	บิดามารดา	บิดา	มารดา	ผู้ปกครอง/ญาติ	หอพัก
บิดามารดา	-	0.180	0.136	0.336	0.078
บิดา	-	-	0.797	0.570	0.043*
มารดา	-	-	-	0.692	0.013*
ผู้ปกครอง/ญาติ	-	-	-	-	0.053
หอพัก	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.37 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านรู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า คู่ที่ 1 นักศึกษาที่อาศัยอยู่กับบิดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่อาศัยหอพัก และคู่ที่ 2 นักศึกษาที่อาศัยอยู่กับมารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่อาศัยหอพัก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.38 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย ด้านมีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายตู่

ลักษณะการอยู่อาศัย	ลักษณะการอยู่อาศัย				
	บิดามารดา	บิดา	มารดา	ผู้ปกครอง/ญาติ	หอพัก
บิดามารดา	-	0.851	0.745	0.183	0.000*
บิดา	-	-	0.718	0.512	0.230
มารดา	-	-	-	0.198	0.019*
ผู้ปกครอง/ญาติ	-	-	-	-	0.540
หอพัก	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.38 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านมีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายตู่ พบว่า คู่ที่ 1 นักศึกษาที่อาศัยอยู่กับบิดามารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่อาศัยหอพัก และคู่ที่ 2 นักศึกษาอาศัยอยู่กับมารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่อาศัยหอพัก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.39 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย ด้านคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน

ลักษณะการอยู่อาศัย	ลักษณะการอยู่อาศัย				
	บิดามารดา	บิดา	มารดา	ผู้ปกครอง/ญาติ	หอพัก
บิดามารดา	-	0.285	0.001*	0.613	0.135
บิดา	-	-	0.296	0.540	0.099
มารดา	-	-	-	0.036*	0.000*
ผู้ปกครอง/ญาติ	-	-	-	-	0.186
หอพัก	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.39 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านค่านึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน พบว่า คู่ที่ 1 นักศึกษาที่อาศัยอยู่กับบิดามารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่อาศัยอยู่กับมารดา คู่ที่ 2 นักศึกษาที่อาศัยอยู่กับมารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่อาศัยอยู่กับผู้ปกครอง/ญาติ และคู่ที่ 3 นักศึกษาที่อาศัยอยู่กับมารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่อาศัยหอพัก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.40 แสดงผลการทดสอบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา จำแนกตามค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน

พฤติกรรม	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย	X	SD.	F-test	Sig.
1. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	< หรือ = 5,000	2.80	0.404	1.178	0.317
	5,001-10,000	2.81	0.399		
	10,001-15,000	2.79	0.408		
	มากกว่า 15,000	2.72	0.453		
2. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน	< หรือ = 5,000	2.70	0.471	3.982	0.008*
	5,001-10,000	2.76	0.430		
	10,001-15,000	2.70	0.468		
	มากกว่า 15,000	2.65	0.481		
3. กตัญญู 'ต่อ'พ่อแม่ผู้ปกครอง บาอาจารย์	< หรือ = 5,000	2.82	0.391	1.465	0.222
	5,001-10,000	2.84	0.367		
	10,001-15,000	2.80	0.400		
	มากกว่า 15,000	2.76	0.430		
4. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน	< หรือ = 5,000	2.47	0.517	0.639	0.590
	5,001-10,000	2.50	0.505		
	10,001-15,000	2.53	0.500		
	มากกว่า 15,000	2.48	0.557		
5. รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย	< หรือ = 5,000	2.60	0.513	1.823	0.141
	5,001-10,000	2.66	0.484		
	10,001-15,000	2.64	0.505		
	มากกว่า 15,000	2.58	0.552		
6. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มี น้ำใจและแบ่งปัน	< หรือ = 5,000	2.70	0.461	0.499	0.683
	5,001-10,000	2.73	0.447		
	10,001-15,000	2.72	0.450		
	มากกว่า 15,000	2.69	0.495		

ตารางที่ 4.40 แสดงผลการทดสอบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา จำแนกตามค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน (ต่อ)

พฤติกรรม	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย	X	SD.	F-test	Sig.
7. เข้าใจเรียน รู้การเป็น ประชาธิปไตย อันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	< หรือ = 5,000	2.68	0.475	1.829	0.140
	5,001-10,000	2.68	0.476		
	10,001-15,000	2.66	0.490		
	มากกว่า 15,000	2.55	0.555		
8. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่	< หรือ = 5,000	2.80	0.416	2.363	0.070
	5,001-10,000	2.81	0.404		
	10,001-15,000	2.76	0.437		
	มากกว่า 15,000	2.69	0.495		
9. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ	< หรือ = 5,000	2.67	0.474	3.897	0.009*
	5,001-10,000	2.75	0.441		
	10,001-15,000	2.69	0.461		
	มากกว่า 15,000	2.62	0.514		
10. รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	< หรือ = 5,000	2.59	0.501	1.742	0.156
	5,001-10,000	2.58	0.505		
	10,001-15,000	2.51	0.516		
	มากกว่า 15,000	2.53	0.556		
11. มีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ	< หรือ = 5,000	2.70	0.467	0.804	0.491
	5,001-10,000	2.73	0.456		
	10,001-15,000	2.72	0.451		
	มากกว่า 15,000	2.65	0.510		
12. คำนึงถึงผลประโยชน์ของ ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ ของตน	< หรือ = 5,000	2.61	0.500	2.799	0.039*
	5,001-10,000	2.66	0.478		
	10,001-15,000	2.65	0.495		
	มากกว่า 15,000	2.51	0.557		
ภาพรวม	< หรือ = 5,000	2.76	0.429	1.934	0.122
	5,001-10,000	2.81	0.399		
	10,001-15,000	2.75	0.433		
	มากกว่า 15,000	2.73	0.456		

$\alpha < 0.05^*$

จากตารางที่ 4.40 ผลการทดสอบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา จำแนกตามค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน นักศึกษามีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมภาพรวม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับรายข้อพบว่า ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน นักศึกษามีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ และคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตนส่วนค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน นักศึกษามีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรม ไม่แตกต่างกัน ได้แก่ มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ กตัญญู 'ต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ำใจและแบ่งปัน เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่ รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ

ผลการทดสอบสมมติฐานในตารางที่ 4.40 พบว่า นักศึกษาที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จึงทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยวิธี LSD ได้ผลดังแสดงในตารางที่ 4.41 – 4.43 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.41 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน ด้านซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน

ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน			
	< หรือ = 5,000	5,001-10,000	10,001-15,000	มากกว่า 15,000
< หรือ = 5,000	-	0.021*	0.490	0.334
5,001-10,000	-	-	0.008*	0.037*
10,001-15,000	-	-	-	0.601
มากกว่า 15,000	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.41 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน พบว่า คู่ที่ 1 นักศึกษาที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษามีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 5,001-10,000 คู่ที่ 2 นักศึกษาที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 5,001-10,000 มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษามีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 10,000-15,000 และคู่ที่ 3 นักศึกษาที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 5,001-10,000 มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษามีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 15,000 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.42 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน ด้านมีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ

ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน			
	< หรือ = 5,000	5,001-10,000	10,001-15,000	มากกว่า 15,000
< หรือ = 5,000	-	0.004*	0.534	0.507
5,001-10,000	-	-	0.083	0.039*
10,001-15,000	-	-	-	0.320
มากกว่า 15,000	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.42 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านมีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ พบว่า คู่ที่ 1 นักศึกษาที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษามีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 5,001-10,000 และคู่ที่ 2 นักศึกษาที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 5,001-10,000 มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษามีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 15,000 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.43 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน ด้านค่านึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน

ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน			
	< หรือ = 5,000	5,001-10,000	10,001-15,000	มากกว่า 15,000
< หรือ = 5,000	-	0.095	0.322	0.084
5,001-10,000	-	-	0.766	0.010*
10,001-15,000	-	-	-	0.026
มากกว่า 15,000	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.43 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านค่านึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน พบว่า คู่ที่ 1 นักศึกษาที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 5,001-10,000 มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษามีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 15,000 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.44 แสดงผลการทดสอบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา จำแนกตามผู้มีบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม

พฤติกรรม	บทบาทผู้ปลูกฝัง	X	SD.	F-test	Sig.
1. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	บิดา	2.66	0.477	1.987	0.078
	มารดา	2.80	0.412		
	บิดาและมารดา	2.81	0.392		
	ผู้ปกครอง/ญาติ	2.80	0.407		
	ครู/อาจารย์	2.75	0.437		
	อื่นๆ	2.75	0.444		
2. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน	บิดา	2.64	0.517	0.643	0.667
	มารดา	2.73	0.444		
	บิดาและมารดา	2.73	0.453		
	ผู้ปกครอง/ญาติ	2.71	0.436		
	ครู/อาจารย์	2.65	0.456		
	อื่นๆ	2.76	0.489		
3. กตัญญู 'ต่อ'พ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์	บิดา	2.63	0.522	5.185	0.000*
	มารดา	2.80	0.402		
	บิดาและมารดา	2.85	0.356		
	ผู้ปกครอง/ญาติ	2.83	0.379		
	ครู/อาจารย์	2.75	0.437		
	อื่นๆ	2.79	0.444		
4. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน	บิดา	2.35	0.517	1.925	0.087
	มารดา	2.49	0.516		
	บิดาและมารดา	2.52	0.506		
	ผู้ปกครอง/ญาติ	2.45	0.507		
	ครู/อาจารย์	2.57	0.522		
	อื่นๆ	2.40	0.503		
5. รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย	บิดา	2.47	0.537	1.424	0.212
	มารดา	2.63	0.499		
	บิดาและมารดา	2.65	0.496		
	ผู้ปกครอง/ญาติ	2.64	0.497		
	ครู/อาจารย์	2.60	0.516		
	อื่นๆ	2.60	0.503		

ตารางที่ 4.44 แสดงผลการทดสอบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา จำแนกตามมีบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม (ต่อ)

พฤติกรรม	บทบาทผู้ปลูกฝัง	X	SD.	F-value	Sig.
6. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มี น้ำใจและแบ่งปัน	บิดา	2.59	0.529	1.355	0.239
	มารดา	2.72	0.450		
	บิดาและมารดา	2.74	0.444		
	ผู้ปกครอง/ญาติ	2.71	0.464		
	ครู/อาจารย์	2.69	0.467		
	อื่นๆ	2.70	0.470		
7. เข้าใจเรียน รู้การเป็น ประชาธิปไตย อันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	บิดา	2.61	0.537	2.327	0.041*
	มารดา	2.71	0.471		
	บิดาและมารดา	2.68	0.475		
	ผู้ปกครอง/ญาติ	2.66	0.493		
	ครู/อาจารย์	2.67	0.471		
	อื่นๆ	2.50	0.607		
8. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่	บิดา	2.63	0.522	2.519	0.028*
	มารดา	2.77	0.440		
	บิดาและมารดา	2.80	0.408		
	ผู้ปกครอง/ญาติ	2.81	0.407		
	ครู/อาจารย์	2.83	0.377		
	อื่นๆ	2.70	0.470		
9. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ	บิดา	2.47	0.536	4.182	0.001*
	มารดา	2.72	0.459		
	บิดาและมารดา	2.73	0.453		
	ผู้ปกครอง/ญาติ	2.71	0.453		
	ครู/อาจารย์	2.77	0.423		
	อื่นๆ	2.64	0.488		
10. รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	บิดา	2.37	0.488	2.957	0.012*
	มารดา	2.56	0.535		
	บิดาและมารดา	2.58	0.502		
	ผู้ปกครอง/ญาติ	2.57	0.505		
	ครู/อาจารย์	2.69	0.492		
	อื่นๆ	2.45	0.510		

ตารางที่ 4.44 แสดงผลการทดสอบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา จำแนกตามมีบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม (ต่อ)

พฤติกรรม	บทบาทผู้ปลูกฝัง	X	SD.	F-value	Sig.
11. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ	บิดา	2.49	0.504	3.098	0.009*
	มารดา	2.74	0.458		
	บิดาและมารดา	2.72	0.459		
	ผู้ปกครอง/ญาติ	2.72	0.451		
	ครู/อาจารย์	2.73	0.444		
	อื่นๆ	2.65	0.489		
12. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน	บิดา	2.52	0.504	1.583	0.162
	มารดา	2.62	0.493		
	บิดาและมารดา	2.66	0.480		
	ผู้ปกครอง/ญาติ	2.59	0.517		
	ครู/อาจารย์	2.67	0.496		
	อื่นๆ	2.60	0.503		
ภาพรวม	บิดา	2.56	0.534	4.655	0.000*
	มารดา	2.77	0.421		
	บิดาและมารดา	2.80	0.405		
	ผู้ปกครอง/ญาติ	2.81	0.396		
	ครู/อาจารย์	2.78	0.415		
	อื่นๆ	2.60	0.503		

$\alpha < 0.05^*$

จากตารางที่ 4.44 ผลการทดสอบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา จำแนกตามผู้มืบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักศึกษา นักศึกษามีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับรายด้านพบว่า ผู้มีบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม แตกต่างกัน นักศึกษามีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ กตัญญู 'ต่อ'พ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่ มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ ส่วนผู้มืบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม แตกต่างกัน นักศึกษามีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เชื่อสัตย์ เสียสละ อดทน ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ำใจและแบ่งปัน และคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน

ผลการทดสอบสมมติฐานในตารางที่ 4.44 พบว่า นักศึกษาที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จึงทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยวิธี LSD ได้ผลดังแสดงในตารางที่ 4.45 – 4.50 มีต่อไปดังนี้

ตารางที่ 4.45 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามบทบาทผู้ที่ปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักศึกษา ด้านกตัญญู 'ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครู บอ อาจารย์

ผู้มีบทบาท	ผู้มีบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม					
	บิดามารดา	บิดา	มารดา	ผู้ปกครอง/ ญาติ	ครู/อาจารย์	อื่นๆ
บิดามารดา	-	0.002*	0.000*	0.000*	0.064	0.211
บิดา	-	-	0.051	0.405	0.285	0.583
มารดา	-	-	-	0.388	0.017*	0.240
ผู้ปกครอง/ญาติ	-	-	-	-	0.099	0.384
ครู/อาจารย์	-	-	-	-	-	0.975
อื่นๆ	-	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.45 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านกตัญญู 'ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบออาจารย์ พบว่า คู่ที่ 1 นักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากบิดามารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากบิดา คู่ที่ 2 นักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากบิดามารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากนักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากมารดา คู่ที่ 3 นักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากบิดามารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากผู้ปกครอง/ญาติ และคู่ที่ 4 นักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากมารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจาก นักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากครู/อาจารย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.46 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามบทบาทผู้ที่ปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักศึกษา ด้านเข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย

ผู้มีบทบาท	ผู้มีบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม					
	บิดามารดา	บิดา	มารดา	ผู้ปกครอง/ ญาติ	ครู/อาจารย์	อื่นๆ
บิดามารดา	-	0.004*	0.007*	0.033*	0.043*	0.946
บิดา	-	-	0.382	0.221	0.546	0.059
มารดา	-	-	-	0.501	0.898	0.095
ผู้ปกครอง/ญาติ	-	-	-	-	0.788	0.158
ครู/อาจารย์	-	-	-	-	-	0.145
อื่นๆ	-	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.46 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านเข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย พบว่า คู่ที่ 1 นักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากบิดามารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากบิดา คู่ที่ 2 นักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากบิดามารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากมารดา คู่ที่ 3 นักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากบิดามารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากผู้ปกครอง/ญาติ และคู่ที่ 4 นักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากบิดามารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากครู/อาจารย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.47 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามบทบาทผู้ที่ปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักศึกษา ด้านมีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่

ผู้มีบทบาท	ผู้มีบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม					
	บิดามารดา	บิดา	มารดา	ผู้ปกครอง/ ญาติ	ครู/อาจารย์	อื่นๆ
บิดามารดา	-	0.017*	0.002*	0.003*	0.004*	0.499
บิดา	-	-	0.266	0.351	0.251	0.465
มารดา	-	-	-	0.938	0.561	0.272
ผู้ปกครอง/ญาติ	-	-	-	-	0.633	0.275
ครู/อาจารย์	-	-	-	-	-	0.206
อื่นๆ	-	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.47 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านมีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่ พบว่า คู่ที่ 1 นักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากบิดามารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากบิดา คู่ที่ 2 นักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากบิดามารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากมารดา คู่ที่ 3 นักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากบิดามารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากผู้ปกครอง/ญาติ และคู่ที่ 4 นักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากบิดามารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากครู/อาจารย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.48 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามบทบาทผู้ที่ปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักศึกษา ด้านมีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ

ผู้มีบทบาท	ผู้มีบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม					
	บิดามารดา	บิดา	มารดา	ผู้ปกครอง/ ญาติ	ครู/อาจารย์	อื่นๆ
บิดามารดา	-	0.000*	0.000*	0.000*	0.000*	0.523
บิดา	-	-	0.816	0.879	0.370	0.110
มารดา	-	-	-	0.677	0.398	0.086
ผู้ปกครอง/ญาติ	-	-	-	-	0.319	0.125
ครู/อาจารย์	-	-	-	-	-	0.052
อื่นๆ	-	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.48 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านมีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ พบว่า คู่ที่ 1 นักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากบิดามารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากบิดา คู่ที่ 2 นักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากบิดามารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากมารดา คู่ที่ 3 นักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากบิดามารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากผู้ปกครอง/ญาติ และคู่ที่ 4 นักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากบิดามารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากครู/อาจารย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.49 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามบทบาทผู้ที่ปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักศึกษา ด้านรู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้มีบทบาท	ผู้มีบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม					
	บิดามารดา	บิดา	มารดา	ผู้ปกครอง/ ญาติ	ครู/อาจารย์	อื่นๆ
บิดามารดา	-	0.009*	0.002*	0.008*	0.000*	0.557
บิดา	-	-	0.684	0.923	0.058	0.328
มารดา	-	-	-	0.781	0.066	0.257
ผู้ปกครอง/ญาติ	-	-	-	-	0.070	0.311
ครู/อาจารย์	-	-	-	-	-	0.061
อื่นๆ	-	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.49 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านรู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า คู่ที่ 1 นักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากบิดามารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจาก นักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากบิดา คู่ที่ 2 นักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากบิดามารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากมารดา คู่ที่ 3 นักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากบิดามารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากผู้ปกครอง/ญาติ และคู่ที่ 4 นักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากบิดามารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากครู/อาจารย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.50 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามบทบาทผู้ที่ปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักศึกษา ด้านมีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายตู่

ผู้มีบทบาท	ผู้มีบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม					
	บิดามารดา	บิดา	มารดา	ผู้ปกครอง/ ญาติ	ครู/อาจารย์	อื่นๆ
บิดามารดา	-	0.000*	0.000*	0.001*	0.002*	0.183
บิดา	-	-	0.613	0.599	0.943	0.404
มารดา	-	-	-	0.872	0.816	0.484
ผู้ปกครอง/ญาติ	-	-	-	-	0.763	0.529
ครู/อาจารย์	-	-	-	-	-	0.458
อื่นๆ	-	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.50 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านมีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายตู่ พบว่า คู่ที่ 1 นักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากบิดามารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากบิดา คู่ที่ 2 นักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากบิดามารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากมารดา คู่ที่ 3 นักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากบิดามารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากผู้ปกครอง/ญาติ และคู่ที่ 4 นักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากบิดามารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากครู/อาจารย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.51 แสดงผลการทดสอบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา จำแนกตาม
ช่องทางการสื่อสารเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม

พฤติกรรม	ช่องทางการสื่อสาร	X	SD.	F-test	Sig.
1. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	มหาวิทยาลัย	2.79	0.408	1.472	0.220
	คณะที่ศึกษา	2.74	0.463		
	หลักสูตรที่ศึกษา	2.83	0.375		
	อาจารย์ผู้สอน	2.81	0.401		
2. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน	มหาวิทยาลัย	2.69	0.467	1.184	0.314
	คณะที่ศึกษา	2.71	0.456		
	หลักสูตรที่ศึกษา	2.75	0.435		
	อาจารย์ผู้สอน	2.74	0.448		
3. กตัญญู 'ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง คร บาอาจารย์	มหาวิทยาลัย	2.76	0.425	5.034	0.002*
	คณะที่ศึกษา	2.80	0.402		
	หลักสูตรที่ศึกษา	2.83	0.392		
	อาจารย์ผู้สอน	2.85	0.355		
4. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่า เรียน	มหาวิทยาลัย	2.52	0.505	0.809	0.489
	คณะที่ศึกษา	2.48	0.502		
	หลักสูตรที่ศึกษา	2.53	0.510		
	อาจารย์ผู้สอน	2.48	0.513		
5. รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย	มหาวิทยาลัย	2.62	0.502	0.337	0.799
	คณะที่ศึกษา	2.64	0.483		
	หลักสูตรที่ศึกษา	2.62	0.497		
	อาจารย์ผู้สอน	2.64	0.501		
6. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มี น้ำใจและแบ่งปัน	มหาวิทยาลัย	2.67	0.477	3.692	0.012*
	คณะที่ศึกษา	2.71	0.456		
	หลักสูตรที่ศึกษา	2.69	0.473		
	อาจารย์ผู้สอน	2.75	0.436		
7. เข้าใจ เรียนรู้ การเป็น ประชาธิปไตย อันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข	มหาวิทยาลัย	2.64	0.492	2.743	0.042*
	คณะที่ศึกษา	2.68	0.468		
	หลักสูตรที่ศึกษา	2.76	0.452		
	อาจารย์ผู้สอน	2.67	0.485		

ตารางที่ 4.51 แสดงผลการทดสอบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา จำแนกตามช่องทางสื่อสารเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม (ต่อ)

พฤติกรรม	ช่องทางสื่อสาร	X	SD.	F-test	Sig.
8. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่	มหาวิทยาลัย	2.72	0.460	5.935	0.001*
	คณะที่ศึกษา	2.76	0.427		
	หลักสูตรที่ศึกษา	2.79	0.422		
	อาจารย์ผู้สอน	2.83	0.393		
9. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ	มหาวิทยาลัย	2.68	0.472	1.056	0.367
	คณะที่ศึกษา	2.70	0.460		
	หลักสูตรที่ศึกษา	2.72	0.460		
	อาจารย์ผู้สอน	2.73	0.452		
10. รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	มหาวิทยาลัย	2.59	0.497	0.354	0.786
	คณะที่ศึกษา	2.59	0.494		
	หลักสูตรที่ศึกษา	2.56	0.526		
	อาจารย์ผู้สอน	2.56	0.511		
11. มีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ	มหาวิทยาลัย	2.68	0.472	1.386	0.245
	คณะที่ศึกษา	2.68	0.468		
	หลักสูตรที่ศึกษา	2.74	0.452		
	อาจารย์ผู้สอน	2.73	0.456		
12. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง	มหาวิทยาลัย	2.62	0.501	0.436	0.727
	คณะที่ศึกษา	2.68	0.468		
	หลักสูตรที่ศึกษา	2.65	0.479		
	อาจารย์ผู้สอน	2.64	0.491		
ภาพรวม	มหาวิทยาลัย	2.74	0.439	2.139	0.093
	คณะที่ศึกษา	2.75	0.432		
	หลักสูตรที่ศึกษา	2.80	0.412		
	อาจารย์ผู้สอน	2.79	0.403		

$\alpha < 0.05^*$

จากตารางที่ 4.51 ผลการทดสอบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา จำแนกตามช่องทางสื่อสารเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมที่นักศึกษาได้รับรู้ นักศึกษามีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมภาพรวม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับรายด้านพบว่า ช่องทางการสื่อสารที่ได้รับรู้แตกต่างกัน นักศึกษามีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ กตัญญู ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ำใจและแบ่งปัน เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมี

พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่ ส่วนช่องทางการสื่อสารที่ได้รับรู้แตกต่างกัน นักศึกษามีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรม ไม่แตกต่างกัน ได้แก่ มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ และคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน

ผลการทดสอบสมมติฐานในตารางที่ 4.51 พบว่า ช่องทางการสื่อสารรับรู้คุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาแตกต่างกัน มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จึงทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยวิธี LSD ได้ผลดังแสดงในตารางที่ 4.52 - 4.55 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.52 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามช่องทางการสื่อสารที่รับรู้ ด้านกตัญญู 'ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์

ช่องทางการสื่อสาร	ช่องทางการสื่อสารที่รับรู้			
	มหาวิทยาลัย	คณะที่ศึกษา	หลักสูตรที่ศึกษา	อาจารย์ผู้สอน
มหาวิทยาลัย	-	0.377	0.057	0.000*
คณะที่ศึกษา	-	-	0.554	0.174
หลักสูตรที่ศึกษา	-	-	-	0.389
อาจารย์ผู้สอน	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.52 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านกตัญญู 'ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ พบว่า ช่องทางการสื่อสารที่นักศึกษารับรู้จากมหาวิทยาลัย มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากช่องทางการสื่อสารที่นักศึกษารับรู้จากอาจารย์ผู้สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.53 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามช่องทางการสื่อสารที่รับรู้ ด้านมีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ำใจและแบ่งปัน

ช่องทางการสื่อสาร	ช่องทางการสื่อสารที่รับรู้			
	มหาวิทยาลัย	คณะที่ศึกษา	หลักสูตรที่ศึกษา	อาจารย์ผู้สอน
มหาวิทยาลัย	-	0.395	0.516	0.002*
คณะที่ศึกษา	-	-	0.765	0.324
หลักสูตรที่ศึกษา	-	-	-	0.083
อาจารย์ผู้สอน	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.53 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านมีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ำใจและแบ่งปัน พบว่า ช่องทางการสื่อสารที่นักศึกษารับรู้จากมหาวิทยาลัย มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจาก ช่องทางการสื่อสารที่นักศึกษารับรู้จากอาจารย์ผู้สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.54 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามช่องทางการสื่อสารที่รับรู้ ด้านเข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ช่องทางการสื่อสาร	ช่องทางการสื่อสารที่รับรู้			
	มหาวิทยาลัย	คณะที่ศึกษา	หลักสูตรที่ศึกษา	อาจารย์ผู้สอน
มหาวิทยาลัย	-	0.410	0.005*	0.301
คณะที่ศึกษา	-	-	0.185	0.796
หลักสูตรที่ศึกษา	-	-	-	0.019*
อาจารย์ผู้สอน	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.54 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านเข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พบว่า คู่ที่ 1 ช่องทางการสื่อสารที่นักศึกษารับรู้จากมหาวิทยาลัย มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจาก ช่องทางการสื่อสารที่นักศึกษารับรู้จากหลักสูตรที่ศึกษา และคู่ที่ 2 ช่องทางการสื่อสารที่นักศึกษารับรู้จากหลักสูตรที่ศึกษา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากช่องทางการสื่อสารที่นักศึกษารับรู้จากอาจารย์ผู้สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.55 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามช่องทางการสื่อสารที่รับรู้ ด้านมีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่

ช่องทางการสื่อสาร	ช่องทางการสื่อสารที่รับรู้			
	มหาวิทยาลัย	คณะที่ศึกษา	หลักสูตรที่ศึกษา	อาจารย์ผู้สอน
มหาวิทยาลัย	-	0.356	0.072	0.000*
คณะที่ศึกษา	-	-	0.634	0.132
หลักสูตรที่ศึกษา	-	-	-	0.219
อาจารย์ผู้สอน	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.55 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านมีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่ พบว่า ช่องทางการสื่อสารที่นักศึกษารับรู้จากมหาวิทยาลัย นักศึกษามีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจาก ช่องทางการสื่อสารที่นักศึกษารับรู้จากอาจารย์ผู้สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.56 แสดงผลการทดสอบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา จำแนกตามรูปแบบของการรับรู้

พฤติกรรม	รูปแบบของการรับรู้	X	SD.	F-test	Sig.
1. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	การโฆษณา/ ประชาสัมพันธ์	2.79	0.411	2.495	0.041*
	การรณรงค์คุณธรรมและจริยธรรม	2.83	0.379		
	กิจกรรมเสริมหลักสูตร	2.78	0.414		
	กิจกรรมการเรียนการสอน	2.81	0.404		
	อื่นๆ	2.60	0.498		
2. ซื่อสัตย์ เสียสละอดทน	การโฆษณา/ ประชาสัมพันธ์	2.68	0.475	2.697	0.029*
	การรณรงค์คุณธรรมและจริยธรรม	2.72	0.460		
	กิจกรรมเสริมหลักสูตร	2.69	0.463		
	กิจกรรมการเรียนการสอน	2.77	0.430		
	อื่นๆ	2.70	0.466		

ตารางที่ 4.56 แสดงผลการทดสอบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา จำแนกตามรูปแบบของการรับรู้ (ต่อ)

พฤติกรรม	รูปแบบของการรับรู้	X	SD.	F-value	Sig.
3. กตัญญู ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์	การโฆษณา/ประชาสัมพันธ์	2.78	0.417	2.251	0.062
	การรณรงค์คุณธรรมและจริยธรรม	2.84	0.364		
	กิจกรรมเสริมหลักสูตร	2.80	0.409		
	กิจกรรมการเรียนการสอน	2.84	0.363		
	อื่นๆ	2.77	0.430		
4. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน	การโฆษณา/ประชาสัมพันธ์	2.50	0.507	1.184	0.316
	การรณรงค์คุณธรรมและจริยธรรม	2.51	0.506		
	กิจกรรมเสริมหลักสูตร	2.43	0.516		
	กิจกรรมการเรียนการสอน	2.51	0.509		
	อื่นๆ	2.43	0.568		
5. รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย	การโฆษณา/ประชาสัมพันธ์	2.56	0.533	3.034	0.017*
	การรณรงค์คุณธรรมและจริยธรรม	2.66	0.479		
	กิจกรรมเสริมหลักสูตร	2.62	0.506		
	กิจกรรมการเรียนการสอน	2.66	0.484		
	อื่นๆ	2.53	0.571		
6. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ำใจและแบ่งปัน	การโฆษณา/ประชาสัมพันธ์	2.67	0.485	2.951	0.019*
	การรณรงค์คุณธรรมและจริยธรรม	2.73	0.446		
	กิจกรรมเสริมหลักสูตร	2.70	0.470		
	กิจกรรมการเรียนการสอน	2.76	0.432		
	อื่นๆ	2.60	0.498		

ตารางที่ 4.56 แสดงผลการทดสอบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา จำแนกตามรูปแบบของการรับรู้ (ต่อ)

พฤติกรรม	รูปแบบของการรับรู้	X	SD.	F-value	Sig.
7. เข้าใจเรียนรู้การเป็น ประชาธิปไตย อันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข	การโฆษณา/ ประชาสัมพันธ์	2.60	0.503	3.528	0.007*
	การรณรงค์คุณธรรมและ จริยธรรม	2.66	0.485		
	กิจกรรมเสริมหลักสูตร	2.69	0.484		
	กิจกรรมการเรียนการสอน	2.71	0.463		
	อื่นๆ	2.53	0.571		
8. มีระเบียบวินัย เคารพ กฎหมาย เคารพผู้ใหญ่	การโฆษณา/ ประชาสัมพันธ์	2.72	0.463	4.588	0.001*
	การรณรงค์คุณธรรมและ จริยธรรม	2.82	0.387		
	กิจกรรมเสริมหลักสูตร	2.75	0.446		
	กิจกรรมการเรียนการสอน	2.83	0.393		
	อื่นๆ	2.77	0.504		
9. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ ปฏิบัติ	การโฆษณา/ ประชาสัมพันธ์	2.66	0.488	3.117	0.014*
	การรณรงค์คุณธรรมและ จริยธรรม	2.72	0.447		
	กิจกรรมเสริมหลักสูตร	2.68	0.477		
	กิจกรรมการเรียนการสอน	2.75	0.436		
	อื่นๆ	2.60	0.563		
10. รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้ หลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง	การโฆษณา/ ประชาสัมพันธ์	2.56	0.510	2.200	0.067
	การรณรงค์คุณธรรมและ จริยธรรม	2.57	0.508		
	กิจกรรมเสริมหลักสูตร	2.49	0.511		
	กิจกรรมการเรียนการสอน	2.61	0.503		
	อื่นๆ	2.50	0.572		

ตารางที่ 4.56 แสดงผลการทดสอบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา จำแนกตามรูปแบบของการรับรู้ (ต่อ)

พฤติกรรม	รูปแบบของการรับรู้	X	SD.	F-value	Sig.
11. มีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ	การโฆษณา/ประชาสัมพันธ์	2.66	0.473	3.869	0.004*
	การรณรงค์คุณธรรมและจริยธรรม	2.69	0.471		
	กิจกรรมเสริมหลักสูตร	2.68	0.489		
	กิจกรรมการเรียนการสอน	2.77	0.434		
	อื่นๆ	2.70	0.535		
12. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน	การโฆษณา/ประชาสัมพันธ์	2.56	0.528	2.783	0.025*
	การรณรงค์คุณธรรมและจริยธรรม	2.65	0.477		
	กิจกรรมเสริมหลักสูตร	2.67	0.471		
	กิจกรรมการเรียนการสอน	2.66	0.479		
	อื่นๆ	2.67	0.547		
ภาพรวม	การโฆษณา/ประชาสัมพันธ์	2.71	0.453	3.411	0.009*
	การรณรงค์คุณธรรมและจริยธรรม	2.79	0.407		
	กิจกรรมเสริมหลักสูตร	2.77	0.432		
	กิจกรรมการเรียนการสอน	2.81	0.392		
	อื่นๆ	2.73	0.450		

$\alpha < 0.05^*$

จากตารางที่ 4.56 ผลการทดสอบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา จำแนกตามรูปแบบของการรับรู้ด้านคุณธรรมและจริยธรรม นักศึกษามีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับรายด้านพบว่า รูปแบบของการรับรู้แตกต่างกัน นักศึกษามีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน รักษาวัฒนธรรม ประเพณีไทย มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ำใจและแบ่งปัน เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่ มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ มีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ และคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน ส่วนรูปแบบของการรับรู้แตกต่างกัน นักศึกษามีพฤติกรรมเชิงคุณธรรม

และจริยธรรม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ กตัญญู 'ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน และรู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการทดสอบสมมติฐานในตารางที่ 4.56 พบว่า รูปแบบการรับรู้คุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาแตกต่างกัน มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จึงทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยวิธี LSD ได้ผลดังแสดงในตารางที่ 4.57 – 4.65 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.57 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามรูปแบบการรับรู้ ด้านมีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

รูปแบบการรับรู้	รูปแบบการรับรู้				
	การโฆษณา/ ประชาสัมพันธ์	การรณรงค์ คุณธรรม และ จริยธรรม	กิจกรรม เสริม หลักสูตร	กิจกรรม การเรียน การสอน	อื่นๆ
การโฆษณา/ประชาสัมพันธ์	-	0.203	0.885	0.406	0.016*
การรณรงค์คุณธรรมและ จริยธรรม	-	-	0.202	0.516	0.003*
กิจกรรมเสริมหลักสูตร	-	-	-	0.380	0.022*
กิจกรรมการเรียนการสอน	-	-	-	-	0.006*
อื่นๆ	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.57 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านมีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ พบว่า คู่ที่ 1 นักศึกษาที่รับรู้จากการโฆษณา/ประชาสัมพันธ์ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่รับรู้จากด้านอื่นๆ คู่ที่ 2 นักศึกษาที่รับรู้จากการรณรงค์คุณธรรมและจริยธรรม มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่รับรู้จากด้านอื่นๆ คู่ที่ 3 นักศึกษาที่รับรู้จากกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่รับรู้จากด้านอื่นๆ และคู่ที่ 4 นักศึกษาที่รับรู้จากกิจกรรมการเรียนการสอน มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่รับรู้จากด้านอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.58 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามรูปแบบการรับรู้ ด้านข้อสตัย เสียสละ อดทน

รูปแบบการรับรู้	รูปแบบการรับรู้				
	การโฆษณา/ ประชาสัมพันธ์	การรณรงค์ คุณธรรม และ จริยธรรม	กิจกรรม เสริม หลักสูตร	กิจกรรม การเรียน การสอน	อื่นๆ
การโฆษณา/ประชาสัมพันธ์	-	0.166	0.720	0.003*	0.781
การรณรงค์คุณธรรมและ จริยธรรม	-	-	0.387	0.163	0.774
กิจกรรมเสริมหลักสูตร	-	-	-	0.033*	0.914
กิจกรรมการเรียนการสอน	-	-	-	-	0.4322
อื่นๆ	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.58 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านข้อสตัย เสียสละ อดทน พบว่า คู่ที่ 1 นักศึกษาที่รับรู้จากการโฆษณา/ประชาสัมพันธ์ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่รับรู้จากกิจกรรมการเรียนการสอน และคู่ที่ 2 นักศึกษาที่รับรู้จากกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่รับรู้จากกิจกรรมการเรียนการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.59 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามรูปแบบการรับรู้ ด้านรักษาวินัยธรรมประเพณีไทย

รูปแบบการรับรู้	รูปแบบการรับรู้				
	การโฆษณา/ ประชาสัมพันธ์	การรณรงค์ คุณธรรม และ จริยธรรม	กิจกรรม เสริม หลักสูตร	กิจกรรม การเรียน การสอน	อื่นๆ
การโฆษณา/ประชาสัมพันธ์	-	0.007*	0.181	0.002*	0.781
การรณรงค์คุณธรรมและ จริยธรรม	-	-	0.305	0.990	0.169
กิจกรรมเสริมหลักสูตร	-	-	-	0.259	0.378
กิจกรรมการเรียนการสอน	-	-	-	-	0.162
อื่นๆ	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.59 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านรักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย พบว่า คู่ที่ 1 นักศึกษาที่รับรู้จากการโฆษณา/ประชาสัมพันธ์ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่รับรู้จากการรณรงค์คุณธรรมและจริยธรรม และคู่ที่ 2 นักศึกษาที่รับรู้จากการโฆษณา/ประชาสัมพันธ์ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่รับรู้จากกิจกรรมการเรียนการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.60 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามรูปแบบการรับรู้ด้านมีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ใจและแบ่งปัน

รูปแบบการรับรู้	รูปแบบการรับรู้				
	การโฆษณา/ ประชาสัมพันธ์	การรณรงค์ คุณธรรม และ จริยธรรม	กิจกรรม เสริม หลักสูตร	กิจกรรม การเรียน การสอน	อื่นๆ
การโฆษณา/ประชาสัมพันธ์	-	0.084	0.407	0.003*	0.440
การรณรงค์คุณธรรมและ จริยธรรม	-	-	0.487	0.314	0.139
กิจกรรมเสริมหลักสูตร	-	-	-	0.106	0.257
กิจกรรมการเรียนการสอน	-	-	-	-	0.062
อื่นๆ	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.60 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านมีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ใจและแบ่งปัน พบว่า นักศึกษาที่รับรู้จากการโฆษณา/ประชาสัมพันธ์ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่รับรู้จากกิจกรรมการเรียนการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.61 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามรูปแบบการรับรู้ ด้านเข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย

รูปแบบการรับรู้	รูปแบบการรับรู้				
	การโฆษณา/ ประชาสัมพันธ์	การรณรงค์ คุณธรรม และ จริยธรรม	กิจกรรม เสริม หลักสูตร	กิจกรรม การเรียน การสอน	อื่นๆ
การโฆษณา/ประชาสัมพันธ์	-	0.108	0.043*	0.001*	0.443
การรณรงค์คุณธรรมและ จริยธรรม	-	-	0.525	0.128	0.154
กิจกรรมเสริมหลักสูตร	-	-	-	0.572	0.094
กิจกรรมการเรียนการสอน	-	-	-	-	0.046*
อื่นๆ	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.61 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านเข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย พบว่า คู่ที่ 1 การรับรู้จากการโฆษณา/ประชาสัมพันธ์ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่รับรู้จากกิจกรรมเสริมหลักสูตร คู่ที่ 2 การรับรู้จากการโฆษณา/ประชาสัมพันธ์ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่รับรู้จากกิจกรรมการเรียนการสอน และคู่ที่ 3 การรับรู้จากกิจกรรมการเรียนการสอน มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่รับรู้จากด้านอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.62 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามรูปแบบการรับรู้ ด้านมีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่

รูปแบบการรับรู้	รูปแบบการรับรู้				
	การโฆษณา/ ประชาสัมพันธ์	การรณรงค์ คุณธรรม และ จริยธรรม	กิจกรรม เสริม หลักสูตร	กิจกรรม การเรียน การสอน	อื่นๆ
การโฆษณา/ประชาสัมพันธ์	-	0.003*	0.457	0.000*	0.558
การรณรงค์คุณธรรมและ จริยธรรม	-	-	0.055	0.715	0.522
กิจกรรมเสริมหลักสูตร	-	-	-	0.015*	0.815
กิจกรรมการเรียนการสอน	-	-	-	-	0.434
อื่นๆ	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.62 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านมีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่ พบว่า คู่ที่ 1 นักศึกษาที่รับรู้จากการโฆษณา/ประชาสัมพันธ์ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่รับรู้จากการรณรงค์คุณธรรมและจริยธรรม คู่ที่ 2 นักศึกษาที่รับรู้จากการโฆษณา/ประชาสัมพันธ์ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่รับรู้จากกิจกรรมการเรียนการสอน และคู่ที่ 3 นักศึกษาที่รับรู้จากกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่รับรู้จากกิจกรรมการเรียนการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.63 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามรูปแบบการรับรู้ ด้านมีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ

รูปแบบการรับรู้	รูปแบบการรับรู้				
	การโฆษณา/ ประชาสัมพันธ์	การรณรงค์ คุณธรรม และ จริยธรรม	กิจกรรม เสริม หลักสูตร	กิจกรรม การเรียน การสอน	อื่นๆ
การโฆษณา/ประชาสัมพันธ์	-	0.058	0.560	0.003*	0.513
การรณรงค์คุณธรรมและ จริยธรรม	-	-	0.275	0.393	0.153
กิจกรรมเสริมหลักสูตร	-	-	-	0.054	0.365
กิจกรรมการเรียนการสอน	-	-	-	-	0.078
อื่นๆ	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.63 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านมีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ พบว่า นักศึกษาที่รับรู้จากการโฆษณา/ประชาสัมพันธ์ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่รับรู้จากกิจกรรมการเรียนการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.64 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามรูปแบบการรับรู้ ด้านมีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ

รูปแบบการรับรู้	รูปแบบการรับรู้				
	การโฆษณา/ ประชาสัมพันธ์	การรณรงค์ คุณธรรม และ จริยธรรม	กิจกรรม เสริม หลักสูตร	กิจกรรม การเรียน การสอน	อื่นๆ
การโฆษณา/ประชาสัมพันธ์	-	0.512	0.756	0.001*	0.677
การรณรงค์คุณธรรมและ จริยธรรม	-	-	0.789	0.009*	0.881
กิจกรรมเสริมหลักสูตร	-	-	-	0.013*	0.791
กิจกรรมการเรียนการสอน	-	-	-	-	0.440
อื่นๆ	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.64 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านมีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายตู่ พบว่า คู่ที่ 1 นักศึกษาที่รับรู้จากการโฆษณา/ประชาสัมพันธ์ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่รับรู้จากกิจกรรมการเรียนการสอน คู่ที่ 2 นักศึกษาที่รับรู้จากการรณรงค์คุณธรรมและจริยธรรม มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่รับรู้จากกิจกรรมการเรียนการสอน และคู่ที่ 3 นักศึกษาที่รับรู้จากกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่รับรู้จากกิจกรรมการเรียนการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.65 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามรูปแบบการรับรู้ ด้านค่านึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน

รูปแบบการรับรู้	รูปแบบการรับรู้				
	การโฆษณา/ ประชาสัมพันธ์	การรณรงค์ คุณธรรม และ จริยธรรม	กิจกรรม เสริม หลักสูตร	กิจกรรม การเรียน การสอน	อื่นๆ
การโฆษณา/ประชาสัมพันธ์	-	0.015*	0.010*	0.002*	0.253
การรณรงค์คุณธรรมและ จริยธรรม	-	-	0.653	0.762	0.876
กิจกรรมเสริมหลักสูตร	-	-	-	0.805	0.960
กิจกรรมการเรียนการสอน	-	-	-	-	0.958
อื่นๆ	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.65 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านค่านึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน พบว่า คู่ที่ 1 นักศึกษาที่รับรู้จากการโฆษณา/ประชาสัมพันธ์ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่รับรู้จากการรณรงค์คุณธรรมและจริยธรรม คู่ที่ 2 นักศึกษาที่รับรู้จากการโฆษณา/ประชาสัมพันธ์ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่รับรู้จากกิจกรรมเสริมหลักสูตร และคู่ที่ 3 นักศึกษาที่รับรู้จากการโฆษณา/ประชาสัมพันธ์ มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาที่รับรู้จากกิจกรรมการเรียนการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.66 แสดงผลการทดสอบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา จำแนกตามจำนวนครั้งที่เข้าร่วมกิจกรรม/โครงการ

พฤติกรรม	จำนวนครั้งที่เข้าร่วมกิจกรรมฯ	X	SD.	F-test	Sig.
1. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	ไม่เคยเข้าร่วม	2.76	0.439	2.185	0.088
	เข้าร่วม1-2 ครั้ง	2.80	0.403		
	เข้าร่วม3-4 ครั้ง	2.79	0.410		
	มากกว่า 4 ครั้ง	2.84	0.364		
2. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มี	ไม่เคยเข้าร่วม	2.69	0.472	1.635	0.179
	เข้าร่วม1-2 ครั้ง	2.74	0.447		
	เข้าร่วม3-4 ครั้ง	2.69	0.462		
	มากกว่า 4 ครั้ง	2.76	0.438		
3. กตัญญู 'ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง คร	ไม่เคยเข้าร่วม	2.78	0.425	2.901	0.087
	เข้าร่วม1-2 ครั้ง	2.82	0.381		
	เข้าร่วม3-4 ครั้ง	2.83	0.372		
	มากกว่า 4 ครั้ง	2.86	0.346		
4. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่า	ไม่เคยเข้าร่วม	2.41	0.509	3.968	0.008*
	เข้าร่วม1-2 ครั้ง	2.50	0.505		
	เข้าร่วม3-4 ครั้ง	2.54	0.518		
	มากกว่า 4 ครั้ง	2.56	0.512		
5. รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย	ไม่เคยเข้าร่วม	2.55	0.520	3.920	0.008*
	เข้าร่วม1-2 ครั้ง	2.64	0.495		
	เข้าร่วม3-4 ครั้ง	2.65	0.499		
	มากกว่า 4 ครั้ง	2.69	0.484		
6. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มี	ไม่เคยเข้าร่วม	2.69	0.472	1.126	0.337
	เข้าร่วม1-2 ครั้ง	2.73	0.447		
	เข้าร่วม3-4 ครั้ง	2.69	0.462		
	มากกว่า 4 ครั้ง	2.74	0.447		
7. เข้าใจ เรียนรู้ การเป็น	ไม่เคยเข้าร่วม	2.67	0.489	0.306	0.821
	เข้าร่วม1-2 ครั้ง	2.68	0.482		
	เข้าร่วม3-4 ครั้ง	2.65	0.488		
	มากกว่า 4 ครั้ง	2.69	0.472		

ตารางที่ 4.66 แสดงผลการทดสอบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา จำแนกตามจำนวนครั้งที่เข้าร่วมกิจกรรม/โครงการ (ต่อ)

พฤติกรรม	จำนวนครั้งที่เข้าร่วมกิจกรรมฯ	X	SD.	F-test	Sig.
8. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่	ไม่เคยเข้าร่วม	2.76	0.455	0.858	0.462
	เข้าร่วม1-2 ครั้ง	2.80	0.404		
	เข้าร่วม3-4 ครั้ง	2.80	0.399		
	มากกว่า 4 ครั้ง	2.79	0.435		
9. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ	ไม่เคยเข้าร่วม	2.69	0.470	0.638	0.460
	เข้าร่วม1-2 ครั้ง	2.73	0.451		
	เข้าร่วม3-4 ครั้ง	2.70	0.460		
	มากกว่า 4 ครั้ง	2.69	0.469		
10. รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ไม่เคยเข้าร่วม	2.54	0.514	1.292	0.278
	เข้าร่วม1-2 ครั้ง	2.57	0.507		
	เข้าร่วม3-4 ครั้ง	2.57	0.550		
	มากกว่า 4 ครั้ง	2.62	0.493		
11. มีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ	ไม่เคยเข้าร่วม	2.70	0.473	1.976	0.116
	เข้าร่วม1-2 ครั้ง	2.72	0.451		
	เข้าร่วม3-4 ครั้ง	2.65	0.478		
	มากกว่า 4 ครั้ง	2.71	0.461		
12. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน	ไม่เคยเข้าร่วม	2.58	0.509	3.424	0.017*
	เข้าร่วม1-2 ครั้ง	2.65	0.483		
	เข้าร่วม3-4 ครั้ง	2.60	0.518		
	มากกว่า 4 ครั้ง	2.70	0.464		
ภาพรวม	ไม่เคยเข้าร่วม	2.73	0.453	2.921	0.033*
	เข้าร่วม1-2 ครั้ง	2.79	0.412		
	เข้าร่วม3-4 ครั้ง	2.76	0.425		
	มากกว่า 4 ครั้ง	2.83	0.374		

$\alpha < 0.05^*$

จากตารางที่ 4.66 ผลการทดสอบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา จำแนกตามจำนวนครั้งที่เข้าร่วมกิจกรรม/โครงการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมที่ภายในมหาวิทยาลัยฯ จัดขึ้น นักศึกษามีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับรายข้อ พบว่า การเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการฯ แตกต่างกัน นักศึกษามีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย และคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่า

ผลประโยชน์ของตน ส่วนนักศึกษาที่มีเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการแตกต่างกัน มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมด้านการเข้าร่วมกิจกรรม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน กตัญญู 'ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ำใจและแบ่งปัน เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่ มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ

ผลการทดสอบสมมติฐานในตารางที่ 4.66 พบว่า จำนวนครั้งที่เข้าร่วมกิจกรรมต่อปีแตกต่างกัน นักศึกษามีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จึงทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยวิธี LSD ได้ผลดังแสดงในตารางที่ 4.67 - 4.69 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.67 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามจำนวนครั้งที่เข้าร่วมกิจกรรม ด้านใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน

จำนวนครั้ง	จำนวนครั้งที่เข้าร่วมกิจกรรม			
	ไม่เคยเข้าร่วม	เข้าร่วม 1-2 ครั้งต่อปี	เข้าร่วม 3-4 ครั้งต่อปี	มากกว่า 4 ครั้งต่อปี
ไม่เคยเข้าร่วม	-	0.024*	0.009*	0.001*
เข้าร่วม 1-2 ครั้งต่อปี	-	-	0.291	0.090
เข้าร่วม 3-4 ครั้งต่อปี	-	-	-	0.689
มากกว่า 4 ครั้งต่อปี	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.67 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน พบว่า คู่ที่ 1 นักศึกษาไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรม มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม 1-2 ครั้งต่อปี คู่ที่ 2 นักศึกษาไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรม มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม 3-4 ครั้งต่อปี และคู่ที่ 3 นักศึกษาไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรม มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่า 4 ครั้งต่อปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.68 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามจำนวนครั้งที่เข้าร่วมกิจกรรม ด้านรักษาวินัยธรรมประเพณีไทย

รูปแบบการรับรู้	จำนวนครั้งที่เข้าร่วมกิจกรรม			
	ไม่เคยเข้าร่วม	เข้าร่วม 1-2 ครั้งต่อปี	เข้าร่วม 3-4 ครั้งต่อปี	มากกว่า 4 ครั้งต่อปี
ไม่เคยเข้าร่วม	-	0.012*	0.037*	0.001*
เข้าร่วม 1-2 ครั้งต่อปี	-	-	0.847	0.107
เข้าร่วม 3-4 ครั้งต่อปี	-	-	-	0.289
มากกว่า 4 ครั้งต่อปี	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.68 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านรักษาวินัยธรรมประเพณีไทย พบว่า คู่ที่ 1 นักศึกษาไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรม มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม 1-2 ครั้งต่อปี คู่ที่ 2 นักศึกษาไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรม มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม 3-4 ครั้งต่อปี และคู่ที่ 3 นักศึกษาไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรม มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่า 4 ครั้งต่อปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.69 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามจำนวนครั้งที่เข้าร่วมกิจกรรม ด้านค่านึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน

	จำนวนครั้งที่เข้าร่วมกิจกรรม			
	ไม่เคยเข้าร่วม	เข้าร่วม 1-2 ครั้งต่อปี	เข้าร่วม 3-4 ครั้งต่อปี	มากกว่า 4 ครั้งต่อปี
ไม่เคยเข้าร่วม	-	0.049*	0.605	0.003*
เข้าร่วม 1-2 ครั้งต่อปี	-	-	0.237	0.092
เข้าร่วม 3-4 ครั้งต่อปี	-	-	-	0.023*
มากกว่า 4 ครั้งต่อปี	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.69 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ด้านค่านึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน พบว่า คู่ที่ 1 นักศึกษาไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรม มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม 1-2 ครั้งต่อปี คู่ที่ 2 นักศึกษาไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรม มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่า 4 ครั้งต่อปี และคู่ที่ 3 นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม 3-4 ครั้งต่อปี มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่า 4 ครั้งต่อปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.70 สรุปข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะ	จำนวน
1. มีการจัดให้มีพระมาเทศน์ในมหาวิทยาลัย ฟังเทศน์ นั่งสมาธิ หรือปฏิบัติธรรมนอกสถานที่ เพื่อสร้างคุณธรรมแก่ตนเอง	34
2. จัดให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เช่น การออกค่ายอาสา ค่าคุณธรรมและจริยธรรม พัฒนาชุมชน อาจจะเป็นการเข้าปีละครั้ง	26
3. จัดกิจกรรมโดยปลูกฝังการช่วยเหลือกันและใส่ใจในคุณธรรมและจริยธรรมมากขึ้น	14
4. มหาวิทยาลัยควรจัดกิจกรรมหรือให้มีการรณรงค์คุณธรรมและจริยธรรมให้มากขึ้น	11
5. การจัดกิจกรรมหรือปลูกฝังจิตสำนึกที่ดี ช่วยเหลือสังคม อาจเริ่มตั้งแต่ปี 1	9
6. มีการฝึกอบรม อบรม กิจกรรมพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมในมหาวิทยาลัย	8
7. จัดอบรมและปลูกฝังในด้านคุณธรรมและจริยธรรมทุกหลักสูตรการเรียน	8
8. จัดกิจกรรมร่วมกันบำเพ็ญประโยชน์นอกสถานที่ ที่ให้ความรู้ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	8
9. จัดกิจกรรมที่นักศึกษาต้องเข้าวัด ไปทำบุญ สวมนนต์ ฟังธรรม	8
10. อบรมให้นักศึกษารู้หน้าที่ของตน เคารพกฎกติกาของสังคม รู้จักการเสียสละ ใช้เหตุผลให้มากขึ้น	6
11. จัดกิจกรรมในการพัฒนาเน้นให้คนมีความเสียสละ เพราะนักศึกษาขาดความเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่สามัคคีกัน จัดกิจกรรมที่ทำให้เกิดความสามัคคี	6
12. จัดกิจกรรมให้มีความน่าสนใจในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม สนุกไม่น่าเบื่อ	5
13. จัดกิจกรรมให้มีความน่าสนใจในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม สนุกไม่น่าเบื่อ	5
14. จัดโครงการที่ให้ทุกคนในสังคม รู้สำนึกเป็นคนดี ปลูกฝังจิตสาธารณะไม่ทำสิ่งที่ไม่ดีกับตนเองและผู้อื่น	4
15. ถ่ายทอดผ่านสื่อออนไลน์ และจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมให้มากขึ้น	4
16. จัดกิจกรรมรณรงค์คุณธรรมและจริยธรรม โดยให้นักศึกษามีส่วนร่วมในมหาวิทยาลัย	4
17. อาจารย์ผู้สอนช่วยให้ความรู้หรือจัดกิจกรรมในเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมกับนักศึกษาในคาบเรียนทุกครั้งที่มีโอกาส เพื่อเป็นการเข้าถึงตัวนักศึกษาได้มากที่สุด	4

ตารางที่ 4.70 สรุปข้อเสนอแนะ (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน
18. จัดอบรมและให้ความรู้กับกลุ่มที่เสี่ยง และอธิบายให้เข้าใจถึงคุณธรรมและจริยธรรม	3
19. ต้องการให้มีบจัดกิจกรรม	2
20. มีการจัดอบรมฟังบรรยายพร้อมปฏิบัติ	2
21. ต้องการให้มีวิชา คุณธรรม จริยธรรม เป็นวิชาเลือก	1
22. การจัดกิจกรรมอบรมคุณธรรม จริยธรรมโดยมีคณะอื่นๆ เข้าร่วม และเป็นกิจกรรมที่ไม่ใช่การบรรยาย แต่เน้นให้ทำกิจกรรมจริงๆ	1
23. กิจกรรมนันทนาการ เสริมสร้างความสัมพันธ์กันกับสถาบัน สังคม	1
24. มีกิจกรรมให้นักศึกษาได้ทำจิตอาสา การให้โดยจัดทำเป็นโครงการให้เข้าร่วม	1
25. ควรจัดอบรมจริยธรรมเดือนละ 1 ครั้ง	1
26. มีการนั่งสมาธิก่อนการเรียนสอน สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในการเรียนการสอนเสมอ	1
27. ต้องการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมทางด้านจิตใจ หาแรงจูงใจให้เกิดการเข้าร่วมกิจกรรม	1
28. มีบอร์ดแสดงความยินดีกับนักศึกษาที่ทำความดี	1
29. จัดส่งเสริมกิจกรรมในหลักสูตร โดยการปลูกฝังกับนักศึกษามากยิ่งขึ้น	1

ส่วนที่ 4 แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา

ผลการสัมภาษณ์ด้านพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม นักศึกษามหาวิทยาลัยสวนดุสิตของผู้ทรงคุณวุฒิและตัวแทนนักศึกษาจากคณะแต่ละหลักสูตร

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลในการสนทนากลุ่มย่อย (Small Group Discussion) โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 2 ท่าน ตัวแทนนักศึกษาในแต่ละคณะจำนวน 7 คณะ รวมทั้งสิ้น 9 คน และการสัมภาษณ์ตัวแทนนักศึกษาทุกหลักสูตรๆ ละ 1 คน รวม 43 คน ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการศึกษาจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญใน 2 ประเด็น ได้แก่ พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาที่ปฏิบัติเป็นประจำ และแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยสวนดุสิต

ตารางที่ 4.71 รายชื่อนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาและด้านการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

ลำดับ	ผู้ทรงคุณวุฒิ	สังกัด
1.	รองศาสตราจารย์ ดร.สรรเสริญ อินทรรัตน์	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
2.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตรี สิมะโรจนานันท์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ตารางที่ 4.72 แสดงจำนวนตัวแทนนักศึกษาในแต่ละคณะและหลักสูตร

ลำดับ	คณะ	คณะ	หลักสูตร
		จำนวน: คน	จำนวน: คน
1.	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	1	9
2.	วิทยาการจัดการ	1	12
3.	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	1	8
4.	โรงเรียนการเรือน	1	4
5.	โรงเรียนท่องเที่ยวและการบริการ	1	5
6.	พยาบาลศาสตร์	1	2
7.	คณะครุศาสตร์	1	3

การศึกษาพฤติกรรมเชิงคุณธรรม จริยธรรมตามค่านิยม 12 ประการ ที่นักศึกษามหาวิทยาลัยสวนดุสิตปฏิบัติเป็นประจำมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. มีความรักชาติ ศาสนาพระมหากษัตริย์
2. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน
3. กตัญญู 'ต่อพ่อแม่ครู บออาจารย์
4. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษา เล่าเรียนทางตรงและทางอ้อม
5. รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม
6. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน
7. เข้าใจ เรียนรู้ การเป็นประชาธิปไตย
8. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักเคารพผู้ใหญ่
9. มีสติ รู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ
10. รู้จักดำรงอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
11. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำหรือกิเลส
12. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง

ผู้วิจัยขอเสนอผลการศึกษาจากการสนทนากลุ่มย่อย (Small Group Discussion) จากความคิดเห็นในภาพรวมของนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาและด้านการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมและตัวแทนนักศึกษา ในประเด็นพฤติกรรมเชิงคุณธรรม จริยธรรมตามค่านิยม 12 ประการที่นักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำและแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมเชิงคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยสวนดุสิต มีรายละเอียดดังนี้

ผลการศึกษเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงคุณธรรม จริยธรรม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยสวนดุสิต

1. มีความรักชาติ ศาสนาพระมหากษัตริย์

ผลการศึกษาเรื่องมีความรักชาติ ศาสนาพระมหากษัตริย์พบว่ามหาวิทยาลัยสวนดุสิตมีนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในคณะและหลักสูตรต่างๆ จำนวนมาก จึงทำให้มีรูปแบบการจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมของคณะต่างๆ มีความแตกต่างกันเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของตนเอง ดังนั้นจากการศึกษาพฤติกรรมเชิงคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยสวนดุสิต อาจความคิดเห็นที่เป็นแนวทางเดียวกันและแตกต่างกันบ้างดังนั้น การมีความรักชาติ ศาสนาพระมหากษัตริย์ในฐานะที่เป็นนักศึกษากการแสดงออกถึงพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรม สามารถทำได้โดยการแสดงออกที่เหมาะสมกับการเป็นนักศึกษา เช่น เมื่อได้ยินเสียงเพลงชาติและเพลงสรรเสริญพระบารมี ก็ยืนตรงเพื่อทำความเคารพ มีความนับถือ ศรัทธาในศาสนาของตน ไม่ลบหลู่ดูหมิ่นสถาบัน ทำตามกฎระเบียบของสังคม วางตัวให้เหมาะสมกับกาลเทศะ ด้วยเหตุผลมาจากสถาบันหลักทั้ง 3 สถาบัน มีความสำคัญ และมีบุญคุณต่อคนในประเทศ เพราะทำให้ทุกคนดำเนินชีวิตอยู่ในประเทศด้วยความสงบสุข เพราะชาติ คือ แผ่นดินที่เราอยู่อาศัย ศาสนา คือ คำสอนขององค์พระศาสดาแต่ละพระองค์ที่สอนให้เราทุกคนเป็นคนดี และพระมหากษัตริย์ คือ ผู้ปกครองบ้านเมืองโดยธรรม เพื่อความสงบสุขของประชาชนชาวไทย ทุกคนจึงควรรักชาติ รักศาสนา รักพระมหากษัตริย์ ด้วยใจอันบริสุทธิ์ ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขพฤติกรรมและการแสดงออกจึงทำได้ด้วยการปฏิบัติในเวลาสถานที่ที่เหมาะสมและรู้จักหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุดส่วนการปฏิบัติตนในทางศาสนาการแสดงออก บางโอกาสที่สามารถปฏิบัติได้ การปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดีในวันสำคัญทางศาสนา การไปทำบุญกับครอบครัว เข้าร่วมกิจกรรมที่คณะหรือมหาวิทยาลัยจัดขึ้น เช่น วันเข้าพรรษา วันวิสาขบูชา เป็นต้นดังนั้น พฤติกรรมที่นักศึกษาแสดงออกและปฏิบัติจะเริ่มต้นจากสถาบันครอบครัวที่เป็นตัวอย่างที่ดี และการอบรมสั่งสอนให้รู้และเข้าใจว่าควรปฏิบัติอย่างไร เป็นอันดับแรก รองลงมาคือสถาบันการศึกษาที่ได้กำหนดรูปแบบกิจกรรมตลอดกฎระเบียบเพื่อให้นักศึกษาปฏิบัติตาม ดังความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กล่าววว่า

//การปลูกฝัง การอบรมสั่งสอนให้พวกเรามีพฤติกรรมที่แสดงออกมาจากครอบครัวเป็นอันดับแรก รองลงมาคือโรงเรียนและมหาวิทยาลัยที่กำหนดกฎระเบียบต่าง ๆ เช่น ระเบียบการแต่งกาย การเข้าร่วมกิจกรรมในงานต่างๆ ถ้านักศึกษาได้รับการสื่อสารให้เข้าใจว่าต้องปฏิบัติอย่างไรจะทำให้เกิดผลดีกับตัวนักศึกษาเองที่ปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม.....SU//

//พวกเราได้รับการปลูกฝังที่ดีในเรื่องความรัก ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มาตั้งแต่เด็กๆ สมัยเรียนที่โรงเรียน และผู้ปกครองเป็นตัวอย่างที่ทำให้เราเห็นและให้ปฏิบัติตาม เมื่อเข้ามาเรียนที่มหาวิทยาลัยก็เข้าร่วมกิจกรรมที่คณะ หลักสูตรฯ จัดขึ้น เมื่อได้ยินเพลงชาติที่มหาวิทยาลัยเปิดพวกเราหยุดยืนทุกครั้ง สิ่งที่สำคัญก็คือการช่วยเหลือคนอื่นเมื่อมีโอกาสรู้จักหน้าที่ของตัวเองSU//

ผลการศึกษาดังกล่าวมีความสอดคล้องกับการศึกษาเชิงปริมาณ พฤติกรรมเชิงคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษา มีความรักชาติ ศาสนาพระมหากษัตริย์ พฤติกรรมการแสดงออกที่เห็นได้ชัดเจน เช่น เมื่อได้ยินเสียงเพลงชาติและเพลงสรรเสริญพระบารมี ก็ยืนตรงเพื่อทำความเคารพ มีความนับถือ ศรัทธาในศาสนาของตน ไม่ลบหลู่คูหามันสถาบัน ทำตามกฎระเบียบของสังคม วางตัวให้เหมาะสมกับกาลเทศะพบว่านักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำเป็นอันดับแรก คือ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทยจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ รองลงมาการแสดงทำความเคารพเมื่อได้ยินเพลงสรรเสริญพระบารมี พฤติกรรมที่แสดงออกมาจากการปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรมมาจากบิดามารดาเป็นอันดับแรกและรองลงมาจากครู/อาจารย์ในมหาวิทยาลัย

2. ชื่อสัตย์ เสียสละ อุตุน มีอุดมการณ์

การเป็นนักศึกษาไม่ว่าจะเรียนในคณะใดหรือหลักสูตรฯ ใด เรื่อง ชื่อสัตย์ เสียสละ อุตุน 3 สิ่งนี้เป็นสิ่งสำคัญที่ควรยึดเป็นหลักในการปฏิบัติเป็นอย่างมาก เพราะเมื่อสำเร็จการศึกษาต้องออกไปประกอบอาชีพ คุณธรรมทั้ง 3 ประการเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ควรมี โดยต้องปลูกฝังให้มีพฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำ ความชื่อสัตย์คือการประพฤติดี ประพฤติตรงต่อหน้าที่ ต่อวิชาชีพ ต่อตนเอง ไม่คิดเอาเปรียบผู้อื่น ดังเช่นสุภาษิตไทยที่ว่า “ชื่อกินไม่หมด คดกินไม่นาน” หมายถึง ความชื่อสัตย์ทำให้เรามีกินมีใช้ไม่มีวันหมดเมื่อทำให้ผู้อื่นไว้ใจแล้ว จะไม่มีวันอดตาย จะมีแต่ผู้หิวยืนนินทาใจไมตรีให้เรื่อยไป ไม่เหมือนกับคนคดโกงเมื่อโดนจับได้แล้วก็จะไม่ได้รับการยอมรับ ในที่สุดก็จะทุกข์ยาก หากเราไม่มีความชื่อสัตย์ในบางเรื่องที่เราเห็นว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย เช่น ททุจริตในการสอบ โกงเงินเพื่อน หรือทุจริตในเรื่องต่างๆ ในอนาคตเมื่อเติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ อยู่ในวัยทำงาน ก็อาจมีความคิดที่จะทุจริตในเรื่องที่ใหญ่กว่านี้ความเสียสละ หมายถึง การรู้จักแบ่งปัน เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น อาจต้องเสียสละทรัพย์ แรงงาน และเวลา เพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม ขอให้หมั่นรำลึกถึงบรรพบุรุษของเราที่ยอมเสียสละเลือดเนื้อเพื่อรักษาประเทศชาติให้เป็นไทยจนถึงทุกวันนี้ เราเป็นคนไทยจึงต้องยึดคุณธรรมขั้นพื้นฐานนี้ไว้ ส่วนของความอุตุนคือ การแสดงออกถึงความอดทนต่อสิ่งต่าง ๆ มิใช่แค่อดทนทางกาย ทางวาจา แต่ต้องอดทนทางใจเป็นสำคัญ เมื่อใจมีความอดทนที่จะไม่ประพฤติชั่ว ไม่พ่ายแพ้ต่ออำนาจกิเลสตัณหาแล้ว กายและวาจาย่อมเห็นตั้งงามไปด้วย ดังคำพูดที่ว่า “ใจเป็นนาย กายเป็นบ่าว” ความอดทนและละเอียดรอบาปจึงเป็นค่านิยมที่ทำให้สังคมสงบสุข ยิ่งเราเป็นนักศึกษา เรายังต้องมีความอดทนต่อความลำบาก อดทนต่อความเหนื่อย อดทนอ่านหนังสือ เพื่อจะได้มีผลการเรียนที่ดี และถ้าเราฝึกความอดทนที่ดีแล้วในอนาคตข้างหน้า แม้จะมีอุปสรรค มีความยากลำบากเราก็จะสามารถผ่านไปได้ ดังนั้น ไม่ว่านักศึกษาจะเรียนในคณะใดหลักสูตรใด เมื่อจบการศึกษาต้องออกไปทำงานในอาชีพใดก็ตามจะทำให้สามารถอยู่ในอาชีพนั้นๆ ได้ อย่างมั่นคง และสุดท้ายการมีอุดมการณ์ในสิ่งที่ตั้งามเพื่อส่วนรวมคือการที่เรามีความคิด ที่ดีต่อเพื่อน ต่อบุคคลที่อยู่ในสังคมแวดล้อม ไม่คิดร้าย หรือคิดคดโกง มีคำแนะนำ คำปรึกษาที่ดีให้กับคนรอบข้างไม่ยุให้บุคคลเหล่านั้นหลงไปในทางที่ผิดศีลธรรม ดังความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญกล่าวว่า

//สิ่งที่เราได้ปฏิบัติอยู่เป็นปกติ คือ ความซื่อสัตย์ และความอดทน ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญมากสำหรับนักศึกษาทุกคณะ ทุกสาขา ไม่ว่าจะเป็นสายงานเลขานุการทางการแพทย์ คหกรรมศาสตร์ พยาบาล การท่องเที่ยว ครุศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ที่ต้องอาศัยความซื่อตรงต่องาน ไม่นำความลับต่างๆ ไปพูดให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่นเพื่อประโยชน์ของตนเอง ส่วนความอดทนนั้น งานที่ต้องพบปะ ติดต่อบุคคลมากมาย หากเกิดความไม่พอใจต่อสิ่งใด ก็ต้องเก็บไว้ในใจ ไม่แสดงออกทางสีหน้า และการทำงานมีความยุ่งยากซับซ้อน และมีหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นการเตรียมงานประชุม งานเอกสาร ติดต่อบุคลากร และอีกมากมาย ซึ่งถือว่าเป็นงานที่หนักพอสมควร หากไม่มีความอดทนก็จะไม่สามารถทำงานได้ดี หรืออาจจะต้องลาออกเพราะทำไม่ไหว.....SU//

//ส่วนความเสียสละ ก็เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องมีให้แก่ส่วนรวม ในข้อนี้ เรายังมีน้อย ไม่ค่อยมีความเสียสละ เช่น การสละเวลาเพื่อมาทำงานให้กับส่วนรวมยังเห็นได้น้อยอยู่ แต่เรายังขาดการมีอุดมการณ์ที่ดีต่อส่วนรวม เนื่องจากเราคิดถึงแต่เรื่องส่วนตัว และเรื่องของตัวเองเป็นหลัก ทำให้ไม่มีความคิดหรือมีแต่ส่วนน้อยที่จะทำสิ่งที่พัฒนาสังคม หรือทำให้สังคมดีขึ้นSU//

ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาเชิงปริมาณพบว่า เรื่องความซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ นักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำอันดับแรก คือ เมื่อเก็บเงินหรือสิ่งของได้จะรีบหาทางคืนเจ้าของ รองลงมาคือ ทำข้อสอบด้วยความรู้ความสามารถของตนเองทุกครั้ง และที่นักศึกษาปฏิบัติยังน้อยอยู่คือ ทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจแม้จะใช้เวลานาน และสามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ทุกสถานการณ์ที่น้อยที่สุด

3. กตัญญู ต่อพ่อแม่ ผู้ปกครองครูบาอาจารย์

ความกตัญญู คือ การรู้สึกสำนึกในคุณ ด้วยแสดงความเคารพ นับถือ เชื่อฟัง และช่วยเหลือในกิจการงานต่างๆ การกระทำเช่นนี้ ย่อมนำมาซึ่งความสุข ความเจริญ และเป็นสิริมงคลแก่ชีวิตและหน้าที่การงาน เราควรปฏิบัติไม่เฉพาะต่อมนุษย์ด้วยกันเท่านั้น แต่รวมไปถึงต่อสัตว์และสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ด้วย ความกตัญญู ใ้ ปน คีรณ หมายของ คนด้วยวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของคนไทยที่มีความกตัญญู รู้จักตอบแทนบุญคุณ ที่จะช่วยรักษาและพยุงให้สังคมไทยมีวัฒนธรรมที่ดีงามที่สืบทอดไปสู่ลูกหลานต่อไป กล่าวได้ว่า ผู้ที่มีความกตัญญู คือ มีจิตสำนึกและคิดตอบแทน ส่วนผู้ที่ไม่มีความกตัญญู คือคนที่ผู้รับบุญคุณ ย่อมถูกประณามว่า เป็นคนไม่ดี ไม่น่าคบหา ความกตัญญู 'ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ เป็นคุณธรรมพื้นฐานของมนุษย์ เนื่องจากชีวิตจะดำรงอยู่ได้เพราะได้รับการอุปการะเลี้ยงดูจากบุคคลต่างๆ มีพ่อแม่ ครูอาจารย์ ญาติพี่น้อง เป็นต้น เมื่อทุกคนมีความกตัญญู 'ยอมจะทำไ้ หตน อก และผู้เฒ่าความสุขการปลูกฝังคุณลักษณะที่ดีให้กับเยาวชนในเรื่องของความกตัญญู 'ต่อผู้มีพระคุณ ภูมิ ปันร อธิติ เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้สังคม การเลี้ยงดูของครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยอบรมและส่งเสริมพฤติกรรมของเยาวชนให้มีคุณลักษณะของการเป็นคนมีความกตัญญู พฤติกรรมที่แสดงออกและสามารถปฏิบัติได้เป็นประจำเพราะทำได้ง่าย คือ การไหว้สวัสดีก่อนออกจากบ้านทุกวัน การตั้งใจเรียน ปฏิบัติตามคำสั่งสอน แสดงความรัก ความเคารพ ความเอาใจใส่ รักษาชื่อเสียง และตอบแทนบุญคุณ

ของพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูบาอาจารย์ ไม่ว่าสิ่งที่คุณคิดเหล่านี้ทำให้เรานั้นจะยิ่งใหญ่หรือเล็กน้อยก็ตามดังผู้ให้ข้อมูลสำคัญกล่าวว่า

//ความกตัญญู ๕ ปนี้พณฺฐา อันดับแรก หนุคิตวาไม้อ่อนดั่งาย ไม้แก่ตัดยาก ถ้าการปลูกฝังในระดับมหาวิทยาลัยค่อนข้างทำได้ยาก เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมต่างๆ และการจัดกิจกรรมแต่ละคณะและหลักสูตรก็แตกต่างกัน.....SU//

//สิ่งที่ผมปฏิบัติมาตั้งแต่เด็กเป็นประจำ ที่แสดงความกตัญญู ง่าย แค้ไหว้และสวัสดีก่อนออกจากบ้านก็เป็นการแสดงความกตัญญู ที่พ่ายและทไ้ดูทกัว กตัญญู 'ต่อครู บาอาจารย์ โดยการตั้งใจ ใจริย และเชื่อฟังคำสั่งสอนของอาจารย์.....SU//

ผลการศึกษาในเรื่องความกตัญญู 'ต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู บาอาจารย์ ๕ ปนุค ธรรมมีพณฺฐา ของมนุษย์ เนื่องจากชีวิตจะดำรงอยู่ได้เพราะได้รับการอุปการะเลี้ยงดูจากบุคคลต่างๆ มีพ่อแม่ ครู อาจารย์ ญาติพี่น้อง พบว่าผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาเชิงปริมาณคือ พฤติกรรมที่แสดงออก และการปฏิบัติเป็นประจำของนักศึกษา ความกตัญญู 'ต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู บาอาจารย์อันดับแรกคือ ดูแลเอาใจใส่ต่อพ่อแม่ ผู้ปกครองเมื่อมีโอกาส รองลงมาคือช่วยเหลืองานพ่อแม่ ผู้ปกครองตามความสามารถ ส่วนการช่วยเหลืองานตามที่อาจารย์ได้ไหว้วานด้วยความเต็มใจ และการปฏิบัติตนอยู่ในโอวาทพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ ยังปฏิบัติน้อยตามลำดับ

4. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษา เล่าเรียนทางตรงและทางอ้อม

การศึกษาไทยมุ่งสร้างคน สร้างงาน สร้างชาติ ในปัจจุบันเป็นการศึกษาแบบองค์รวมบูรณาการเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ศาสนา การเมืองเน้นผลต่อผู้เรียนทั้งในระดับนโยบาย และการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญเปิดโอกาสให้ผู้เรียน เรียนรู้ตามวิธีที่ถนัดและสนใจ เรียนอย่างสนุก เล่นให้ได้ความรู้ มีความสุขกับการเรียน โดยยึดหลัก “เก่ง ดี มีสุข” ครูสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองพัฒนาทักษะให้เกิดปัญญาเน้นการปฏิบัติได้จริง และมีความสุขกับการเรียน มีการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อทำให้นักศึกษาเกิดความสนใจในการเรียนรู้ และทันต่อยุคสมัยมากขึ้น มีความตั้งใจเรียนในห้องเรียน ฝึกการคิดวิเคราะห์การจดบันทึกเนื้อหาเพิ่มเติมไว้ไม่ลืม สิ่งหนึ่งที่สำคัญและมีบทบาทที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ คือครูอาจารย์ ที่ต้องเข้าใจธรรมชาติผู้เรียน การใช้เทคนิคการสอนและการกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจ การชี้แนะแหล่งเรียนรู้ในปัจจุบันที่มีความหลากหลาย เช่น การศึกษาค้นคว้าเพิ่มจากจากอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ YOU TUBE ต่างๆ หนังสือจากห้องสมุด หรือในหนังสือเรียนของเรา อ่านแล้วสรุปออกมา การใช้สื่อการสอนอื่นๆ หรือการค้นคว้าจากเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย การทำแบบฝึกหัดบ่อยๆ และเมื่อมีโอกาสได้ทดลองทำสิ่งใหม่ๆ ให้ได้รับโอกาสสนั่นไว้เป็นการพัฒนาทักษะด้านต่างๆ ให้เกิดขึ้นกับนักศึกษาที่เกิดจากการเรียนรู้ที่ปฏิบัติได้จริง ดังความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญกล่าวว่า

//พฤติกรรมการณ์เรียนของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่ช่วงแรกจะตั้งใจเข้าเรียน และทำงานตามที่อาจารย์มอบหมาย ถ้าอาจารย์มีเทคนิคการสอนและเข้าใจนักศึกษาจะทำให้ความตั้งใจของนักศึกษาในการเรียนมีความสมมุติสมอ ถ้าผู้เรียนมีพฤติกรรมการณ์เรียนที่ดี ย่อมมีแนวโน้มที่จะมีผลการเรียนที่ดี ก็จะมีกำลังใจในการเรียนมากยิ่งขึ้น ในทางตรงข้ามถ้าพฤติกรรมการณ์เรียนที่ไม่ดี จะรู้สึกว่าจะไม่ยอมเรียน ผลการเรียนก็ไม่ดี หากไม่มีการเอาใจใส่จากอาจารย์และไม่ฝึกให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติจริง ที่มีผลต่อความสำเร็จในการเรียนระดับมหาวิทยาลัยก็จะลดลงด้วย.....SP//

// พวกเราคิดว่าแรงจูงใจที่ทำให้นักศึกษาตั้งใจเรียน อยากค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมหรือค้นหาความรู้ใหม่ ขึ้นอยู่กับอาจารย์ที่มีเทคนิคในการสอน และชี้แนะแหล่งค้นหาข้อมูลให้กับพวกเรา มากกว่า.....SU//

ผลการศึกษาข้างต้นพบว่า การใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนของนักศึกษาการที่จะให้นักศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกและปฏิบัติเป็นประจำมาจากอาจารย์ผู้สอนที่ต้องอาศัยเทคนิคการสอน มีความเข้าใจธรรมชาติผู้เรียน มอบหมายงานเพื่อให้นักศึกษาได้ค้นคว้าสืบค้นข้อมูลอย่างสมมุติสมอ จัดกิจกรรมที่บูรณาการสอนในรายวิชาให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติจริงจะช่วยให้นักศึกษาใช้เวลาว่างเพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมที่นอกเหนือจากบทเรียนมากขึ้นตั้งใจเพียรพยายามในการเรียน ทำการบ้านส่งตรงเวลา เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้และแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือและทำกิจกรรมที่เป็นการพัฒนาตนเองจากผลการศึกษาเชิงปริมาณนักศึกษาจะตั้งใจเรียนขณะที่อาจารย์สอนมากที่สุดและน้อยที่สุดคือนักศึกษาค้นคว้าความรู้จากห้องสมุดด้วยตนเอง

5. รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม

การปฏิบัติและพฤติกรรมที่แสดงออกของนักศึกษาที่พึงปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี เช่น มารยาท การเป็นคนที่มีอ่อนน้อมถ่อมตน มีสัมมาคารวะ การปฏิบัติที่ทำได้ง่ายและพึงกระทำ เช่น เมื่อเวลาเดินผ่านผู้ใหญ่หรือผู้อาวุโสกว่าก็ให้โน้มตัวลง หรือการไหว้เพื่อเป็นการแสดงความเคารพ การแต่งกายตามกาลเทศะ และการเข้าร่วมประเพณีไทยเพื่อดำรงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงามแบบดั้งเดิมไว้ การสนับสนุนให้เด็กรุ่นใหม่รู้จักประเพณีของไทย รวมถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีของไทยประจำภาคต่างๆ เพื่อสร้างความภาคภูมิใจและการเข้าร่วมกิจกรรมเมื่อมีโอกาสได้อย่างเหมาะสม เช่น ในภาคเหนือจะมี ประเพณียี่เป็งประเพณีแห่ล่่างลอง(ประเพณีบวชลูกแก้ว) ภาคอีสานจะมี ประเพณีแห่ผีตาโชนประเพณีแห่นางแมว ประเพณีบุญบั้งไฟ ประเพณีแห่เทียนพรรษา ประเพณีไหลเรือไฟ ส่วนภาคใต้จะมี ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ ประเพณีชักพระประเพณีชิงเปรต ประเพณีการแห่ก ประเพณีสารทเดือนสิบ และประเพณีในภาคกลางประเพณีตักบาตรดอกไม้ ประเพณีอุ้มพระดำน้ำประเพณีกวนข้าวทิพย์ ประเพณีตักบาตรเทโว การปฏิบัติเป็นประจำของนักศึกษา เกิดจากการเข้าร่วมกิจกรรมตามวัฒนธรรมประเพณีประจำภาคของตนเองกับครอบครัวหรือคณะ หลักสูตรฯ ที่จัดขึ้นจากการประชาสัมพันธ์แจ้งข่าวจากช่องทางสื่อสารที่รับรู้ครูอาจารย์ในรูปแบบการจัดโครงการเป็นหลัก ดังความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญกล่าวว่า

//ปกติเมื่อถึงเทศกาลงานประเพณีต่างๆ พวกเราจะกลับบ้านต่างจังหวัดก็จะไปร่วมกิจกรรมกับครอบครัวที่บ้านบ้างถ้ามีโอกาส ส่วนมหาวิทยาลัยจะจัดกิจกรรมก่อนเสมอครับ อาจารย์จะแจ้งให้เข้าร่วมกิจกรรมกับหลักสูตร ฯ.....SU//

//เรื่องการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารนั้นเข้ามาปี 1 พวกเราได้เรียนวิชานี้ก่อนเลยคิดว่าดีทำให้เราเข้าใจในการใช้ภาษาไทยได้ดีขึ้นถูกต้องตามสถานการณ์ พวกเราถูกฝึกให้พูดหน้าชั้นเรียนอาจารย์ก็จะให้ข้อเสนอแนะว่าจะไรถูกอะไรผิด.....SU//

ผลการศึกษาพบว่าพฤติกรรมที่แสดงออกและการปฏิบัติเป็นประจำของนักศึกษาในการรักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยเริ่มจากพื้นฐานที่พบเห็นคือ การไหว้เพื่อเป็นการแสดงความเคารพในมหาวิทยาลัย นักศึกษาจะเข้าร่วมกิจกรรมตามโอกาสที่เหมาะสมโดยคณะหรือหลักสูตรฯ จัดขึ้นต้องเข้าร่วมอย่างน้อยก็ปีละ 1-2 ครั้ง การรับรู้ส่วนใหญ่เพื่อให้นักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมจะมาจากการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนโดยอาจารย์ผู้สอน การใช้ภาษาไทยในการสื่อสารของนักศึกษาที่ถูกต้องและเหมาะสมได้รับการฝึกฝนมาจากในรายวิชาในชั้นเรียนตั้งแต่เข้าเรียนปีที่ 1 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเชิงปริมาณ พฤติกรรมที่แสดงออกและปฏิบัติเป็นประจำมากที่สุดคือ การแสดงความเคารพแบบไทย เช่น การไหว้ รองลงมาคือการใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง และที่น่าสังเกต คือ นักศึกษาจะชักชวนแนะนำผู้อื่นให้ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีไทยน้อยที่สุด

6. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน

ในสังคมปัจจุบันเรามักพบกับเรื่องราวและสิ่งใหม่ๆ ของผู้คนมากมายที่เน้นการใช้ชีวิตที่มีรูปแบบของวัตถุนิยมมากขึ้นการใช้เงินซื้อความสะดวกสบาย ความเห็นแก่ตัว การทุจริตไม่ว่าจะเล็กน้อยหรือเรื่องใหญ่ๆ ที่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ดังนั้น การปฏิบัติหรือพฤติกรรมที่แสดงออกมักเริ่มต้นด้วยการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นก่อน การทักทายที่นำไปสู่การรู้จักกัน การปฏิบัติตนไม่ว่าจะด้วยการรักษาความสัตย์ การหวังดีต่อผู้อื่น การเผื่อแผ่และแบ่งปันต่อผู้อื่น และมีศีลธรรม เรามักจะใช้หลักหรือแนวคิดง่ายๆ ว่า ถ้าเราอยากให้คนอื่นปฏิบัติดีกับเรา ก็ควรปฏิบัติดีกับผู้อื่นก่อนการเริ่มต้นจากเรื่องง่ายที่ใกล้ตัวและปฏิบัติได้เสมอสำหรับนักศึกษา ที่จะบอกได้ว่าเป็นคนดี เป็นผู้ที่มีความหวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน เช่น เราก็แบ่งปันให้กับเพื่อนเราที่ไม่ได้มาเรียนด้วยการบอกงานที่อาจารย์มอบหมาย เนื้อหาที่เรียนในชั้นเรียน เพื่อเป็นการแบ่งปันความรู้ และยังเป็นการช่วยเหลือเพื่อนสิ่งที่นักศึกษาได้ปฏิบัติอยู่เป็นประจำในชีวิตประจำวันคือ การช่วยเหลือผู้ที่ด้อยโอกาสมากกว่าเพราะในสังคมปัจจุบันเราต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ดังนั้นการมีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ำใจเพื่อทำให้เกิดการยอมรับและอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข นักศึกษาต้องมีพฤติกรรมที่แสดงออกและปฏิบัติให้เป็นประจำ ดังความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญกล่าวว่า

//การแบ่งปันและเผื่อแผ่แก่คนอื่นที่ทำได้ง่ายและคิดว่าทำได้ตลอด คือเมื่อเห็นคนแก่ เด็ก สตรีมีครรภ์ บรณรสาธารณะก็ลูกให้หนึ่ง บริจาคเงินให้กับมูลนิธิหรือองค์กรต่างๆ ที่มารับบริจาคไม่ว่าจะเป็นเพื่อ เด็กยากไร้ สัตว์ไร้บ้าน คนชราตามกำลังที่เราสามารถทำได้ ถ้าเราเริ่มทำเรื่องง่ายๆ ได้ก็จะเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้การแสดงออกพวกเราในเรื่องอื่นๆ เช่น การรักษาคำพูด การแบ่งปัน ก็จะเกิดขึ้นตามมา ส่วนเรื่องอื่นๆ พวกเราคิดว่าขึ้นอยู่กับ การปลูกฝังตั้งแต่เด็กและครอบครัวแต่ละคนจะปฏิบัติเป็นประจำสม่ำเสมอคงแตกต่างกัน.....SU//

ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติงานที่ชื่อตรงต่อหน้าที่ ต่อตนเอง ไม่คิดเอาเปรียบผู้อื่น การแบ่งปัน เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น การศึกษาพบว่า พฤติกรรมที่แสดงออกและปฏิบัติเป็นประจำนักศึกษามากที่สุด คือ การเผื่อแผ่ แบ่งปัน ในการใช้บริการสาธารณะร่วมกับผู้อื่น เช่น ที่นั่ง การใช้ลิฟต์ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติและพฤติกรรมในเรื่องอื่นตามมา นักศึกษาจะมีพฤติกรรมที่แสดงออกหรือการปฏิบัติเป็นประจำมากขึ้นแค่นั้นนั้น ขึ้นอยู่กับการปลูกฝังมาจากครอบครัวที่แตกต่างกัน

7. เข้าใจ เรียนรู้ การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

การเข้าใจและการเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยเป็นเรื่องที่คนไทยทุกคนต้องตระหนักและให้ความสำคัญ เพราะทุกคนดำเนินชีวิตอยู่ภายใต้ในรัฐธรรมนูญ ความรู้ ความเข้าใจเรื่องประชาธิปไตยจะเกี่ยวกับ การติดตามข่าวคราวการเคลื่อนไหวที่เกี่ยวกับการปกครอง ความรู้สิทธิหน้าที่ของพลเมืองที่ต้องปฏิบัติ การรู้จักฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธี การยึดหลักความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันของคนในสังคม รู้จักการยอมรับความจริง และเคารพสิทธิในการตัดสินใจของเสียงข้างมากและไม่เอา رأีเอาเปรียบผู้อื่นที่ด้อยกว่า รู้จักการเท่าเทียมกันทางสังคม ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมที่นักศึกษาแสดงออกและปฏิบัติเป็นประจำในโรงเรียนที่ผ่านมาและในมหาวิทยาลัยเริ่มต้นได้ง่ายๆ ในโรงเรียน มหาวิทยาลัย เช่น เมื่อเวลาที่มีการแสดงความคิดเห็นใดๆ หรือมีข้อถกเถียงกันในชั้นเรียนการรับฟังและการยอมรับจะเกิดจากความคิดเห็นที่จะเป็นเสียงข้างมากให้เกิดความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย การเลือกตั้งกรรมการนักศึกษา ประธานสาขาวิชา หรือการเลือกหัวหน้าหรือตัวแทนต่างๆ ก็ใช้คะแนนจากเสียงส่วนมากในการตัดสินใจ เพราะจะเลือกจากคนที่ทำงานหรือมีผลงานดีและมีความเป็นผู้นำเป็นตัวแทนหรือหัวหน้า เป็นต้นซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเชิงปริมาณ คือ นักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำมากที่สุดคือ ยึดหลักความเสมอภาคและเท่าเทียมกันของสมาชิก เป็นข้อสังเกตพบว่า นักศึกษาขาดการติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมในสิทธิตามหน้าที่ของพลเมือง ในการใช้สิทธิเลือกตั้ง

ดังนั้นสิ่งที่ต้องเรียนรู้เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิหน้าที่ของพลเมือง การตรวจสอบ การติดตามให้มีความถูกต้องที่ยึดหลักประชาธิปไตย เพื่อไม่ให้เกิดมีการตัดสินใจบนการตัดสินใจที่ไม่เป็นธรรม เพื่อไม่ให้เลือกพวกพ้องของตนเอง ควรนึกถึงประโยชน์ของส่วนรวมหรือความเสียหายที่เกิดขึ้นในอนาคตทุกคนต้องเข้าใจบทบาทหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบ เรียนรู้สิทธิหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตนอย่างไรประชาธิปไตยที่เริ่มต้นจากระดับครอบครัว ระดับสถานศึกษา ระดับหน่วยงานจนถึงระดับประเทศ ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาประเทศในอนาคตการให้

ความสนใจในการศึกษา พัฒนาตนเอง ใช้สิทธิและหน้าที่พลเมืองที่ดีและรับรู้ความเคลื่อนไหวในการบริหารประเทศของผู้นำประเทศ การตัดสินใจ เรื่องการใช้ทรัพยากรของประเทศ การพัฒนาเศรษฐกิจสังคม ของชุมชน จังหวัด และประเทศ อย่างแข็งขัน

8. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักเคารพผู้ใหญ่

การเป็นผู้รู้จักมีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักเคารพผู้ใหญ่ พฤติกรรมที่แสดงถึงหรือการปฏิบัติเป็นประจำของนักศึกษา ความมีระเบียบวินัยและการอ่อนน้อมถ่อมตนและไม่แสดงท่าทีก้าวร้าวต่อผู้ใหญ่ การเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยต้องรับรู้และเข้าใจกฎระเบียบแนวทางการปฏิบัติตนและต้องตระหนักที่จะปฏิบัติตามกฎระเบียบของมหาวิทยาลัย ตั้งแต่การแต่งกายที่ถูกต้องตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด ปฏิบัติตามระเบียบของมหาวิทยาลัย รวมถึงการอ่อนน้อมถ่อมตนเคารพผู้อาวุโสก่อน ซึ่งแสดงถึงความมีวินัยในตนเองจะทำให้การปฏิบัติตนในด้านอื่นๆ เกิดขึ้นและนักศึกษาไม่ว่าเป็นเรื่องการยอมรับกฎระเบียบที่มหาวิทยาลัยกำหนด การรู้จักลำดับก่อนหลังการเข้าคิวในการใช้บริการต่างๆ การแต่งกายในชุดเครื่องแบบนักศึกษาให้ถูกต้องเรียบร้อย ตามกฎของมหาวิทยาลัย เชื้อพียง และเคารพอาจารย์ผู้สอน หรือไม่ได้สอนก็ตามดังความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญกล่าวไว้ว่า

// เมื่อพบเจออาจารย์จะแสดงความเคารพ ยกมือไหว้ และเมื่ออยู่ในที่สาธารณะหรือแม้กระทั่งอยู่ในครอบครัวก็จะเคารพผู้ใหญ่ หรือผู้ที่อาวุโสกว่าเราเสมอ เมื่อเราเข้ามาเรียนตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 ได้ยินรุ่นพี่พูดว่า ว่ามหาวิทยาลัยมีวัฒนธรรม "มาก่อนคือพี่ มาหลังคือน้อง มาพร้อมกันเป็นเพื่อน" ดังนั้น ทำให้เราจึงต้องให้ความเคารพแก่รุ่นพี่และอาจารย์ทุกท่านทั้งที่สอนและไม่ได้สอนเราด้วยความอ่อนน้อมถ่อมตน เพราะสิ่งเหล่านี้คือจุดเริ่มต้นของการเกิดความสามัคคี.....SU//

ผลการศึกษาข้างต้นพบว่า นักศึกษาให้ความสำคัญและปฏิบัติเป็นประจำเป็นเรื่องของความอ่อนน้อมถ่อมตนการแสดงความเคารพผู้อาวุโส ไม่ว่าจะเป็นครู/อาจารย์ในมหาวิทยาลัย รุ่นพี่ที่มาดูแลการจัดกิจกรรมให้กับรุ่นน้อง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเชิงปริมาณที่นักศึกษามีพฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำคือ อ่อนน้อมถ่อมตน เคารพในความเป็นผู้อาวุโส และน้อยที่สุดคือ การแต่งกายถูกต้องตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

9. มีสติ รู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ

การคิดและปฏิบัติอย่างมีแบบแผนและหลักการ ทำทุกอย่างให้อยู่ในความพอดีและไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน คิดและปฏิบัติสิ่งที่ทำแล้วเกิดประโยชน์ทั้งตนเองและส่วนรวม นี้ก็คิดถึงผิดชอบ ชั่วดี ปฏิบัติตามหลักของความพอดีและถูกต้องนำไปสู่การมีสติ รู้ตัว รู้คิด รู้ปฏิบัติ พฤติกรรมที่แสดงออกจะเกี่ยวข้องกับ การคิดก่อนลงมือปฏิบัติ การยอมรับสิ่งที่ตนเองทำเมื่อมีข้อผิดพลาด หากทำสิ่งใดผิดพลาดสามารถแก้ไขปรับปรุงแก้ไขการกระทำของตนเอง มีการวางแผนในการทำงาน และการจัดลำดับความสำคัญของงานที่ทำและทำเสร็จตามเวลาที่กำหนดดังความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญกล่าวไว้ว่า

// รู้ว่าเราอยากเรียนอะไร อยากที่จะทำอาชีพอะไร แล้วในตอนนี้นี้เราก็ได้ก้าวมาสู่วิชาชีพที่เราจะไปสู่การทำงานต่อไป รู้ว่าเราตั้งใจเรียน รู้ว่าต้องเก็บเกี่ยวประสบการณ์ในการเรียนให้ได้มากที่สุด เพื่อที่เมื่อเวลาไปทำงานจะได้มีความรู้ และปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง.....SU//

// การเรียนในมหาวิทยาลัยต้องช่วยเหลือกัน ส่วนใหญ่จะเป็นการทำงานกลุ่มงานที่อาจารย์มอบหมายจะช่วยกันคิด ช่วยกันทำ จะคุยกันใครทำอะไร รับผิดชอบส่วนไหน ทำให้นักศึกษามีความรับผิดชอบมีการวางแผนที่ดีในการทำงาน.....SU//

ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่รับรู้ว่าจะต้องทำอะไรบ้าง อยากทำงานอะไร ต้องเรียนรู้อะไรบ้าง เพื่อนำไปใช้ในการทำงานในอนาคต มีการวางแผนในการทำงาน และให้ความสำคัญในการเรียน การทำงานที่เกิดจากการทำงานเป็นกลุ่มเพราะทำให้ทุกคนรู้จักรับผิดชอบในงานที่ตัวเองรับผิดชอบ งานต้องเสร็จตามเวลา มีการวางแผนในการทำงานที่ดี เมื่อมีความผิดพลาดของงานจะช่วยกันรับผิดชอบ ช่วยกันคิดและแก้ไขจะนำไปสู่การทำงานที่ดีของตัวเอง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเชิงปริมาณ นักศึกษาที่ปฏิบัติเป็นประจำมากที่สุด คือ จะยอมรับสิ่งที่ตนเองทำเมื่อเกิดข้อผิดพลาด

10. รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จะมีองค์ประกอบ 3 ประการ ภายใต้อันได้ 2 เงื่อนไข ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน ภายใต้อันได้เงื่อนไข การมีความรู้ และคุณธรรม จริยธรรม ดังนั้น นักศึกษาจะปฏิบัติและดำรงตนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดังกล่าวได้ ต้องมาจากความรู้ ความเข้าใจหลักปรัชญาดังกล่าวก่อน การรู้จักที่ใช้อย่างพอเพียง ไม่ฟุ่มเฟือย ดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม พฤติกรรมที่สามารถบ่งชี้ได้ เช่น ใช้ทรัพย์สินของตนเอง ได้แก่ เงินทอง สิ่งของ เครื่องใช้ ฯลฯ อย่างประหยัด คุ้มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี รวมทั้งการใช้เวลาอย่างเหมาะสม ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คุ้มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี ปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบมีเหตุผลและไม่เอาเปรียบผู้อื่นและไม่ทำให้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่นกระทำผิดยึดความประหยัด ตัดทอนรายจ่ายในทุกๆ วันที่ไม่จำเป็น ลดละความฟุ่มเฟือยมีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจและกิเลสที่มีความต้องการในสิ่งที่ไม่จำเป็น ผลการศึกษาจากความคิดเห็นจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญพบว่า

// สิ่งที่ไม่จำเป็นมากสำหรับนักศึกษาซึ่งต้องบริหารจัดการในเรื่องต่างๆ ให้ดีไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของค่าใช้จ่าย เวลา จำเป็นจะต้องจัดการให้พอดีกับตัวเอง ส่วนใหญ่ที่ถามเพื่อนไม่มีใครทำบัญชีรายรับรายจ่ายของตัวเองเลย สิ่งสำคัญที่ต้องมีคือภูมิคุ้มกันที่ดีในด้านต่างๆ ยามประสบปัญหาจึงหาทางแก้ไขได้มีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ อดทนอดกลั้นเมื่อเจอกับปัญหาต่างๆ รู้ผิดชอบชั่วดี สิ่งใดดีก็ควรทำ สิ่งใดไม่ดีก็ควรหลีกเลี่ยง เกรงกลัวต่อบาปกรรม ยึดหลักศาสนาในการทำมาความดีและละเว้นความชั่ว.....SU//

ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำ คือเรื่องการบริหารจัดการในเรื่องต่าง ๆ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลการใช้ง่าย และการมีภูมิคุ้มกันรู้ผิดชอบชั่วดี สอดคล้องกับผลการศึกษาเชิงปริมาณ นักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำมากที่สุดคือ การเน้นพึ่งพาตนเองมากกว่าพึ่งพาคนอื่น และที่ปฏิบัติเป็นประจำที่น้อยที่สุด คือ การทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายประจำเดือน

11. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจใฝ่ตม

มีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ อดทนอดกลั้นเมื่อเจอกับปัญหาต่างๆ รู้ผิดชอบชั่วดี สิ่งใดดีก็ควรทำ สิ่งใดไม่ดีก็ควรหลีกเลี่ยง เกรงกลัวต่อบาปกรรม ยึดหลักศาสนาในการทำความดีและละเว้นความชั่ว เมื่อเจอกับปัญหาที่ยากจะแก้ไข ให้เราอดทนและเอาชนะปัญหานั้นให้ได้ เมื่อคิดจะทำความชั่วให้ระลึกนึกถึงบาปบุญคุณโทษ ให้มีความเกรงกลัว และละอายที่จะทำในสิ่งที่ไม่ดีการปฏิบัติให้อยู่ในระเบียบวินัย สร้างตัวอย่างให้ผู้อื่นเห็น ไม่กระทำความผิด อันเนื่องมาจากการที่เราได้รับการสั่งสอนและฝึกฝนที่ดี และฝึกปฏิบัติจนเป็นกิจวัตรประจำวันได้ ทำให้เราสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีได้ การและเป็นเรื่องปกติสำหรับนักศึกษาที่จะเจอกับปัญหาต่างๆ ทั้งในเรื่องของการทำงาน เพื่อน อบรมมุขทางที่ดีเราควรแยกแยะว่าสิ่งใดดีสิ่งใดไม่ดี และไม่ควรไปยุ่งเกี่ยวกับมัน ฝึกตนเองให้เป็นคนเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่สามารถให้ใครมาชักจูงไปในทางที่ผิดได้

ผลการศึกษาจากการสนทนากลุ่มย่อยพบว่า นักศึกษาในมหาวิทยาลัยมีเพื่อนร่วมชั้นเรียนที่มีความหลากหลาย ทั้งผู้หญิงและผู้ชาย มีพฤติกรรมที่แสดงออกด้านความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจที่แตกต่างกัน นักศึกษาจะมีความรู้จักผิดชอบชั่วดี มีความเกรงกลัวต่อการกระทำในสิ่งที่ไม่ดี รู้จักหลีกเลี่ยง เนื่องจากการมีกลุ่มเพื่อนที่ถูกจัดแบ่งให้ทำงานร่วมกันในชั้นเรียนโดยอาจารย์ผู้สอนเกือบทุกรายวิชา ที่ต้องรับผิดชอบงานร่วมกัน จึงมีการพูดคุยกันอยู่เสมอ เรียนรู้การทำงานร่วมกัน จะสอดคล้องกับการศึกษาเชิงปริมาณที่นักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำมากที่สุดคือ ปฏิเสธเมื่อถูกเพื่อนชักชวนกระทำในสิ่งที่เห็นว่าไม่ถูกต้อง และที่ปฏิบัติเป็นประจำน้อยที่สุด คือ ห้างไกลสิ่งเสพติดและสิ่งมีนเมา

12. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง

การคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง ในการประพฤติตนให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมมากกว่าที่จะเห็นแก่ผลประโยชน์ของตนเองนั้น มีการปฏิบัติได้หลายวิธี เช่น การช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน มีจิตอาสาในงานกิจกรรมต่างๆ โดยทำให้สุดกำลังความสามารถและทำให้ดีที่สุดโดยมีความกระตือรือร้นที่จะทำสิ่งนั้น ร่วมแก้ไขปัญหาและสร้างความสุขให้แก่ผู้อื่น เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชน เพื่อประโยชน์ของชุมชนเป็นการส่งเสริมความเป็นอยู่ของชุมชนให้ดีขึ้นตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนในมหาวิทยาลัยมีนโยบายเพื่อให้บุคลากร นักศึกษา ร่วมกันประหยัดพลังงาน รักษาสภาพแวดล้อมภายในให้สะอาดสวยงาม ช่วยกันสอดส่องดูแลความปลอดภัยจากบุคคลภายนอกที่จะเข้ามากระทำความผิด เช่น เข้ามาทำลายทรัพย์สิน ขโมยสิ่งของ เป็นต้น จากการศึกษาสนทนากลุ่มย่อยพบว่า นักศึกษามีการปฏิบัติเป็นประจำ

และมีพฤติกรรมที่แสดงออก คือ การมีส่วนร่วมในการดูแลทรัพย์สิน การใช้ทรัพยากรของมหาวิทยาลัย อย่างประหยัดและคุ้มค่ารวมถึงการเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน จากความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญกล่าวไว้ว่า

//ทุกวันที่เข้าชั้นเรียนสิ่งที่พวกเราได้รับการชี้แจงจากอาจารย์ผู้สอนเป็นประจำหลังเลิกเรียน คือ ก่อนออกจากห้องนักศึกษาช่วยปิดไฟปิดแอร์ให้อาจารย์ด้วย.....SU//

//หลักสูตรฯ มีกิจกรรมและโครงการที่เกี่ยวกับการบริการแก่ชุมชนอย่างน้อยปีละครั้งที่พวกเราเข้าร่วมกิจกรรมด้วย ส่วนใหญ่ในรูปแบบการรณรงค์บ้าง การให้ความรู้แก่ชุมชนบ้างครั้งแรกรู้สึกเหมือนถูกบังคับ แต่เมื่อเข้าร่วมกิจกรรมหลายครั้งรู้สึกว่าได้ทำประโยชน์ให้แก่ชุมชนและได้พัฒนาตัวเองในการทำงานร่วมกับเพื่อนๆ ช่วยกันคิดช่วยกันทำ.....SU//

การวิเคราะห์พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามค่านิยม 12 ประการ ในภาพรวมจากผลการศึกษาที่กล่าวมานั้น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับตัวนักศึกษาและการที่มหาวิทยาลัยได้กำหนดกฎระเบียบ เพื่อเป็นแนวทางให้นักศึกษานำไปใช้ในการปฏิบัติ โดยยึดหลักให้เป็นแนวทางเดียวกันทั้งมหาวิทยาลัย ดังความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญกล่าวไว้ว่า

// ความเข้มแข็งจิตใจของนักศึกษาไม่เหมือนกัน เข้ากับใครไม่ได้ไม่ยอมเข้าเรียน การย้ายที่เรียน ก็เลสัดไหนในตัวคนอยากได้มีเยอะความกตัญญู สำคัญ การ พกกฎหมายควสน สิทธิเสรีมากเกินไปไม่เคารพกฎหมายมหาวิทยาลัยฯ กำหนดระเบียบวินัยกฎหมายยังไม่เข้มงวดเพียงพอ เช่น การแต่งกาย การปฏิบัติตนในการเข้าชั้นเรียน การดูแลทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยในห้องเรียน ในส่วนที่เป็นพื้นที่สาธารณะภายในบริเวณต่างๆ ของมหาวิทยาลัย.....SU//

เมื่อกล่าวถึงพฤติกรรมเชิงคุณธรรม จริยธรรม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ พบว่าการสร้างความรู้ ความเข้าใจถึงความหมาย และรายละเอียดของคำว่า "คุณธรรม จริยธรรม" ที่เข้าใจตรงกันและต้องปฏิบัติมีอะไรบ้าง รับรู้ได้อย่างไร ผ่านการจัดกิจกรรมอะไรบ้าง ดังความคิดเห็นที่ได้กล่าวไว้ว่า

//คุณธรรมจริยธรรม แต่ละคนยังให้ความหมายไม่เหมือนกัน อธิบายให้เข้าใจเป็นความหมายที่ตรงกันก่อน จะต้องทำอะไรบ้าง ส่วนใหญ่ทำตามครู พ่อแม่ ตายาย จะถูกสั่งสอนมาตั้งแต่เด็ก เด็กไม่เข้าใจว่าทำอะไร สักคมในมหาลัยต้องทำอะไรหน้าที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม หลักการดีได้มาจากการเข้าร่วมตามวัฒนธรรมประเพณีต่างๆ หลักสูตรอื่นได้อะไรบ้างยังขาดการประชาสัมพันธ์ในสังคมไม่มากพอ ในระดับมหาลัย ยกมือไหว้ผู้ใหญ่ทำไม ต้องทำความรู้จักทุกคนด้วยหรือ เป็นต้น.....SU//

//ทุกคนควรรู้จักจริยธรรมแต่ส่วนน้อยที่จะเข้าใจในความหมายจริงๆ อยากให้สร้างค่านิยมให้กับเยาวชนเราควรเริ่มจาก ความเข้าใจที่ถ่องแท้ก่อน.....SU//

การจัดการเรียนการสอนของคณะและหลักสูตรต่างๆ ในมหาวิทยาลัย ส่วนหนึ่งก็จะเน้นเรื่องคุณธรรม จริยธรรมไม่เหมือนกัน เช่น หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต หลักสูตรการท่องเที่ยวและการบริการ หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตมุ่งเน้น ความซื่อสัตย์ต่อลูกค้า ความอดทน การใฝ่เรียนรู้งานอยู่เสมอ เป็นต้นหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ หลักสูตรวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จะมุ่งเน้น ความมีระเบียบวินัย เคารพกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด ความรับผิดชอบ ความเข้มแข็งทางร่างกายและจิตใจ เสียสละ อดทน คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม เป็นต้น ส่วนหลักสูตรการประถมศึกษา และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย จะมุ่งเน้น การใฝ่เรียนรู้ หาความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ รักษาประเพณีวัฒนธรรมอันดีงาม มีศีลธรรม ซื่อสัตย์ รักความเป็นประชาธิปไตย มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ดำรงตนอยู่ภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งสอดคล้องกับคุณธรรมจริยธรรมค่านิยม 12 ประการ เป็นต้น ดังผู้ให้ความคิดเห็นได้กล่าวไว้ว่า

//หลักสูตรมีการเรียนรู้ ควรปลูกฝังอย่างไรในวัยเด็กอนุบาลได้ลงไปฝึกสอนมาครูจะเป็นตัวอย่างเป็นแม่แบบ ทำตามครู ถ้าโตขึ้นจะทำให้ปลูกฝังยากและเนื่องจากโตแล้วมาพูดไม่ค่อยเชื่อ จะฟังอย่างเดียวการได้รางวัลจะช่วยส่งเสริมแรงในการทำความดี สังคมต้องการเด็กแบบไหน มีคุณธรรม จริยธรรมคู่การเรียนรู้น้อยอย่างไร.....SU//

เมื่อกล่าวถึงพฤติกรรมเชิงคุณธรรม จริยธรรม ในมุมมองของผู้ที่เกี่ยวข้องในฐานะผู้กำหนดพฤติกรรม ผู้ประเมินผลพฤติกรรมที่แสดงออก ผู้ให้ความรู้ และผู้ที่ออกแบบกิจกรรมให้กับนักศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และสามารถดำรงชีวิตประจำวันในสังคมภายนอก และสังคมการทำงานในอนาคต ได้อย่างมีความสุข และประสบความสำเร็จ ดังความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้กล่าวไว้ว่า

//การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ต้องมาจากผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา ครูอาจารย์ผู้สอน และนักศึกษา เช่น การมุ่งเน้นหลักการเพื่อให้นักศึกษามีความพร้อมไปฝึกงานตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ ปัจจุบันนี้ผมพบว่าเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏต่างๆ เริ่มเก่งมีความรู้มากขึ้น จุดเด่นในเรื่องความอดทน ส่วนหนึ่งจะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญจะปลูกฝังให้เกิดสำเร็จได้หรือไม่ในมหาวิทยาลัย.....PS//

//การศึกษาจากผลการประเมินการฝึกงานของนักศึกษา นายจ้างต้องการนักศึกษามีคุณลักษณะอะไรบ้าง เน้นเรื่องคุณธรรม จริยธรรม มีประเด็นความสำคัญที่ใช้ในการปฏิบัติงานประจำ พบว่า เน้นเรื่องความซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน ใฝ่หาความรู้ พร้อมเรียนรู้งานใหม่ๆ ความรับผิดชอบในงาน การตรงต่อเวลา การเคารพและปฏิบัติตามกฎระเบียบขององค์กร เป็นต้น.....PS//

ผลการศึกษา จากการสนทนากลุ่มย่อย (SMALL GROUP DISCUSSION) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ ให้ความคิดเห็นเรื่องพฤติกรรมเชิงคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ที่มีคณะและ หลักสูตรที่มีความหลากหลาย มีรูปแบบการจัดการเรียนการสอน รูปแบบการจัดกิจกรรมให้กับ นักศึกษา ที่เหมือนกันคล้ายกันหรือแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับบริบทที่แตกต่างกันของคณะและหลักสูตร โดยสรุปพบว่า ต้องเริ่มต้นที่ครอบครัว เรื่อง ความกตัญญู เป็นอันดับแรก สถาบันการศึกษาเป็นผู้ กำหนดกฎระเบียบที่ชัดเจนเป็นแนวทางให้คณะและหลักสูตร นำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ และที่สำคัญการให้ความรู้ ความเข้าใจในความหมายของ “คุณธรรม จริยธรรม” ให้นักศึกษาเข้าใจตรงกัน ควรปฏิบัติอย่างไร ขณะที่จุดเน้นการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงคุณธรรม จริยธรรม แต่ละหลักสูตรก็มีความแตกต่างกัน ทำให้สามารถออกแบบการเรียนการสอน และกิจกรรม เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนา นักศึกษาให้สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จในการทำงาน เป็น ตัวอย่างที่ดีและเป็นคนดีของสังคมต่อไป

แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม นักศึกษามหาวิทยาลัยสวนดุสิต

เนื่องจากมหาวิทยาลัยเป็นสถาบันที่ให้ ความรู้ ด้านวิชาการ เพื่อนำไปประกอบอาชีพเมื่อ สำเร็จการศึกษา โดยการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้น “เก่ง ดี มีสุข” ดังนั้น การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ส่วนหนึ่งโดยการสอดแทรกในรายวิชาต่างๆ โครงการ/กิจกรรมที่คณะและหลักสูตรจัดขึ้นให้ สอดคล้องกับคุณลักษณะของนักศึกษาในคณะและหลักสูตรของตนเองจากการสัมมนากลุ่มย่อย (FOCUS GROUP) ความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในประเด็นแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยสวนดุสิต คณะผู้วิจัยขอนำเสนอรายละเอียดความคิดเห็น ดังนี้

เมื่อพิจารณาค่านิยม 12 ประการแนวทางการพัฒนาส่วนใหญ่อยู่ในรูปแบบการจัดโครงการ/ กิจกรรมเสริมหลักสูตร จำนวนครั้งในการเข้าร่วมกิจกรรม ที่สอดคล้องกับวิจัยเชิงปริมาณผู้ที่ตอบแบบ สอบถามในรูปแบบการรับรู้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอาจารย์ผู้สอนมีเทคนิคและใช้เครื่องมือในการสอนอย่างไร ที่ทำให้นักศึกษารับรู้ และเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ดังผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า

//ค่านิยมที่ควรตระหนักมากที่สุด คือ ข้อ 4,5,9,10,11,12 เทคนิคในการเสนอของอาจารย์แต่ละคนการจัดกิจกรรมการอบรม 7 วัน ให้คนสามารถเข้าใจแต่ก็คงไม่ตลอดไปแต่อาจจะมี ความซาบซึ้ง ในช่วงเวลาหนึ่งเท่านั้นหลังจากนั้นเข้าสู่สังคมเดิม.....SU//

//ผมคิดว่าหลักการในแต่ละวิชากิจกรรมที่ควรทำ การส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรม เช่น สงกรานต์ ควรมารดน้ำผู้ใหญ่ ให้เกิดวัฒนธรรมอันดีงาม เกิดความสามัคคี ในหมู่คณะ โครงการ/ กิจกรรมที่จัดสื่อให้รู้ว่าต้องการให้นักศึกษาจะได้รับอะไร.....SU//

//การจัดกิจกรรม ควรส่งเสริมให้นักศึกษารู้ เข้าใจ เกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติ เป็นกิจกรรม มีส่วนร่วมระหว่างกัน ที่ให้ความสำคัญการเสียสละเพื่อส่วนร่วม.....SU//

ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีความเข้าใจและสามารถบอกความสำคัญพฤติกรรมเชิงคุณธรรม จริยธรรม ว่าเป็นเรื่องใดบ้าง ขณะเดียวกันแนวทางการพัฒนาในรูปแบบโครงการ/กิจกรรม ต้องกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน ทำให้นักศึกษาเข้าใจและผลลัพธ์ ประโยชน์ที่นักศึกษจะได้รับคืออะไรต้องการอะไร การสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในชั้นเรียนขึ้นอยู่กับความสามารถ เทคนิคของของผู้สอน ตามความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญกล่าวว่า

//คนที่สอนคุณธรรม จริยธรรม ต้องจบหลักสูตรด้านคุณธรรม จริยธรรม อะไรคือปัจจัยที่ส่งเสริมให้เยาวชนรับรู้และเข้าใจความหมาย กิจกรรมที่ต้องทำเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในระดับมหาวิทยาลัย ไม่ใช่การปลูกฝังแล้ว เพราะการปลูกฝังต้องเริ่มต้นตั้งแต่เด็กๆ และเริ่มจากครอบครัวเป็นหลัก ไม่ว่าจะเป็นค่านิยม 12 ประการในเรื่องใด.....PS//

//แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรม ของนักศึกษาควรทำอย่างไร เช่น นักศึกษาไม่ค่อยไปใช้ ใช้น้อยมาก สำนึกว่าควรทำอย่างไร มีการบริการให้ใช้เทคโนโลยี แต่นักศึกษาไม่ค่อยได้ใช้เลยทำอย่างไรให้นักศึกษานำไปใช้ หรือนักศึกษาไม่รู้ขาดการประชาสัมพันธ์อยู่ที่เพื่อนไม่ชวนกันไปอ่านหนังสือก่อนสอบ 2 วันต้องเริ่มจากการชอบของนักศึกษาก่อน.....PS//

//แนวคิดและการปลูกฝังจะสำเร็จต้องผ่านกิจกรรมดู PDCA ในขณะมีแผนด้านกิจกรรม นักศึกษาอะไรบางของนักศึกษาอ่อนดำนนี้ ควรผ่านกิจกรรมอะไรเรื่องคุณธรรมวัดจากบทเรื่องเป็น เรื่องความรู้ความเข้าใจต้องให้รู้ว่าต้องทำอะไรทำแล้วให้อะไร จะปฏิบัติเมื่อไร จริยธรรมมันงดเว้นและปฏิบัติด้วยจิตสำนึก ละเอียดได้ด้วยตัวเอง คำถามสื่อด้วยสำนึกหรือพฤติกรรม.....PS//

ผลจากการศึกษาข้างต้น พบว่าสอดคล้องกับผลการศึกษาเชิงปริมาณที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับช่องทางการสื่อสารที่รับรู้ จากมหาวิทยาลัย คณะที่ศึกษา หลักสูตรที่ศึกษา และโดยเฉพาะอาจารย์ผู้สอนควรเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ด้านคุณธรรม จริยธรรมโดยตรง ใ้ใครสอนก็ได้ จะทำให้การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักศึกษาไม่เกิดผลสัมฤทธิ์ การจัดโครงการ/กิจกรรมต้องยึดหลัก PDCA มีการกำหนดแผนการจัดกิจกรรมที่แน่นอนและชัดเจน ครอบคลุมการส่งเสริมพฤติกรรมที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา

แนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมเชิงคุณธรรม จริยธรรม นักศึกษา จะเกิดขึ้นจากกิจกรรมที่ต้องปลูกฝังให้เกิดขึ้นในตัวนักศึกษาที่จิตสำนึกด้วยตัวเอง มีความเข้าใจว่าทำไมต้องทำ ทำแล้วจะเกิดผลดีผลเสียอย่างไรกับตัวนักศึกษา การกำหนดเกณฑ์การเข้าร่วมกิจกรรมระหว่างการศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย มีวุฒิบัตรรับรองการเข้าร่วมกิจกรรม เป็นส่วนหนึ่งที่ใช้ในการสมัครงาน เพื่อได้รับการพิจารณาคุณสมบัติเป็นพิเศษ ดังผู้ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นได้กล่าวไว้ว่า

//การได้รางวัล การกลับถูกลงโทษ การจะรู้สิ่งที่เราทำเพราะอะไร เรียนรู้ ควรปลูกฝังด้วยวิธีการคิดมากกว่า ในระดับบุคคลให้ตระหนักรู้ ให้เชื่อด้วยหัวใจรู้สึกอย่างนี้จะทำได้ปลูกฝังได้ เช่น การตรงต่อเวลา การพูดจาดี ลองทำดูว่าเป็นเรียนรู้ด้วยตนเอง อาจารย์ต้องออกแบบการปลูกฝังควรให้เกิดในจิตใจ ภายในตัวของนักศึกษา....PS//

//อยากให้มีเอกลักษณ์ของของมหาลัยสวนดุสิตทุกหลักสูตรที่จะจะต้องทดสอบผ่านโครงการปลูกจิตสำนึกคุณธรรม จริยธรรม อบรมอย่างน้อย 7 วัน นักศึกษาให้วุฒิปัตรใบสมัครได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษ....PS//

//การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้เยาวชนควรทำอย่างไร การเรียน การสอนทำกิจกรรมเป็นหลักจึงจะประสบความสำเร็จครบ 70 % มีคุณธรรม จริยธรรมได้ดี.....PS//

//ในเชิงนโยบาย อาจารย์กับนักศึกษาทำ มีวิชาที่เฉพาะเช่น การทำโครงการค้นคว้าพิเศษก่อนจบ ทำให้เกิดการค้นคว้าฝึกการเขียนเอง มีการสอบช่วยได้เยอะ มีการเสริมการเรียนรู้ ในด้านภาษา เช่น การสอนภาษาอังกฤษจะมีส่วนลดในอาหาร เป็นแรงเสริมและริเริ่มได้ดี.....PS//

ผลการศึกษาจากการสนทนากลุ่มย่อย (SMALL GROUP DISCUSSION) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ให้ความคิดเห็นว่าแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรม นักศึกษามหาวิทยาลัยสวนดุสิตพอสรุปได้ว่า การกำหนดเป็นนโยบายของมหาวิทยาลัย เพื่อให้คณะและหลักสูตรต่างๆ ใช้เป็นแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมฯ ของนักศึกษาให้เป็นแนวทางเดียวกัน การให้การสนับสนุนงบประมาณ ในการจัดโครงการ/กิจกรรมใช้หลัก PDCA เป็นการประเมินผลที่ได้รับและเพื่อปรับปรุงให้ผลสัมฤทธิ์ของการจัดกิจกรรมเกิดขึ้นกับนักศึกษาโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงคุณภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ถึงพฤติกรรมเชิงคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม 12 ประการ ที่ปฏิบัติเป็นประจำ หากมีแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมฯ ของนักศึกษา ที่สรุปได้ดังนี้

1. ช่องทางการสื่อสารที่รับรู้ มาจากอาจารย์ผู้สอนที่มีความรู้ ความสามารถด้านคุณธรรม จริยธรรมเป็นหลัก จะอยู่ในการสอดแทรกในชั้นเรียนหรือกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยมหาวิทยาลัย คณะ หรือหลักสูตรที่นักศึกษาเรียนอยู่
2. การสร้างการรับรู้ เข้าใจเรื่องคุณธรรมจริยธรรมให้นักศึกษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน
3. การประชาสัมพันธ์ให้รับรู้ว่ามีบริการในการสืบค้นข้อมูล เทคโนโลยีใหม่ๆหรือจัดกิจกรรม เช่น สัปดาห์หนังสือ จัดอบรมที่ไม่เสียค่าใช้จ่ายเพื่อเสริมสร้างทักษะต่างๆ ส่งเสริมให้นักศึกษาได้อบรม หรือเรียนรู้ด้วยตนเองจากโปรแกรมออนไลน์ที่สำนักวิทยบริการจัดให้
4. การเสริมแรงทั้งทางบวกและทางลบ เช่น การให้รางวัล การชมเชยให้รับรู้ทั่วกันให้เกิดความภาคภูมิใจในความดีหรือสิ่งที่ทำ การลงโทษเมื่อกระทำผิดโดยมหาวิทยาลัยกำหนดไว้เป็นระเบียบที่ชัดเจน

5. กิจกรรมเน้นการรณรงค์สร้างจิตสำนึก การมีจิตอาสาเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น รู้จักแบ่งปัน และทำอย่างต่อเนื่อง โดนเกิดจากการร่วมคิด ร่วมทำ อย่างมีส่วนร่วมระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา ระหว่างเพื่อนกับเพื่อนในคณะเดียวกันหรือสร้างกิจกรรมร่วมกันกับคณะอื่น เพื่อให้เกิดความผูกพัน ความสามัคคีในมหาวิทยาลัยเดียวกัน

6. การกำหนดให้มีการศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองเป็นโครงการพิเศษก่อนจบการศึกษา เพื่อสร้างการค้นคว้า ใฝ่รู้ อดทน รับผิดชอบ และการมีจรรยาบรรณในผลงานเชิงวิชาการที่เกิดจากการค้นคว้าพิเศษ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต 2) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาและ 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม การสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์ แจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยสวนดุสิต จำนวน 1,604 คน สนทนากลุ่ม (FOCUS GROUP DISCUSSION) ประกอบด้วย นักวิชาการ/ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2 ท่านและตัวแทนนักศึกษาคณะฯ 1 คน รวม 7 คน สัมภาษณ์ตัวแทนนักศึกษาแต่ละหลักสูตรๆ ละ 1 คน รวม 43 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การหาค่าร้อยละ (PERCENTAGE) ค่าเฉลี่ย (MEAN) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (STANDARD DEVIATION) และทำการทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าสถิติ T-TEST และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ONE-WAY ANOVA : F-TEST) และทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยใช้ LSD

สรุปผลการวิจัย

นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 1,166 คน คิดเป็นร้อยละ 72.69 ศึกษาในระดับชั้นปีที่ 1 จำนวน 661 คน คิดเป็นร้อยละ 42.21 คณะที่ศึกษาคือโรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ จำนวน 334 คน คิดเป็นร้อยละ 20.82 ลักษณะการอาศัยอยู่หอพัก จำนวน 772 คน คิดเป็นร้อยละ 48.13 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของนักศึกษา 5,001-10,000 บาท จำนวน 819 คน คิดเป็นร้อยละ 51.06 ผู้มีบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักศึกษา คือ บิดาและมารดา จำนวน 952 คน คิดเป็นร้อยละ 59.35 ช่องทางการสื่อสารเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมที่นักศึกษาได้รับจากอาจารย์ผู้สอน จำนวน 907 คน คิดเป็นร้อยละ 56.55 รูปแบบของการรับรู้ด้านคุณธรรมและจริยธรรมจากกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 701 คน คิดเป็นร้อยละ 43.70 จำนวนครั้งที่เข้าร่วมกิจกรรมของคณะวิทยาการจัดการ เข้าร่วม 1-2 ครั้งต่อปี จำนวน 850 คน คิดเป็นร้อยละ 52.99

พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

ภาพรวมพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาทุกด้านปฏิบัติเป็นประจำ ดังนี้ อันดับที่ 1 กตัญญู 'ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์อันดับที่ 2 มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์อันดับที่ 3 มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่อันดับที่ 4 ซื่อสัตย์ เสียสละอดทนอันดับที่ 5 มีศีลธรรม รักษาความสัตย์มีน้ำใจและแบ่งปัน อันดับที่ 6 มีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ อันดับที่ 7 มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติอันดับที่ 8 เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อันดับที่ 9 คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม

มากกว่าผลประโยชน์ของตน อันดับที่ 10 รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย อันดับที่ 11 รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และอันดับที่ 12 ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน

ด้านความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมภาพรวม นักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำทุกรายข้อ ดังนี้ อันดับที่ 1 มีความภูมิใจในความเป็นไทย จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ อันดับที่ 2 แสดงความเคารพเมื่อได้ยินเพลงสรรเสริญพระบารมี อันดับที่ 3 เมื่อได้ยินเพลงชาติในที่สาธารณะ จะยืนตรงเคารพธงชาติ อันดับที่ 4 ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือ เช่น การสวดมนต์ และอันดับที่ 5 เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนเองนับถือ

ด้านชื่อเสียง เสียสละ อดทน พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมภาพรวม นักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำ ดังนี้ อันดับที่ 1 เมื่อเก็บเงินหรือสิ่งของได้จะรีบหาทางคืนเจ้าของ อันดับที่ 2 ทำข้อสอบด้วยความรู้ความสามารถของตนเองทุกครั้ง อันดับที่ 3 ทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจ แม้จะใช้เวลานาน อันดับที่ 4 ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เพื่อน หากเข้าใจในเรื่องที่เพื่อนถาม ส่วนที่ปฏิบัติมานานๆ ครั้ง ได้แก่ อันดับที่ 5 สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ทุกสถานการณ์

ด้านกตัญญู ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมภาพรวม นักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำทุกรายข้อ ดังนี้ อันดับที่ 1 ดูแลเอาใจต่อพ่อแม่ / ผู้ปกครอง เมื่อมีโอกาส อันดับที่ 2 ช่วยเหลืองานพ่อแม่/ผู้ปกครองตามความสามารถ อันดับที่ 3 ให้ความเคารพอาจารย์ทุกท่านในมหาวิทยาลัย อันดับที่ 4 ช่วยเหลืองานตามที่อาจารย์ได้ไหว้วานด้วยความเต็มใจ และอันดับที่ 5 ปฏิบัติตนอยู่ในโอวาทพ่อแม่/ผู้ปกครอง/ครูบาอาจารย์

ด้านใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมภาพรวม นักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำ ดังนี้ อันดับที่ 1 ตั้งใจเรียนขณะที่อาจารย์สอนทำการสอน อันดับที่ 2 อ่านหนังสือและทบทวนบทเรียนทุกครั้งก่อนสอบ ส่วนที่ปฏิบัติมานานๆ ครั้ง ได้แก่ อันดับที่ 3 พัฒนาความรู้ ทักษะและความเชี่ยวชาญให้กับตนเองเสมอ อันดับที่ 4 ใช้เวลาว่างค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม นอกเหนือบทเรียน และอันดับที่ 5 ศึกษาความรู้จากห้องสมุดด้วยตนเอง

ด้านรักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมภาพรวม นักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำ ดังนี้ อันดับที่ 1 แสดงความเคารพแบบไทย เช่น การไหว้ อันดับที่ 2 ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม อันดับที่ 3 แต่งกายสุภาพเรียบร้อยและเหมาะสมในทุกโอกาส อันดับที่ 4 ทำบุญในวันสำคัญตามประเพณี ส่วนที่ปฏิบัติมานานๆ ครั้ง ได้แก่ อันดับที่ 5 ชักชวนแนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีไทย

ด้านมีศีลธรรม รักษาความสัตย์มีน้ำใจและแบ่งปัน พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมภาพรวม นักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำทุกรายข้อ ดังนี้ อันดับที่ 1 แบ่งปันการใช้บริการสาธารณะร่วมกับผู้อื่น เช่น ที่นั่ง ลิฟต์ อันดับที่ 2 ปฏิบัติตามคำพูดหรือสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น อันดับที่ 3 ปรึกษา

เงินหรือสิ่งของช่วยเหลือผู้ด้อยกว่าตน เมื่อมีโอกาส อันดับที่ 4 ไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขทุกประเภท และอันดับที่ 5 พุดความจริง / ไม่พุดเท็จ

ด้านเข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมภาพรวม นักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำ ดังนี้ อันดับที่ 1 ยึดถือหลักความเสมอภาคและเท่าเทียมกันของสมาชิก อันดับที่ 2 ยอมรับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธี อันดับที่ 3 รับฟังความคิดของผู้อื่นด้วยการประนีประนอมกันในทางความคิด อันดับที่ 4 มีส่วนร่วมในสิทธิตามหน้าที่ของพลเมือง เช่น การใช้สิทธิเลือกตั้ง ส่วนที่ปฏิบัติมานานๆ ครั้ง ได้แก่ อันดับที่ 5 ติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ด้านมีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่ พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมภาพรวม นักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำทุกรายข้อ ดังนี้ อันดับที่ 1 อ่อนน้อมถ่อมตน เคารพในความเป็นผู้อาวุโส อันดับที่ 2 เข้าใจในการใช้บริการต่างๆ เสมอ อันดับที่ 3 มีความเข้าใจและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์กติกาของสังคม อันดับที่ 4 ปฏิบัติตามกฎระเบียบของมหาวิทยาลัย และอันดับที่ 5 แต่งกายถูกต้องตามที่มหาวิทยาลัยฯ กำหนด

ด้านมีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมภาพรวม นักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ปฏิบัติเป็นประจำทุกรายข้อ ดังนี้ อันดับที่ 1 ยอมรับสิ่งที่ตนเองทำเมื่อมีข้อผิดพลาด อันดับที่ 2 หากทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดผิดพลาด จะปรับปรุงแก้ไขการกระทำของตนเอง อันดับที่ 3 จัดลำดับความสำคัญของงานที่ทำและทำเสร็จตามเวลา อันดับที่ 4 มีการวางแผนในการทำงาน และอันดับที่ 5 คิดก่อนลงมือปฏิบัติเสมอ

ด้านรู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมภาพรวม นักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำ ดังนี้ อันดับที่ 1 เน้นการพึ่งพาตนเองมากกว่าพึ่งพาผู้อื่น อันดับที่ 2 ใช้สิ่งของที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า อันดับที่ 3 เมื่อมีการใช้จ่าย จะคำนึงถึงเหตุผลก่อนเสมอ ส่วนที่ปฏิบัติมานานๆ ครั้ง ได้แก่ อันดับที่ 4 อุดออมใช้จ่ายพอประมาณ และอันดับที่ 5 ทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายประจำเดือน

ด้านมีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมภาพรวม นักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำทุกรายข้อ ดังนี้ อันดับที่ 1 หลีกเลี่ยงการนำสิ่งของส่วนรวมไปเป็นของส่วนตัว อันดับที่ 2 ปฏิเสธเมื่อเพื่อนชวนกระทำในสิ่งที่เห็นว่าไม่ถูกต้อง อันดับที่ 3 ห่างไกลสิ่งเสพติดและสิ่งมีนเมา อันดับที่ 4 บังคับใจตนเองให้ลด ละ เลิก ประพฤติสิ่งที่ผิด และอันดับที่ 5 ควบคุมอารมณ์ของตนให้เหมาะสม เช่น ความโกรธ ความเสียใจ

ด้านคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมภาพรวม นักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำ ดังนี้ อันดับที่ 1 ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด

และคุ่มค่า อันดับที่ 2 ช่วยดูแลรักษาทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยฯ เสมอ อันดับที่ 3 เลือกซื้อสินค้าที่ไม่ก่ออันตรายต่อสิ่งแวดล้อม อันดับที่ 4 เข้าร่วมในกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและอันดับที่ 5 สิ่งแวดล้อม และเมื่อเห็นผู้ทำผิดกฎหมาย แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

การเปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา

การวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา กับข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา ได้แก่ เพศ ระดับชั้นปี คณะที่กำลังศึกษา ลักษณะการอยู่อาศัย ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนผู้มีบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม ช่องทางการสื่อสารด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่รับรู้ รูปแบบของการรับรู้ และจำนวนครั้งที่เข้าร่วมกิจกรรมของคณะ พบว่า ภาพรวมพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาในทุกๆ ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

เพศที่แตกต่างกัน พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างกัน ได้แก่ มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทนกตัญญู 'ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ำใจและแบ่งปัน เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่มีสติ รู้ตัว รู้คิด รู้ทำรู้จัก รู้ปฏิบัติ ดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายตู่ส่วนนักศึกษาที่มีเพศแตกต่างกัน พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรม ไม่แตกต่างกัน ได้แก่ ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน และคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน

ชั้นปีที่แตกต่างกัน พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างกัน ได้แก่ รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ำใจและแบ่งปัน และมีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายตู่ส่วนนักศึกษาที่ปีที่แตกต่างกัน พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรม ไม่แตกต่างกัน ได้แก่ กตัญญู 'ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทนใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนเข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่มีสติ รู้ตัว รู้คิด รู้ทำรู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน

การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามชั้นปี สรุปได้ดังนี้

ด้านรักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย นักศึกษาชั้นปีที่ 1 แตกต่างกับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาชั้นปีที่ 2 แตกต่างกับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ด้านมีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ำใจและแบ่งปัน นักศึกษาชั้นปีที่ 4 แตกต่างกับ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3

ด้านมีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายตู่ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 แตกต่างกับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4

คณะที่ศึกษาแตกต่างกัน พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างกัน ได้แก่ ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทนกตัญญู 'ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนรักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยมีศีลธรรม รักษาความสัตย์มีน้ำใจและแบ่งปันเข้าใจเรียนรู้การเป็น

ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่มีสติ รู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ ส่วนนักศึกษาที่ศึกษาในคณะแตกต่างกัน มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ และคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน

การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามคณะ สรุปได้ดังนี้

ด้านชื่อเสียง เสียสละ อุตุน นักศึกษาคณะครุศาสตร์ แตกต่างกับนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ นักศึกษาโรงเรียนการเรือน นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แตกต่างกับนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ และนักศึกษารองเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ แตกต่างกับนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ และนักศึกษารองเรียนการเรือน แตกต่างกับนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ และนักศึกษารองเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ

ด้านกตัญญู 'ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ นักศึกษารองเรียนการเรือน แตกต่างกับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ นักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ นักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ และนักศึกษารองเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ แตกต่างกับนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ และนักศึกษารองเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ นักศึกษาวิทยาการจัดการ แตกต่างกับนักศึกษารองเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ

ด้านใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษา เล่าเรียน นักศึกษาคณะครุศาสตร์ แตกต่างกับนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และนักศึกษารองเรียนการท่องเที่ยวและบริการ นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แตกต่างกับนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ นักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ และนักศึกษารองเรียนการเรือน นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ แตกต่างกับนักศึกษารองเรียนการท่องเที่ยวและบริการ และนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ แตกต่างกับนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ นักศึกษารองเรียนการท่องเที่ยวและบริการ และนักศึกษารองเรียนการเรือน

ด้านรักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แตกต่างกับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ นักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ นักศึกษารองเรียนการท่องเที่ยวและบริการ และนักศึกษารองเรียนการเรือน

ด้านมีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ำใจและแบ่งปัน นักศึกษาคณะครุศาสตร์ แตกต่างกับนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ แตกต่างกับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ นักศึกษารองเรียนการท่องเที่ยวและบริการ และนักศึกษารองเรียนการเรือน

ด้านเข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย นักศึกษาคณะครุศาสตร์ แตกต่างกับนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ นักศึกษารองเรียนการท่องเที่ยวและบริการ และนักศึกษารองเรียนการเรือน นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แตกต่างกับ

นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ นักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ นักศึกษาโรงเรียนการ
ท่องเที่ยวและบริการ และนักศึกษาโรงเรียนการเรือน และนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ แตกต่างกับ
นักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ นักศึกษาโรงเรียนการท่องเที่ยวและบริการ และนักศึกษาโรงเรียนการ
เรือน

ด้านมีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ แตกต่างกับ
นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แตกต่างกับ
นักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ นักศึกษาคณะพยาบาล
ศาสตร์ นักศึกษาโรงเรียนการท่องเที่ยวและบริการ และนักศึกษาโรงเรียนการเรือน

ด้านมีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ แตกต่างกับนักศึกษาคณะ
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและคณะพยาบาลศาสตร์ นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
แตกต่างกับนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ นักศึกษา
คณะพยาบาลศาสตร์ นักศึกษาโรงเรียนการท่องเที่ยวและบริการ และนักศึกษาโรงเรียนการเรือน และ
นักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ แตกต่างกับนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ นักศึกษาคณะมนุษย
ศาสตร์และสังคมศาสตร์ นักศึกษาโรงเรียนการท่องเที่ยวและบริการ และนักศึกษาโรงเรียนการเรือน

ลักษณะการอยู่อาศัยที่แตกต่างกัน พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างกัน ได้แก่
มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทนกตัญญู 'ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบา
อาจารย์ รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยมีศีลธรรม รักษาความสัตย์มีน้ำใจและแบ่งปัน มีระเบียบวินัย
เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียง มีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม
มากกว่าผลประโยชน์ของตน ส่วนนักศึกษาที่มีลักษณะการอยู่อาศัยแตกต่างกัน พฤติกรรมเชิง
คุณธรรมและจริยธรรม ไม่แตกต่างกัน มีเพียงด้านใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน และเข้าใจเรียนรู้
การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย สรุปได้ดังนี้

ด้านมีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ นักศึกษาที่อาศัยหอพัก แตกต่างกับนักศึกษาที่
อาศัยบิดามารดา อาศัยกับบิดา และอาศัยกับมารดา และนักศึกษาที่อาศัยกับมารดา แตกต่างกับ
นักศึกษาที่อาศัยกับผู้ปกครอง/ญาติ

ด้านซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน นักศึกษาที่อาศัยหอพัก แตกต่างกับนักศึกษาที่อาศัยบิดา
มารดา และอาศัยกับมารดา

ด้านกตัญญู 'ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ นักศึกษาที่อาศัยหอพัก แตกต่างกับนักศึกษา
ที่อาศัยบิดามารดา อาศัยกับบิดา และอาศัยกับมารดา และนักศึกษาที่อาศัยกับมารดา แตกต่างกับ
นักศึกษาที่อาศัยกับผู้ปกครอง/ญาติ

ด้านรักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย นักศึกษาที่อาศัยกับบิดามารดา แตกต่างกับนักศึกษาที่
อาศัยกับมารดา และนักศึกษาที่อาศัยหอพัก แตกต่างกับนักศึกษาที่อาศัยบิดามารดา อาศัยกับ
มารดาและอาศัยกับผู้ปกครอง/ญาติ

ด้านมีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ำใจและแบ่งปัน นักศึกษาที่อาศัยกับบิดามารดา แตกต่างกับนักศึกษาที่อาศัยกับมารดา และนักศึกษาที่อาศัยกับมารดา แตกต่างกับนักศึกษาที่อาศัยกับผู้ปกครอง/ญาติและอาศัยหอพัก

ด้านมีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่ นักศึกษาที่อาศัยกับบิดามารดา แตกต่างกับนักศึกษาที่อาศัยกับมารดา และนักศึกษาที่อาศัยหอพัก แตกต่างกับนักศึกษาที่อาศัยบิดามารดา และอาศัยกับมารดา

ด้านมีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ นักศึกษาที่อาศัยหอพัก แตกต่างกับนักศึกษาที่อาศัยบิดามารดา และอาศัยกับมารดา

ด้านรู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นักศึกษาที่อาศัยหอพัก แตกต่างกับนักศึกษาที่อาศัยบิดา และอาศัยกับมารดา

ด้านมีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ นักศึกษาที่อาศัยหอพัก แตกต่างกับนักศึกษาที่อาศัยบิดามารดา และอาศัยกับมารดา

ด้านคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน นักศึกษาที่อาศัยกับบิดามารดา แตกต่างกับนักศึกษาที่อาศัยกับมารดา และนักศึกษาที่อาศัยกับมารดา แตกต่างกับนักศึกษาที่อาศัยกับผู้ปกครอง/ญาติและอาศัยหอพัก

ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างกัน ได้แก่ ซื่อสัตย์ เสียสละ มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ และคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน ส่วนนักศึกษาที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรม ไม่แตกต่างกัน ได้แก่ มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์อดทนกตัญญู 'ต่อ'พ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนรักษาวินัยวัฒนธรรมประเพณีไทยมีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ำใจและแบ่งปัน เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่ รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ

การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน

ด้านซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน นักศึกษาที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่าหรือ เท่ากับ 5,000 แตกต่างกับนักศึกษาที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 5,001-10,000 และนักศึกษาที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 5,001-10,000 แตกต่างกับนักศึกษาที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 10,000-15,000 และนักศึกษาที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 15,000

ด้านมีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ นักศึกษาที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 แตกต่างกับนักศึกษาที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 5,001-10,000 และนักศึกษาที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 5,001-10,000 แตกต่างกับนักศึกษาที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 15,000

ด้านคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน นักศึกษาที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 5,001-10,000 แตกต่างกับนักศึกษาที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 15,000

ผู้มีบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างกัน พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างกัน ได้แก่ กตัญญู 'ต่อ'พ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่ มีสติ

รู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ ส่วนผู้มีบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักศึกษา แตกต่างกัน พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทนใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน รักชาติวัฒนธรรมประเพณีไทยมีศีลธรรม รักษาความสัตย์มีน้ำใจและแบ่งปัน และคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน

การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามบทบาทผู้ที่ปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม สรุปได้ดังนี้

ด้านกตัญญู 'ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ นักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากบิดามารดา แตกต่างกับนักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากบิดา จากมารดา และจากผู้ปกครอง/ญาติ และนักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากมารดา แตกต่างกับนักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากครู/อาจารย์

ด้านเข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย นักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากบิดามารดา แตกต่างกับนักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากบิดา จากมารดา จากผู้ปกครอง/ญาติ และจากครู/อาจารย์

ด้านมีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่ นักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากบิดามารดา แตกต่างกับนักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากบิดา จากมารดา จากผู้ปกครอง/ญาติ และจากครู/อาจารย์

ด้านมีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ นักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากบิดามารดา แตกต่างกับนักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากบิดา จากมารดา จากผู้ปกครอง/ญาติ และจากครู/อาจารย์

ด้านรู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากบิดามารดา แตกต่างกับนักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากบิดา จากมารดา จากผู้ปกครอง/ญาติ และจากครู/อาจารย์

ด้านมีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ นักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากบิดามารดา แตกต่างกับนักศึกษาที่ได้รับการปลูกฝังจากบิดา จากมารดา จากผู้ปกครอง/ญาติ และจากครู/อาจารย์

ช่องทางการสื่อสารรับรู้คุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างกัน พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างกัน ได้แก่ กตัญญู 'ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ำใจและแบ่งปัน และมีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่ ส่วนช่องทางการสื่อสารที่นักศึกษาได้รับรู้แตกต่างกัน พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรม ไม่แตกต่างกัน ได้แก่ มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทนใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนรักชาติวัฒนธรรมประเพณีไทยเข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำและคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน

การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามช่องทางการสื่อสารที่รับรู้ สรุปได้ดังนี้

ด้านกตัญญู 'ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ ช่องทางการสื่อสารที่นักศึกษารับรู้จากมหาวิทยาลัย แตกต่างกับช่องทางการสื่อสารที่นักศึกษารับรู้จากอาจารย์ผู้สอน

ด้านมีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ใจและแบ่งปัน ช่องทางการสื่อสารที่นักศึกษารับรู้จากมหาวิทยาลัย แตกต่างกับช่องทางการสื่อสารที่นักศึกษารับรู้จากอาจารย์ผู้สอน

ด้านเข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ช่องทางการสื่อสารที่นักศึกษารับรู้จากหลักสูตรที่ศึกษา แตกต่างกับช่องทางการสื่อสารที่นักศึกษารับรู้จากมหาวิทยาลัย และจากอาจารย์ผู้สอน

ด้านมีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่ ช่องทางการสื่อสารที่นักศึกษารับรู้จากมหาวิทยาลัย แตกต่างกับช่องทางการสื่อสารที่นักศึกษารับรู้จากอาจารย์ผู้สอน

รูปแบบการรับรู้คุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างกัน พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างกัน ได้แก่ ได้แก่ กตัญญู 'ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ใจ และแบ่งปัน เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่ ส่วนรูปแบบของการรับรู้แตกต่างกัน พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมไม่แตกต่างกัน ได้แก่ มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำและคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน

การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามรูปแบบการรับรู้ สรุปได้ดังนี้

ด้านมีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ นักศึกษาที่รับรู้จากด้านอื่นๆ แตกต่างกับนักศึกษาที่รับรู้จากการโฆษณา/ประชาสัมพันธ์ การรณรงค์คุณธรรมและจริยธรรม กิจกรรมเสริมหลักสูตร และกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน นักศึกษาที่รับรู้จากกิจกรรมการเรียนการสอน แตกต่างกับนักศึกษาที่รับรู้จากการโฆษณา/ประชาสัมพันธ์ และกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ด้านรักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย นักศึกษาที่รับรู้จากการโฆษณา/ประชาสัมพันธ์ แตกต่างกับนักศึกษาที่รับรู้จากการรณรงค์คุณธรรมและจริยธรรม และกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านมีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ใจและแบ่งปัน นักศึกษาที่รับรู้จากการโฆษณา/ประชาสัมพันธ์ แตกต่างกับนักศึกษาที่รับรู้จากกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านเข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย นักศึกษาที่รับรู้จากการโฆษณา/ประชาสัมพันธ์ แตกต่างกับนักศึกษาที่รับรู้จากกิจกรรมเสริมหลักสูตร และกิจกรรมการเรียนการสอน และนักศึกษาที่รับรู้จากกิจกรรมการเรียนการสอน แตกต่างกับนักศึกษาที่รับรู้จากด้านอื่นๆ

ด้านมีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่ นักศึกษาที่รับรู้จากการโฆษณา/ประชาสัมพันธ์ แตกต่างกับนักศึกษาที่รับรู้จากการรณรงค์คุณธรรมและจริยธรรม และกิจกรรมเสริมหลักสูตร แตกต่างกับนักศึกษาที่รับรู้จากกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านมีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ นักศึกษาที่รับรู้จากการโฆษณา/ประชาสัมพันธ์ แตกต่างกับนักศึกษาที่รับรู้จากกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านมีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ นักศึกษาที่รับรู้จากกิจกรรมการเรียนการสอน แตกต่างกับนักศึกษาที่รับรู้จากการโฆษณา/ประชาสัมพันธ์ การรณรงค์คุณธรรมและจริยธรรม และกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ด้านค่านึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน นักศึกษาที่รับรู้จากการโฆษณา/ประชาสัมพันธ์ แตกต่างกับนักศึกษาที่รับรู้จากการณรงค์คุณธรรมและจริยธรรม กิจกรรมเสริมหลักสูตร และกิจกรรมการเรียนการสอน

จำนวนครั้งที่เข้าร่วมกิจกรรมที่แตกต่างกัน พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างกัน ได้แก่ ได้แก่ ได้แก่ ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย และค่านึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน ส่วนนักศึกษาที่มีเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการฯ แตกต่างกัน มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมด้านการเข้าร่วมกิจกรรมไม่แตกต่างกัน ได้แก่ มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน กตัญญู 'ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ำใจและแบ่งปัน เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่ มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ

การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ จำแนกตามจำนวนครั้งที่เข้าร่วมกิจกรรม สรุปได้ดังนี้

ด้านใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน นักศึกษาที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรม แตกต่างกับนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม 1-2 ครั้งต่อปี นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม 3-4 ครั้งต่อปี และนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่า 4 ครั้งต่อปี

ด้านรักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย นักศึกษาที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรม แตกต่างกับนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม 1-2 ครั้งต่อปี นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม 3-4 ครั้งต่อปี และนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่า 4 ครั้งต่อปี

ด้านค่านึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน นักศึกษาที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรม แตกต่างกับนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม 1-2 ครั้งต่อปี และนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่า 4 ครั้งต่อปี แตกต่างกับนักศึกษาที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมและนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม 3-4 ครั้งต่อปี

การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยสวนดุสิต สรุปได้ดังนี้

ภาพรวมจากการสนทนากลุ่มย่อย (SMALL GROUP DISCUSSION) และทำการสัมภาษณ์ (INTERVIEW) ความคิดเห็นเรื่องพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ที่มีคณะและหลักสูตรที่มีความหลากหลาย มีรูปแบบการจัดการเรียนการสอน รูปแบบการจัดกิจกรรมให้กับนักศึกษาที่เหมือนกันคล้ายกันหรือแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับบริบท (CONTEXT) ที่แตกต่างกันของคณะและหลักสูตร สรุปได้ดังนี้

ด้านความรักชาติ ศาสนาพระมหากษัตริย์ พฤติกรรมเชิงคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษา มีความรักชาติ ศาสนาพระมหากษัตริย์ พฤติกรรมการแสดงออกที่เห็นได้ชัดเจน เช่น เมื่อได้ยินเสียงเพลงชาติและเพลงสรรเสริญพระบารมี ก็ยืนตรงเพื่อทำความเคารพ มีความนับถือ ศรัทธาในศาสนาของตน ไม่ลบหลู่ดูหมิ่นสถาบัน ทำตามกฎระเบียบของสังคม วางตัวให้เหมาะสมกับกาลเทศะ พบว่านักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำเป็นอันดับแรก คือ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทยจงรักภักดีต่อ

ชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ รองลงมาการแสดงความสามารถเมื่อได้ยินเพลงสรรเสริญพระบารมี พฤติกรรมที่แสดงออกจากการปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรมมาจากบิดามารดาเป็นอันดับแรกและรองลงมาจากครู/อาจารย์ในมหาวิทยาลัย

ด้านชื่อเสียง เสียสละ อดทน และมีอุดมการณ์ การปฏิบัติงานที่ชื่อตรงต่อหน้าที่ ต่อตนเอง ไม่คิดเอาเปรียบผู้อื่น การแบ่งปัน เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น พบว่านักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำและพฤติกรรมที่แสดงออกที่ชัดเจนมากที่สุด คือ เผื่อแผ่ แบ่งปัน สิ่งที่นักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำและมีพฤติกรรมที่แสดงออกมากที่สุดคือ การแบ่งปันในการใช้บริการสาธารณะร่วมกับผู้อื่น ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติและพฤติกรรมในเรื่องอื่นตามมา การที่นักศึกษาจะมีพฤติกรรมที่แสดงออกหรือการปฏิบัติมากน้อยแค่ไหนนั้น ขึ้นอยู่กับการปลูกฝังมาจากครอบครัวที่แตกต่างกัน

ด้านความกตัญญู ต่อพ่อแม่ครูบาอาจารย์ ในเรื่องความกตัญญู 'ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ เป็นคุณธรรมพื้นฐานของมนุษย์' เนื่องจากชีวิตจะดำรงอยู่ได้เพราะได้รับการอุปการะเลี้ยงดูจากบุคคลต่างๆ มีพ่อแม่ ครูอาจารย์ ญาติพี่น้อง พบว่า ผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาเชิงปริมาณคือ พฤติกรรมที่แสดงออกและการปฏิบัติเป็นประจำของนักศึกษา ความกตัญญู 'ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์อันดับแรกคือ ดูแลเอาใจใส่ต่อพ่อแม่ ผู้ปกครองเมื่อมีโอกาส รองลงมาคือช่วยเหลืองานพ่อแม่ ผู้ปกครองตามความสามารถ ส่วนการช่วยเหลืองานตามที่อาจารย์ได้ให้ไว้ด้วยความเต็มใจ และการปฏิบัติตนอยู่ในโอวาทพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ ยังปฏิบัติน้อยตามลำดับ

ด้านใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษา เล่าเรียนทางตรงและทางอ้อม การศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยเรื่องการใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนของนักศึกษานั้น การที่จะให้นักศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกและปฏิบัติเป็นประจำมาจากอาจารย์ผู้สอน ที่ต้องอาศัยเทคนิคการสอน มีความเข้าใจธรรมชาติผู้เรียน มอบหมายงาน เพื่อให้นักศึกษาได้ค้นคว้าสืบค้นข้อมูลอย่างสมบูรณ์ จัดกิจกรรมที่บูรณาการสอนในรายวิชาให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติจริงจะช่วยให้นักศึกษาใช้เวลาว่าง เพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมที่นอกเหนือจากบทเรียนมากขึ้น ตั้งใจเพียรพยายามในการเรียน ทำการบ้านส่งตรงเวลา เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้และแสวงหาความรู้ จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือและทำกิจกรรมที่เป็นการพัฒนาตนเอง จากผลการศึกษาเชิงปริมาณนักศึกษาจะตั้งใจเรียนขณะที่อาจารย์สอนมากที่สุด และน้อยที่สุดคือ นักศึกษาค้นคว้าความรู้จากห้องสมุดด้วยตนเอง

ด้านรักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม พฤติกรรมที่แสดงออกและการปฏิบัติเป็นประจำของนักศึกษาในการรักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยเริ่มจากพื้นฐานที่พบเห็นคือ การไหว้เพื่อเป็นการแสดงความเคารพ ในมหาวิทยาลัยนักศึกษาจะเข้าร่วมกิจกรรมตามโอกาสที่เหมาะสมโดยคณะหรือหลักสูตร ๆ จัดขึ้นต้องเข้าร่วมอย่างน้อยก็ปีละ 1-2 ครั้ง การรับรู้ส่วนใหญ่เพื่อให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมจะมาจากการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนโดยอาจารย์ผู้สอน การใช้ภาษาไทยในการสื่อสารของนักศึกษาที่ถูกต้องและเหมาะสมได้รับการฝึกฝนมาจากในรายวิชาในชั้นเรียนตั้งแต่เข้าเรียนปีที่ 1 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเชิงปริมาณ พฤติกรรมที่แสดงออกและปฏิบัติเป็นประจำมากที่สุดคือ การแสดงความเคารพแบบไทย เช่น การไหว้ รองลงมาคือการใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง และที่น่าสังเกต คือ นักศึกษาจะชักชวนแนะนำผู้อื่นให้ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีไทยน้อยที่สุด

ด้านศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน การปฏิบัติงานที่ซื่อตรงต่อหน้าที่ ต่อตนเอง ไม่คิดเอาเปรียบผู้อื่น การแบ่งปัน เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น การศึกษาพบว่าพฤติกรรมที่แสดงออกและปฏิบัติเป็นประจำนักศึกษามากที่สุด คือ การเผื่อแผ่แบ่งปัน ในการใช้บริการสาธารณะร่วมกับผู้อื่น เช่น ที่นั่ง การใช้ลิฟต์ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติและพฤติกรรมในเรื่องอื่นตามมา นักศึกษาจะมีพฤติกรรมที่แสดงออกหรือการปฏิบัติเป็นประจำมากขึ้น แคลไหนนั้น ขึ้นอยู่กับการปลูกฝังมาจากครอบครัวที่แตกต่างกัน

ด้านเข้าใจ เรียนรู้ การเป็นประชาธิปไตย พฤติกรรมที่นักศึกษาแสดงออกและปฏิบัติเป็นประจำ เริ่มต้นได้ง่าย ๆ คือในโรงเรียน และมหาวิทยาลัย เช่น เมื่อเวลามีการแสดงความคิดเห็นใดๆ หรือมีข้อถกเถียงกันในชั้นเรียนการรับฟังและการยอมรับจะเกิดจากความคิดเห็นที่จะเป็นเสียงข้างมากให้เกิดความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย การเลือกตั้งกรรมการนักศึกษา ประธานสาขาวิชา หรือการเลือกหัวหน้าหรือตัวแทนต่างๆ ก็ใช้คะแนนจากเสียงส่วนมากในการตัดสิน เพราะจะเลือกจากคนที่ทำงานหรือมีผลงานดีและมีความเป็นผู้นำเป็นตัวแทนหรือหัวหน้า เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเชิงปริมาณ คือ นักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำมากที่สุดคือ ยึดหลักความเสมอภาคและเท่าเทียมกันของสมาชิก เป็นข้อสังเกตพบว่า นักศึกษาขาดการติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมในสิทธิตามหน้าที่ของพลเมือง ในการใช้สิทธิเลือกตั้ง

ด้านมีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักเคารพผู้ใหญ่ นักศึกษาให้ความสำคัญและปฏิบัติเป็นประจำเป็นเรื่องของความอ่อนน้อมถ่อมตนการแสดงความเคารพผู้อาวุโส ไม่ว่าจะเป็นครู/อาจารย์ในมหาวิทยาลัย รุ่นพี่ที่มาดูแลการจัดกิจกรรมให้กับรุ่นน้อง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเชิงปริมาณที่นักศึกษามีพฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำคือ อ่อนน้อมถ่อมตน เคารพในความเป็นผู้อาวุโส และน้อยที่สุดคือ การแต่งกายถูกต้องตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ด้านการมีสติ รู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ นักศึกษาส่วนใหญ่รับรู้ว่าการอะไรบ้าง ต้องการการทำงานอะไร ต้องเรียนรู้อะไรบ้าง เพื่อนำไปใช้ในการทำงานในอนาคต มีการวางแผนในการทำงาน และให้ความสำคัญในการเรียน การทำงานที่เกิดจากการทำงานเป็นกลุ่มเพราะทำให้ทุกคนรู้จักรับผิดชอบในงานที่ตัวเองรับผิดชอบ งานต้องเสร็จตามเวลา มีการวางแผนในการทำงานที่ดี เมื่อมีความผิดพลาดของงานจะช่วยกันรับผิดชอบ ช่วยกันคิดและแก้ไขจะนำไปสู่การทำงานที่ดีของตัวเอง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเชิงปริมาณ นักศึกษาที่ปฏิบัติเป็นประจำมากที่สุด คือ จะยอมรับสิ่งที่ตนเองทำเมื่อเกิดข้อผิดพลาด

ด้านการรู้จักดำรงอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำ คือ เรื่องการบริหารจัดการในเรื่องต่าง ๆ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลการใช้จ่าย และการมีภูมิคุ้มกันรู้ผิดชอบชั่วดี สอดคล้องกับผลการศึกษาเชิงปริมาณ นักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำมากที่สุดคือ การเน้นพึ่งพาตนเองมากกว่าพึ่งพาคนอื่น และที่ปฏิบัติเป็นประจำที่น้อยที่สุด คือ การทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายประจำเดือน

ด้านมีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำหรือกิเลส นักศึกษาในมหาวิทยาลัยมีเพื่อนร่วมชั้นเรียนที่มีความหลากหลาย ทั้งผู้หญิงและผู้ชาย มีพฤติกรรมที่แสดงออกด้านความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจที่แตกต่างกัน นักศึกษาจะมีความรู้จักผิดชอบชั่วดี มีความเกรงกลัวต่อการกระทำในสิ่งที่ไม่ดี รู้จักหลีกเลี่ยง เนื่องจากการมีกลุ่มเพื่อนที่ถูกจัดแบ่งให้ทำงานร่วมกันใน

ชั้นเรียนโดยอาจารย์ผู้สอนเกือบทุกรายวิชา ที่ต้องรับผิดชอบงานร่วมกัน จึงมีการพูดคุยกันอยู่เสมอ เรียนรู้การทำงานร่วมกัน จะสอดคล้องกับการศึกษาเชิงปริมาณที่นักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำมากที่สุด คือ ปฏิเสธเมื่อถูกเพื่อนชักชวนกระทำในสิ่งที่เห็นว่าไม่ถูกต้อง และที่ปฏิบัติเป็นประจำน้อยที่สุด คือ ห่างไกลสิ่งเสพติดและสิ่งมีนเมา

ด้านการคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง
พฤติกรรมที่แสดงออกและนักศึกษามีการปฏิบัติเป็นประจำ คือ การมีส่วนร่วมในการดูแลทรัพย์สิน การใช้ทรัพยากรของมหาวิทยาลัย อย่างประหยัดและคุ้มค่า รวมถึงการเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน

การวิเคราะห์ผลการศึกษาจากการสนทนากลุ่มย่อย (SMALL GROUP DISCUSSION) และการสัมภาษณ์ในภาพรวมพบว่าพฤติกรรมที่แสดงออกและการปฏิบัติเป็นประจำของนักศึกษาต้องเริ่มต้นที่ครอบครัว เรื่อง ความกตัญญู เป็นอันดับแรก สถาบันการศึกษาเป็นผู้กำหนดกฎระเบียบที่ชัดเจนเป็นแนวทางให้คณะและหลักสูตร นำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ และที่สำคัญการให้ความรู้ ความเข้าใจในความหมายของ “คุณธรรม จริยธรรม” ให้นักศึกษาเข้าใจตรงกัน ควรปฏิบัติอย่างไร ขณะที่จุดเน้นการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงคุณธรรม จริยธรรม แต่ละหลักสูตรก็มีความแตกต่างกัน ทำให้สามารถออกแบบการเรียนการสอนและกิจกรรมให้สอดคล้องกับธรรมชาติของนักศึกษาในแต่ละคณะและหลักสูตรฯ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนานักศึกษาให้สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จในการทำงาน เป็นตัวอย่างที่ดีและเป็นคนดีของสังคมต่อไป

แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม นักศึกษามหาวิทยาลัยสวนดุสิต

ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม นักศึกษามหาวิทยาลัยสวนดุสิตในภาพรวมพบว่า การกำหนดเป็นนโยบายของมหาวิทยาลัย เพื่อให้คณะและหลักสูตรต่างๆ ใช้เป็นแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมฯ ของนักศึกษาให้เป็นแนวทางเดียวกัน การให้การสนับสนุนงบประมาณ ในการจัดโครงการ/กิจกรรมใช้หลัก PDCA เป็นการประเมินผลที่ได้รับและเพื่อปรับปรุงให้ผลสัมฤทธิ์ของการจัดกิจกรรมเกิดขึ้นกับนักศึกษาโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้ตอบแบบสอบถาม ถึงพฤติกรรมเชิงคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม 12 ประการ ที่ปฏิบัติเป็นประจำมีแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมเชิงคุณธรรม จริยธรรม ของนักศึกษา ที่สรุปได้ดังนี้

1. ทางการศึกษาสารการรับรู้ มาจากอาจารย์ผู้สอนที่มีความรู้ ความสามารถด้านคุณธรรม จริยธรรมเป็นหลัก จะอยู่ในการสอดแทรกในชั้นเรียนหรือกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยมหาวิทยาลัย คณะ หรือหลักสูตรที่นักศึกษาเรียนอยู่

2. การให้ความรู้ และความเข้าใจในความหมายเรื่องคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักศึกษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน

3. การประชาสัมพันธ์ให้รับรู้ว่ามีบริการในการสืบค้นข้อมูล เทคโนโลยีใหม่ๆ หรือจัดกิจกรรม เช่น สัปดาห์หนังสือ จัดอบรมที่ไม่เสียค่าใช้จ่ายเพื่อเสริมสร้างทักษะต่างๆ ส่งเสริมให้นักศึกษาได้อบรม หรือเรียนรู้ด้วยตนเองจากโปรแกรมออนไลน์ที่สำนักวิทยบริการจัดให้

4. การเสริมแรงทั้งทางบวกและทางลบ เช่น การให้รางวัล การชมเชยให้รับรู้ทั่วกันให้เกิดความภาคภูมิใจในความดีหรือสิ่งที่ทำ การลงโทษเมื่อกระทำผิดโดยมหาวิทยาลัยกำหนดไว้เป็น

ระเบียบที่ชัดเจน การยกย่องชมเชยนักศึกษาที่ได้รับรางวัลต่าง ๆ ตีตประกาศให้รับรู้ทั่วกันเพื่อให้เห็นตัวอย่างที่ดี

5. กิจกรรมเน้นการรณรงค์สร้างจิตสำนึก การมีจิตอาสาเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น รู้จักแบ่งปันและทำอย่างต่อเนื่อง โดนเกิดจากการร่วมคิด ร่วมทำ อย่างมีส่วนร่วมระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา ระหว่างเพื่อนกับเพื่อนในคณะเดียวกันหรือสร้างกิจกรรมร่วมกันกับคณะอื่น เพื่อให้เกิดความผูกพัน ความสามัคคีในมหาวิทยาลัยเดียวกัน

6. การกำหนดให้มีการศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองเป็นโครงการพิเศษก่อนจบการศึกษา เพื่อสร้างการค้นคว้า ใฝ่รู้ อดทน รับผิดชอบ และการมีจรรยาบรรณในผลงานเชิงวิชาการที่เกิดจากการค้นคว้าพิเศษ

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ได้ข้อสรุปที่มีประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า ภาพรวมพฤติกรรมในทุกๆด้าน นักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปฏิบัติเป็นประจำทุกรายข้อ ได้แก่ อันดับที่ 1 กตัญญู 'ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์' อันดับที่ 2 มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์อันดับที่ 3 มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่ อันดับที่ 4 ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทนอันดับที่ 5 มีศีลธรรม รักษาความสัตย์มีน้ใจและแบ่งปัน อันดับที่ 6 มีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายตู่ อันดับที่ 7 มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ อันดับที่ 8 เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อันดับที่ 9 คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตน อันดับที่ 10 รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย อันดับที่ 11 รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และอันดับที่ 12 ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้อง พระครูประโชติจันทร์วิมล (2555) ศึกษาเรื่องการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศหอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่าการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความมีน้ใจ ด้านความประหยัด ด้านความขยัน ด้านความมีวินัย และด้านความซื่อสัตย์ เช่นเดียวกับ มณฑิรา จารุเพ็ง (2553) ศึกษาและพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนิสิตปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลการวิจัยพบว่าคุณธรรมและจริยธรรมของนิสิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า คุณธรรมและจริยธรรมด้านความกตัญญู กตว ความสามัคคี ความมีน้ใจ ความขยันหมั่นเพียร ความเสียสละ และความมีวินัย อยู่ในระดับสูง ส่วนคุณธรรมและจริยธรรมด้านความอดสาหะ และความรับผิดชอบ อยู่ในระดับปานกลางตรงกับพระครูประโชติจันทร์วิมล (จนทโชโต) (2555) กล่าวว่า การศึกษาจึงต้องมุ่งเสริมสร้างและปลูกฝังความรู้และความเข้าใจ ตลอดจนความซาบซึ้งในวัฒนธรรมและอารยธรรมของตนอย่างแน่นแฟ้นด้วย หากคุณค่าทางคุณธรรมและจริยธรรมของคนในชาติเสียไป ก็หมายถึง การขาด

องค์ประกอบที่สำคัญในความเป็นชาติ คุณสมบัติสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะต้องเน้นเป็นพิเศษคือ การรู้จักทำงานร่วมกับคนอื่น การทำงานร่วมกับคนอื่นนั้น ย่อมจะเรียกร่องคุณสมบัตินี้ตามมา เช่น การรู้จักเสียสละ ไม่เอารอดเอาเปรียบผู้อื่น รู้จักการผ่อนหนักผ่อนเบา และรู้จักละเอียดต่อการหลีกเลี่ยงจากหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายมา ความจริงนั้นเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า ในสภาพแห่งสังคมปัจจุบัน การร่วมมือกันทำงานเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ สถานศึกษาจำเป็นจะต้องหาวิธีปลูกฝังความสามารถในเรื่องนี้ให้เป็นผลสำเร็จด้วย ความยึดมั่นในความรักชาติ ความรู้สึกในเรื่องชาตินิยม ยึดมั่นในอุดมการณ์แห่งชาติ และมีความจงรักภักดีต่อองค์พระมหากษัตริย์ ทั้งนี้ เราย่อมประจักษ์ชัดอยู่แล้วว่า ความอยู่รอดของประเทศชาติและความรุ่งเรืองของชาติ ย่อมขึ้นอยู่กับอุดมการณ์ที่ประชาชนมีต่อชาติ หากประชาชนมีความรักชาติและมีความรู้สึกเรื่องชาตินิยมเป็นอย่างดีแล้ว

ผลการวิจัยที่ค้นพบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมด้านใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนอยู่ลำดับสุดท้าย แสดงให้เห็นว่านักศึกษา ควรได้รับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมด้านนี้เป็นพิเศษ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในยุคไร้พรมแดนที่วัฒนธรรม วิทยาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาอย่างรวดเร็ว การรับเอาสิ่งต่างๆ เข้ามาใช้ในวิถีชีวิตแบบไม่มีภูมิคุ้มกัน ทำให้พฤติกรรมของนักศึกษาได้รับอิทธิพลจากสภาพการณ์การณดังกล่าว ผู้มีส่วนรับผิดชอบควรใช้ทักษะในการชี้แจงที่จะให้นักศึกษาได้เข้าใจในเรื่องการใฝ่หาความรู้ของตนเอง สอดคล้องกับสำนักส่งเสริมคุณธรรม (2527) ที่กล่าวถึงสิ่งที่จะพัฒนามนุษย์ในด้านความรู้ ความเข้าใจ การคิด เหตุผลเน้นการรู้ตรงตามความเป็นจริง และสามารถนำความรู้มาใช้ในการคิด แก้ปัญหาและดับทุกข์ได้ในที่สุด เช่นเดียวกับ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่กำหนดค่านิยม 12 ประการในเรื่องของ การใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน ทั้งทางตรงและทางอ้อม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกโดย ตั้งใจเรียน เอาใจและความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างสมมุติเสมอ มีความกระตือรือร้น สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ กล้าแสดงความคิดเห็น เมื่อไม่เข้าใจในบทเรียนจะซักถามอาจารย์ ศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง มีนิสัยรักการอ่าน และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์อีกทั้งแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม บันทึกความรู้ วิเคราะห์สรุปเป็นองค์ความรู้ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ซึ่งตรงกับประกาศริ สี่ห้าไฟ (2550) กล่าวถึงวิธีการเพื่อพัฒนาและปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมพอสรุปได้ดังนี้

1. การปลูกฝังพื้นฐานด้านวิชาการ การเรียนการสอน การศึกษาของไทยจะมีความเกี่ยวข้องกับศาสนาอย่างเป็นเนื้อเดียวกัน ดังนั้น จะเห็นได้ว่าหลักสูตรต่างๆ ที่นำมาใช้จะมีลักษณะแนวทางที่เป็นไปในทางเดียวกันกับพุทธปรัชญา

2. การปลูกฝังพื้นฐานด้านชีวิตและสังคม การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม ในการดำรงชีวิตทางด้านสังคม ก็จะนำพระธรรมที่เป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้ามาเป็นหลักในการคิดและการแก้ปัญหาในเชิงคุณธรรมและจริยธรรม การอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขภายใต้กฎเกณฑ์ของสังคมและจิตใจที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

3. การปลูกฝังพื้นฐานด้านจิตวิทยา เป็นพื้นฐานที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ด้วยการคิด การหยั่งเห็นการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ มีการไตร่ตรองจนเกิดความเข้าใจ จนเกิดเป็นจิตสำนึก การศึกษาจึงต้องมุ่งอบรมให้บุคคลคิดเห็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น ซึ่งมีความมุ่งหมายปลายทางคือ ให้คิดดี ทำดี

และแก้ปัญหาได้ดี การศึกษาจิตวิทยาทำให้เข้าใจธรรมชาติ ความต้องการของมนุษย์ เพื่อให้เข้าใจตนเองและผู้อื่นด้วย การสร้างแรงจูงใจตนเองเพื่อให้สามารถพัฒนาไปสู่ความดีงามได้

การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายข้อ พบว่า พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา ปฏิบัตินานๆ ครั้ง ได้แก่ สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ทุกสถานการณ์ ศึกษาความรู้จากห้องสมุดด้วยตนเอง ใช้เวลาว่างค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือบทเรียน พัฒนาความรู้ ทักษะและความเชี่ยวชาญให้กับตนเองเสมอ ชักชวนแนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีไทย ติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย อุดมคติใช้จ่ายพอประมาณ ทำบัญชีรายรับ-จ่ายประจำเดือนตรงกับกรณิการิ ภิรมย์รัตน์ (2555) ศึกษาแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ มีระดับพฤติกรรมทางจริยธรรมโดยรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง ได้แก่ ความขยันหมั่นเพียร ความซื่อสัตย์ ความอดทนอดกลั้น ความยุติธรรม ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความเสียสละ ยกเว้นจริยธรรมความประหยัดอดออมที่อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาแผ่นดินเชิงคุณธรรม (2552 : 7) ได้กล่าวถึงความสำคัญของคุณธรรมและจริยธรรมไว้พอสรุปได้ว่าเด็กและเยาวชนเป็นทรัพยากรบุคคลที่ทรงคุณค่าอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ จำเป็นต้องมีการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้านความรู้และคุณธรรม ซึ่งจำเป็นต้องกระทำตั้งแต่วัยเด็กจนกระทั่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สร้างคุณประโยชน์ให้แก่สังคมในปัจจุบันและอนาคต และได้นำเสนอพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงพระราชทานไว้ในพระราชพิธีบวงสรวงสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้าเกี่ยวกับการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมเพื่อให้เป็นสมบัติของคนไทยทั้งประเทศมีอยู่ 4 ประการดังนี้ 1. การรักษาความصدقความจริงใจต่อตัวเอง รู้จักสละประโยชน์ส่วนน้อย เพื่อส่วนใหญ่ของบ้านเมืองที่จะประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรม 2. การรู้จักข่มใจตนเองฝึกใจตนเองให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในความصدقความดีนั้น 3. การอดทนอดกลั้นและอดออมไม่ประพฤติล่วงความสัตย์สุจริตไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใด และ 4. การรู้จักละวางความชั่วความทุจริตและรู้สละประโยชน์ส่วนน้อยของตนเพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550) อธิบายถึงคุณธรรมแม่บท 4 คือลักษณะจำเป็น 4 ประการดังนี้

1. ความรอบรู้ (PRUDENCE) ความรอบรู้ที่เป็นลักษณะจำเป็นของความประพฤติดีนั้นมิได้หมายถึงการมีความรู้มาก “ความรู้ท่วมหัวเอาตัวไม่รอด” มิถนไปความรอบรู้ จึงหมายถึงการเล็งเห็นหรือการหยั่งรู้ได้ง่ายและชัดเจนว่า อะไรควรประพฤติ อะไรไม่ควรประพฤติ การแสวงหาความรู้มีส่วนช่วยให้เกิดความรู้รอบ แต่ทว่าความรู้รอบอันลึกซึ้งส่วนมากเกิดจากการคิดคำนึงและประสบการณ์

2. ความเข้มแข็ง (FORTITUDE, COURAGE) ความเข้มแข็งทางกายภาพ ได้แก่ กล้าเสี่ยง ความยากลำบากอันตรายและความตาย เพื่ออุดมการณ์ความเข้มแข็งทางจิตใจ ได้แก่ กล้าเสี่ยง การถูกเข้าใจผิด กล้าเผชิญการใส่ร้ายและการเยาะเย้ยโดยมั่นใจว่าตนทำดี

3. ความพอเพียง (SUFFICIENCY, TEMPERANCE) สัตว์มีสัญชาตญาณกระตุ้นให้กระทำกิจการบางอย่าง เพื่อการอยู่รอดของมันและเผ่าพันธุ์เมื่อหมดความจำเป็นสัญชาตญาณนั้น ก็หยุดทำงานโดยอัตโนมัติ มนุษย์มีสัญชาตญาณเช่นเดียวกัน แต่มนุษย์ยังมีความสำนึกสามารถสำนึกและปลูกสัญชาตญาณได้ตามใจมนุษย์ จึงมักจะใช้สัญชาตญาณเลยเถิดเกินความจำเป็นตามธรรมชาติจน

บางครั้งปลุกสัญชาตญาณ เพื่อความพึงพอใจเท่านั้น การไม่รู้จักรักษาควบคุมพลังงานในตัวให้อยู่ในขอบเขตของจุดมุ่งหมายของชีวิต มักจะก่อให้เกิดปัญหายุ่งยากมากมายแก่ตัวเองและสังคม เมื่อคนหนึ่งใช้พลังเกินขอบเขตอย่างไม่ถูกต้อง ก็มักจะก้าวก่ายสิทธิอันชอบธรรมของผู้อื่น เช่น อยากรสร้างความมั่นคงให้แก่อนาคตของตนและทายาท ก็จะมีวิธีสั่งสมสมบัติไว้มากๆ โดยวิธีไม่สุจริต เป็นต้น คุณธรรมความพอเพียงช่วยให้รู้ว่าอะไรควรอยู่ในขอบเขตแค่ไหน การไม่ใช้สัญชาตญาณเลยจะทำให้เป็นคนไร้พลังและไร้ประโยชน์ การใช้สัญชาตญาณเกินขอบเขตก็มักจะเกิดความเดือดร้อน จึงต้องฝึกให้รู้จักใช้พลังและสัญชาตญาณในขอบเขตอันควร ในแต่ละสภาพและฐานะของบุคคลความพอเพียง ได้แก่ การเดินสายกลางระหว่างกิเลสที่ตรงข้าม เช่น ความเข้มแข็งเป็นทางสายกลางระหว่างความซื่อสัตย์กับความบ้าบิ่นความพอเพียง เป็นทางสายกลางระหว่างการขาดกับการเกิน ให้สังเกตอยู่อย่างหนึ่งว่าทางสายกลางมิได้หมายถึงบวกกันหารสองหรือตัวกลางทางเลขคณิต แต่หมายถึงการเก็บแ่งดีจาก 2 ข้างที่เลยเถิดเพื่อดำเนินชีวิตให้สูงขึ้นๆ เรื่อยไปตั้งนั้นทางสายกลางจึงอยู่ระหว่างกิเลสที่ตรงข้ามกันแต่อยู่คนละระดับกับกิเลส

4. ความยุติธรรม (JUSTICE) ได้แก่ การให้แก่ทุกคนตามความเหมาะสมของแต่ละคน (GIVING EACH HIS DUE) ดังอริสโตเติลได้นิยามไว้ นั่นคือ ว่าต้องรู้ว่าเรามีกำลังให้เท่าไร ควรให้แก่ใครเท่าไร และอย่างไร เช่น แก่ตัวเราเอง แก่บุคคลในครอบครัว แก่บุคคลในวงญาติ เพื่อนฝูงมิตรสหาย แก่บุคคลร่วมงาน แก่ผู้บังคับบัญชา แก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ฯลฯ ซึ่งทั้งนี้ย่อมต้องมีคุณธรรมความรอบรู้ ความเข้มแข็งและความพอเพียงเข้ามากำกับด้วย โดยจำเป็นความยุติธรรมเป็นพื้นฐานของคุณธรรมทุกอย่าง ดังที่เพลโตได้ให้ข้อสังเกตไว้ว่าจะกล่าวได้ว่า คุณธรรมอาจเป็นเพียงแ่งต่างๆ ของความยุติธรรมนั่นเอง ความยุติธรรมจึงเป็นแก่นหรือสารัตถะของคุณธรรมทุกชนิด ผู้ใดมีความยุติธรรมสูง ย่อมเพียงพร้อมด้วยคุณธรรมทุกอย่าง คุณธรรมบางอย่างอาจไม่ปรากฏออกมาให้เห็น เพราะไม่มีโอกาสจะแสดงออกมา แต่ถ้ามีโอกาสเมื่อใดก็พร้อมที่จะแสดงออกได้ทันทีอย่างถูกต้องเพียงพร้อม ผู้มีความยุติธรรมสูงจึงเป็นผู้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ในตัวสังคมที่มีความยุติธรรมย่อมเป็นสังคมที่สงบสุขเพราะทุกคนมั่นใจว่าตนเอง จะได้รับสิทธิอันชอบธรรม หากมีผู้ใดละเมิดก็จะได้รับการลงโทษอันควรแก่โทษ จึงมั่นใจได้ว่าไม่มีใครอยากจะละเมิดโดยง่าย

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา กับข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ ระดับชั้นปี คณะที่กำลังศึกษา ลักษณะการอยู่อาศัย ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน ผู้มีบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมช่องทางการสื่อสารด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่รับรู้รูปแบบของการรับรู้ และจำนวนครั้งที่เข้าร่วมกิจกรรมของคณะวิทยาการจัดการ พบว่าภาพรวมพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาในทุกๆ ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับ กิตติศักดิ์ อังคะนาวิณ (2553) ศึกษาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนเทคโนโลยีภาคตะวันออก (อ.เทค.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา พฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เช่นเดียวกับ มณฑิรา จารุเพ็ง (2553) ศึกษาและพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนิสิตปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีเพศต่างกัน ชั้นปีที่แตกต่างกัน สาขาวิชาที่แตกต่างกัน คุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มย่อย (SMALL GROUP DISCUSSION) และการสัมภาษณ์ (INTERVIEW) เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ถึงแม้ว่าการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยฯ จะมีคณะและหลักสูตรที่มีความหลากหลาย มีรูปแบบการจัดกิจกรรมให้กับนักศึกษา ที่เหมือนกันคล้ายกันหรือแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับบริบท (CONTEXT) ที่แตกต่างกันของคณะและหลักสูตร โดยสรุปพบว่า พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม ในตัวบุคคลต้องเริ่มต้นที่ครอบครัว เรื่อง ความกตัญญู เป็นอันดับแรก สอดคล้องกับรัตนกร วงศ์ศรี (2551: 9-117) ได้กล่าวว่าการปลูกฝังและหล่อหลอมให้เด็กนักเรียนนักศึกษา เป็นผู้มีความรู้คุณธรรมจริยธรรมครบถ้วน เริ่มจากบิดามารดาบ้านหรือสถาบันครอบครัวเป็นแหล่งแรกที่ปลูกฝังและหล่อหลอมตลอดจนถ่ายทอดลักษณะอันทรงคุณธรรมและจริยธรรมแก่สมาชิกในครอบครัว ไม่ว่าจะได้รับการศึกษาอบรมในสถาบันการศึกษาระดับต่างๆ โดยมีนักศึกษาได้ศึกษาผลกระทบของการเลี้ยงดูเด็กแบบต่างๆ ต่อความมีคุณธรรมและจริยธรรมของเด็กปรากฏว่าเด็กที่ได้รับความรักจากการเลี้ยงดูมาก มีลักษณะความรับผิดชอบวินัยทางสังคมและความความเอื้อเฟื้อสูงกว่าเด็กที่ได้รับความรักจากบิดามารดาหรือผู้ปกครองน้อยเด็กที่ถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก จะมีลักษณะเชื่อฟังสุขภาพเอื้อเฟื้อ แต่มีลักษณะขี้อายเก็บตัวใจน้อยและชอบพึ่งพาผู้ใหญ่ ส่วนเด็กที่เลี้ยงดูแบบควบคุมน้อยไม่เชื่อฟังไม่มีความรับผิดชอบและขาดสมาธิ เด็กที่ถูกเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลเป็นเด็กที่ไม่ก้าวร้าวรู้จักรับผิดชอบต่อชีวิตรู้สึกละเอียดอ่อนเมื่อทำผิด

ในส่วนของสถาบันการศึกษาเป็นผู้กำหนดกฎระเบียบที่ชัดเจนเป็นแนวทางให้คณะและหลักสูตร นำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ และที่สำคัญการให้ความรู้ ความเข้าใจในความหมายของ "คุณธรรม จริยธรรม" ให้นักศึกษาเข้าใจตรงกัน ควรปฏิบัติอย่างไร ซึ่งสอดคล้องกับที่กระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป.) ให้ความสำคัญเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมไว้ดังนี้เรื่องของปัญญา ความรู้ ความคิดเป็นตัวชี้ทางว่าเราทำพฤติกรรมของเราไปตามความรู้ ความเข้าใจ และภายในขอบเขตของความรู้ นั้น ซึ่งเรียกว่า ปัญญาความสัมพันธ์ทั้งหมดนี้เป็นปัจจัยส่งผลกระทบต่อกันระหว่างพฤติกรรมจิตใจ/อารมณ์ และปัญญา ซึ่งเป็นส่วนประกอบแห่งการดำเนินชีวิตเป็นเรื่องของชีวิตของเรา จะแยกจากกันไม่ได้ รวมทั้งหมดเรียกว่า "จริยยะ" ในชีวิตที่เป็นอยู่ เด็กย่อมต้องพบประสบการณ์ต่างๆและต้องเจอสถานการณ์ใหม่ๆตลอดเวลาทุกวัน เมื่อเจอประสบการณ์ใหม่เราก็ต้องเรียนรู้และต้องมีปฏิกิริยาตอบไป เมื่อมีสถานการณ์เกิดขึ้นใหม่เราก็ต้องคิดว่าเราจะจัดการอย่างไร จะแก้ปัญหาอย่างไร นี่คือการศึกษ คุณธรรมจริยธรรม หรือการดำเนินชีวิตที่ดี คือ ชีวิตที่มีการศึกษา คุณธรรมและจริยธรรมมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ทุกคนเป็นอย่างมาก ดังคำกล่าวของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต, 2553 : 67) ได้สรุปความสำคัญของคุณธรรมทำให้เกิดจริยธรรม ค่านิยมที่เหมาะสม ส่งผลสู่การนำไปปฏิบัติที่ถูกต้อง สามารถดำเนินชีวิตตนเอง ตลอดจนทำให้เกิดความสุขความพอใจให้กับตนเองและทำให้เกิดสันติสุขต่อสังคม ซึ่งคุณธรรมสามารถที่จะปลูกฝังกันได้ เมื่อบุคคลเกิดคุณธรรมอย่างหนึ่งก็จะส่งผลให้เกิดคุณธรรมด้านอื่นๆ ตามมา การพัฒนาด้านความรู้ ความเข้าใจ หลักการคิด เหตุผลเน้นการรู้ตรงตามความเป็นจริง และสามารถนำความรู้มาใช้ในการคิดแก้ปัญหาและดับทุกข์ได้ในที่สุด

ขณะที่จุดเน้นการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงคุณธรรม จริยธรรม แต่ละหลักสูตรก็มีความแตกต่างกัน ทำให้สามารถออกแบบการเรียนการสอนและกิจกรรม สอดคล้องกับ กระบวนการ ภิรมย์รัตน์ (2557 : 32-33) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้กับผู้เรียนต้องใช้หลักสอนเชิงบูรณาการวิชาสาขาต่างๆ อย่างเชื่อมโยง การที่นักศึกษาจะสามารถใช้จริยธรรมได้อย่างถูกต้องในสังคมต่อไปได้นั้น จำเป็นที่จะต้องมีความเข้าใจโลกสังคมและชีวิต เพื่อที่จะไม่ทำร้ายผู้อื่น ดังนั้นนักศึกษา จึงต้องมีความเข้าใจในศาสตร์ต่างๆด้วยโดยมีการศึกษาเชิงบูรณาการวิชาต่างๆ เข้าด้วยกัน เมื่อจบการศึกษาออกไปสิ่งที่ศึกษาสอดแทรกไว้ในทุกๆ เนื้อหาวิชาผนวกกับภาคปฏิบัติที่ได้ฝึกทดลองได้ฝึกค้นหาค้นหากรณีศึกษาที่เป็นตัวอย่างมาเสนอในชั้นเรียน จะทำให้นักศึกษามีความคุ้นเคย และสามารถนำเอาความรู้หลักการทฤษฎีทั้งหลายไปปฏิบัติและประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงและชีวิตการทำงานได้อย่างเหมาะสม เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนานักศึกษาให้สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จในการทำงาน เป็นตัวอย่างที่ดีและเป็นคนดีของสังคมต่อไป

4. แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยสวนดุสิต เกิดจากการกำหนดเป็นนโยบายของมหาวิทยาลัยเพื่อให้คณะและหลักสูตรต่างๆ ใช้เป็นแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมฯ ของนักศึกษาให้เป็นแนวทางเดียวกัน การให้การสนับสนุนงบประมาณ ในการจัดโครงการ/กิจกรรมใช้หลัก PDCA เป็นการประเมินผลที่ได้รับและเพื่อปรับปรุงให้ผลสัมฤทธิ์ของการจัดกิจกรรมเกิดขึ้นกับนักศึกษาโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้ตอบแบบสอบถาม ถึงพฤติกรรมเชิงคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม 12 ประการ ที่ปฏิบัติเป็นประจำ และพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยสวนดุสิตในภาพรวม ใน 6 ประเด็น ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัย ตามประเด็นต่อไปนี้

1. ช่องทางการสื่อสารที่จะรับรู้ ต้องมาจากอาจารย์ผู้สอนที่มีความรู้ ความสามารถด้านคุณธรรม จริยธรรมเป็นหลัก จะอยู่ในการสอดแทรกในชั้นเรียน หรือกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยมหาวิทยาลัย คณะ หรือหลักสูตรที่นักศึกษาเรียนอยู่ สอดคล้องกับ กระบวนการ ภิรมย์รัตน์ (2557 : 32-33) กล่าวถึงการปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้อง จึงจำเป็นอย่างยิ่งในการที่จะพัฒนานักศึกษา ซึ่งในการสร้างนักศึกษาให้มีจิตสำนึกได้ดี ควรมาจากกระบวนการศึกษาที่ครูอาจารย์สามารถปฏิบัติ ดังนี้สอนด้วย “แบบอย่างชีวิต” ของอาจารย์ผู้สอนอาจารย์ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการอบรมบ่มนิสัยให้ความรู้แก่ศิษย์ควรจะเป็นผู้ที่ประพฤติตนแบบผู้ทรงศีลมีวัตรปฏิบัติที่ดีงามเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ได้สามารถสอนบริหารงานด้วยการทำให้ดูเป็นตัวอย่างชนิดที่เรียกว่า MANAGEMENT BY EXAMPLE เนื่องจากการกระทำหรือการปฏิบัติเป็นกิจวัตรจนติดเป็นนิสัยนั้นจะมีอิทธิพลมากกว่าคำพูดที่สอนไปแต่ทำไม่ได้

2. การสร้างความรู้ และความเข้าใจเรื่องคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักศึกษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ตามความคิดเห็นของ ฉวีรัตน์ เกษตรสุนทร (2557 : 1) กล่าวถึง สถาบันการศึกษาทุกแห่งควรที่แนวทางในการขับเคลื่อนความเชื่อตรงในสถานศึกษาที่ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อให้เยาวชนได้เรียนรู้ค่านิยมด้านความเชื่อตรง ในทางที่ถูกต้องตั้งแต่เยาว์วัยโดยการใช้ยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อน 4 รูปแบบ ดังนี้

1. การสร้างวัฒนธรรมด้านความซื่อตรงในสถานศึกษา โดยใช้กิจกรรมต่างๆเป็นเครื่องมือ รวมถึงการสร้างเครือข่ายชมรมความซื่อตรงสำหรับผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้ปกครองสามารถทำหน้าที่ในการอบรมคุณธรรมและจริยธรรมของบุตรหลานอย่างมีประสิทธิภาพ ควบคู่กับการอบรมจากในสถานศึกษา

2. การคัดเลือกและแก้ไขคุณธรรมและจริยธรรมความซื่อตรงที่เป็นปัญหาหลักก่อน โดยปัญหาในอันดับแรก ๆ ที่ควรแก้ไข ได้แก่การกู้ยืมเงินค่าเล่าเรียนแล้วไม่คืน การรับเงินนอกระบบหรือแป๊ะเจี๊ยะ และการลอกข้อสอบของนักเรียน

3. ของการใช้รูปแบบการประเมินผลคุณธรรมและจริยธรรมสถานศึกษาในแบบ 360 องศาโดยเปลี่ยนจากการประเมินคุณธรรมและจริยธรรมระหว่างครูกับนักเรียน เป็นการให้ผู้เรียน ประเมินคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหาร ผู้เรียนประเมินครูครูประเมินผู้เรียน รุ่นน้องประเมินรุ่นพี่ รุ่นพี่ประเมินรุ่นน้อง เป็นต้น

4. การแปลงองค์ความรู้ด้านคุณธรรมและจริยธรรมไปสู่การปฏิบัติแทนการท่องจำจากตำราเรียน

และเช่นเดียวกับ ประภาศรี สีหอำไพ (2550 : 56-58) กล่าวไว้ว่า ปัจจุบันทุกสถาบัน การศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม เข้าไว้ในกิจกรรมการเรียนการสอนในทุกรายวิชา เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ของผู้เรียนควบคู่ไปกับคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งจะช่วยส่งเสริมความก้าวหน้าและความสำเร็จให้แก่ชีวิตของผู้เรียน อีกทั้งยังเป็นการสร้างคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ให้แก่สังคมไทยด้วยกระบวนการสอดแทรกคุณธรรมต้องทำแบบเชื่อมโยง

3. การประชาสัมพันธ์ให้รับรู้ว่ามีมหาวิทยาลัยมีบริการในการสืบค้นข้อมูล เทคโนโลยีใหม่ๆ หรือจัดกิจกรรม เช่น สัปดาห์หนังสือ จัดอบรมที่ไม่เสียค่าใช้จ่ายเพื่อเสริมสร้างทักษะต่างๆ ส่งเสริมให้นักศึกษาได้อบรม หรือเรียนรู้ด้วยตนเองจากโปรแกรมออนไลน์ที่สำนักวิทยบริการจัดให้ สอดคล้องกับ รัตนากร วงศ์ศรี (2551 : 9-117) ที่กล่าวว่า การปลูกฝังและหล่อหลอมเพื่อให้นักเรียนหรือนักศึกษามีคุณธรรมจริยธรรมครบถ้วนและเหมาะสม ตามความมุ่งหมายของการศึกษาในแผนการศึกษาแห่งชาติ ต้องดำเนินการให้ครบถ้วนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน แหล่งที่จะหล่อหลอมจริยธรรมแก่นักเรียนนักศึกษาโดยรวมในเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา การบริหารจัดการและการให้บริการในสถานศึกษา มีสื่อและเครื่องมือที่ช่วยในการสืบค้นข้อมูลที่หลากหลาย เช่น วิกิพีเดีย วิทยุทัศน์ ภาพยนตร์ ภาพนิ่ง

4. มีการเสริมแรงทั้งทางบวกและทางลบ เช่น การให้รางวัล การชมเชยให้รับรู้ทั่วกันให้เกิดความภาคภูมิใจในความดีหรือสิ่งที่ทำ การลงโทษเมื่อกระทำผิดโดยมหาวิทยาลัยกำหนดไว้เป็นระเบียบที่ชัดเจนซึ่งสอดคล้องข้อบังคับเกี่ยวกับวินัยนักศึกษาอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 18(2) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 สภามหาวิทยาลัยสวนดุสิต กำหนดข้อบังคับไว้ดังนี้

1. ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศและคำสั่งของมหาวิทยาลัยอย่างเคร่งครัด

2. ต้องประพฤติตนเป็นสุภาพชน ไม่ประพฤติตนให้เกิดความเสื่อมเสียแก่มหาวิทยาลัย

3. ต้องรักษาความสามัคคีระหว่างกัน โดยไม่ทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกาย หรือดูหมิ่นเหยียดหยามผู้อื่น

4. ต้องเชื่อฟัง แสดงความเคารพ มีสัมมาคารวะต่ออาจารย์ของมหาวิทยาลัย และต้องปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำตักเตือนอย่างเคร่งครัด

5. ต้องแสดงบัตรประจำตัวนักศึกษาในกรณีที่อาจารย์หรือผู้มีหน้าที่ของมหาวิทยาลัย จะขอตรวจบัตรประจำตัวนักศึกษา

6. ต้องไม่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ หรือเมาสุราอาละวาดภายในมหาวิทยาลัย

7. ต้องไม่สูบบุหรี่ภายในมหาวิทยาลัย

นักศึกษาต้องรักษาวินัยโดยเคร่งครัดอยู่เสมอ ถ้าไม่ปฏิบัติตามถือว่าเป็นผู้กระทำผิดวินัย ต้องได้รับโทษตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ

5. จัดกิจกรรมเน้นการณรงศ์สร้างจิตสำนึก การมีจิตอาสาเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น รู้จักแบ่งปัน และทำอย่างต่อเนื่อง โดยเกิดจากการร่วมคิด ร่วมทำ อย่างมีส่วนร่วมระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา ระหว่างเพื่อนกับเพื่อนในคณะเดียวกันหรือสร้างกิจกรรมร่วมกันกับคณะอื่น เพื่อให้เกิดความผูกพัน ความสามัคคีในมหาวิทยาลัยเดียวกัน เช่นเดียวกับ กรรณิการ์ ภิรมย์รัตน์ (2557 : 32-33) ได้กล่าวถึงการสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมแก่นักศึกษานั้นสามารถทำได้ในทุกรายวิชาทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับผู้สอนว่าจะใช้วิธีการใดในการสอดแทรกการให้นักศึกษาได้ค้นพบคุณธรรมจริยธรรมจากประสบการณ์ตรงจากเนื้อหาของกิจกรรม ได้แก่ การนำนักศึกษาไปศึกษาและปฏิบัตินอกสถานที่ซึ่งต้องกำหนดให้สอดคล้องกับรายวิชาและตั้งจุดมุ่งหมายของการสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมไว้ด้วย และให้นักศึกษาทำกิจกรรมสร้างสรรค์จริยธรรม โดยสถาบันการศึกษาควรมีการสนับสนุนให้นักศึกษาทุกคนเข้าร่วมในการทำกิจกรรม เพื่อพัฒนาสังคมด้านต่างๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งในความดีงามในคุณค่าการเสียสละ เพื่อผู้อื่นผ่านประสบการณ์การช่วยเหลือผู้ที่อ่อนแอกว่าผู้ตกทุกข์ได้ยากลำบากเดือดร้อน ตัวอย่างเช่น

5.1 การปฏิบัติธรรมเป็นกิจกรรมที่มุ่งให้นักศึกษาได้เรียนรู้การฝึกสมาธิและสภาวะ ที่จะได้จากการฟังธรรมสนทนาธรรมกับพระวิปัสสนา นอกจากนี้ยังได้บำเพ็ญประโยชน์ต่อวัด เช่น การทำความสะอาดการบริจาครูปถ่ายตามกำลังศรัทธา เป็นต้น

5.2 การปลูกป่าซึ่งทำทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย เช่น โครงการปลูกป่าชายเลนร่วมกับกองทัพเรือ เป็นการปลูกฝังให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อวัฏจักรของชีวิตอันจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ นักศึกษารักและหวงแหนธรรมชาติต่อไป

5.3 การชื่นชมสุนทรียะจากงานศิลปะตามวัดวาอารามหรือสถานที่สำคัญ เพื่อปลูกฝังความรักความหวงแหนในมรดกของชาติที่เป็นภูมิปัญญาของบรรพบุรุษไทย

6. กำหนดให้มีการศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองเป็นโครงการพิเศษก่อนจบการศึกษา เพื่อสร้างการค้นคว้า ใฝ่รู้ อดทน รับผิดชอบ และการมีจรรยาบรรณในผลงานเชิงวิชาการที่เกิดจากการค้นคว้าพิเศษ การศึกษาบุคคลตัวอย่างเน้นให้นักศึกษาค้นพบคุณธรรมจริยธรรมและวิสัยทัศน์ที่เป็นหลักแห่งการดำเนินชีวิตที่ประสบความสำเร็จความสุขตามจากบุคคลตัวอย่างที่ไปศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับประภาศรี สีหอำไพ (2550 : 56-58) การสอดแทรกโดยใช้สื่อการเรียนรู้ ซึ่งทางกลุ่มผู้สอนได้ร่วมกันคัดเลือกสื่อการเรียนรู้ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับรายวิชาและสามารถสร้างจิตสำนึกหรือปลูกฝังให้

นักศึกษาได้ซึมซับคุณธรรมจริยธรรม ได้แก่ สื่อของรายการคนค้นคนของบริษัททีวีบูรพา ดังรายละเอียดโดยสังเขปในหัวข้อต่อไปนี้เป็นคือ ตัวอย่างกิจกรรมที่สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมที่ได้ดำเนินการแล้ว โดยกิจกรรมที่จัดขึ้นส่วนใหญ่ ผู้สอนจะทำการประเมินเพื่อวัดความพึงพอใจในกิจกรรมและเพื่อทราบข้อบกพร่องหรือข้อควรแก้ไข เพื่อให้กิจกรรมที่จะทำในครั้งต่อไปเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนและบรรลุจุดมุ่งหมายมากขึ้น ซึ่งนักศึกษาส่วนใหญ่มีความพึงพอใจและแสดงความคิดเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในระดับมากและมากที่สุด

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. มหาวิทยาลัยควรมีการกำหนดนโยบายในการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม พร้อมทั้งมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อให้การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเกิดผลอย่างแท้จริง
2. มหาวิทยาลัยควรมีนโยบายการสอบคัดเลือกนักศึกษาด้านคุณธรรมและจริยธรรมควบคู่ไปกับทางด้านวิชาการ เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษาแต่ละคนก่อนเข้าศึกษาในชั้นปีที่ 1 เพื่อให้มหาวิทยาลัยได้เตรียมแผนการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมให้นักศึกษาได้อย่างเหมาะสม
3. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักศึกษา ควรได้ทราบพฤติกรรมของนักศึกษาโดยเฉพาะด้านใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน เพื่อจะได้หาทางแนวสนับสนุนให้นักศึกษามีพฤติกรรมด้านนี้ให้สูงขึ้น
4. รูปแบบของการนำเสนอจากการสนทนากลุ่ม สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับหลายวิชา และกับนักศึกษาทุกระดับชั้น ในการจัดกิจกรรมจะช่วยกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้อีกทางหนึ่ง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมโดยใช้เครื่องมืออื่นๆ เช่น แบบสอบถามสถานการณ์ หรือแบบสัมภาษณ์
2. ควรมีการศึกษาเชิงทดลอง โดยจัดเป็นกิจกรรม เพื่อปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมกับนักศึกษาและสามารถนำไปใช้ปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมในทิศทางเดียวกัน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรมภาษาไทย

- กรรณิการ์ ภิรมย์รัตน์. (2555). *แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (ม.ป.ป.). *คุณธรรมและจริยธรรมหมายถึง* โดยกระทรวงศึกษาธิการ. ค้นเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2553, จาก <http://www.bkk1.in.th/Topic.aspx?TopicID=19464>
- กองพัฒนานักศึกษา. (2556). *คู่มือกิจกรรมนักศึกษา*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- กิตติศักดิ์ อังคะนาวิณ. (2553). *ศึกษาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนเทคโนโลยีภาคตะวันออกเฉียง (อ.เทค.) ระดับการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จังหวัดชลบุรี*. หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กลิน สระทองเนียม. (2557, ตุลาคม 28). *ทำอะไร?..ถึงจะทำให้คนในชาติเกิดค่านิยมไทย*. *หนังสือพิมพ์เดลินิวส์*, หน้า 22.
- คอลัมน์การเมือง. (2557, พฤศจิกายน 20). *ค่านิยม 12 ข้อ : เราจะสร้างสรรค์ประเทศไทยให้เข้มแข็งคนต้องเข้มแข็งก่อน* ใน *หนังสือพิมพ์แนวหน้า*. สืบค้นเมื่อ 2 ธันวาคม 2557, จาก : <http://www.naewna.com/politic/columnist/13422>
- จิราภรณ์ มีสง่า. (2552). *การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยาที่ใช้กิจกรรมการประเมินผลตามสภาพจริง*. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- เจษฎาภรณ์ เทียบพิมพ์. (2556). *การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนเทศบาลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม*. หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ฉวีวรรณ เกษตรสุนทร. (2557, พฤษภาคม 7). *ศูนย์คุณธรรมจับมือ สมศ. สร้างโมเดลคุณธรรมในสถานศึกษา* ใน *หนังสือพิมพ์บ้านเมือง*. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2557, จาก: <http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=37080&Key=hotnews>
- เฉลิมพล ต้นสกุล. (2543). *พฤติกรรมศาสตร์สาธารณสุข*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สหประชาพานิชย์.
- ดวงเดือน พันธุนาวิณ. (2551). *การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมในประเทศไทยและต่างประเทศ*. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม).
- ทีปพิพัฒน์ สันตะวันและคณะ. (2552). *รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง*. โครงการเผยแพร่งานวิจัย ดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- บุษยา เชื้อนแก้ว. (2555). *การบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนของโรงเรียนเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1*. คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ประภาศรี สีหอำไพ. (2550). *พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 4 ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประเวศ วะสี. (2550). *ความเป็นมนุษย์กับการเข้าถึงสิ่งสูงสุด ความจริง ความงาม ความดี*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ กรีน - ปัญญาญาณ.
- พระครูประโชติจันทวิมล. (2555). *การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศหอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี*. หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- พระมหาบุญโฮม ปริบุญณสีโล (ไชยฤทธิ์). (ม.ป.ป.). *การปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ*. สืบค้นเมื่อ 19 กรกฎาคม, 2557 จาก : <http://www.watthasai.org/basic5.html>.
- พุทธทาสภิกขุ. (2553). *พุทธทาส แนะนำจริยธรรมร่วมสมัย ชุดที่ 3 จุดหมายปลายทางและตัวแท้ของจริยธรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดวงตะวัน.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2553). *รู้หลักก่อนแล้วศึกษาและสอนให้ได้ผล*. กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์สวย จำกัด.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2543). *การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยจิตวิทยาแบบยั่งยืน*. กรุงเทพฯ : สหธรรมมิก.
- พิทักษ์ จันท์เจริญ. (ม.ป.ป.). *สารจากอธิการบดี*. สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม, 2557, จาก www.dusit.ac.th.
- เพ็ญแข ประจันปัจฉิมและคณะ. (2551). *รายงานการวิจัยการยกระดับคุณธรรมจริยธรรมของสังคมไทยเพื่อการปฏิรูปสังคม : แนวทางและการปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- ไพโรจน์ เนียมขนาดและคณะ. (2554). *การพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองสำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ*. คุรุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- มนทิรา จารุเพ็ง. (2553). *การศึกษาและพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนิสิตปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. *วารสารพัฒนาเทคนิคศึกษา*, 23(76) ตุลาคม - ธันวาคม 2553, หน้า ก.
- เมธาวี อุดมธรรมานุภาพและคณะ. (2548). *พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
- มูลนิธิชัยพัฒนา. (ม.ป.ป.). *เศรษฐกิจพอเพียง*. สืบค้นเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2557. จาก : <http://www.chaipat.or.th/chaipat/content/porpeing/porpeing.html>.
- ยุทธไถยวรรณ. (2548). *วิธีวิจัยทางธุรกิจ*. กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.
- ราชภัฏสวนดุสิต, มหาวิทยาลัย. (2556). *แผนกลยุทธ์ 4 ปี พ.ศ. 2557-2560 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต (ฉบับย่อ)*. เดือนธันวาคม.

- รัตนกร วงศ์ศรีและคณะ. (2551). *การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน นักศึกษาโรงเรียนลำปาง พานิชการและเทคโนโลยี จังหวัดลำปาง*. จังหวัดลำปาง.
- วศิน อินทสระ. (2549). *พุทธจริยศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เมตตาทราย.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2544). *การพัฒนาการเรียนการสอนทางการอุดมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภรัตน์ บัวหลวง. (2550). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด*. ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม). (2551). *สังคมมีคุณค่าจากต้นกล้า คุณธรรม*. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์คุณธรรม.
- ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน). (ม.ป.ป.). *ค่านิยมหลักของคนไทย*. สืบค้นเมื่อ 30 กรกฎาคม 2557. จาก : http://www.moralcenter.or.th/ewt_news.php?nid=1401&filename=index.
- สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว, มหาวิทยาลัยมหิดล. (2552). *รายงานวิจัย โครงการวิจัยคุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมในประเทศไทย*. ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม : สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2545). *พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาคน*. กรุงเทพมหานคร : อักษราพิพัฒน์.
- สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนา กำลังคนของประเทศในช่วงการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง พ.ศ.2552 - 2561*. กรุงเทพมหานคร: กลุ่มนโยบายเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขัน สำนักงานนโยบายด้านการศึกษามหาภาค สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- _____. (2557). *รูปแบบการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์*. สืบค้นเมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2557 จาก : <http://www.onec.go.th>
- _____. (2550). *แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของคนไทย*. กรุงเทพมหานคร : ดับบลิว.เจ.พรีอเพอตี.
- สำนักงานส่งเสริมคุณธรรม. (2557). *จริยธรรม.คอม*. สืบค้นเมื่อ 19 มิถุนายน 2557. จาก : <http://www.jariyatam.com>.
- สุรยุทธ์ จุลานนท์. (2550). *การเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสังคมไทย. ปรากฏ ภาพพิเศษในการประชุมสัมมนาทางวิชาการประจำปี ครบรอบ 52 ปี. คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์*.
- สุริยา ผันพลี. (2552). *การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม : กรณีศึกษาโรงเรียนเซนต์อแซฟศรีสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2. หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*.
- อารีย์ เชื้อเมืองพาน. (2551). *สถาบันประกันเงินฝาก. วารสารแม่โจ้ปริทัศน์, 9(5) กันยายน - ตุลาคม, 52*.

บรรณานุกรมภาษาอังกฤษ

- Bandura, A. (1997). *Self-Efficacy : The Exercise of Control*. New York :W.H.Freeman and company.
- Best, J.W. (1981). *Research in Education*. New Jersey : Prentice-Hall.
- CronbachLee.J. (1990). *Essential of Psychological*.3ndEd., New York :Haper and Row.
- Good Carter V. (1998). *Dictionary of Education*. 3rded. New York : McGraw-Hill.
- Johnson, Devid.W. and Johnson, Roger. T. (1994). *Learning together and alone Co - operative Competitive and Individualistic Learning Englewwod Cliffs*. London : Pretice-Hall.
- Jean Piage. (1997). *The Moral Judgment of the Child*. London :Routlege&Kegan Paul Lid.
- Lares, John Stephen. (1995). Total Quality Management as a Means to Improve the Process of Student Discipline, *Dissertation Abstracts Internation*. 56(5) : 4353-A; November.
- Lawrence Kholberg. (2000). *Development of Moral Character and Moral Ideolgy Review of Child Development Research*. New York : Russell Sage Foundation.
- Osakwe, Vincent Chukwuka. (2002). Some Relationships Between Cognitive Development Role-Taking Activity and Level of Moral Development, *Dissertation Abstracts International*. 44(2) : 12057-A : February.
- Romeo, John Edwaral. (2004). The Effect of Cognitive Moral : Development Instruction on NoralDevvelopment Scores of Parochail High School Students. *Dissertation Abstracts International*. 44(5) : 12595-A : March.
- Sterner, Karl Andrew.(2003). *The Relationship between Moral Development and Personality type of University Undergraduates* *Dissertation Abstracts Inter - nationa*. 63 (09) : 2283-A.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา “พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต” ผู้วิจัยขอความกรุณาจากนักศึกษาได้โปรดตอบคำถามตามสภาพความเป็นจริงให้มากที่สุด คำตอบของนักศึกษาจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงและพัฒนาในมหาวิทยาลัยสวนดุสิต และจะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อนักศึกษาแต่ประการใด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามโดยทำเครื่องหมาย **ü** ใน [] หรือเติมข้อความในช่องว่างที่กำหนดให้ตามความเป็นจริงของท่าน และโปรดตอบคำถามทุกข้อคำถาม

1. เพศ

☐ ชาย	☐ หญิง
------------------------------	-------------------------------
2. ระดับชั้นปี

☐ ชั้นปีที่ 1	☐ ชั้นปีที่ 2
☐ ชั้นปีที่ 3	☐ ชั้นปีที่ 4
3. คณะที่กำลังศึกษา

☐ คณะครุศาสตร์	☐ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
☐ คณะวิทยาการจัดการ	☐ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
☐ คณะพยาบาลศาสตร์บัณฑิต	☐ โรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ
☐ โรงเรียนการเรือน	
4. ลักษณะการอยู่อาศัย

☐ อยู่กับบิดามารดา	☐ อยู่กับบิดา
☐ อยู่กับมารดา	☐ อยู่กับผู้ปกครอง/ญาติ
☐ หอพัก	☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....
5. ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของนักศึกษา

☐ ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท	☐ 5,001 – 10,000 บาท
☐ 10,001 – 15,000 บาท	☐ มากกว่า 15,000 บาท
6. ผู้มีบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักศึกษามากที่สุด

☐ บิดา	☐ มารดา
☐ บิดาและมารดา	☐ ผู้ปกครอง / ญาติพี่น้อง
☐ ครู / อาจารย์	☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

7. ช่องทางการสื่อสารเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมที่นักศึกษาได้รับรู้มาจากแหล่งใดมากที่สุด
- [] มหาวิทยาลัย [] คณะที่ศึกษา
- [] หลักสูตรที่ศึกษา [] อาจารย์ผู้สอน
8. รูปแบบของการรับรู้ด้านคุณธรรมและจริยธรรมในรูปแบบใดมากที่สุด
- [] การโฆษณา / ประชาสัมพันธ์ [] การรณรงค์คุณธรรมและจริยธรรม
- [] กิจกรรมเสริมหลักสูตร [] กิจกรรมการเรียนการสอน
- [] อื่นๆ โปรดระบุ.....
9. จำนวนครั้งที่เข้าร่วมกิจกรรม/โครงการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมที่ภายในมหาวิทยาลัยฯ จัดขึ้น
- [] ไม่เคยเข้าร่วม [] เข้าร่วม 1 - 2 ครั้งต่อปี
- [] เข้าร่วม 3 - 4 ครั้งต่อปี [] เข้าร่วมมากกว่า 4 ครั้งต่อปี

ตอนที่ 2 พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

พฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรม	ระดับการปฏิบัติ		
	ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัติ นานๆ ครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติ
รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์			
1. เมื่อได้ยินเพลงชาติในที่สาธารณะ จะยืนตรงเคารพธงชาติ			
2. เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนเองนับถือ			
3. ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือ เช่น การสวดมนต์			
4. มีความภูมิใจในความเป็นไทย จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์			
5. แสดงความเคารพเมื่อได้ยินเพลงสรรเสริญพระบารมี			
ภาพรวม			
ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน			
1. ทำข้อสอบด้วยความรู้ความสามารถของตนเองทุกครั้ง			
2. เมื่อเก็บเงินหรือสิ่งของได้จะรีบหาทางคืนเจ้าของ			
3. ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เพื่อน หากเข้าใจในเรื่องที่เพื่อนถาม			
4. สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ทุกสถานการณ์			
5. ทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจ แม้จะใช้เวลานาน			
ภาพรวม			

พฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรม		ระดับการปฏิบัติ		
		ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัตินานๆครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติ
กตัญญู ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์				
1.	ช่วยเหลืองานพ่อแม่/ผู้ปกครองตามความสามารถ			
2.	ดูแลเอาใจต่อพ่อแม่ / ผู้ปกครอง เมื่อมีโอกาส			
3.	ปฏิบัติตนอยู่ในโอวาทพ่อแม่/ผู้ปกครอง/ครูบาอาจารย์			
4.	ให้ความเคารพอาจารย์ทุกท่านในมหาวิทยาลัยฯ			
5.	ช่วยเหลืองานตามที่อาจารย์ได้ให้ไว้ด้วยความเต็มใจ			
ภาพรวม				
ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษา เล่าเรียน				
1.	ตั้งใจเรียนขณะที่อาจารย์สอนทำการสอน			
2.	ศึกษาความรู้จากห้องสมุดด้วยตนเอง			
3.	อ่านหนังสือ และทบทวนบทเรียนทุกครั้งก่อนสอบ			
4.	ใช้เวลาว่างค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือบทเรียน			
5.	พัฒนาความรู้ ทักษะและความเชี่ยวชาญให้กับตนเองเสมอ			
ภาพรวม				
รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย				
1.	ทำบุญในวันสำคัญตามประเพณี			
2.	แสดงความเคารพแบบไทย เช่น การไหว้			
3.	ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม			
4.	แต่งกายสุภาพเรียบร้อยและเหมาะสมในทุกโอกาส			
5.	ชักชวนแนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีไทย			
ภาพรวม				
มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ มีน้ำใจและแบ่งปัน				
1.	พูดความจริง / ไม่พูดเท็จ			
2.	ปฏิบัติตามคำพูดหรือสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น			
3.	ไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขทุกประเภท			
4.	แบ่งปันการใช้บริการสาธารณะร่วมกับผู้อื่น เช่น ที่นั่งลิฟต์			
5.	บริจาคเงินหรือสิ่งของช่วยเหลือผู้ด้อยกว่าตน เมื่อมีโอกาส			
ภาพรวม				

พฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรม		ระดับการปฏิบัติ		
		ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัติ นานๆครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ
เข้าใจ เรียนรู้ การเป็นประชาธิปไตย				
1.	ติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย			
2.	มีส่วนร่วมในสิทธิตามหน้าที่ของพลเมือง เช่น การใช้สิทธิเลือกตั้ง			
3.	รับฟังความคิดของผู้อื่นด้วยการประนีประนอมกันในทางความคิด			
4.	ยอมรับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธี			
5.	ยึดถือหลักความเสมอภาคและเท่าเทียมกันของสมาชิก			
ภาพรวม				
มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย เคารพผู้ใหญ่				
1.	แต่งกายถูกต้องตามที่มหาวิทยาลัยฯกำหนด			
2.	ปฏิบัติตามกฎระเบียบของมหาวิทยาลัย			
3.	เข้าคิวในการใช้บริการต่างๆเสมอ			
4.	มีความเข้าใจและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์กติกาของสังคม			
5.	อ่อนน้อมถ่อมตน เคารพในความเป็นผู้อาวุโส			
ภาพรวม				
มีสติ รู้ตัว รู้คิด รู้ทำ				
1.	คิดก่อนลงมือปฏิบัติเสมอ			
2.	ยอมรับสิ่งที่ตนเองทำเมื่อมีข้อผิดพลาด			
3.	หากทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดผิดพลาด จะปรับปรุงแก้ไขการกระทำของตนเอง			
4.	มีการวางแผนในการทำงาน			
5.	จัดลำดับความสำคัญของงานที่ทำและทำเสร็จตามเวลา			
ภาพรวม				
รู้จักดำรงตนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง				
1.	อดออมใช้จ่ายพอประมาณ			
2.	เมื่อมีการใช้จ่าย จะคำนึงถึงเหตุผลก่อนเสมอ			
3.	เน้นการพึ่งพาตนเองมากกว่าพึ่งพาผู้อื่น			
4.	ทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายประจำเดือน			
5.	ใช้สิ่งของที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า			
ภาพรวม				

พฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรม		ระดับการปฏิบัติ		
		ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัติ นานๆครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ
มีความเข้มแข็งทั้งกายและใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ				
1.	หลีกเลี่ยงการนำสิ่งของส่วนรวมไปเป็นของส่วนตัว			
2.	ห่างไกลสิ่งเสพติดและสิ่งมีนเมา			
3.	ควบคุมอารมณ์ของตนให้เหมาะสม เช่น ความโกรธ ความเสียใจ			
4.	บังคับใจตนเองให้ลด ละ เลิก ประพฤติสิ่งที่ผิด			
5.	ปฏิเสธเมื่อเพื่อนชวนกระทำในสิ่งที่เห็นว่าไม่ถูกต้อง			
ภาพรวม				
คำนึงถึงประโยชน์ต่อส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ของตน				
1.	เมื่อเห็นผู้ทำผิดกฎหมาย แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ			
2.	ช่วยเหลือรักษาทริภังค์ของมหาวิทยาลัยฯ เสมอ			
3.	เลือกซื้อสินค้าที่ไม่ก่ออันตรายต่อสิ่งแวดล้อม			
4.	ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า			
5.	เข้าร่วมในกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม			
ภาพรวม				

ส่วนที่ 3 นักศึกษาต้องการให้มีการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมอย่างไรบ้าง

ขอขอบคุณที่กรุณาสละเวลาในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยสวนดุสิต

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์

พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยสวนดุสิต

1. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

1.1 นักศึกษาควรแสดงพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมอย่างไร

.....

1.2 สิ่งที่ทำไปแล้วและยังไม่ได้ทำคืออะไร

.....

1.3 แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมในเรื่องนี้ ควรดำเนินการอย่างไร

.....

1.4 ปัจจัยที่จะส่งเสริมให้นักศึกษามีพฤติกรรมที่จะปฏิบัติเป็นประจำในเรื่องนี้มีอะไรบ้าง

.....

2. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม

2.1 นักศึกษาควรแสดงพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมอย่างไร

.....

2.2 สิ่งที่ทำไปแล้วและยังไม่ได้ทำคืออะไร

.....

2.3 แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมในเรื่องนี้ ควรดำเนินการอย่างไร

.....

2.4 ปัจจัยที่จะส่งเสริมให้นักศึกษามีพฤติกรรมที่จะปฏิบัติเป็นประจำในเรื่องนี้มีอะไรบ้าง

.....

3. กตัญญู 'ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์

3.1 นักศึกษาควรแสดงพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมอย่างไร

.....

.....

3.2 สิ่งที่ทำไปแล้วและยังไม่ได้ทำคืออะไร

.....

3.3 แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมในเรื่องนี้ ควรดำเนินการอย่างไร

.....

3.4 ปัจจัยที่จะส่งเสริมให้นักศึกษามีพฤติกรรมที่จะปฏิบัติเป็นประจำในเรื่องนี้มีอะไรบ้าง

.....

4. ใฝ่หาความรู้หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม

4.1 นักศึกษาควรแสดงพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมอย่างไร

.....

4.2 สิ่งที่ทำไปแล้วและยังไม่ได้ทำคืออะไร

.....

4.3 แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมในเรื่องนี้ ควรดำเนินการอย่างไร

.....

4.4 ปัจจัยที่จะส่งเสริมให้นักศึกษามีพฤติกรรมที่จะปฏิบัติเป็นประจำในเรื่องนี้มีอะไรบ้าง

.....

5. รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม

5.1 นักศึกษาควรแสดงพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมอย่างไร

.....

5.2 สิ่งที่ทำไปแล้วและยังไม่ได้ทำคืออะไร

.....

5.3 แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมในเรื่องนี้ ควรดำเนินการอย่างไร

.....

5.4 ปัจจัยที่จะส่งเสริมให้นักศึกษามีพฤติกรรมที่จะปฏิบัติเป็นประจำในเรื่องนี้มีอะไรบ้าง

.....

.....

6. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน

6.1 นักศึกษาควรแสดงพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมอย่างไร

.....

6.2 สิ่งที่ทำไปแล้วและยังไม่ได้ทำคืออะไร

.....

6.3 แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมในเรื่องนี้ ควรดำเนินการอย่างไร

.....

6.4 ปัจจัยที่จะส่งเสริมให้นักศึกษามีพฤติกรรมที่จะปฏิบัติเป็นประจำในเรื่องนี้มีอะไรบ้าง

.....

.....

7. เข้าใจและเรียนรู้ การเป็นประชาธิปไตย

7.1 นักศึกษาควรแสดงพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมอย่างไร

.....

7.2 สิ่งที่ทำไปแล้วและยังไม่ได้ทำคืออะไร

.....

7.3 แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมในเรื่องนี้ ควรดำเนินการอย่างไร

.....

7.4 ปัจจัยที่จะส่งเสริมให้นักศึกษามีพฤติกรรมที่จะปฏิบัติเป็นประจำในเรื่องนี้มีอะไรบ้าง

.....

.....

8. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่

8.1 นักศึกษาควรแสดงพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมอย่างไร

.....

.....

8.2 สิ่งที่ทำไปแล้วและยังไม่ได้ทำคืออะไร

.....

8.3 แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมในเรื่องนี้ ควรดำเนินการอย่างไร

.....

8.4 ปัจจัยที่จะส่งเสริมให้นักศึกษามีพฤติกรรมที่จะปฏิบัติเป็นประจำในเรื่องนี้มีอะไรบ้าง

.....

9. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

9.1 นักศึกษาควรแสดงพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมอย่างไร

.....

9.2 สิ่งที่ทำไปแล้วและยังไม่ได้ทำคืออะไร

.....

9.3 แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมในเรื่องนี้ ควรดำเนินการอย่างไร

.....

9.4 ปัจจัยที่จะส่งเสริมให้นักศึกษามีพฤติกรรมที่จะปฏิบัติเป็นประจำในเรื่องนี้มีอะไรบ้าง

.....

10. รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

10.1 นักศึกษาควรแสดงพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมอย่างไร

.....

10.2 สิ่งที่ทำไปแล้วและยังไม่ได้ทำคืออะไร

.....

10.3 แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมในเรื่องนี้ควรดำเนินการอย่างไร

.....

10.4 ปัจจัยที่จะส่งเสริมให้นักศึกษามีพฤติกรรมที่จะปฏิบัติเป็นประจำในเรื่องนี้มีอะไรบ้าง

11. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ มีความละเอียดรอบคอบ กล้า ต่ออุป
11.1 นักศึกษาควรแสดงพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมอย่างไร

11.2 สิ่งที่ทำไปแล้วและยังไม่ได้ทำคืออะไร

11.3 แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมในเรื่องนี้ ควรดำเนินการอย่างไร

11.4 ปัจจัยที่จะส่งเสริมให้นักศึกษามีพฤติกรรมที่จะปฏิบัติเป็นประจำในเรื่องนี้มีอะไรบ้าง

12. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง

12.1 นักศึกษาควรแสดงพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมอย่างไร

12.2 สิ่งที่ทำไปแล้วและยังไม่ได้ทำคืออะไร

12.3 แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมในเรื่องนี้ ควรดำเนินการอย่างไร

12.4 ปัจจัยที่จะส่งเสริมให้นักศึกษามีพฤติกรรมที่จะปฏิบัติเป็นประจำในเรื่องนี้มีอะไรบ้าง

ภาคผนวก ค

จดหมายเชิญผู้เชี่ยวชาญ

๑๙ มกราคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ แสงโนรี
คณบดี วิทยาลัยการบริหารและการจัดการ
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

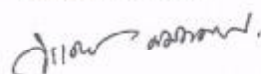
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และคำจำกัดความ
๒. แบบประเมินเครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยข้าพเจ้า นายจिरเดช สมิตธิพรพรณ และคณะอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ได้
ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต โดยมี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัญจวน ประวัติเมือง และ ดร.อุทัย สติมัน เป็นที่ปรึกษางานวิจัย

การจัดทำงานวิจัยดังกล่าวต้องใช้เครื่องมือวิจัยที่มีคุณภาพ เพื่อให้ได้รับสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพใน
การจัดทำงานวิจัย จึงขอเรียนเชิญและขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ
การวิจัยและประเมินเครื่องมือการวิจัยที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและ
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายจिरเดช สมิตธิพรพรณ)
หัวหน้าโครงการวิจัย

๑๙ มกราคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

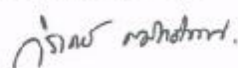
เรียน ดร.จิตประพัฒน์ สายโสภา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และคำจำกัดความ
๒. แบบประเมินเครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยข้าพเจ้า นายจिरเดช สมิตธิพรพรณ และคณะอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ทดติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัญจวน ประวัติเมือง และ ดร.อุทัย สติมัน เป็นที่ปรึกษางานวิจัย

การจัดทำงานวิจัยดังกล่าวต้องใช้เครื่องมือวิจัยที่มีคุณภาพ เพื่อให้ได้รับสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพในการจัดทำงานวิจัย จึงขอเรียนเชิญและขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยและประเมินเครื่องมือการวิจัยที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายจिरเดช สมิตธิพรพรณ)

หัวหน้าโครงการวิจัย

๓๙ มกราคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ดร.พรภัทร อินทรพรพัฒน์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

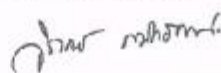
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และคำจำกัดความ
๒. แบบประเมินเครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยข้าพเจ้า นายจिरเดช สมิตธิพรพรอม และคณะอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัชฎวณ ประวัตติเมือง และ ดร.อุทัย สติมัน เป็นที่ปรึกษางานวิจัย

การจัดทำงานวิจัยดังกล่าวต้องใช้เครื่องมือวิจัยที่มีคุณภาพ เพื่อให้ได้รับสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพในการจัดทำงานวิจัย จึงขอเรียนเชิญและขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยและประเมินเครื่องมือการวิจัยที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายจिरเดช สมิตธิพรพรอม)

หัวหน้าโครงการวิจัย

ภาคผนวก ง

จดหมายเชิญผู้ทรงคุณวุฒิสนทนากลุ่มย่อย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
295 ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต
กรุงเทพมหานคร

๒๑ เมษายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขอเชิญร่วมแสดงความคิดเห็นสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group)

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.สรรเสริญ อินทร์ดี

ด้วยข้าพเจ้า นายจรัสเดช สมิตธิพรพรรณ และคณะอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ได้รับทุนสนับสนุนจากสถาบันวิจัยและพัฒนา ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต” โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัญจวน ประวัติเมือง และ ดร.อุทัย สติมัน เป็นที่ปรึกษาทางวิจัย ด้วยคณะผู้วิจัยได้จัดดำเนินการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ในวันที่พฤหัสบดีที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ระหว่างเวลา ๐๙.๐๐-๑๒.๐๐ น. ณ ห้องประชุมคณะมนุษยศาสตร์ อาคาร ๑ เพื่อนำข้อมูลจากความคิดเห็นที่ได้รับไปดำเนินการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ในการสรุปผลและอภิปรายผลของงานวิจัยต่อไป ในกรณีนี้ ทางคณะผู้วิจัยจึงขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมการสนทนากลุ่มย่อยตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าวข้างต้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายจรัสเดช สมิตธิพรพรรณ)

หัวหน้าโครงการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
295 ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต
กรุงเทพมหานคร

๒๑ เมษายน ๒๕๕๘

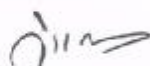
เรื่อง ขอเชิญร่วมแสดงความคิดเห็นสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group)

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตรี สิมะโรจนานันท์

ด้วยข้าพเจ้านายจิเรเดช สมิตธิพรพรณ และคณะอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ได้รับทุนสนับสนุนจากสถาบันวิจัยและพัฒนา ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต” โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัญจวน ประวัตินเมือง และ ดร.อุทัย สติมัน เป็นที่ปรึกษางานวิจัย ด้วยคณะผู้วิจัยได้จัดดำเนินการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ในวันที่พฤหัสบดีที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ระหว่างเวลา ๐๙.๐๐-๑๒.๐๐ น. ณ ห้องประชุมคณะมนุษยศาสตร์ อาคาร ๓ เพื่อนำข้อมูลจากความคิดเห็นที่ได้รับไปดำเนินการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ในการสรุปผลและอภิปรายผลของงานวิจัยต่อไป ในการนี้ ทางคณะผู้วิจัยจึงขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมการสนทนากลุ่มย่อยตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าวข้างต้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายจิเรเดช สมิตธิพรพรณ)

หัวหน้าโครงการ

ภาคผนวก จ

ค่า IOC จากผู้เชี่ยวชาญ

ตาราง ง-1 ค่าความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์เกี่ยวกับพฤติกรรม
คุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต โดยการพิจารณาของ
ผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	รายการ	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3			
รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์							
1.	เมื่อได้ยินเพลงชาติ จะยืนตรงเคารพธงชาติ	+1	+1	0	2	0.67	เหมาะสม
2.	เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนเองนับถือ	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
3.	ปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือ เช่น การสวดมนต์	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
4.	จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์	+1	0	+1	2	0.67	เหมาะสม
5.	แสดงความเคารพเมื่อได้ยินเพลงสรรเสริญพระ บารมี	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน							
1.	ทำข้อสอบด้วยความรู้ความสามารถของตนเอง ทุกครั้ง	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
2.	เมื่อเก็บเงินหรือสิ่งของได้จะรีบหาทางคืน เจ้าของ	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
3.	ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เพื่อน หากเข้าใจในเรื่องที่ เพื่อนถาม	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
4.	สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ทุกสถานการณ์	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
5.	ทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจ แม้จะ ใช้เวลานาน	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
กตัญญู ต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์							
1.	ช่วยเหลือและแบ่งเบาภาระพ่อแม่/ผู้ปกครอง	0	+1	+1	2	0.67	เหมาะสม
2.	ดูแลเอาใจต่อพ่อแม่ / ผู้ปกครอง เมื่อมีโอกาส	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
3.	ปฏิบัติตนอยู่ในโอวาทพ่อแม่/ผู้ปกครอง/ครูบา อาจารย์	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
4.	ให้ความเคารพอาจารย์ทุกท่านในมหาวิทยาลัยฯ	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
5.	กล่าวขออนุญาตและไว้ทุกครั้งที่เข้าออกนอก ห้องเรียน ปรับเปลี่ยนเป็น ช่วยเหลืองานตามที่อาจารย์ได้ให้ไว้ด้วยความ เต็มใจ	-1	+1	0	0	0	ปรับปรุง

ข้อ	รายการ	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3			
	ไฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษา เล่าเรียน ฯ						
1.	ตั้งใจเรียนขณะที่อาจารย์สอนทำการสอน	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
2.	ศึกษาความรู้จากห้องสมุดด้วยตนเอง	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
3.	อ่านหนังสือ และทบทวนบทเรียนทุกครั้งก่อนสอบ	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
4.	ใช้เวลาว่างค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือบทเรียน	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
5.	พัฒนาความรู้ ทักษะและความเชี่ยวชาญให้กับตนเองเสมอ	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
	รักษาวินัยธรรมประเพณีไทย						
1.	ทำบุญในวันสำคัญตามประเพณี	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
2.	แสดงความเคารพแบบไทย เช่น การไหว้	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
3.	ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
4.	แต่งกายสุภาพเรียบร้อยและเหมาะสมในทุกโอกาส	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
5.	ชักชวนแนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีไทย	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
	มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ เผื่อแผ่และแบ่งปัน						
1.	พูดความจริง / ไม่พูดเท็จ	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
2.	ปฏิบัติตามคำพูดหรือสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
3.	ไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขทุกประเภท	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
4.	แบ่งปันการใช้บริการสาธารณณะร่วมกับผู้อื่น เช่น ที่นั่ง ลิฟต์	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
5.	บริจาคเงินหรือสิ่งของช่วยเหลือผู้ด้อยกว่าตนเมื่อมีโอกาส	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
	เข้าใจ เรียนรู้ การเป็นประชาธิปไตย						
1.	ติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
2.	มีส่วนร่วมในสิทธิตามหน้าที่ของพลเมือง เช่น การใช้สิทธิเลือกตั้ง	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม

ข้อ	รายการ	ความคิดเห็น			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3			
3.	รับฟังความคิดของผู้อื่นด้วยการประนีประนอมกันในทางความคิด	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
4.	ใช้เหตุผลและหาข้อสรุปในการอยู่ร่วมกัน ยอมรับการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งด้วยสันติวิธี	-1	0	+1	0	0	เหมาะสม
5.	ยึดถือหลักความเสมอภาคและเท่าเทียมกันของสมาชิก	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
	มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักเคารพผู้ใหญ่						
1.	แต่งกายถูกต้องตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
2.	ปฏิบัติตามกฎระเบียบของมหาวิทยาลัย	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
3.	เข้าคิวในการใช้บริการต่างๆเสมอ	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
4.	ข้ามถนนตรงทางม้าลายเสมอ ปรับแก้เป็นมีความเข้าใจและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์กติกาของสังคม	0	0	+1	1	0.33	ปรับปรุง
5.	อ่อนน้อมถ่อมตน เคารพในความเป็นผู้อาวุโส	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
	มีสติ รู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ						
1.	คิดก่อนลงมือปฏิบัติเสมอ	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
2.	ยอมรับสิ่งที่ตนเองทำเมื่อมีข้อผิดพลาด	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
3.	หากทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดผิดพลาด จะปรับปรุงแก้ไขการกระทำของตนเอง	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
4.	มีการวางแผนในการทำงาน	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
5.	จัดลำดับความสำคัญของงานที่ทำและทำเสร็จตามเวลา	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
	รู้จักดำรงตนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง						
1.	อดออมใช้จ่ายพอประมาณ	0	+1	+1	3	0.67	เหมาะสม
2.	เมื่อมีการใช้จ่าย จะคำนึงถึงเหตุผลก่อนเสมอ	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
3.	เน้นการพึ่งพาตนเองมากกว่าพึ่งพาผู้อื่น	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
4.	ทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายประจำเดือน	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
5.	นำหลักความพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต ปรับแก้เป็น ใช้สิ่งของที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า	0	0	+1	1	0.33	ปรับปรุง

ข้อ	รายการ	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3			
	มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ฯ						
1.	หลีกเลี่ยงการนำสิ่งของส่วนรวมไปเป็นของส่วนตัว	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
2.	ห่างไกลสิ่งเสพติดและสิ่งมีนเมา	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
3.	ควบคุมอารมณ์ของตนให้เหมาะสม เช่น ความโกรธ ความเสียใจ	0	+1	+1	2	0.67	เหมาะสม
4.	บังคับใจตนเองให้ลด ละ เลิก ประพฤติสิ่งที่ผิด	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
5.	ปฏิเสธเมื่อเพื่อนชวนกระทำในสิ่งที่เห็นว่าไม่ถูกต้อง	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
	คำนึงถึงประโยชน์ต่อส่วนรวมและต่อชาติมากกว่าตนเอง						
1.	เมื่อเห็นผู้ทำผิดกฎหมาย แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ	0	+1	+1	2	0.67	เหมาะสม
2.	ช่วยดูแลรักษาทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยฯ เสมอ	+1	0	+1	2	0.67	เหมาะสม
3.	เลือกซื้อสินค้าที่ไม่ก่ออันตรายต่อสิ่งแวดล้อม	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
4.	ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม
5.	เข้าร่วมในกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	+1	+1	+1	3	1	เหมาะสม

ภาคผนวก ฉ

ค่าความเชื่อมั่น

ตารางที่ จ-1 ค่าความเชื่อมั่นข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

ข้อ	รายการ	ค่าความเชื่อมั่น
	รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	
1.	เมื่อได้ยินเพลงชาติ จะยืนตรงเคารพธงชาติ	.857
2.	เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนเองนับถือ	.856
3.	ปฏิบัติตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือ เช่น การสวดมนต์	.855
4.	จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์	.850
5.	แสดงความเคารพเมื่อได้ยินเพลงสรรเสริญพระบารมี	.858
	ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน	
1.	ทำข้อสอบด้วยความรู้ความสามารถของตนเองทุกครั้ง	.855
2.	เมื่อเก็บเงินหรือสิ่งของได้จะรีบหาทางคืนเจ้าของ	.856
3.	ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เพื่อน หากเข้าใจในเรื่องที่เพื่อนถาม	.857
4.	สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ทุกสถานการณ์	.854
5.	ทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจ แม้จะใช้เวลานาน	.855
	กตัญญู 'ต่อ'พ่อแม่/ผู้ปกครอง ครู บออาจารย์	
1.	ช่วยเหลือและแบ่งเบาภาระพ่อแม่/ผู้ปกครอง	.854
2.	ดูแลเอาใจต่อพ่อแม่ / ผู้ปกครอง เมื่อมีโอกาส	.855
3.	ปฏิบัติตนอยู่ในโอวาทพ่อแม่/ผู้ปกครอง/ครูบาอาจารย์	.856
4.	ให้ความเคารพอาจารย์ทุกท่านในมหาวิทยาลัยฯ	.855
5.	กล่าวขออนุญาตและไว้ทุกครั้งที่เข้าออกนอกห้องเรียน ปรับเปลี่ยนเป็นช่วยเหลืองานตามที่อาจารย์ได้ไหว้วานด้วยความเต็มใจ	.856
	ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษา เล่าเรียน ฯ	
1.	ตั้งใจเรียนขณะที่อาจารย์สอนทำการสอน	.856
2.	ศึกษาความรู้จากห้องสมุดด้วยตนเอง	.857
3.	อ่านหนังสือ และทบทวนบทเรียนทุกครั้งก่อนสอบ	.856
4.	ใช้เวลาว่างค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือบทเรียน	.854
5.	พัฒนาความรู้ ทักษะและความเชี่ยวชาญให้กับตนเองเสมอ	.854
	รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย	
1.	ทำบุญในวันสำคัญตามประเพณี	.856
2.	แสดงความเคารพแบบไทย เช่น การไหว้	.855
3.	ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	.855
4.	แต่งกายสุภาพเรียบร้อยและเหมาะสมในทุกโอกาส	.855
5.	ชักชวนแนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีไทย	.855

ข้อ	รายการ	ค่าความเชื่อมั่น
	มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ เผื่อแผ่และแบ่งปัน	
1.	พูดความจริง / ไม่พูดเท็จ	.855
2.	ปฏิบัติตามคำพูดหรือสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น	.855
3.	ไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขทุกประเภท	.856
4.	แบ่งปันการใช้บริการสาธารณะร่วมกับผู้อื่น เช่น ที่นั่ง ลิฟต์	.856
5.	บริจาคเงินหรือสิ่งของช่วยเหลือผู้ด้อยกว่าตน เมื่อมีโอกาส	.854
	เข้าใจ เรียนรู้ การเป็นประชาธิปไตย	
1.	ติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย	.855
2.	มีส่วนร่วมในสิทธิตามหน้าที่ของพลเมือง เช่น การใช้สิทธิเลือกตั้ง	.856
3.	รับฟังความคิดของผู้อื่นด้วยการประนีประนอมกันในทางความคิด	.855
4.	ใช้เหตุผลและหาข้อสรุปในการอยู่ร่วมกัน ยอมรับการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งด้วยสันติวิธี	.855
5.	ยึดถือหลักความเสมอภาคและเท่าเทียมกันของสมาชิก	.855
	มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักเคารพผู้ใหญ่	
1.	แต่งกายถูกต้องตามที่มหาวิทยาลัยฯกำหนด	.943
2.	ปฏิบัติตามกฎระเบียบของมหาวิทยาลัย	.856
3.	เข้าคิวในการใช้บริการต่างๆเสมอ	.855
4.	ข้ามถนนตรงทางม้าลายเสมอ ปรับแก้เป็น มีความเข้าใจและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์กติกาของสังคม	.856
5.	อ่อนน้อมถ่อมตน เคารพในความเป็นผู้อาวุโส	.856
	มีสติ รู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ	
1.	คิดก่อนลงมือปฏิบัติเสมอ	.854
2.	ยอมรับสิ่งที่ตนเองทำเมื่อมีข้อผิดพลาด	.866
3.	หากทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดผิดพลาด จะปรับปรุงแก้ไขการกระทำของตนเอง	.853
4.	มีการวางแผนในการทำงาน	.853
5.	จัดลำดับความสำคัญของงานที่ทำและทำเสร็จตามเวลา	.852
	รู้จักดำรงตนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	
1.	อดออมใช้จ่ายพอประมาณ	.854
2.	เมื่อมีการใช้จ่าย จะคำนึงถึงเหตุผลก่อนเสมอ	.854
3.	เน้นการพึ่งพาตนเองมากกว่าพึ่งพาผู้อื่น	.854
4.	ทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายประจำเดือน	.848
5.	นำหลักความพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต ปรับแก้เป็น ใช้สิ่งของที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า	.853

ข้อ	รายการ	ค่าความเชื่อมั่น
	มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ๗	
1.	หลีกเลี่ยงการนำสิ่งของส่วนรวมไปเป็นของตัวเอง	.853
2.	ห่างไกลสิ่งเสพติดและสิ่งมีนเมา	.856
3.	ควบคุมอารมณ์ของตนให้เหมาะสม เช่น ความโกรธ ความเสียใจ	.853
4.	บังคับใจตนเองให้ลด ละ เลิก ประพฤติสิ่งที่ผิด	.852
5.	ปฏิเสธเมื่อเพื่อนชวนกระทำในสิ่งที่เห็นว่าไม่ถูกต้อง	.856
	คำนึงถึงประโยชน์ต่อส่วนรวมและต่อชาติมากกว่าตนเอง	
1.	เมื่อเห็นผู้ทำผิดกฎหมาย แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ	.858
2.	ช่วยเหลือรักษาทrophic สิ้นของมหาวิทยาลัยฯ เสมอ	.857
3.	เลือกซื้อสินค้าที่ไม่ก่ออันตรายต่อสิ่งแวดล้อม	.853
4.	ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า	.953
5.	เข้าร่วมในกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	.854

ประวัติผู้วิจัย

นายจิรเดช สมितिพรพรรณ	ตำแหน่งปัจจุบัน พนักงานมหาวิทยาลัย สังกัด คณะวิทยาการจัดการ ปริญญาโท สาขาบัญชีเพื่อการวางแผนและควบคุม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
นางสาวธิติมา ประภากรเกียรติ	ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์อัตราจ้าง สังกัด คณะวิทยาการจัดการ ปริญญาโท สาขาการตลาด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
นางภัทรานิษฐ์ ศุภกิจโกศล	ตำแหน่งปัจจุบัน พนักงานมหาวิทยาลัย สังกัด คณะวิทยาการจัดการ ปริญญาโท สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
นางสาววิภาดา มุกดา	ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์อัตราจ้าง สังกัด คณะวิทยาการจัดการ ปริญญาโท สาขาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยสวนดุสิต